

Siilinjärven kunta

TILINPÄÄTÖS 2020

Valtuusto 31.5.2021

SIILINJÄRVI

Tilinpäätös 2020

Kansikuva:

"Kotikulmat valoissa" Vuorelan koulu

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1 Olennaiset tapahtumat taloudessa ja toiminnassa	5
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	5
1.1.2 Kunnan hallinto	11
1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys	15
1.1.4 Kuntatalouden kehitys.....	15
1.1.5 Oman alueen kehitys	16
1.1.6 Kunnan henkilöstö	21
1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	21
1.1.8 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	23
1.1.9 Ympäristötekijät	25
1.1.10 Muut ei-taloudelliset asiat	25
1.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko 1.1. – 31.12.2020	26
1.2.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen	26
1.2.2 Kunnanhallituksen arvio konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta ...	26
1.2.3 Konsernin merkittävimpien riskien hallinta	28
1.2.4 Konserniyhtiöt	29
1.2.5 Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä	30
1.3. Tilinpäätöksen vaikutus kuluvaan vuoteen talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä	30
1.4 Kokonaistalouden tarkastelu	31
1.4.1 Tuloslaskelma 2020	31
1.4.2 Rahoituslaskelma 2020.....	38
1.4.3 Tase 2020	41
1.5 Kokonaistulot ja –menot	45
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	46
1.6.1 Yhdistelmä konsernitalinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	46
1.6.2 Konserniohjaus	46
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	49
1.6.4 Konsernivalvonnan selonteko.....	55
1.6.5 Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden seuranta	55
1.6.6 Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut	58
1.7 Tilikauden 2020 tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	61
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	63
2.1 Strategisten tavoitteiden toteutuminen	63
2.2 Käyttötalouden toteutuminen	70
ELINVOIMA- JA KONSERNIPALVELUT	71
Vaalit	72
Tilintarkastus	72
Ympäristöterveyspalvelut	74
Maaseutuhallinto	77
Joukkoliikenne.....	79
Pelastustoimi.....	82
Elinvoima- ja konsernipalvelut	82
SIVISTYSPALVELUT.....	92
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	111
TEKNISET PALVELUT	136
Tekniset palvelut	138
Rakennusvalvonta ja Ympäristönsuojelu.....	141
Yksityistiet	146
YHTEISET PALVELUT	147

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	156
2.4 Investointiosan toteutuminen	160
2.5 Rahoitusosan toteutuminen	172
2.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	174
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	178
3.1 Siilinjärven kunnan tilinpäätöslaskelmat	178
3.2 Siilinjärven kunnan konsernien tilinpäätöslaskelmat.....	182
4 LIITETIEDOT.....	186
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	186
4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	186
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	187
4.1.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	187
4.1.4 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	190
4.1.5 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	194
4.1.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot....	196
4.1.7 Ympäristövastuut	198
4.1.8 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	199
5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	200
5.1 Toimitilojen ylläpito, laskennallisesti eriytetty taseyksikkö.....	200
5.2 Muut eriyetyt laskelmat.....	205
6 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	208
7 LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	209
7.1 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja niiden säilytyksestä	209

---

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat taloudessa ja toiminnassa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Uusi vuosikymmen alkoi hyvin poikkeuksellisella tavalla, kun Kiinasta alkanut koronapandemia levisi vauhdilla kaikkialle maailmaan. Kunnan riskienhallinnan kautta tällaisen massiivisen riskin realisoitumiseen ei voitu vakuuttamisen keinoin varautua. Nopean reagoinnin, kriisiorganisaation, varautumissuunnitelmien ja -määräysten sekä valtiovallan taloudellisen tuen avulla koronariskin vaikuttavuutta ja koronaviruksen leviämistä saatiin tehokkaasti estettyä. Kunnan palvelutoimintaa sopeutettiin muuan muassa supistamalla palveluja, lomauttamalla osa henkilöstöstä tai kohdentamalla resurssia korvaavaan työhön, siirtymällä etäopetukseen sekä etätöihin. Sosiaali- ja terveystaloudessa koronan vuoksi jouduttiin organisoimaan lisäresursseja sekä tekemään lisää ulkoisia palveluostoja. Koronasta kunnalle aiheutuneet kustannukset kirjattiin litteralle. Litteroitujen kustannusten lisäksi koronasta aiheutui kunnalle välillisiä ja epäsuoria kustannuksia, joiden taloudellisten vaikutusten arviointi kokonaisuudessaan on mahdollista. Valtion myöntämät koronatuet valtionosuuksiin sekä verotulojen kompensointiin korvasivat merkittävästi osin kunnalle koronasta aiheutuneet kustannukset.

Maailmantalouden kasvun ennakoitaan supistuneen vuoden 2020 aikana n. -5 % ja Eu-alueella vastaavasti n. -6,4 %. Erityisen voimakkaasti talouden ennakoitaan putoavan euroalueella, Yhdysvalloissa ja kehittyvissä talouksissa.

Suomi on selvinnyt tähän saakka varsin hyvin talouden sekasorrossa. Kevään ja kesän ensimmäisen epidemia-aallon aikana toimintoja suljettiin vähemmän kuin muualla ja mm. tuotanto ja rakentaminen jatkuivat. Kyseessä on kuitenkin suuri yksityiseen kulutukseen, erityisesti palveluiden kysyntään kohdistuva häiriö, jolla on merkittäviä työllisyys- ja tulovaikutuksia.

Bruttokansantuote supistui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan n. -2,8 %. Teollisuuden toimialoista kasvoi vain sähkö- ja elektroniikkateollisuus kaikkien muiden supistuessa. Palvelutoimialojen kehitys oli hyvin heikkoa ja liikenteelle sekä majoitus- ja ravitsemustoimialalle koronavuosi oli suorastaan katastrofaalinen.

Taloukasvun supistuminen ja työvoiman kysynnän heikkous laskivat 2020 työllisyysasteen 71,6 %:iin. Työttömyysaste kohosi yli prosenttisyksiköllä 7,8 %:iin.

Vuoden 2020 keskimääräinen inflaatio oli 0,3 %. Sen odotetaan nopeutuvan vuosien 2021–2023 aikana maltillisesti 1,0 – 1,6 %:iin. Joskin rajoitusten poistuminen voi nostaa inflaatiota tilapäisesti tätä enemmän, mutta sen ennakoitaan olevan vain lyhytaikainen hyppäys. Inflaation odotetaan nostavan myös korkotasoa, mutta vasta pidemmällä ajalla.

Vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden valossa kuntatalous vahvistui ennätysheikolta tasolta, kolme neljästä kunnasta teki vuotta aiemmin negatiivisen tuloksen, poikkeuksellisen hyviin lukemiin. Kuntatalouden vahvistumista selittävät valtion myöntämät kertaluontoiset koronatuet ja kunnallisverojen odotettua parempi kehitys. Vahvan tulokehityksen ohella menot kasvoivat maltillisesti, sillä koronatilanteen vuoksi useat kuntien toiminnot olivat suljettuina kevään ja syksyn aikana. Kunnissa nähtiin myös ennätysellinen määrä lomautuksia.

Tilastokeskuksen ja Kuntaliiton julkaisemien vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien yhteenlaskettu vuosikate muodostui verotulojen ja valtionosuuksien myötä ennätys suureksi ollen 4,0 miljardia euroa, kasvua n. 128 %. Kun mukaan otetaan kuntien ohella myös kuntayhtymät, vuosikate kasvoi kaksinkertaiseksi edellisestä vuodesta. Vuosikate oli negatiivinen kahdessa kunnassa ja tilikauden tulos oli negatiivinen 27 kunnassa. Asukaskohtainen vuosikate kasvoi 727 euroon edellisvuoden 318 eurosta. Kunnat saivat koronatuksia yht. n. 3,0 miljardia euroa. Valtionosuudet kasvoivat yht. 27,2 %. Kasvu johtui koronatuksien ohella myös valtionosuuksien lakisääteisistä tarkistuksista, laajeneviin tehtäviin myönnettävistä lisäyksistä ja ainakin tilapäisesti poistuneesta kiky-sopimuksen lomarahasäästöön liittyneen leikkauksen päättymisestä. Verotulot kasvoivat yht. 4 %. Kasvuvauhti oli isompi kuin muutamana edellisena vuonna ja se perustui koronatuksena päätettyyn yhteisöveron jako-osuuden korotukseen sekä aiemmin käyttöön otettuun verokorttiuudistukseen, josta johtuva tilitysvaje edelliseltä vuodelta, toi arviolta n. 400 milj. euron edestä verotuloja. Toimintakulut kunnissa kasvoivat n. 1,7 % (kuntayhtymien kanssa 1,9 %)

ja toimintatuotot vähentyivät -3,8 %. Toimintakate heikkeni yht. 3,1 prosentilla. Maltillinen kulukehitys kertoo koronavuoden tapahtumien tuoneen myös säästöjä.

Tilikauden tulosta kunnissa muodostui yht. n. 1,73 miljardin edestä. Tämän myötä vuosikatteella katettiin kaikki poistot ja se riitti lähes kaikkiin investointeihin. Rahavirta vahvistui kuntien osalta positiiviseksi, mutta kuntayhtymien kera se jäi yhä n. puoli miljardia pakkasen puolelle. Keskellä epävarmaa vuotta sekä kuntien että kuntayhtymien investoinnit kasvoivat ennätyslukemiin.

Kunnallisveroa korotti yllättäen tilinpäätösvuodelle vain 53 kuntaa ja laski 7 kuntaa vaikka vuoden 2019 tulokset olivat ennätysluonoja.

Kuntien yhteenlaskettu lainakanta kasvoi vuoden aikana 3,8 % eli noin 0,70 miljardia euroa. Kuntayhtymien kera lainakanta kasvoi n. 1,5 miljardia eli n. 7,0 %. Asukaskohtainen lainamäärä kunnissa muodostui n. 3 474 euroon, edellinen vuosi 3 349 euroa. Pohjois-Savossa asukaskohtainen lainakanta oli ennakkotiedon mukaan 3 562 euroa, edellinen vuosi 3 274 euroa.

Kunnan kehitys

Vuonna 2020 Kuopion seudun väestön kokonaisuutos oli +791 henkeä, kun se vuonna 2019 oli tarkentuneiden tietojen mukaan +367 henkeä. Pohjois-Savon väestö vähentyi seitsemättä vuotta peräkkäin, muutos yhteensä -619 henkilöä (-1366 henkilöä). Vuonna 2020 Pohjois-Savon kunnista asukasluvun kasvua tapahtui ainoastaan Kuopiossa. Siilinjärven asukasluku väheni ennakkotiedon mukaan -173 henkilöä, kun se viime vuonna väheni -251 henkilöä. Siilinjärvi on kuitenkin edelleen maakunnan toiseksi suurin kunta.

Kunnan elinkeinorakenne on palveluvaltainen. Alkutuotannossa työpaikoista on 5 %, teollisuudessa ja rakentamisessa 30 % sekä palvelualoilla 65 %. Elinkeinopolitiikassa vuosi 2020 oli vilkas ja positiivinen huolimatta koronaviruksesta, joka kertoo yritysten tulevaisuuden positiivisesta näkemyksestä.

Vuonna 2020 koronan vaikutukset kurittivat voimakkaasti Suomen työllisyyttä. Siilinjärven keskityöttömyysaste oli maakunnan pienin ollen 9,5 %, kun se Pohjois-Savossa oli keskimäärin 13,0 % ja koko maassa 13,0 %. Työttömiä työnhakijoita oli keskimäärin 972 henkilöä, jossa nousua 251 henkilöä. Pitkä-aikaistyöttömien lisääntyi 59 henkilöllä, ollen keskimäärin 243. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä lisääntyi myös ollen keskimäärin 138 henkilöä.

Vuonna 2020 valmistui 86 uutta asuntoa. Valmistuneista asunnoista 42 oli pientaloja, 12 rivitaloasuntoja ja 32 kerrostaloasuntoa. Valmistuneiden asuntojen määrä jäi tavoitteiden alle.

Kunnan toiminta

Kunnan toimintaa ohjaa kuntastrategia, joka uusittiin vuoden 2018 alussa. Kuntastrategia sisältää kolme strategista tavoitetta: Kasvu, hyvinvointi ja talous. Kaikki nämä kolme strategista tavoitetta ovat koko yhteisön yhteisiä asioita.

Kunnan väestökasvu on ollut noin 100–300 henkilöä joka vuosi, paitsi vuosina 2016 ja 2017 kasvu hiipui. Vuonna 2018 päästiin taas kasvun uralle, mutta vuodet 2019–2020 toivat selvän väestön vähenemisen.

Kunnan palveluiden järjestäminen ja tuottaminen on kunnan suurin tehtävä niin euroissa kuin henkilöstömäärässä mitattuna. Kaiken toiminnan, kehittämisen ja kasvun pohjana ovat kunnan hyvät palvelut. Kunnan omien asiakastyytyväisyysmittausten perusteella voidaan todeta, että kuntalaiset ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä kunnan palveluihin. Sosiaali- ja terveystalouden uudistus pitäisi edetä eduskunnassa vuoden 2020 kevään ja kesän aikana. Kunta järjestää edelleen sote-palvelut ja odotamme tapahtuuko sosiaali- ja terveystalouden uudistus tällä eduskuntakaudella.

Merkittävin kunnan toimintaan vaikuttava asia oli, ja on edelleenkin, keväällä 2020 alkanut koronapandemia. Sen seurauksena valtio myönsi kaikkiaan 7 lisäbudjettia ja kohdensi kuntiin n. 1,5 mrd. euroa valtionosuuslisäyksiä ja n. 0,4 mrd. euroa verotulokompensatioina korvaamaan verotulomenetyksiä ja koronasta aiheutuvia kustannuksia. Kuntaan tästä kohdistui yht. 5,8 milj. euroa ja lisäksi veromenetyksien kompensatiota 0,4 milj. euroa ja yhteisöveron korotuksen kautta vielä n. 1,0 milj. euroa lisää. Yhteensä tulopohja vahvistui n. 7,3 milj. euroa. Summaa lisäsivät erikseen haettavat valtionavustukset.

Koronasta aiheutuvat suorat kustannukset kunnassa olivat n. 1,6 milj. euroa ja verotulomenetykset n. 2,4 milj. euroa.

Kunnan tietotekniikkapalvelut ulkoistettiin 1.10.2020 alkaen kuntien omistamalle Tiera Oy:lle. Henkilöstö siirtyi kokonaisuudessaan vanhoina työntekijöinä yhtiöön. Kuntaan rekrytoitiin loppuvuodesta digijohdaja, jonka tehtävänä on kehittää digitaalisia palveluita ja vastata ja kehittää mm. Tieralta ostettavia palveluita.

Kunnan omaisuuden myynneistä suurin oli toteutettu maakauppa Metsähallituksen kanssa lentokentän läheisyydessä. Kaupassa siirtyi 88 hehtaarin maa-alue puolustusvoimien käyttöön. Aiemmin alueelle oli tarkoitus muodostaa mm. asuinalue ja uutta tilaa yritystoiminnalle. Lisäksi kunta myi lähellä metsäkoulua olleen Haapamäen metsäkeskuksen havaintotilan sekä osuutensa osakkuusyhtiö Siilinkeskukselta. Siilinkeskuksen myynnin tavoitteena on kehittää kuntakeskusta sekä ns. linja-autoaseman korttelia toiminnallisena asuin-, liike- ja liikennöintiympäristönä.

Vuoden lopussa leasingilla rahoitettavista hankkeista valmistui Vuorelan koulu. Vastaavasti leasinghankkeena lähti käyntiin lokakuussa elinkaarimallilla toteutettavan uuden terveyskeskuksen rakentaminen, joka jatkuu vuoteen 2022 saakka. Valmistelussa ovat olleet Ahmon koulukeskus, Siilinkosken (Päivärinteen) päiväkotit, Siilinjärven pelastusasema ja Siilinlahden koulu. Sisäilmaongelmien aiheuttamat väistötilojen järjestelyt jatkuvat edelleen. Vuoden lopussa käyttöön otettuja väistötiloja oli 9 769 m² ja niistä maksettiin vuoden loppuessa 0,193 milj. euron kuukausivuokraa. Pääasiallisina käyttäjinä ovat koulut (4) ja päiväkodit (2).

Kirkonkylän keskustaan sijoittuvista asemakaavoista valmistui Keskuskorttelin / linja-autoaseman asemakaava, jossa osoitetaan alueelle uutta kerrostaloasumista. Samoin Asemanseutu / terveyskeskus ja kunnantalon asemakaava molemmat hyväksyttiin. Myös Päivärinteen, Harjamäen ja Mäkelä / Honkarannantie 8 -10 asemakaavat hyväksyttiin. Etelä-Siilinjärvellä Vuorelan uuden kerrostaloalueen (Kunnon-paikka) asemakaava valmistui. Yleiskaavoista valmistui kyläyleiskaava Hamulan ja Kumpusen alueelle ja Etelä-Siilinjärven yleiskaava otettiin päivitettäväksi. Kaavaehdotelmia on valmisteilla Vuorelassa Vuorelantien varressa sekä kirkonkylässä pelastusaseman sijoittumista varten. Kuopion kaupunkiseudun ja valtion välinen MAL-sopimus on ollut pitkäaikainen tavoite kaupunkiseudun ja maankunnan edunvalvonnassa.

Opetuspalveluissa kevätlukukausi ja syyslukukausi olivat tavanomaisesta poikkeavia koronaviruksen aiheuttamien toimenpiteiden vuoksi. Suurin osa perusopetuksen ja lukion oppilaista oli kotona etäopetuksessa 18.3. – 13.5.2020. Lukion opiskelijoiden osalta etäopetus jatkui kevätlukukauden loppuun saakka. Lisäksi lukion opiskelijat olivat etäopetuksessa myös syyslukukauden aikana. Epidemian ehkäisemiseksi kouluissa tehtiin poikkeuksellisia opetus- ja muita järjestelyitä. Etu-luokkatoiminta lakkautettiin suunnitellusti 1.8.2020 alkaen. Päivähoidossa päiväkotiryhmät olivat vielä syksylläkin koronatilanteen vuoksi vajaita. Kirjastot olivat suljettuina kevään sulkutilan aikana ja myös siellä palveluja siirrettiin verkkoon. E-lainat ja pika-asiointi kasvoivat. Kirjasto pääsi muuttamaan uusiin toimitiloihin Vuorelassa vuoden lopussa.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa koronavuoden aikana organisoitiin infektiovastaanotto toiminta, kohdennettiin työpanosta tartuntaketjujen selvittämiseen / jäljittämiseen, valmisteltiin hoiva- ja vanhuspalveluiden lyhytaikaisyksikön valmiutta siirtyä sosiaali ja terveyspalveluiden infektioyksiköksi, henkilöstöä perehdytettiin ja koulutettiin laajamittaisesti koronapotilaiden hoitoon sekä valmistauduttiin siirtämään sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstön työpanosta koronayksikköön. Toimenpiteiden seurauksena palveluiden järjestämisessä oli viiveitä, koska esimerkiksi vastaanottoaikoja jouduttiin perumaan ja lyhytaikaishoidon (ml. omaishoidon vapaiden) toteuttamista tauottamaan. Viiden vuoden ajan Siilinjärven alueella toimineen Tarinan vastaanottokeskuksen toiminta päättyi vuoden lopussa.

Strategian henkilöstötavoitetta on mitattu usealla mittarilla, tärkeimpänä on pidetty sairauspoissaolojen määrää, joka oli 13,9 (kpv/vak.tt/vuosi), mikä on edelleen kuntakentän keskiarvon alapuolella. Henkilöstön tapaturmien määrää saatiin putoamaan merkittävästi, kun asiaan on yritetty vaikuttaa monella tavalla. Taloustavoitetta käsitellään erikseen kunnan talousosiossa. Kaikki nämä strategiset tavoitteet ja niiden mittarit löytyvät tämän tilinpäätöksen kohdasta 2.

Valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteista osa toteutui, mutta osa jäi toteutumatta. Kunnan talous oli plussalla vuoden 2020 aikana. Työpaikkakehitys oli positiivinen eli tavoitteiden mukainen. Edellä mainittu väestön väheneminen ei ollut strategian mukainen.

Kunnan talous

Vuoden aikana valmistui talouden pitkän tähtäimen suunnitelma vuosille 2021 – 2026. Ohjelman mukainen vuosivaikutus olisi n. 1,9 milj. euroa vuodella 2023 ja kasvaisi vuoteen 2026 mennessä yht. n. 4,3 milj. euroon.

Kunnan toimintatuotot olivat tilikaudella yhteensä 19,519 milj. euroa ja ne supistuivat -13,4 %. Kunnan oma tulovero kasvoi vuodesta 2019 yht. 5,387 milj. eurolla ollen 81,672 milj. euroa ja yhteisöveroa kertyi yht. 4,913 milj. euroa, jossa oli kasvua n. 1,146 milj. euroa, kiinteistöveroa kertyi yht. n. 5,016 milj. euroa. Valtionosuuksien määrä kunnassa kasvoi n. 10,597 milj. euron eli n. 31,8 %:n kasvuna verrattuna edelliseen vuoteen eli valtionosuuksia kertyi 43,892 milj. euroa.

Toimintakulujen kokonaismäärä oli tilikaudella 146,506 milj. euroa, kasvu +1,9 %. Tämä ei kuitenkaan ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen nähden, koska vesilaitoksen toiminta siirtyi 1.1.2020 alkaen Kuopion Vesi Oy:lle. Vertailukelpoinen kasvu on yht. 3,963 milj. euroa eli 3,2 %. Kunnan talouden yksi haaste on ollut toimintakulujen liian suuri kasvu, onneksi vuonna 2020 kulujen kasvu oli maltillisempaa kuin monena muuna vuotena.

Henkilöstökulut kunnassa olivat 60,964 milj. euroa, kasvu -0,6 %. Luvun vertailukelpoisuuteen vaikuttaa kuitenkin vesilaitoksen poistuminen; tämä huomioituna kasvu oli yht. 0,160 milj. eli 0,3 %. Lisäksi on huomattava, että kunnan tietotekniikkapalveluiden henkilöstö siirtyi 1.10.2020 alkaen Tiera Oy:n palvelukseen. Varsinainen palkkasumma supistui vertailukelpoisesti -0,334 milj. euroa (0,7 %).

Palveluiden ostoissa tapahtui 2,1 %:n kasvu eli 1,182 milj. euroa. Tästä asiakaspalveluiden ostojen osuus supistui -0,161 milj. euroa eli -0,4 %. Kasvusta erikoissairaanhoidon palvelut muodostivat vain 0,145 milj. euroa ja merkille pantavaa on, että muut sosiaali- ja terveystalouden palveluiden asiakaspalvelujen ostot supistuivat 0,396 milj. euroa. Muiden palveluiden ostot kasvoivat 8,5 %:lla eli yht. 1,343 milj. eurolla mm. terveyspalveluiden (työterveys), atk-palveluiden ja työvoiman vuokrauksen myötä. Työvoiman vuokrausta käytettiin terveyspalveluissa, hoiva- ja vanhustalouden palveluissa sekä ruokapalveluissa. Palveluiden ostot olivat yht. 57,855 milj. euroa. Vertailukelpoinen kasvu 1,120 milj. euroa eli 2,0 %.

Muut toimintakulut muodostuvat pääsääntöisesti vuokratuloista (9,342 milj.) ja muista kuluista (0,338 milj.). Vuokrien kustannuskasvu on edelleen voimakasta, 0,633 milj. euroa eli 7,2 % vuodessa. Kasvu kohdistuu rakennusten ja huoneistojen vuokriin ja koneiden ja laitteiden vuokrat olivat hienoisesti supistuneet. Sisäilmaongelmaisten kohteiden väistötuloiksi hankittujen viipaleiden kustannuksista muodostuu kasvua vuodessa n. 0,5 milj. euroa (uudet kokovuotiset lisäykset Ahmon 4 viipale ja Päivärinteeseen viipale). Viipaleisiin käytettiin vuoden aikana rahaa yht. 2,9 milj. euroa.

Vuonna 2020 kunnan toimintakatteen määrä oli n. -126,824 milj. euroa. Toimintakate kasvoi (heikkeni) edelliseen tilikauteen verrattuna 5,803 milj. euroa (4,8 %). Vertailukelpoinen toimintakatteen kasvu oli kuitenkin 3,2 %. Valtakunnallinen toimintakatteen kasvu kunnissa oli ennakkotietojen mukaan n. 3,3 %. Toimintakatteen kasvun jääminen 3,2 % oli hyvä asia kunnan talouden kannalta. Euromääräisesti toimintakatteen merkittävään kasvuun kunnassa vaikuttaa sosiaali- ja terveystalouden kasvu 2,8 milj. eurolla. Jotta kasvu olisi vertailukelpoinen, tähän on huomioitava työmarkkinatuen kuntaosuus, joka oli vuonna 2019 vielä sosiaali- ja terveystalouden palveluissa, ja siirtyi sen jälkeen yhteisten palveluiden alueelle. Kasvu tosiasiallisesti oli 3,9 milj. euroa eli 5,7 %.

Tilikauden vuosikatteeseen vaikutti merkittävästi valtion lisätalousarvioissaan myöntämät koronatuet valtionosuuksiin sekä yhteisöveron tuottoon. Vuosikatetta kertyi 9,512 milj. euroa. Kasvu oli merkittävä edelliseen vuoteen nähden jolloin vuosikate jäi -2,4 milj. eurolla negatiiviseksi. Tällä kertaa investoinnit pystyttiin rahoittamaan täysimääräisesti. Tilikauden vuosikate kattoi täysimääräisesti normaalit suunnitelmanmukaiset poistot, joita oli 6,655 milj. euroa ja myös tämän ohella kaikki arvonalentumisiin kirjatut poistot 2,383 milj. euron edestä. Asukasta kohden Siilinjärven vuosikate oli 448 euroa, kun se vuonna 2019 oli negatiivinen -110 eurolla ja 2018 jäi vain 152 euroon. Koko maassa vuosikate asukasta kohden oli vuoden 2020 tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan 727 euroa.

Tuloksen muodostumisessa on poimittavissa kertaluonteisina erinä kunnan käyttöomaisuudesta lisäpoistoina poistettujen, purettavien kiinteistöjen menojäännökset yhteensä 0,389 milj. euroa ja konserniin kuuluvan yhtiön Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen osakkeisiin tehty alaskirjaus 1,994 milj. euroa. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin laskuttamaa alijäämää on kirjattu yht. 1,473 milj. euroa (ed. v. 1,045 milj.). Koronaan liittyviä kuluja on raportoitu yht. n. 1,642 milj. euron edestä.

Tilikauden tulos oli 0,510 milj. euroa ylijäämäinen. Vuonna 2019 tulosta muodostui 3,254 milj. euroa ja vuonna 2018 alijäämää kertyi yhteensä -4,465 milj. euroa.

Poistonalaisia investointeja tilikaudella kertyi 4,104 milj. euroa. Vuonna 2019 poistonalaisten investointien määrä oli 7,912 milj. euroa ja vuonna 2018 ne olivat 11,894 milj. euroa. Nettoinvestoinnit yhteensä olivat viime vuonna noin 1,602 milj. euroa. Nettoinvestointien pienuuteen vaikutti mm. tehdyt kaupat maalueista ja osakkeista. Kolmen vuoden keskiarvoksi muodostuu noin 6,7 milj. euroa.

Tilinpäätösvuoden lopussa lainaa oli yhteensä 80,950 milj. euroa. Edellisenä vuonna lainakanta oli yhteensä 78,282 milj. euroa ja vuonna 2018 yhteensä 69,795 milj. euroa. Pitkäaikaista uutta lainaa otettiin vuoden 2020 aikana 15,000 milj. euroa. Lainoja lyhennettiin 12,332 milj. euroa. Kunnan lainat olivat tilinpäätösvuoden lopussa 3 809 euroa asukasta kohden. Vuonna 2019 asukaskohtainen lainamäärä oli 3 653 euroa ja 3 220 euroa vuonna 2018. Ennakkotiedon mukaan koko maassa lainat olivat viime vuonna 3 474 euroa asukasta kohden. Toteutunut tieto vuodelta 2019 oli 3 349 euroa ja vuodelta 2018 yht. 3 048 euroa. Asukaskohtainen lainamäärä ylitti vuonna 2018 kunnassa ensimmäistä kertaa kuntien keskimääräisen lainakantaluvun. Pohjois-Savon kuntien keskimääräinen lainakanta oli ennakkotiedon perusteella yht. 3 562 euroa (ed. 3 274).

Taseen loppusumma 31.12.2020 oli 167,213 milj. euroa ja vuoden 2019 lopussa 163,872 milj. euroa. Kasvua loppusummassa oli 3,341 milj. euroa (2,0 %).

Vastaavan puolen muutokset johtuivat pääosin aineellisten hyödykkeiden ja sijoitusten määrän vähentymisestä sekä kassassa olevien rahavarojen lisäyksestä. Maa- ja vesialueiden summa on vähentynyt toteutuneiden maakauppojen myötä. Isoin maakauppa Metsähallitukselle sisälsi n. 88 hehtaarin maalueen. Osakkeissa suurin muutos liittyy konserniyhtiö Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen osakkeiden arvostukseen jota alas kirjattiin n. 1,994 milj. eurolla. Lisäksi muita osakkeita myytiin n. 0,506 milj. euron edestä (mm. Siilinkeskus).

Tilinpäätösvuoden omavaraisuus-aste heikkeni edelleen ollen 40,9 %. Vuonna 2019 se oli 41,4 % (ilman vesilaitoksen yhtiöittämistä 35,5 %) ja vuonna 2018 se oli 41,5 %. Kuntien keskimääräisestä omavaraisuusasteesta ei ole ennakkotietoja, mutta vuonna 2019 se oli 57,9 % ja sitä edellisenä vuonna 59,6 %. Vastaavasti Pohjois-Savon kunnissa omavaraisuusaste oli heikompi kuin kunnissa keskimäärin eli 53,0 % vuonna 2019 ja sitä ennen 53,4 %.

Konsernituloslaskelman tilikauden tulos osoittaa ylijäämää noin 3,784 milj. euroa (ed.v. 4,112 milj.). Konsernin vuosikatteen muodostui 16,266 milj. euroa jolla katettiin poistoja 131,0 % edestä (ed.v. 28,6 %). Valtakunnan tasolla konserneissa vuosikatteen osuus poistoista oli vuonna 2019 yht. 100 %.

Tulevaa

Vuosi 2020 oli koronavuosi, kuinka kauan koronapandemia jatkuu? Tämä kysymys on varmaan kaikkien huulilla. Toivottavasti pääsemme normaaliin elämään tämän vuoden aikana. Kunnan talous parani selvästi vuonna 2020. Koronalla oli suuri vaikutus asiaan. Toisaalta positiivista oli kulujen kasvun maltillinen kehitys ja verotulojen hyvä kertymä. Vuosi 2021 sisältää edelleen koronavaikutuksia, jotka vaikeuttavat talouden ennustamisesta kuten kävi vuonna 2020. Talouden tasapaino pitkällä aikavälillä on edelleen Siilinjärven kunnan tärkeä tavoite. Viime vuosina on tehty useita selvityksiä ja päätöksiä talouden vakauttamiseksi ja yksi on vielä valmisteilla vuonna 2021. Uskon, että näillä päätöksillä saamme taloutta vakautettua huomioiden palvelutarpeet.

Vuosi 2020 oli edelleen haastava vuosi koko Pohjois-Savon väestön kehitykselle. Ainoastaan Kuopio kasvoi. Siilinjärven väkiluku laski n. 170 henkilö johtuen negatiivisesta muuttoliikkeestä ja syntyvyyden laskusta. Tämä strateginen tavoite vaatii paljon työtä. Kaavoitus on edennyt hyvin ja lähivuosina kunnassa on tarjolla monenlaisia asuntoja uusille kuntalaisille. Kasvun yksi haaste tulevaisuudessa on raakamaan saanti varsinkin eteläisessä osassa Siilinjärveä. Toisaalta elinkeinopolitiikan vahvan vireen jatkuminen myös vuonna 2020 luo pohjaa kunnan elinvoiman ja kasvun mahdollistamiseksi tulevina vuosina. Jos kaikki rakennushankkeet toteutuvat, niin vuosista 2021 - 2022 voi tulla kunnasamme ennätyskellinen rakentamisen vuodet.

Kunnan palvelut koetaan edelleen kuntalaisten mielestä hyväksi. Hyvät palvelut eivät ole itsestään selvyys tulevaisuudessa. Palveluluita tulee kehittää koko ajan vastaamaan tämän päivän yhteiskunnan tarpeisiin. Uusien koulu- ja päiväkotien investoinneilla luodaan hyvät puitteet sivistyspalveluille. Liikunta- ja vapaa-aikapalveluiden kysyntä tulee kasvamaan koko ajan tulevaisuudessa. Erittäin hyvää kehitystä ovat harjualueen uudet kehityspolut ja toiminnot sekä Fontanellan peruskorjaus.

Henkilöstömittareissa sairaspotilaiden ja tapaturmien määrän pieneminen oli hyvä kehitys vuonna 2020, tämän kehityksen soisi jatkuvan myös vuosina 2021–2022.

Kuntamme yritystonttien kysyntä on jatkunut hyvänä myös vuoden 2021 alkupuolella. Strategiamme mukaan työpaikkojen ja yritysten määrän kasvattaminen on tärkeä tavoite Siilinjärvellä. Tällä hetkellä ei ole näköpiirissä mitään mikä muuttaisi tätä kehitystä, ainoastaan yritystonttien loppuminen voi aiheuttaa negatiivista kehitystä. Kasvuun tarvitsemme lisää maata kaavoitettavaksi niin asunnoille kuin tällä hetkellä ennen kaikkea yrityksille.

Edelleen on tärkeää pitää läheisistä huolta, noudattaa koronaohjeita ja pitää mieli positiivisena. Kuntavaalit pidetään ilmeisesti kesäkuussa. Onnea ja menestystä ehdokkaille. Demokratia tulee puhumaan ja kuntaamme saamme uudet päättäjät kesällä. Syksystä tulee mielenkiintoinen ja kiireinen: Talousarvio vuodelle 2022, kuntastrategian päivitys ja kaikki muut normaalit tehtävät sekä uusien päättäjien aloitus ilmeisesti elokuussa 2021.

Toivotan päättäjille ja työntekijöille jaksamista, hyvää yhteistyötä sekä oikeita päätöksiä kuntalaisten parhaaksi tehtävässä työssä myös vuonna 2021.

Vesa Lötjönen
kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto

Kunnanvaltuusto

Kunnan ylintä päätäntävaltaa käyttää 43-jäseninen valtuusto, jonka jäsenet valitaan joka neljäs vuosi huhtikuussa järjestettävillä vaaleilla. Kuntavaalissa 9.4.2017 valittiin valtuutetut toimikaudeksi 2017–2021.

1.6.2017 toimikautensa aloittaneen valtuuston paikkajakauma on seuraava:

Keskustan valtuustoryhmä	18
Sosialidemokraattien valtuustoryhmä	7
Kokoomuksen valtuustoryhmä	5
Vihreiden valtuustoryhmä	4
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	3
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	3
Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä	2
<u>Sinisten valtuustoryhmä</u>	<u>1</u>
Yhteensä	43

Kunnanvaltuusto kokoontui kertomusvuonna 6 kertaa ja käsitteli kokouksissaan yhteensä 45 asiaa.

Kunnanvaltuusto vuonna 2020

Kunnanvaltuuston puheenjohtajat:

Puheenjohtaja	Rautiainen Merja (kesk.)
I varapuheenjohtaja	Hassinen Raija (vas.)
II varapuheenjohtaja	Katainen Lauri (sd.)

Kunnanvaltuuston kokoonpano kokonaisuudessaan

Berg Pauli (vas)	Niemitz Pirjo (sd)
Daavitsainen Risto (sd.)	Niskanen Tuula (vihr.)
Hassinen Raija (vas.)	Nykänen Erkki (kesk.)
Heikkinen Hanna (kesk.)	Ojala Kari (kok.)
Hilden Mila (sd.)	Oksman Merja (kok.)
Hiltunen Päivi (sd.)	Partanen Aki (kesk.)
Huttunen Anna (kesk.)	Pitkänen Jari (sd.)
Hynynen Anniina (sd.)	Pitkänen Marjaana (kesk.)
Juvonen Toni (vihr.)	Puustinen Ritva (kesk.)
Jääskeläinen Heikki (vihr.)	Pöyhönen Arttu (kok.), 10.4.2020 saakka
Kainulainen Henna (kd.), 14.12. saakka	Rautiainen Merja (kesk.)
Kaitokari Jarkko (kok.), 11.4.2020 alkaen	Rekola Jukka (ps.)
Katainen Lauri (sd.)	Repo Kari (kesk.)
Kiiski Pekka (kd.), 15.12.2020 alkaen	Roivainen Aira (vihr.)
Kiiski Seppo (kesk.)	Ruuskanen Tapani (kesk.)
Kolehmainen Jani (sin.)	Salmela Veikko (kesk.)
Konttinen Heikki (kesk.)	Savolainen Kalle (kesk.)
Korhonen Leena (kok.)	Snellman Taina (kd.)
Korhonen Mika (ps.)	Suhonen Raija (vas.)
Kröger Risto (kesk.)	Uljonen Henri (ps.)
Malyshev Anton (kesk), 16.12.2020 alkaen	Venäläinen Matti (kesk.)
Markkanen Sallamaarit (kesk.), 15.12.2020 saakka	Väätäinen Liisa (kesk.)
Mykkänen Timo (kok.)	Ylikärppä Kauko (kesk.)

Kunnanhallitus

Kuntavaalissa 9.4.2017 valittu valtuusto valitsi kunnanhallitukseen 9 jäsentä ja jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen toimikaudeksi 2017–2021. Kesäkuussa 2017 toimikautensa aloittaneen hallituksen paikkajakauma on seuraava:

Keskusta	4
Sosialidemokraattinen puolue	2
Perussuomalaiset	1
Kokoomus	1
Vihreät	1
<hr/>	
Yhteensä	9

Kunnanhallitus kokoontui kertomusvuonna 20 kertaa ja käsitteli kokouksissaan yhteensä 208 asiaa. Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus vuonna 2020

Kunnanhallituksen puheenjohtajat:

Puheenjohtaja	Nykänen Erkki (kesk.)
I varapuheenjohtaja	Oksman Merja (kok.)
II varapuheenjohtaja	Daavitsainen Risto (sd.)

Kunnanhallituksen kokoonpano kokonaisuudessaan

Varsinainen jäsen

Daavitsainen Risto (sd.)
Jääskeläinen Heikki (vihr.)
Kiiski Seppo (kesk.)
Niemitz Pirjo (sd.)
Nykänen Erkki (kesk.)
Oksman Merja (kok.)
Pitkänen Marjaana (kesk.)
Rekola Jukka (ps.)
Väättäinen Liisa (kesk.)

Henkilökohtainen varajäsen

Pitkänen Jari (sd.)
Haaranen Ari (vihr.)
Konttinen Heikki (kesk.)
Hiltunen Päivi (sd.)
Venäläinen Matti (kesk.)
Toivanen Tomi (kok.)
Huttunen Anna (kesk.)
Kaija Merja (ps.)
Markkanen Sallamaarit (kesk.), 15.12.2020 saakka
Iskala Jonna, 16.12.2020 alkaen

Kunnanjohtaja

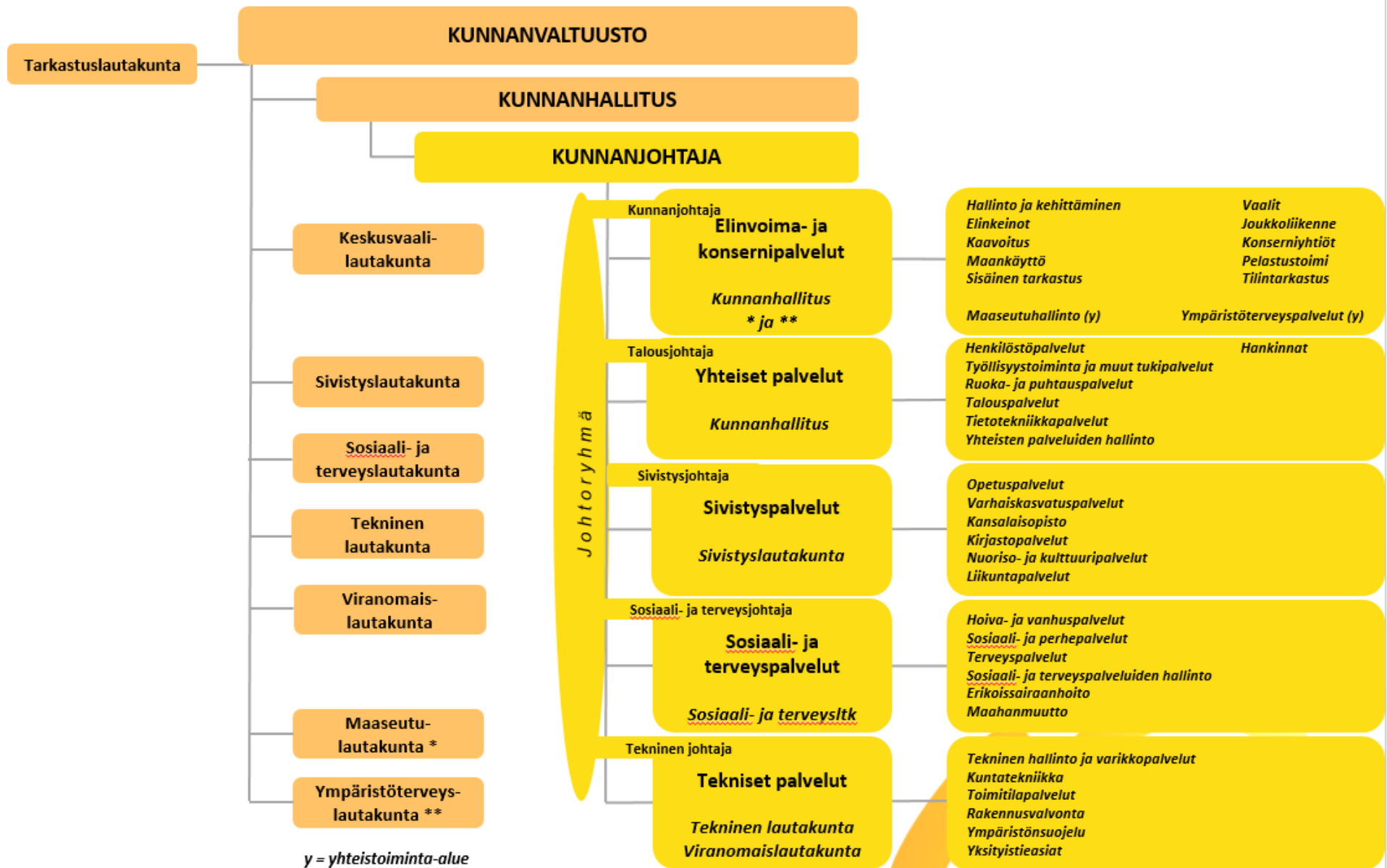
Kunnanjohtajan tehtävänä on sen lisäksi, mitä kuntalaissa on säädetty, johtaa ja valvoa sekä kehittää kunnan hallintoa, taloutta sekä muuta palvelutuotantoa ja omistajapolitiikka. Kunnanjohtajan tehtäväalueita ovat lisäksi kunnan edunvalvonta sekä maakunnallinen ja seudullinen yhteistyö. Kunnanjohtaja johtaa kunnan strategiatyötä, vastaa sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutuksesta, valvoo kunnanhallitukselle esiteltävien asioiden valmistelusta sekä toimii kunnanhallituksen esittelijänä. Kunnanjohtajana toimi FM Vesa Lötjönen.

Kunnan henkilöstöä koskevia tietoja ja tunnuslukuja esitetään erillisessä henkilöstökertomuksessa.

Kuntalain 125 §:n tarkoittamat tilivelvolliset viranhaltijat

<p>ELINVOIMA- JA KONSERNI-PALVELUT</p>	<p>Kunnanjohtaja Ympäristöterveysjohtaja Vastaava eläinlääkäri Maaseutujohtaja Kehitysjohtaja Elinkeinopäällikkö Maankäyttöinsinööri Kaavoituspäällikkö Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Hallintosihteeri</p>
<p>SIVISTYSPALVELUT</p>	<p>Sivistysjohtaja Varhaiskasvatusjohtaja Kansalaisopiston rehtori Kirjastotoimenjohtaja Nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Liikuntatoimenjohtaja</p>
<p>SOSIAALI- JA TERVEYS-PALVELUT</p>	<p>Sosiaali- ja terveysjohtaja Johtava lääkäri Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja Hoito- ja vanhustyön johtaja</p>
<p>TEKNISET PALVELUT</p>	<p>Tekninen johtaja Toimitilapäällikkö Kuntatekniikan päällikkö Rakennustarkastaja Ympäristönsuojelupäällikkö Maaseutuasiamies</p>
<p>YHTEISET PALVELUT</p>	<p>Talousjohtaja Talouspäällikkö Henkilöstöjohtaja Digijohtaja Ruoka- ja puhtauspalvelujohtaja Kehitysjohtaja</p>

Siilinjärven kuntaorganisaatio

1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Uusi vuosikymmen alkoi hyvin poikkeuksellisella tavalla, kun Kiinasta alkanut koronapandemia levisi vauhdilla kaikkialle maailmaan. Maailmantalouden kasvun ennakoitaan supistuneen vuoden 2020 aikana n. -5 % ja Eu-alueella vastaavasti n. -6,4 %. Erityisen voimakkaasti talouden ennakoitaan putoavan juuri euroalueella, Yhdysvalloissa ja kehittyvissä talouksissa. Näissä erityisesti kotitalouksien kulutus on romahtanut valtioiden määräämien rajoitusten myötä joilla on tarkoitus hillitä pandemian kulkua. Elpymistä ennakoitaan tapahtuvan vuoden 2021 aikana. Esimerkkiä tähän näyttää Kiina, jonka talous on jo palautunut lähes kriisiä edeltävälle tasolle. Kasvu voi olla hyvinkin rivakkaa kun luottamus palaa. Epävarmuus epidemiatilanteen kehityksestä ja sen vaikutuksista talouskasvuun on kuitenkin yhä suurta kaikilla talousalueilla ja pandemian vaikutukset ulottuvat useille tuleville vuosille.

Suomi on selvinnyt tähän saakka varsin hyvin talouden sekasorrossa. Kevään ja kesän ensimmäisen epidemia-aallon aikana toimintoja suljettiin vähemmän kuin muualla ja mm. tuotanto ja rakentaminen jatkuivat. Kyseessä on kuitenkin suuri yksityiseen kulutukseen, erityisesti palveluiden kysyntään kohdistuva häiriö, jolla on merkittäviä työllisyys- ja tulovaikutuksia. Kesän aikana pandemia tilapäisesti rauhoitui, mikä sai kotitaloudet liikkeelle ja kuluttamaan useissa maissa Suomi mukaan lukien. Syksyn aikana pandemian ns. toinen aalto kiihtyi voimakkaasti uusien virusvariaatioiden vuoksi ja vuodenvaihteen jälkeksi leviävä ns. kolmas aalto on jälleen pakottanut myös Suomessa ottamaan käyttöön valmiuslain säästöjä ja siirtymään niiden mukaisiin poikkeusoloihin. Kuluttajien luottamus ja talouden toimintakyky pysyvät heikkoina siihen saakka kunnes pandemia saadaan taltutettua rokotteilla.

Bruttokansantuote supistui Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan n. -2,8 %. Teollisuuden toimialoista kasvoi vain sähkö- ja elektroniikkateollisuus kaikkien muiden supistuessa. Palvelutoimialojen kehitys oli hyvin heikkoa ja liikenteelle sekä majoitus- ja ravitsemustoimialalle koronavuosi oli suorastaan katastrofaalinen. Käytännössä kaikki kokonaiskysyntään liittyvät erät supistuivat. Tavaroiden ja palveluiden vienti päättyi ennakkotiedon mukaan -6,3 % edellisvuotta pienemmäksi ja samalla tavalla myös tuonti heikkeni -6,6 %. Koko vuoden yksityiset kulutusmenot vähenivät 4,9 %; erityisen heikkoa oli puolikestävien tavaroiden ja palvelujen kulutus, kun ihmiset jättivät asusteiden ostot ja palveluiden käytön vähemmälle. Julkisissa kulutusmenoissa ei tapahtunut muutosta. Koko vuoden investoinnit vähenivät -2,8 % yksityisten investointien vähetessä ja julkisten investointien jatkaessa peräti 8,0 % kasvua. Talouden ennakoitaan kasvavan vuoden 2021 aikana n. 2,2 %.

Talouskasvun supistuminen ja työvoiman kysynnän heikkous laskivat 2020 työllisyysasteen 71,6 %:iin. Työttömyysaste kohosi yli prosenttiyksiköllä 7,8 %:iin. Työllisyysasteen saamisesta takaisin kasvu-uralle on virinnyt suurta huolta.

Vuoden 2020 keskimääräinen inflaatio oli 0,3 %. Sen odotetaan nopeutuvan vuosien 2021 - 2023 aikana maltillisesti 1,0 – 1,6 %:iin. Joskin rajoitusten poistuminen voi nostaa inflaatiota tilapäisesti tätä enemmän, mutta sen ennakoitaan olevan vain lyhytaikainen hyppäys. Inflaation odotetaan nostavan myös korkotasoa, mutta vasta pidemmällä ajalla. Ansiotasoindeksi on ennakkotietojen mukaan noussut n. 1,7 % vuoden aikana solmittujen työehtosopimusten myötä. Tulevina vuosina kasvua ennakoitaan n. 2 – 2,5 %. Lomautukset ja työtuntien väheneminen on leikannut käytettävissä olevia tuloja. Vaikka kulutuksen arvioidaan nousevan, kotitalouksien säästämisasteen oletetaan pysyvän positiivisena ja velkaantumisen taituvan.

1.1.4 Kuntatalouden kehitys

Vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden valossa kuntatalous vahvistui ennätysheikolta tasolta, kolme neljästä kunnasta teki vuotta aiemmin negatiivisen tuloksen, poikkeuksellisen hyvin lukemiin. Kuntatalouden vahvistumista selittävät valtion myöntämät kertaluontoiset koronatuot ja kunnallisverojen odotettua parempi kehitys. Vahvan tulokehityksen ohella menot kasvoivat maltillisesti, sillä koronatilanteen vuoksi useat kuntien toiminnot olivat suljettuina kevään ja syksyn aikana. Kunnissa nähtiin myös ennätysellinen määrä lomautuksia.

Tilastokeskuksen ja Kuntaliiton julkaisemien vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien yhteenlaskettu vuosikate muodostui verotulojen ja valtionosuuksien myötä ennätysuureksi ollen 4,0 miljardia euroa, kasvua n. 128 %. Kun mukaan otetaan kuntien ohella myös kuntayhtymät, vuosikate kasvoi kaksinkertaiseksi edellisestä vuodesta. Vuosikate oli negatiivinen kahdessa kunnassa ja tilikauden tulos oli negatiivinen 27 kunnassa. Asukaskohtainen vuosikate kasvoi 727 euroon edellisvuoden 318 eurosta. Vuosikatteen vahvistuminen kohdistui kaikkiin kuntakokoryhmiin, mutta suurinta kasvu oli yli 100 000

asukkaan kaupungeissa. Tämä johtui koronatukien kohdentamismenetelmästä, sillä niitä maksettiin kunnille mm. kunnallisverojen suhteessa. Kunnat saivat koronatukia yht. n. 3,0 miljardia euroa. Valtionosuudet kasvoivat yht. 27,2 %. Kasvu johtui koronatukien ohella myös valtionosuuksien lakisääteisistä tarkistuksista, laajeneviin tehtäviin myönnytyistä lisäyksistä ja ainakin tilapäisesti poistuneesta kiky-sopimuksen lomarahasäästöön liittyneen leikkauksen päättymisestä. Verotulot kasvoivat yht. 4 %. Kasvuvauhti oli isompi kuin muutamana edellisenä vuonna ja se perustui koronatukena päätettyyn yhteisöveron jakosuuden korotukseen sekä aiemmin käyttöön otettuun verokortt uudistukseen, josta johtuva tilitysvaje edelliseltä vuodelta, toi arviolta n. 400 milj. euron edestä verotuloja. Toimintakulut kunnissa kasvoivat n. 1,7 % (kuntayhtymien kanssa 1,9 %) ja toimintatuotot vähentyivät -3,8 %. Toimintakate heikkeni yht. 3,1 prosentilla. Maltillinen kulukehitys kertoo koronavuoden tapahtumien tuoneen myös säästöjä. Toisaalta ainakin terveyspalveluissa palvelujen käyttöä on siirtynyt myöhemmäksi ja hoitojonot pidentyneet. Koronan vaikutuksia kuntien toiminnan tuloihin ja menoihin on hyvin hankalaa eritellä, vaikutukset ovat olleet moninaisia suuntaan ja toiseen.

Tilikauden tulosta kunnissa muodostui yht. n. 1.73 miljardin edestä. Tämän myötä vuosikatteella katettiin kaikki poistot ja se riitti lähes kaikkiin investointeihin. Rahavirta vahvistui kuntien osalta positiiviseksi, mutta kuntayhtymien kera se jäi yhä n. puoli miljardia pakkasen puolelle. Keskellä epävarmaa vuotta sekä kuntien että kuntayhtymien investoinnit kasvoivat ennätyslukemiin.

Kunnallisveroa korotti yllättäen tilinpäätösvuodelle vain 53 kuntaa ja laski 7 kuntaa vaikka vuoden 2019 tulokset olivat ennätyshuonoja. Veroprosenttien välinen ero kasvoi korkeimmin verottavan kunnan 23,50 %:sta matalimman veroprosentin kuntaan (17 %). Veroprosenttien väliset erot uhkaavat kasvaa, koska suurin korotuspaine on pienissä, heikon ikärakenteen ja korkean veroprosentin kunnissa, joissa menosopeutuksen mahdollisuudet ovat vähäisemmät ja pitkälti jo ennestään hyödynnetyt. Valtion päätämät koronatukipaketit ja toisaalta tilanteen epävarmuus hillitsi päätöksiä kunnallisveron korotuksiin myös vuodelle 2021. Korotuksia teki vuodelle 2021 lopulta 39 kuntaa ja vero laski neljässä kunnassa. Niinpä koko maan painotetuksi, keskimääräiseksi tuloveroprosentiksi muodostui 20,02 %.

Kuntien yhteenlaskettu lainakanta kasvoi vuoden aikana 3,8 % eli noin 0,70 miljardia euroa. Kuntayhtymien kera lainakanta kasvoi n. 1,5 miljardia eli n. 7,0 %. Vastaavan verran kasvoivat toisaalta myös rahavarat, joten lisävelanottoa otettiin epävarmassa tilanteessa osittain varmuuden vuoksi. Asukaskohtainen lainamäärä kunnissa muodostui n. 3 474 euroon, edellinen vuosi 3 349 euroa. Pohjois-Savossa asukaskohtainen lainakanta oli ennakkotiedon mukaan 3 562 euroa, edellinen vuosi 3 274 euroa.

1.1.5 Oman alueen kehitys

Vuonna 2020 Kuopion seudun väestön kokonaisuutos oli +791 henkeä, kun se vuonna 2019 oli tarkentuneiden tietojen mukaan +367 henkeä. Pohjois-Savon väestö vähentyi seitsemättä vuotta peräkkäin, muutos yhteensä -619 henkilöä (-1366 henkilöä). Vuonna 2020 Pohjois-Savon kunnista asukasluvun kasvua tapahtui ainoastaan Kuopiossa. Siilinjärven asukasluku väheni ennakkotiedon mukaan -173 henkilöä, kun se viime vuonna väheni -251 henkilöä.

Alue ja väestö

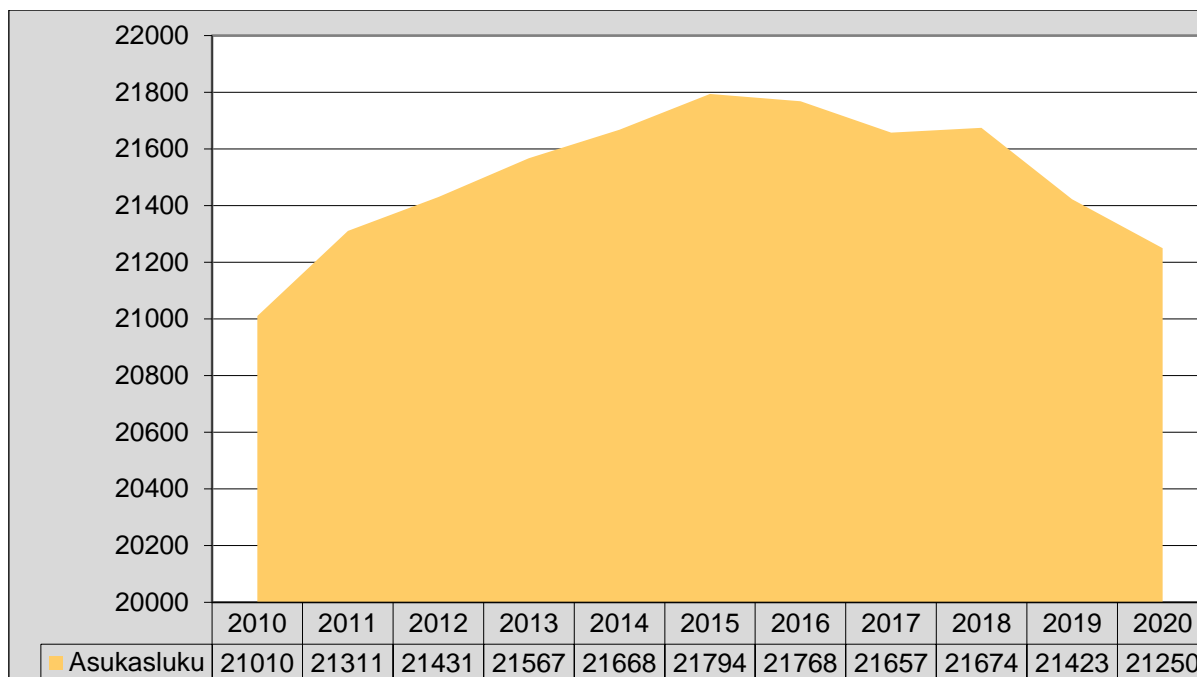
Kunnan pinta-ala on noin 508 km², josta vesi-aluetta on 107 km². Vuonna 2019 väestöstä 46,0 prosenttia asui kirkonkylässä, 28,1 prosenttia Etelä-Siilinjärvellä ja 25,9 prosenttia muilla kunnan osa-alueilla. Kunnan taajama-aste on 82,3 %.

Vuoden 2020 lopussa Siilinjärven väkiluku oli ennakkotiedon mukaan 21 250 henkeä, jossa laskua edelliseen vuoteen -173 (edellisvuonna -251 henkeä). Ennakkotiedon mukaan vuonna 2020 Siilinjärven syntyvyys oli 164 lasta ja kuolleisuus 167 henkilöä. Luonnolliseksi väestönkasvuksi muodostui siten -3 henkilöä, mikä osoittaa selvää laskutrendiä.

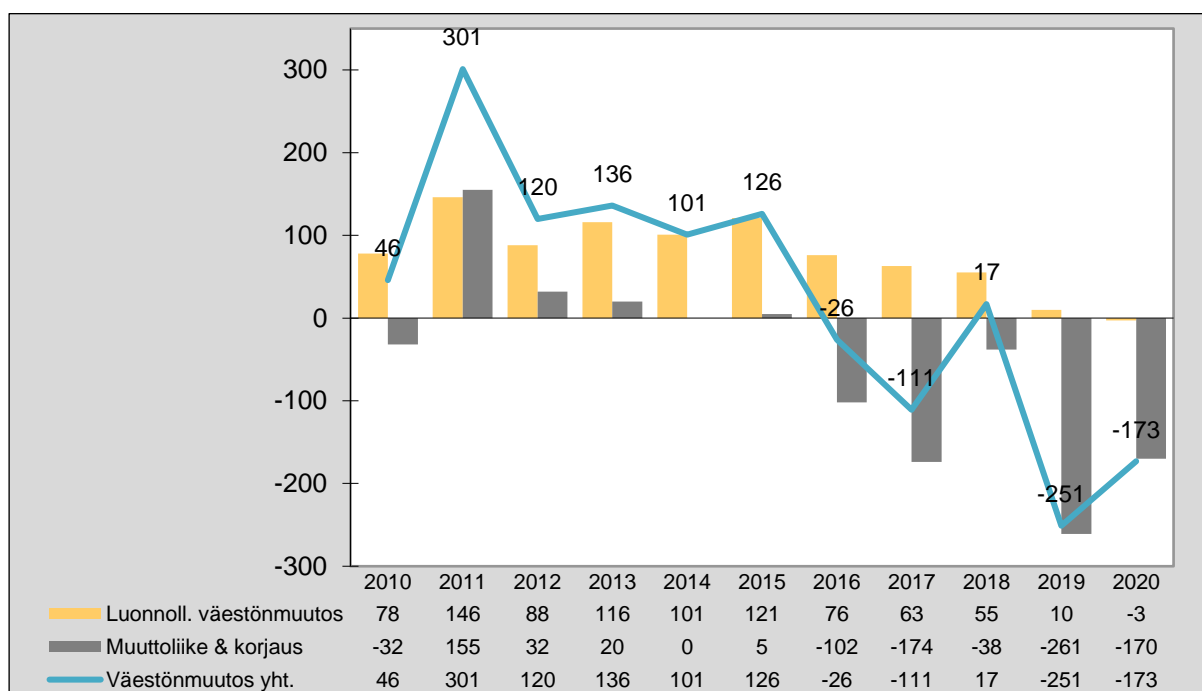
Lähtömuutto oli vuonna 2020 viime vuosien keskitasoa, tulomuutto piristyi hieman. Vuoden 2020 muuttoliike oli tappiollinen -170 henkilöä (sisältää maahanmuuton). Asuntoja valmistuu edelleen vilkkaaseen tahtiin, mutta asumisväljyyden kasvu aiheuttaa sen, että väestömäärän lisääntyminen vaatii yhä enemmän asuntoja vuodessa.

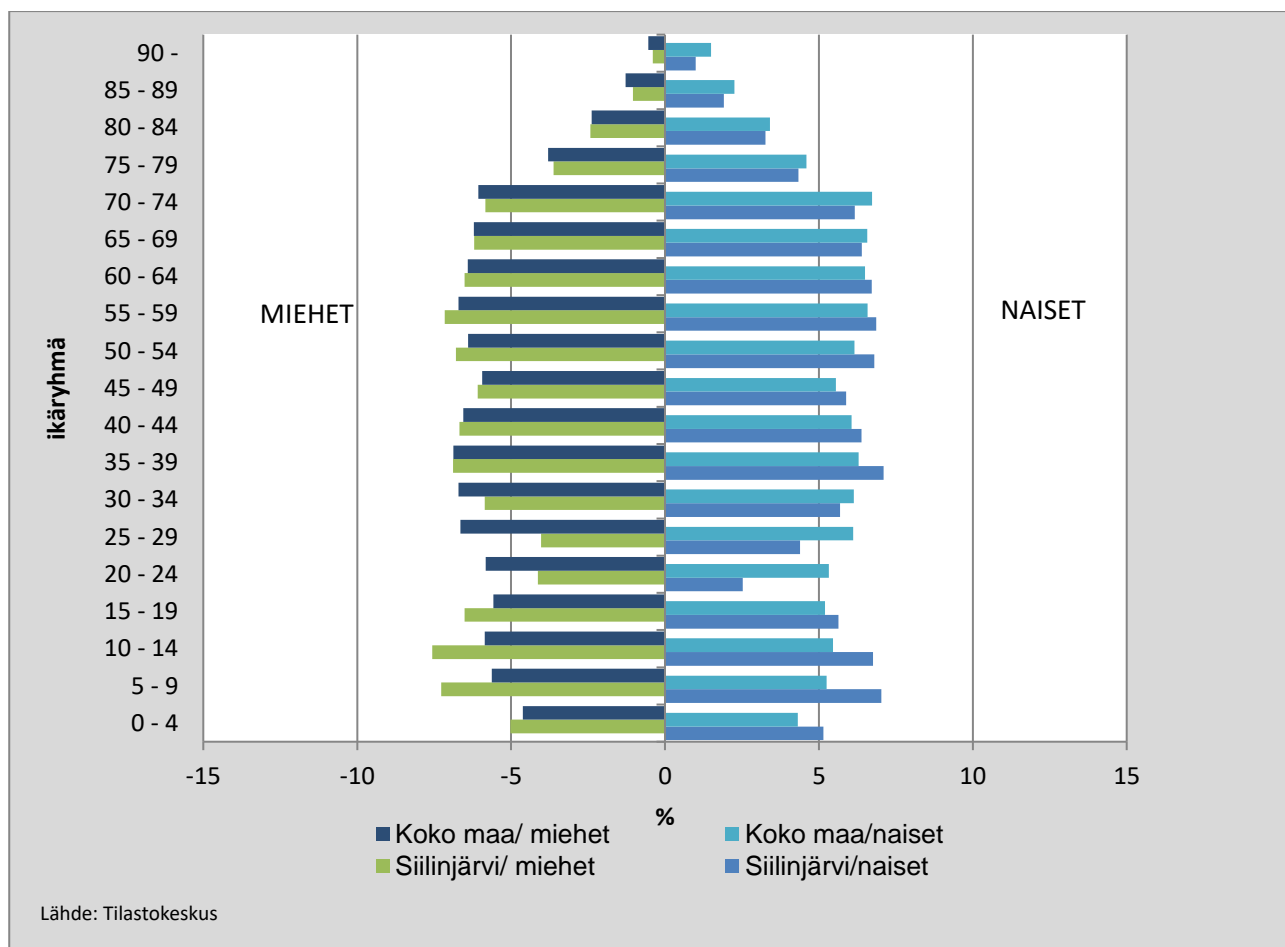
Siilinjärven väkiluku 2010–2020

Väestönmuutokset 2010–2020

Ikäryhmien osuudet (%) Siilinjärvellä ja koko maassa 31.12.2020

Siilinjärven väestörakenne on maakunnan nuorin. Keski-ikä on 41,8 vuotta. Pohjois-Savon keski-ikä on 45,0 ja koko maan 43,2 vuotta. Vuoden 2020 lopussa 0–14-vuotiaiden osuus oli kunnassa 19,4 %, kun se Pohjois-Savossa oli keskimäärin 14,4 %. Vastaavasti yli 64-vuotiaiden osuus oli 21,3 % kun se Pohjois-Savossa oli keskimäärin 25,8 prosenttia.

Väestön ikäryhmien osuudet kokonaisväestöstä 2000-luvulla

	2000	2010	2017	2018	2019	*2020
0–14-vuotiaat, %	22,6	20,6	20,1	20,0	19,8	19,4
15–64-vuotiaat, %	67,6	65,1	60,7	60,2	59,6	59,3
Yli 64-vuotiaat, %	9,8	14,3	19,2	19,8	20,6	21,3
Väestö yhteensä	19 742	21 010	21 657	21 674	21 423	21 250

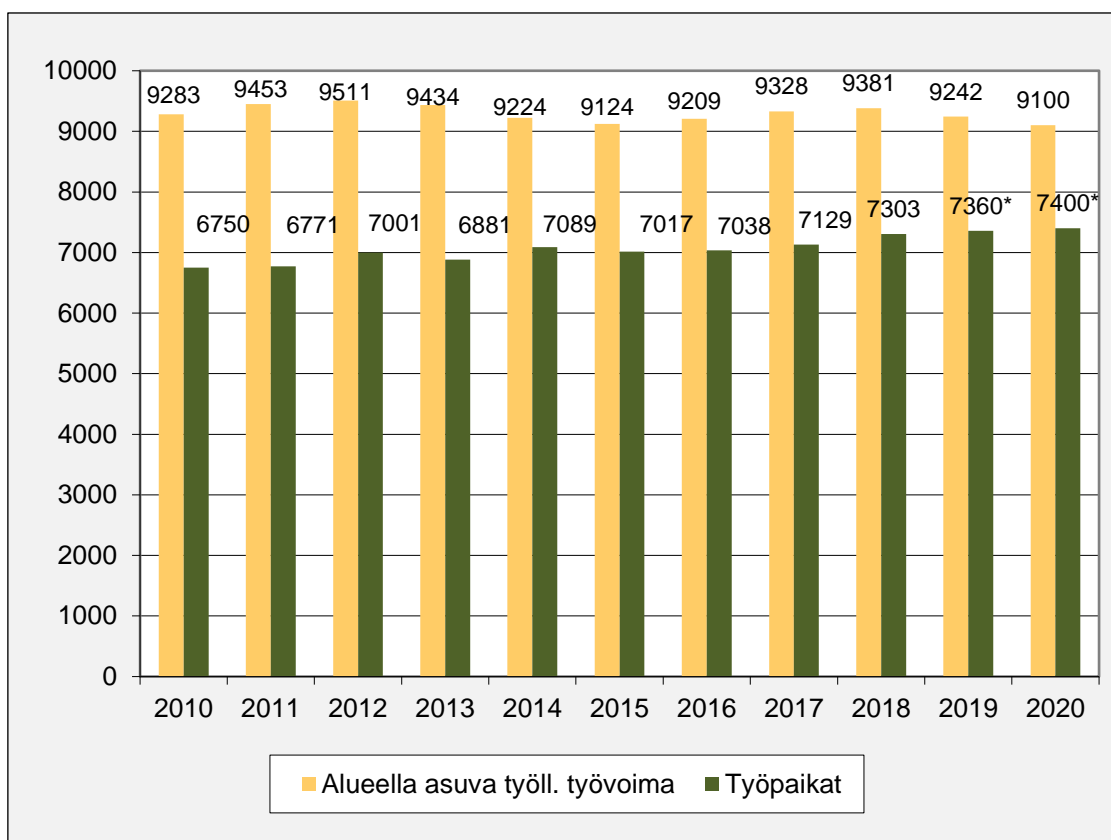
* ennakkotieto

Elinkeinorakenne ja työllisyys

Kunnan elinkeinorakenne on palveluvaltainen. Alkutuotannossa työpaikoista on 5 %, teollisuudessa ja rakentamisessa 30 % sekä palvelualoilla 65 %.

Vuoden 2018 lopussa kunnassa oli tilastokeskuksen kriteereillä 7 303 työpaikkaa, jossa nousua edelliseen vuoteen 174 työpaikkaa. Vuosina 2017 - 2019 työpaikkakehitys on ollut suotuisa. Suurimmat kasvut syntyivät teollisuuden ja eri palveluiden toimialoille. Työpaikkoja on alkanut poistua yleisesti yrittäjien eläköitymisen seurauksena.

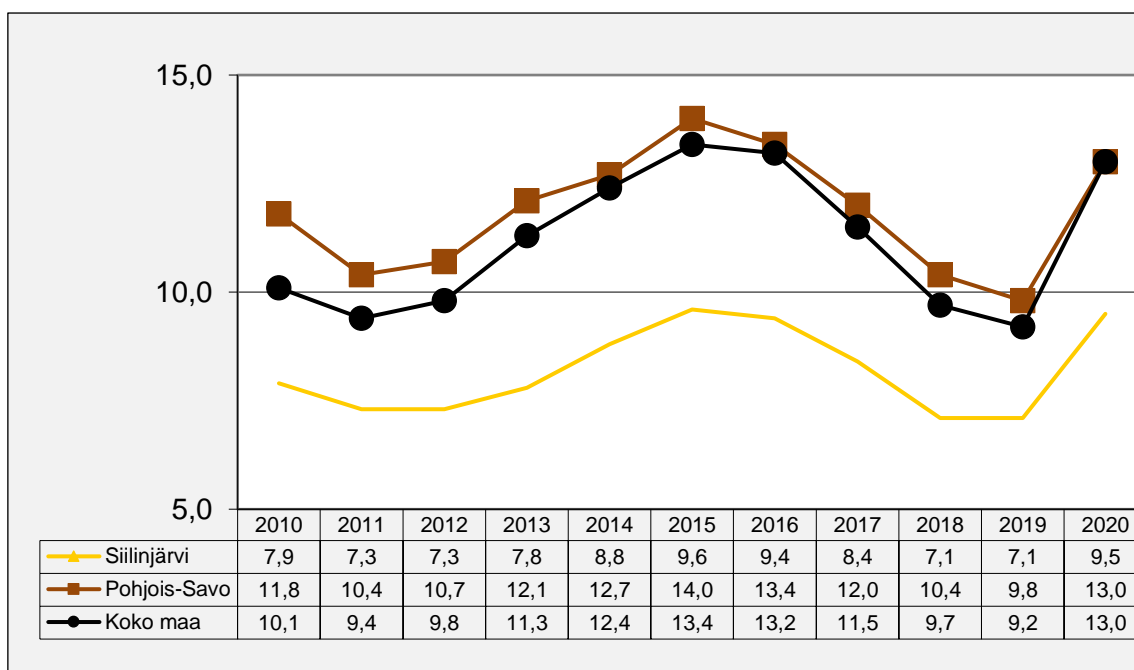
Työllinen työvoima ja työpaikat 2011–2020

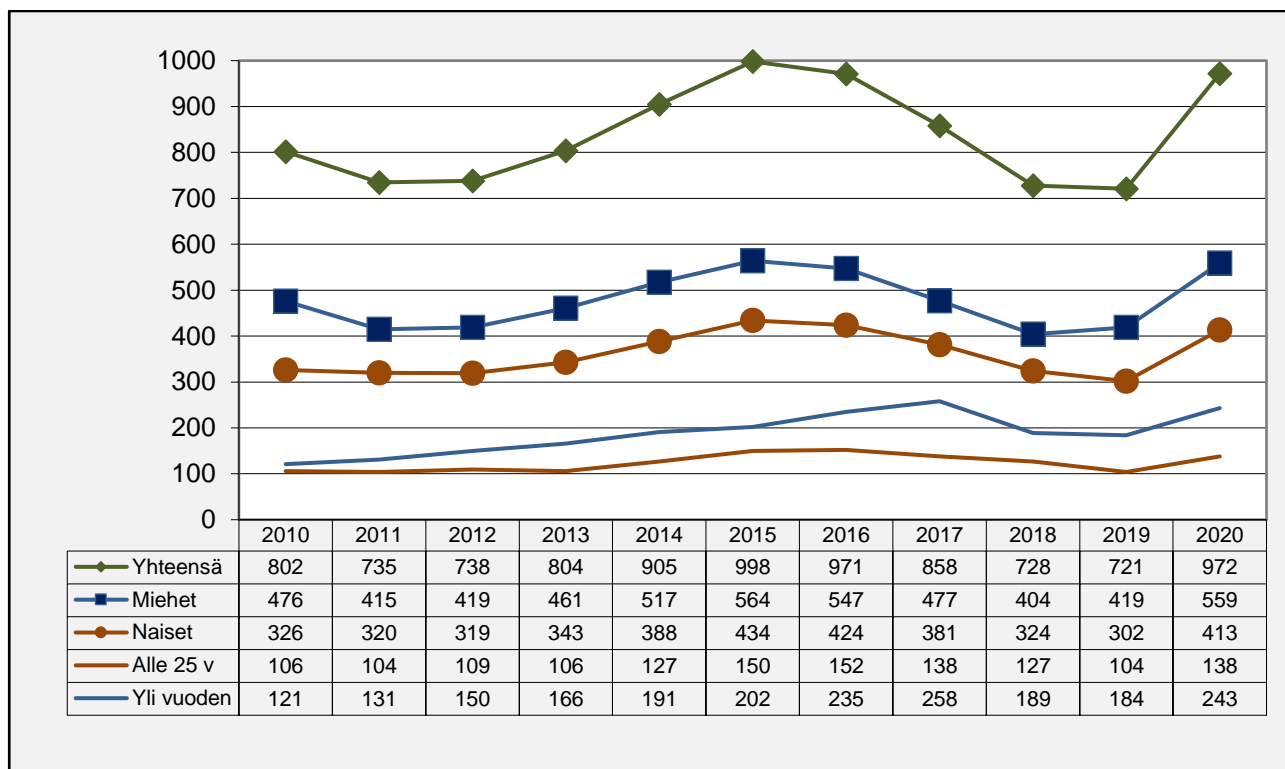
* Arvio

Vuonna 2020 koronan vaikutukset kurittivat voimakkaasti Suomen työllisyyttä. Siilinjärven keskityöttömyysaste oli maakunnan pienin ollen 9,5 %, kun se Pohjois-Savossa oli keskimäärin 13,0 % ja koko maassa 13,0 % (Tilastokeskus 7,8 %). Työttömiä työnhakijoita oli keskimäärin 972 henkilöä, jossa nousua 251 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien lisääntyi 59 henkilöllä, ollen keskimäärin 243. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä lisääntyi myös ollen keskimäärin 138 henkilöä.

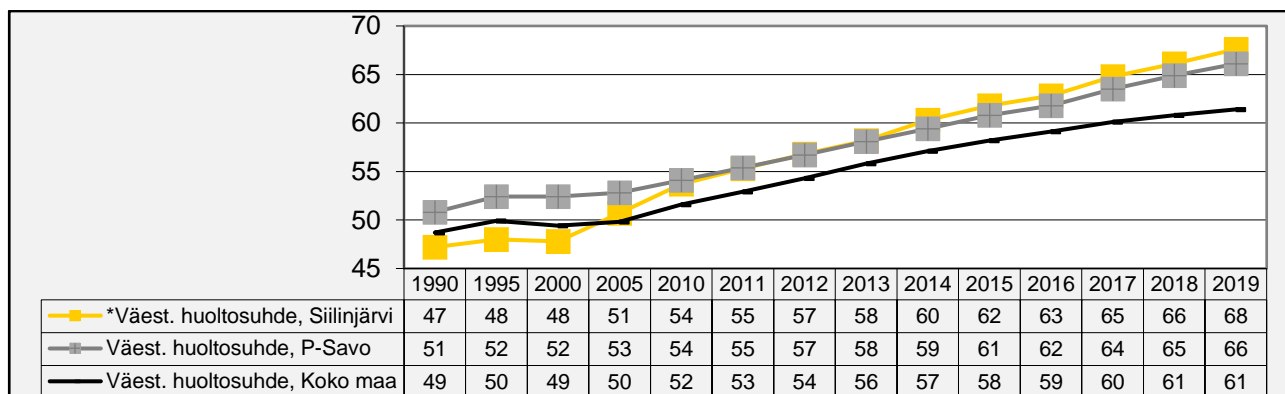
Työttömyysaste (keskimäärin/kk) 2010 – 2020

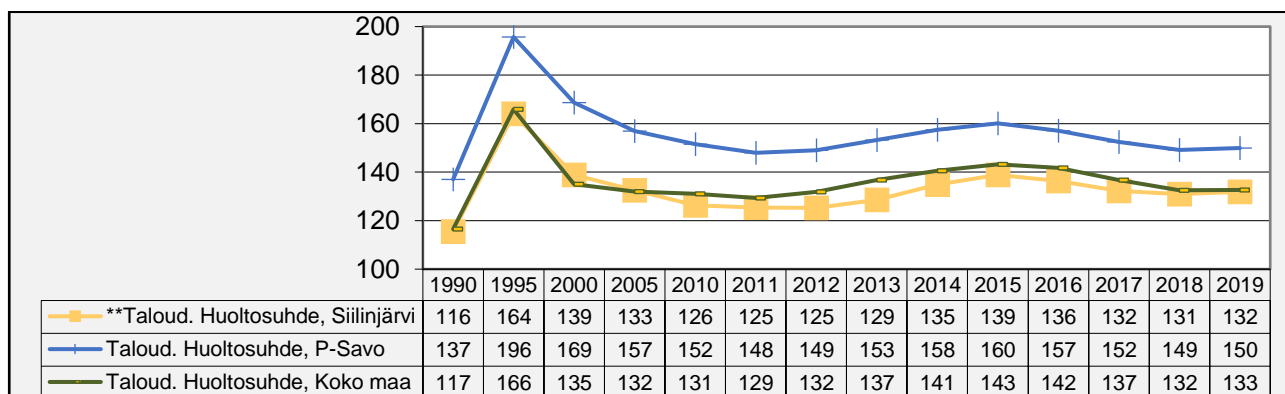
Työttömät ryhmittäin (keskimäärin/kk) 2010 – 2020

Huoltosuhte 1990 – 2019

*lasten ja vanhuseläkeikäisten määrä suhteessa työikäisen väestön määrään

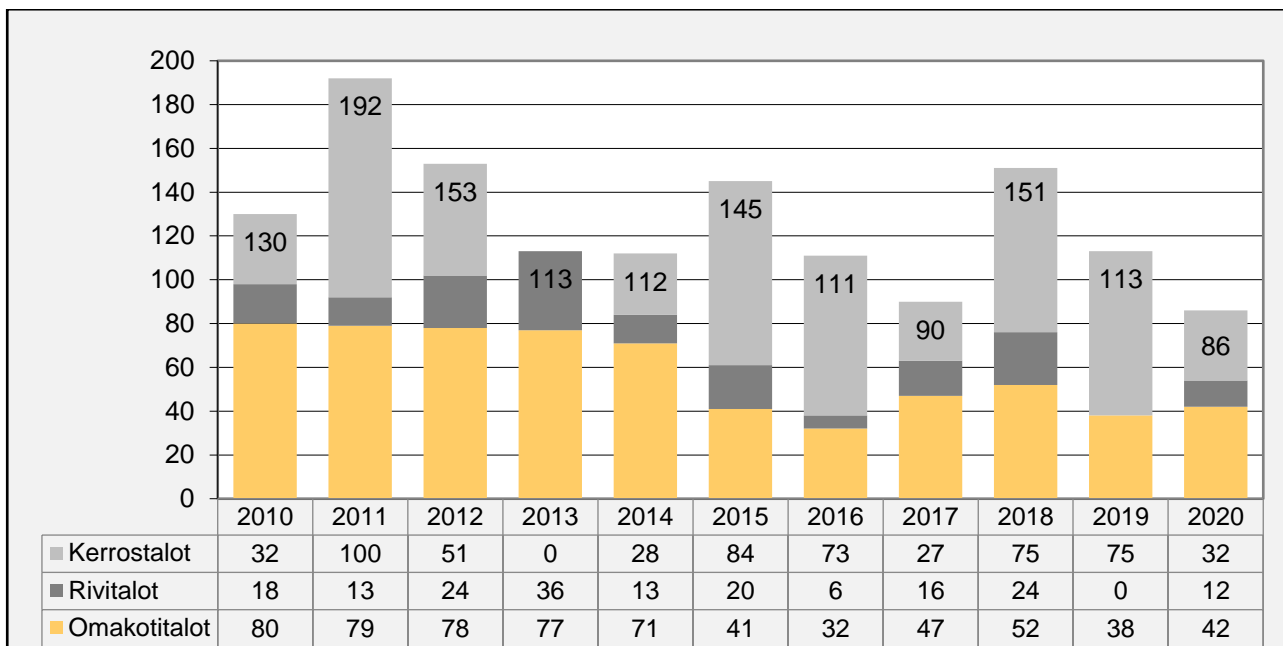

*työttömien ja muiden työvoiman ulkopuolella olevien määrä suhteessa työllisten määrään

Rakennustoiminta

Vuonna 2020 valmistui 86 uutta asuntoa. Valmistuneista asunnoista 42 oli pientaloja, 12 rivitaloasuntoja ja 32 kerrostaloasuntoa.

Valmistuneet asunnot 2010 – 2020

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Kunnan henkilöstön määrä 31.12.2020

Vakinaiset	2020	2019
Elinvoima- ja konsernipalvelut	58	57
Yhteiset palvelut	111	116
Sivistyspalvelut	544	536
Tekniset palvelut	53	63
Sosiaali- ja terveystalot	377	368
YHTEENSÄ	1 143	1 140
Määräaikaiset	321	321

Kunnan henkilöstöä koskevia tietoja ja tunnuslukuja esitetään erillisessä henkilöstökertomuksessa.

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Maaliskuussa 2020 pandemiaksi julistetun koronakriisin puhkeaminen yllätti nopeudellaan ja koko maan laajuisilla vaikutuksillaan kunnan toiminnan ja talouden.

Henkilöriskeistä merkittävin liittyy ammattihenkilöstön työpanoksen saatavuuteen ja korvattavuuteen mahdollisten työpaikan vaihdosten tai pitkien sairauspoissaolojen yhteydessä. Kaikille työntekijöille ei korvaavaa henkilöä ole saatavissa nopealla aikataululla. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouksissa on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin johtuen osaavan työvoiman heikosta saatavuudesta. Tällä on ollut vaikutusta sosiaali- ja terveystalouksien järjestämiseen ja jossakin määrin palvelujen saatavuuteen.

Työtapa- ja tapaturmista johtuvien poissaolojen määrän kehitys on ollut aleneva vuonna 2020. Vuonna 2020 työtapa- ja tapaturmia kirjattiin 428 kalenteripäivää. Kunnan työntekijöiden sairauspoissaolot ovat Siilinjärvellä kunta-alan keskiarvoa matalammalla tasolla. Määrällisesti vuoden 2020 sairauspoissaolot ovat vähentyneet verrattuna vuoteen 2019.

Vuoden 2020 erikoissairaanhoidon toteutuma oli siedettävä, mutta tulevina vuosina 2022 – 2023, ennen mahdollista hyvinvointialue uudistusta, se muodostaa osittain ennakoimattoman kustannusriskin. Vanhusväestön määrän nopea kasvu tulevina vuosina tuo merkittävän riskin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen sekä kustannusten että henkilöstön saatavuuden osalta.

Pohjois-Savon pelastuslaitokseen liittyvät vaatimukset varallaolokorvauksista lisäävät kunnan riskiä. Pelastuslaitos on arvioinut, että kokonaissumma vaatimuksista on yht. n. 20 milj. euroa. Pelastuslaitoksen kuntakohtaisen maksuosuuslaskelman perusteella Siilinjärven osuudeksi muodostuisi n. 1,7 milj. euroa.

Kuopion Veden yhtiöittämiseen liittyen on käynyt ilmi, että vesihuoltolaitoksen lakkauttamisen ja yhtiöittämisen yhteydessä on konsulttien laskelmissa ilmennyt virhe, jonka korjaamiseksi omistusosuuksiin on tulossa muutoksia. Muutoksilla on tulosvaikutusta saataviin korkoihin.

Tietojärjestelmien merkitys kunnan palvelutoiminnan tukitoimintona on merkittävä. Vuoden 2020 alku-puolella saatettiin valmiiksi KPMG:n asiantuntijoiden suorittama tietosuojan ja hallinnollisen tietoturvan arviointi. Arvioinnin kiireellisimmät kehityssuosituksot implementoitiin kevään 2020 aikana. Tietoturva- ja tietosuojapolitiikkoja on päivitetty vastaamaan uusinta lainsäädäntöä ja ne tulevat päätöksentekoon ke-väällä 2021. ICT-palveluiden ulkoistamisella Kuntien Tiera Oy:lle 1.10.2020 lukien pieneettiin ja hajau-tettiin tietotekniikkapalveluiden riskienhallintaa. Tietosuojavastaava ja tietoturvavastaava sekä palvelu-aluekohtaiset tietosuojavastaavat on nimetty.

Yhteisten käytäntöjen soveltaminen edesauttaa tietoturvallisuuden entistäkin parempaa toteutumista ja tietojärjestelmien käytöstä mahdollisesti aiheutuvien riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa. Tiedonhallinnan ja sähköisen palvelukanavan käytön merkitys kaiken kaikkiaan on yksi keskeisistä tulevaisuuden menes-tystekijöistä. Järjestelmien toimintavarmuuden ja niiden hallintaan liittyvän osaamisen varmistaminen on tärkeä resurssien allokoinnin kannalta.

Kunnan toimitilojen sisäilmaongelmat sitovat huomattavassa määrin kunnan taloudellisia resursseja. Tämä on näkynyt viime vuodet vuokra- ja ylläpitokulujen merkittävänä kasvuna. Sisäilmahaitat vaikuttavat osaltaan työhyvinvointia ja työssä jaksamista alentavasti ja aiheuttavat myös tehottomuutta henkilöstön sijoittamiseen liittyvistä seikoista johtuen. Korvaavat tilajärjestelyt ovat aiheuttaneet ja tulevat edelleen aiheuttamaan lisäkuluja ja kunnan toimintojen hajauttamista eri palvelupisteisiin.

Omaisuusriskit ja toiminnan vastuuriskit ovat hallinnassa. Vakuutukset ovat ajantasaiset sekä kattavat ja omavastuiden tasot on määritelty. Kunta on vakuuttanut käyttöomaisuutensa kohtuullisilla omavastuu-osuuksilla. Kunnalla on myös toiminnan keskeytysvakuutus. Lisäksi kunta on vakuuttanut vapaaehtoisella vakuutuksella järjestämiinsä toimintoihin osallistuvat kuntalaiset ja muut ulkopuoliset. Tarvittavat tarkis-tukset ja täsmennykset tehty kunnan ja vakuutusyhtiön/vakuutusmeklarin yhteisessä vuosittaisessa va-kuutuspalaverissa Vakuutusten kilpailuttamisen valmistelu on aloitettu. Vakuutukset tullaan kilpailutta-maan alkuvuodesta 2021.

Toteutuneen tilinpäätöksen ja tulevien vuosien alijäämäkehitys on muodostumassa huolestuttavan suu-reksi vuodesta 2022 alkaen (-7,1 milj.). Kunnanvaltuuston (14.12.2020 § 42) hyväksymän talouden pitkän tähtäimen (PTS) suunnitelman ohella on edelleen löydettävä lisää keinoja alijäämän välttämiseksi. Ny-kyinen talouden PTS-suunnitelma ei sisällä toimenpiteitä sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta. Perustel-tua on myös ulottaa PTS-tarkastelu sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Kunnan lainakanta on korkosuojattu tai sidottu pitkään korkoon keskimäärin asetetulla tavoitetasolla. Korkoriski ei ole tällä hetkellä merkittävä kunnan talouden hallinnan näkökulmasta tarkasteltuna. Painetta korkoriskin hallinnalle tuo kuitenkin investoinneista aiheutuva lainakannan kasvu. Siilinjärven luottokel-poisuus on hyvä, eikä rahoituksen saatavuus ole ollut ongelma. Luottokelpoisuuden lisäksi rahoitusmark-kinoiden likviditeettitilanteesta johtuen saatavuus ei liene lähivuosina ongelma. Lainamäärän kasvun hal-lintaan saaminen edellyttää sekä kulurakenteen hallintaa että investointien järkevää ajallista jaksotta-mista. Molemmat tekijät vaikuttavat palvelutoiminnan edellytyksiin ja saattavat pahimmillaan heikentää kunnan kasvustrategian tavoitteiden toteutumista. Likviditeetin hallintaan kunta käyttää tarvittaessa kun-tatodistuksia (juoksuaika 1 vko – 1kk), joiden saatavuus on ollut hyvä ja hinta alhainen. Niin luotto- kuin myös likviditeettiriski ovat alhaisia.

1.1.8 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Merkittävin kunnan toimintaan vaikuttava asia oli, ja on edelleenkin, keväällä 2020 alkanut koronapandemia. Sen seurauksena valtio myönsi kaikkiaan 7 lisäbudjettia ja kohdensi kuntiin n. 1,5 mrd. euroa valti-onosuuslisäyksiä ja n. 0,4 mrd. euroa verotulokompensaatioina korvaamaan verotulomenetyksiä ja koronasta aiheutuvia kustannuksia. Kuntaan tästä kohdistui yht. 5,8 milj. euroa ja lisäksi veromenetysten kompensaatiota 0,4 milj. euroa ja yhteisöveron korotuksen kautta vielä n. 1,0 milj. euroa lisää. Yhteensä tulopohja vahvistui n. 7,3 milj. euroa. Summaa lisäsivät erikseen haettavat valtionavustukset. Koronasta aiheutuvat suorat kustannukset kunnassa olivat n. 1,6 milj. euroa ja verotulomenetykset n. 2,4 milj. euroa.

Kunnan tietotekniikkapalvelut ulkoistettiin 1.10.2020 alkaen kuntien omistamalle Tiera Oy:lle. Henkilöstö siirtyi kokonaisuudessaan vanhoina työntekijoinä yhtiöön. Toiminta jatkui kunnan palvelualueiden kannalta lähes ennallaan loppuvuoden ajan. Toiminta yhdenmukaistetaan Tieran oman palvelukulttuurin mukaiseksi kevään 2021 aikana. Kuntaan rekrytoitiin loppuvuodesta digijohtaja, jonka tehtävänä on kehittää digitaalisia palveluita ja vastata ja kehittää mm. Tieralta ostettavia palveluita.

Kunnan omaisuuden myynneistä suurin oli toteutettu maakauppa Metsähallituksen kanssa lentokentän läheisyydessä. Kaupassa siirtyi 88 hehtaarin maa-alue puolustusvoimien käyttöön. Aiemmin alueelle oli tarkoitus muodostaa mm. asuinalue ja uutta tilaa yritystoiminnalle. Lisäksi kunta myi lähellä metsäkoulua olleen Haapamäen metsäkeskuksen havaintotilan sekä osuutensa osakkuusyhtiö Siilinkeskukselta. Siilinkeskuksen myynnin tavoitteena on kehittää kuntakeskusta sekä ns. linja-autoaseman korttelia toiminnallisena asuin-, liike- ja liikennöintiympäristönä.

Vuoden lopussa leasingilla rahoitettavista hankkeista valmistui Vuorelan koulu. Vastaavasti leasinghankkeena lähti käyntiin lokakuussa elinkaarimallilla toteutettavan uuden terveyskeskuksen rakentaminen, joka jatkuu vuoteen 2022 saakka. Valmistelussa ovat olleet Ahmon koulukeskus, Siilinkosken (Päivärinteen) päiväkotit, Siilinjärven pelastusasema ja Siililahden koulu. Sisäilmaongelmien aiheuttamat väistötilojen järjestelyt jatkuvat edelleen. Vuoden lopussa käyttöön otettuja väistötiloja oli 9 769 m² ja niistä maksettiin vuoden loppuessa 0,193 milj. euron kuukausivuokraa. Pääasiallisina käyttäjinä ovat koulut (4) ja päiväkodit (2).

Kirkonkylän keskustaan sijoittuvista asemakaavoista valmistui Keskuskorttelin / linja-autoaseman asemakaava, jossa osoitetaan alueelle uutta kerrostaloasumista. Samoin Asemanseutu / terveyskeskus ja kunnantalon asemakaava molemmat hyväksyttiin. Myös Päivärinteen, Harjamäen ja Mäkelä / Honkarannantie 8 -10 asemakaavat hyväksyttiin. Etelä-Siilinjärvellä Vuorelan uuden kerrostaloalueen (Kunnonpaikka) asemakaava valmistui. Yleiskaavoista valmistui kyläyleiskaava Hamulan ja Kumpusen alueelle ja Etelä-Siilinjärven yleiskaava otettiin päivitettäväksi. Kaavaehdotelmia on valmisteilla Vuorelassa Vuorelantien varressa sekä kirkonkylässä pelastusaseman sijoittumista varten. Kuopion kaupunkiseudun ja valtion välinen MAL-sopimus on ollut pitkäaikainen tavoite kaupunkiseudun ja maankunnan edunvalvon- nassa. Siilinjärven kunta on nimennyt edustajan Kuopion seudun MAL-sopimuksen valmisteluryhmään.

Opetuspalveluissa kevätlukukausi ja syyslukukausi olivat tavanomaisesta poikkeavia koronaviruksen aiheuttamien toimenpiteiden vuoksi. Suurin osa perusopetuksen ja lukion oppilaista oli kotona etäopetuk- sessa 18.3. – 13.5.2020. Lukion opiskelijoiden osalta etäopetus jatkui kevätlukukauden loppuun saakka. Lisäksi lukion opiskelijat olivat etäopetuksessa myös syyslukukauden aikana. Epidemian ehkäisemiseksi kouluissa tehtiin poikkeuksellisia opetus- ja muita järjestelyitä. Sisäilmaongelmat ovat pahentuneet niillä kouluilla joita ei ole siirretty väistötiloihin (Kasurila ja Suininlahti). Etu-luokkatoiminta lakkautettiin suunnitellusti 1.8.2020 alkaen. Päivähoidossa päiväkotiryhmät olivat vielä syksylläkin koronatilan- teen vuoksi vajaita. Henkilöstö piti palkattomia vapaita ja vaihtoi lomarahoja vapaiksi. Sisäliikuntaolosuhteet paranivat merkittävästi Vuorelan uuden liikuntasalin valmistumisen myötä. Eläkeläisten ja riskiryhmäläisten osallisu- tuminen liikuntaryhmiin ja kansalaisopistotoimintaan jäi osaksi keväällä kokonaan ja toteutui syksylläkin hyvin varovaisesti. Etäkurssien ja tapahtumien määrää lisättiin. Kirjastot olivat suljettuina kevään sulkuti- lan aikana ja myös siellä palveluja siirrettiin verkkoon. E-lainat ja pika-asiointi kasvoivat. Kirjasto pääsi muuttamaan uusiin toimitiloihin Vuorelassa vuoden lopussa.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa koronavuoden aikana organisoitiin infektiovastaanotto toiminta, kohden- nettiin työpanosta tartuntaketjujen selvittämiseen / jäljittämiseen, valmisteltiin hoiva- ja vanhuspalveluiden lyhytaikaisyksikön valmiutta siirtyä sosiaali ja terveyspalveluiden infektioyksiköksi, henkilöstöä perehdy- tettiin ja koulutettiin laajamittaisesti koronapotilaiden hoitoon sekä valmistauduttiin siirtämään sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstön työpanosta koronayksikköön. Toimenpiteiden seurauksena palveluiden järjestämisessä oli viiveitä, koska esimerkiksi vastaanottoaikoja jouduttiin perumaan ja lyhytaikaishoidon

(ml. omaishoidon vapaiden) toteuttamista tauottamaan. Viiden vuoden ajan Siilinjärven alueella toimineen Tarinan vastaanottokeskuksen toiminta päättyi vuoden lopussa. Vuoden 2020 aikana sosiaali- ja terveystalouden henkilöstöä vahvistettiin kahdeksalla henkilöllä: sosiaalityöntekijällä lastensuojeluun, sosiaaliohjaajalla perhesosiaalityöhön, psykiatrisella sairaanhoitajalla nuorten mielenterveyspalveluihin, lähihoitajalla ja kahdella sairaanhoitajalla kotihoitoon sekä muistikoordinaattorilla ja lääkäriellä vastaanotopalveluihin. Syyskaudella käynnistyi Tulevaisuuden Sote-keskus ja etäpalveluhanke. Kunta antoi lausunnon uudistetusta esityksestä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä.

Työllisyystilanne kunnassa on ollut vaikeasta vuodesta huolimatta edelleen Pohjois-Savon alueen paras. Vuoden keskimääräinen työttömyysprosentti oli 9,5 kuukausittaisen vaihteluvälin ollessa 7,5 – 13,6 %. Alimmillaan työttömyys oli syys-lokakuussa ja korkeimmillaan koronaepidemian alussa huhtikuussa. Pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt vain hienoiseen nousuun kun yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden määrä oli ka. 128 hlö/kk (ed.123) ja yli 1000 päivää työttömänä olleiden määrä on pysynyt ennallaan ka. 116 hlö/kk. Nuorisotyöttömyys on jatkanut kasvuaan ja päätynyt vuoden aikana n. 138 henkilöön kuukausittain.

Muutostalousarviota käsiteltiin valtuustossa 28.9.2020. Suurimmat muutokset käyttötaloudessa kohdistuivat sosiaali- ja terveystalouden tulo- ja menovähennyksiin (-0,243 milj.), sivistystalouden menolisäyksiin (-0,190 milj.) ja yhteisten palveluiden tulovähennyksiin ja menolisäyksiin (-0,189 milj.). Yhteensä käyttötalouden toimintakatetta heikennettiin -0,620 milj. eurolla. Lisäksi verotuloennustetta korjattiin -3,521 milj. eurolla pienemmäksi laadintavaiheessa tiedossa olleen tilanteen mukaisesti ja vastaavalla tavalla valtionosuuksia korotettiin 3,833 milj. eurolla valtion lisätalousarvio IV mukaisilla lisäyksillä. Arvon alentumisiin huomioitiin Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen osakkeiden alaskirjaus 1,994 milj. eurolla. Investoinneissa suurin muutos kohdentui em. maa-alueen myyntiin sekä sosiaali- ja terveystalouden tietojärjestelmähankintoihin (0,282 milj.) ja sivistystalouden kalusto- ja urheilukentän peruskorjausmenoihin.

Vuoden aikana valmistui talouden pitkän tähtäimen suunnitelma vuosille 2021 – 2026. Ohjelman mukainen vuosivaikutus olisi n. 1,9 milj. euroa vuodella 2023 ja kasvaisi vuoteen 2026 mennessä yht. n. 4,3 milj. euroon.

Merkittävimmät käyttötalouden poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon, siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt, raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Poikkeamien vaikutus koko kunnan tasolla vahvistettuun talousarvioon nähden on 1,559 milj. euroa toimintakatetta vahvistavia. Tähän vaikutti olennaisesti talousarviota pienempänä toteutuneet henkilöstökulut ja kertyneet toimintatuotot. Yli 5 %:n poikkeamia käyttötalouden puolella oli kolmella sitovuustasolla. Selvitykset poikkeamista ovat käyttötalouden tulosaluekohtaisissa teksteissä ja yhteenvetotaulukko kaikista poikkeamista löytyy kohdasta 2.6.

Koko kunnan tasolla nettoinvestointeihin käytettiin lopulta 2,2 milj. euroa talousarviota vähemmän rahaa. Tähän vaikutti olennaisesti mm. se, ettei kaikkia käyttöomaisuuden myyntejä oltu budjetoitu lainkaan (n. 1,0 milj.) ja se, että maa- ja vesirakenteisiin varattua rahaa jäi käyttämättä n. 0,7 milj. euroa ja muidenkin hankkeiden talousarviot alittuivat. Yli 5 %:n poikkeamia sitovissa hankeryhmissä ei ollut.

	Ylitykset + Alitukset -	%
KÄYTTÖTALOUS / tulosalue		
<i>Toimintamenojen poikkeama</i>		
Teknisen lautakunnan alaiset yksiköt	547 633	18,0
<i>Toimintatuottojen poikkeama</i>		
Joukkoliikenne	-317 419	-19,10
<i>Tilikauden tulos, poikkeama</i>		
Toimitilapalvelut, laskennallinen taseyksikkö	-345 158	-17,8
INVESTOINNIT / hankeryhmän / valtuuston päätöksen poikkeama		
Poikkeamia ei ollut		

1.1.9 Ympäristötekijät

Vesihuolto siirtyi 1.1.2020 alkaen Kuopion Vesi Oy:lle. Siilinjärven kuntaan tulee jatkossakin Jynkänniemien jätevedenpuhdistamon vesistövaikutusraportit koskien Juurusvettä. Kunta tarkkailee käytöstä poistetun Keskimmäisen kaatopaikan sekä käytöstä poistettujen Toivalan ja Tynnörisen maankaatopaikkojen ja käytössä olevan Säyneenjoen maankaatopaikan vesistövaikutuksia. Kunta on mukana Harjamäki-Käärmelahti -pohjavesialueen yhteistarkkailussa, jossa tarkkailtavana ovat mm. Koivusaaren entisen kaatopaikan mahdolliset pohjavesivaikutukset.

Ahmo-lammen vedenlaadun kunnostustoimenpiteet tehtiin syksyllä 2019, ja veden laadun tilaa tarkkailtiin v. 2020. Tarkkailun perusteella kunnostus onnistui suunnitellusti. Tarinan lampien (Aumanalanen ja Syvä-Kumpunen) hydraulista yhteyttä Harjamäki-Kasurila – pohjavesialueeseen koskevan selvityksen loppuraportti valmistui ja lisäksi selvitykseen liittyen valmistui Itä-Suomen yliopistolle tehty opinnäytetyö.

Talousarviovuonna 2017 tekninen lautakunta linjasi, että aurinko- ja geoenergiaa hyödynnetään jatkossa entistä enemmän kunnan toimitilakohteissa tavoitteena aikaan saada energiasäästöjä. Vuonna 2020 aurinkoenergiajärjestelmä hankittiin PPA-rahoituksella Päiväkotikiikoksiin.

Melu-, luonto- ja kulttuuriympäristöselvitykset ovat olleet keskeinen lähtökohta kaavatyössä. Uutta rakentamista on pyritty sijoittamaan selvitettyjä arvoja vaalien ja ympäristöhaittoja ehkäisten. Vuoden 2020 keskeisissä asemakaavahankkeissa on osoitettu rakennuspaikkoja asuinkerrostaloille keskuskortteliin, Päivärinteelle ja Vuorelaan nykyisiä katu- ja kunnallisteknisiä verkostoja hyödyntäen ja yhdyskuntarakennetta eheyttäen. Myös Harjamäen työpaikka-alueelle sekä kunnantalon ja terveyskeskuksen alueelle laaditut asemakaavat tiivistävät toteutuessaan nykyistä rakennetta. Täydennysrakentamishankkeet sijoittuivat palveluihin nähden keskeisille paikalle joukkoliikenne-, jalankulku- ja pyöräilyreitien varteen, millä pyritään vähentämään pakollista autonkäyttötarvetta ja liikenteen päästöjä. Hamulan ja Kumpusen kyläyleiskaava loi edellytyksiä kyliä täydentävään maaseuturakentamiseen ja luonnon keskellä asumiseen.

Ilmanlaadun kannalta, erityisesti katupölyn aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi talvella liukkaudentorjunnassa käytetyn hiekoitushiekan poistoon on panostettu. Ilmanlaatua seurattiin talousarviovuoden ajan Vuorelan mittausasemalla. Seurannan perusteella ilmanlaatu oli pääsääntöisesti hyvää. Katupölystä johtuvat hiukkaspitoisuudet heikensivät ilmanlaatua ajoittain kevättalvella ja loppusyksyllä. Loppusyksystä hiukkasten lisäksi typen oksidit olivat ajoittain koholla. Mittausasemalla olivat nähtävissä moottoritien vaikutukset alueen ilmanlaatuun.

Kunnan hankintaohjeen mukaan hankintojen periaatteisiin kuuluu kokonaistaloudellisen edullisuuden arviointi, mikä edellyttää muun muassa kestävä kehityksen eli tuotteen koko elinkaaren huomioon ottamista ympäristövaikutuksineen. Laadullisten valintakriteereiden käyttö valintaperusteena on myös perusteltua ja suositeltavaa. Kunta on valtuuttanut Sansia Oy:n hoitamaan yhteishankintoja. Kiertotalouden ja resurssi- ja energiavarojen toteuttaminen Pohjois-Savossa (KierRe) -hankkeen tuloksena valmistui kunnan resurssi- ja energiavarojen ohjelma. Kunta osallistuu Kestävän energiankäytön, materiaalitehokkuuden ja ilmaston seudullinen toimintasuunnitelma (KESTO) -hankkeeseen (2020 – 2021). Hanke on jatkoa KierRe-hankkeelle ja sen tarkoituksena on laatia kunnan ilmasto-ohjelma.

Joukkoliikenteen vuorotarjonta Siilinjärvi-Kuopio – välillä arkipäivisin on ollut kilpailukykyinen henkilöautoliikenteeseen nähden. Kuopion seudun Joukkoliikenne 2030-ohjelmassa on hyväksytty sähköiseen ja muutoin vähäpäästöisempään joukkoliikenteeseen siirtyminen. Hyväksytyt etenemispolun mukaan kilpailutuksissa annetaan lisäpisteitä uusiutuvan biodieselin käytöstä ja vuonna 2021 tai 2022 kilpailutettavassa paikallisliikenteessä edellytetään sähköbussuja. Vuoden 2026 jälkeen siirrytään biokaasuun keskustan ulkopuolelle ulottuvilla pitkillä linjoilla, jos sitä jalostetaan liikennekäyttöön seudulla riittävästi.

1.1.10 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnassa on laadittu henkilöstön yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, jossa myös yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden hyväksyminen sekä edistäminen ovat näkökulmana, jotta erilaiset epätasa-arvoa aiheuttavat tekijät tulisi huomioida laaja-alaisesti.

Kunnassa ei ole havaintoja tai epäilyjä korruptiosta tai lahjonnasta. Kunnassa on ajantasainen, hankintalainsäädökset huomioonottava hankintaohjeistus. Oma työnä tehtävät tavara- ja palveluhankinnat

toteutetaan kilpailuttamalla ohjeistuksen mukaisesti. Kunnan tavarahankinnat tehdään kuitenkin pääsääntöisesti Sansian keskitetysti kilpailuttamista hankintapaikoista vakiintunutta, pääasiassa sähköistä tilauskanavaa käyttäen. Hankintapäätöksiä seurataan sisäisen valvonnan keinoin.

1.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko 1.1. – 31.12.2020

1.2.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan politiikka vahvistettiin kunnanvaltuustossa 3.2.2014 § 3.

Siilinjärven kunnan hallintosäännön 29 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa riskienhallinnan toteuttamisesta ja yhteensovittamisesta sekä päättää kunnan omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta. Kunnanhallitus on vahvistanut Siilinjärven kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen kokouksessaan 9.6.2014 § 133.

Siilinjärven kuntakonserniohje on vahvistettu KV 27.5.2019 § 18. Konserniyhtiöt ovat järjestäneet sisäisen tarkastuksensa ja riskienhallintansa Siilinjärven kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen sekä konserniohjeen mukaisesti.

Kunnanjohtaja huolehtii kuntakonsernin tasolla riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Kunnan johtoryhmä ja sisäinen tarkastus avustavat kuntakonsernin johtoa kokoamalla ja arvioimalla kuntakonsernin merkittäviä riskejä yhdessä palvelualueiden ja tytäryhteisöjen kanssa. Sisäinen tarkastus avustaa kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa heidän valvontavelvollisuuksiensa täyttämässä tarkastamalla ja arvioimalla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta.

1.2.2 Kunnanhallituksen arvio konsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Siilinjärven kunnanhallituksen selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vuodelta 2020 perustuu palvelualueiden ja konserniyhtiöiden antamiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoihin. Lautakunnat ovat käsitelleet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vuosittaisen talousarvioseuranan yhteydessä. Konserniyhtiöiden selonteko on laadittu.

Kuntakonsernin tavoitteiden toteutuminen

Asiaa on yksityiskohtaisemmin käsitelty tilinpäätöksen toimintakertomuksen palvelualueita koskevassa osiossa ja talousarvion toteutumisvertailuissa.

Taloussuunnitelmassa tavoitteet oli eritelty valtuusto- ja lautakuntatasoisiksi, joista jälkimmäiset olivat valtuustoon nähden vain informatiivisia. Tämä on selkeyttänyt tavoiteasetantaa ja tavoitteiden seurantaa.

Vuoden 2020 talousarvioon kuntakonsernin tavoitteet on määritelty ja kuntakonsernin tila on pysynyt tavoitteiden asettamisrajoissa. Konserniyhtiöiden tavoitteet on määritelty vuoden 2020 osalta ja ne ovat toteutuneet lähes tavoitteiden mukaisesti. Kunnan talouden tulopohjaan vaikuttivat positiivisesti valtion myöntämät koronatuotot valtionosuuksiin sekä verotulojen kompensointiin. Kunnan vertailukelpoiset (kunnan vesihuoltolaitos poistettu, Kuopion Veden investoinnit poistettu ja Vuorelan koulun omien investointien myynti Kuntarahoitukselle huomioitu) toimintakulut kasvoivat 2,63 %. Toimintakulujen kasvu oli aikaisempia vuosia maltillisempaa kunnan oman palvelutoiminnan osittaisen supistamisen, lomautusten ja esimerkiksi työmatkustamisen vähentymisen seurauksena.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Palvelualueiden sisäisen valvonnan vuosiraportteihin perustuen toimintaa on toteutettu ohjaavien sääntöjen ja määräysten mukaisesti. Kuntaan ei ole kohdistunut tai kohdistumassa vaateita, jotka johtuisivat esimerkiksi lakisääteisten tehtävien laiminlyönnistä.

Yksittäisistä viranhaltijapäätöksistä asiaperusteilla tehdyt päätöksen sisältöön tyytymättömyyttä osoittavat oikaisuvaatimukset ja valitukset ovat olleet vähäisiä suhteessa päätösten kokonaisuutensa määrään. Yksilöasioissa on joitakin oikaisuvaatimuksia ja valituksia tehty ja vireillä. Näihin ei kohdistu taloudellisia korvausvaatimuksia lukuun ottamatta kaksi keskeneräistä oikeusprosessissa olevaa asiaa, joista voi tulla korvausseuraamuksia.

Tuloksellisuuden arviointi

Tuloksellisuutta on arvioitu vuoden 2020 aikana eritasoisilla mittareilla. Strategisiksi tavoitteiksi määriteltyjen kestävä kunnatalouden, kuntalaisten hyvinvoinnin, vahvan elinkeinotoimen, vastuullisen kasvupoliittikan sekä osaavan, hyvinvoivan ja sitoutuneen henkilöstön mittareita seurataan säännöllisesti. Vuonna 2020 toteutettiin asiakkaiden tyytyväisyyskysely osassa palvelualueista.

Tuloksellisuuden arviointi perustuu taloussuunnitelmaan kirjattujen taloudellisille ja toiminnallisille tavoitteille asetettujen mittareiden seurantaan ja arviointiin. Kuukausittain laaditaan talouden estimaatti. Lisäksi palvelualueilla suoritetaan talouden seuranta systemaattisesti.

Omaisuuksien ja palveluiden hankinnan, luovutuksen sekä hoidon valvonta

Hankintavaltuudet on määritelty hallintosäännön ja hankintaohjein sekä lautakunta- ja viranhaltijatasoisin delegointipäätöksin.

Hankintatoimi on järjestetty laajana maakunnallisena kokonaisuutena Sansia Oy:n kautta. Sansia Oy:n lisäksi hankintoja suoritetaan myös Kuntahankinnat Oy:n kilpailuttamista tuoteryhmistä.

Kunnan omat hankinnat on hoidettu hankintoja koskevien säädösten mukaisesti eivätkä kunnan hankintapäätökset ole olleet markkinaoikeuden käsiteltävänä. Yhteishankinnassa kilpailutettujen tuotteiden ostotoiminnan ja sähköisen hankintamenettelyn käytännöt ovat vakiintuneet. Hankinta-Sampo on käytössä. Kiertonet-huutokauppaportaalia ja huutokauppatilaisuuksia käytetään käytöstä poistetun tavaran luovutukseen. Tietojärjestelmälaitteiden elinkaaren hallinta tapahtuu hankinnasta niiden käytöstä poistoon leasing-sopimukseen hankintaprosessiin sisältyvänä.

Ohjeita noudatetaan ja käyttöomaisuusluettelot ovat pääosin ajan tasalla.

Sopimusten hallinta

Sopimushallinnossa on otettu käyttöön yhtenäinen käytäntö. Kaikki sopimukset on pääsääntöisesti viety Dynasty-asianhallintajärjestelmään.

Konsernivalvonta

Kunnanhallituksen kokouksessa on käsitelty konserniohjaukseen liittyvät asiat. Kunnanjohtaja ja tarkastusasiantuntija suorittavat konsernivalvontaa säännöllisesti toimintavuoden aikana, minkä lisäksi he käyvät kaksi kertaa vuodessa konsernivalvontakeskustelut tytäryhteisöjen hallitusten puheenjohtajien ja toimitusjohtajien kanssa. Kaikkien tytäryhteisöjen ja konsernijohtajan yhteinen valvontatapaaminen on pidetty kerran vuodessa.

Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesti järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä riskien raportoinnista kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä tuloksellisuudesta. Toimitusjohtaja raportoi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta yhtiön hallitukselle.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Ulkoisen toimintaympäristön vaikutuksia koko kunnan tasolla, toimialoilla ja eri toiminnoissa arvioidaan strategia- ja talousarvioprosesseissa, talouden osavuosi- ja tilinpäätösraportoinneissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Strategisten ja sitovuustason tavoitteiden toteutumista uhkaavia merkittävimpiä riskejä ja tavoitteisiin liittyviä uusia mahdollisuuksia tunnistetaan ja arvioidaan talousarvion tavoitteiden asettamis- /suunnitteluprosesseissa sekä seurantaprosesseissa. Riskejä pyritään tunnistamaan ja arvioimaan myös kehityskeskustelujen yhteydessä vuosittain. Tavoitteiden toteutumiseen liittyvien riskien tunnistamis- ja arviointiprosessi on ollut käytössä vuonna 2020.

Toimielinpäätöksenteon yhteydessä suoritetaan pääsääntöisesti päätösten vaikutusten arviointia suhteessa kuntastrategiaan. Ennakkovaikutusten arviointi on valmisteltu ja otettu käyttöön toimielimissä 1.8.2020.

Kuvaus kehittämistoimenpiteistä

BDO:n sisäisen valvonnan kartoituksen ja muutaman vuoden valvontasuunnitelman laatimista koskevan konsultoinnin tuloksia on sovellettu käytäntöön vuoden 2020 aikana. Vuonna 2020 BDO:n suosittamat sisäisen valvonnan prosessit ovat olleet käytössä.

BDO:n suorittaman Siilinjärven kunnan tietojärjestelmien käytön tarkoituksenmukaisuuden ja kehitysnäkymien arvioinnin perusteella tietoturvapoliittikkaa on kehitetty ja sitä on jalkautettu koulutuksen kautta organisaatioon esimieskoulutuksissa. Vuonna 2020 jatkettiin EU:n tietosuoja-asetukseen liittyviä selvityksiä ja arviointeja sekä henkilöstön koulutusta tietosuoja-asioihin. Tietosuoja- ja tietojärjestelmäselosteet ovat pääsääntöisesti ajan tasalla. Korjaavat toimenpiteet ovat toteuttamista varten tiedossa. Tietosuojavastaava ja tietoturvavastaava sekä palvelualuekohtaiset tietosuojavastaavat on nimetty.

Vuoden 2020 alkupuolella saatettiin valmiiksi KPMG:n asiantuntijoiden suorittama tietosuojan ja hallinnollisen tietoturvan arviointi. Arvioinnin kiireellisimmät kehityssuosittukset implementoitiin kevään 2020 aikana. Tietoturva- ja tietosuojapolitiikat tulevat päätöksentekoon keväätalven 2021 aikana. ICT-palvelut ulkoistettiin 1.10.2020 alkaen. Tällä ratkaisulla pienennettiin ja hajautettiin tietotekniikkapalveluiden riskienhallintaa. 1.12.2020 kunnan organisaatiossa aloitti uutena viranhaltijana digijohtaja.

Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma on laadittu ja vahvistettu kunnanhallituksessa. Riskienarvioinnin pohjalta on saatu luotua prosessi, jolla tarkastustointia on kehitetty ajantasaiseksi, sisäistä valvontaa palvelevaksi toiminnaksi. Sisäinen valvonta (johdon tarkkailu- ja varsinainen tarkastustoiminta) ja riskienhallinta on toiminut hyvin, koska merkittävä osa valtuuston asettamista niin taloudellisista kuin toiminnallisistakin tavoitteista on saavutettu tilikaudella muutostalousarvioon tarkasteltuna, väärinkäytöksiä ei ole ilmennyt eikä kunta ole joutunut väärinkäytöksistä oikeudellisiin tai taloudellisiin korvausvastuisiin. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna tavoitteet saavutettiin pääosin. Väestökehitystavoite ei toteutunut johduen syntyvyyden alenemisesta ja muuttoliikkeestä.

Vuoden 2020 talousarvioon on tehty strategisten ja sitovuustason tavoitteiden riskienarviointi. Sisäisen valvonnan vuosisuunnitelmassa kohdennetun tarkastuksen kohteeksi vuonna 2020 valittua työtapaturomien toteutumisen ja ehkäisemisen arviointia ei koronapandemian vuoksi pystytty toteuttamaan. Vakuutusmeklaripalvelut kilpailutettiin kesän 2020 aikana Sansia Oy:n kautta seudullisena yhteishankintana.

1.2.3 Konsernin merkittävimpien riskien hallinta

Viittaus toimintakertomuksen merkittävimpiin riskeihin

Maaliskuussa 2020 pandemiaksi julistetun koronakriisin puhkeaminen yllätti nopeudellaan ja koko maan laajuisilla vaikutuksillaan kunnan toiminnan ja talouden. Kunnan riskienhallinnan kautta tällaisen massiivisen riskin realisoitumiseen ei voitu vakuuttamisen keinoin varautua. Nopean reagoinnin, kriisiorganisaation, varautumissuunnitelmien ja -määräysten sekä valtiovoiman taloudellisen tuen avulla koronariskin vaikuttavuutta ja koronaviruksen leviämistä saatiin tehokkaasti estettyä. Kunnan palvelutoimintaa sopeutettiin muuan muassa supistamalla palveluja, lomauttamalla osa henkilöstöstä tai kohdentamalla resursseja korvaavaan työhön, siirtymällä etäopetukseen sekä etätyöhön. Sosiaali- ja terveystaloudellisuudessa koronan vuoksi jouduttiin organisoimaan lisäresursseja sekä tekemään lisää ulkoisia palveluostoja. Koronasta kunnalle aiheutuneet kustannukset kirjattiin litteralle. Litteroitujen kustannusten lisäksi koronasta aiheutui kunnalle välillisiä ja epäsuoria kustannuksia, joiden taloudellisten vaikutusten arviointi kokonaisuudessaan on mahdotonta. Valtion myöntämät koronatuotet valtionosuuksiin sekä verotulojen kompensointiin korvasivat merkittävältä osin kunnalle koronasta aiheutuneet kustannukset.

Kunnan talouteen tulevina vuosina kohdistuvaa alijäämään riskiä pyritään hillitsemään kunnanvaltuuston (14.12.2020 § 42) hyväksymällä talouden pitkän tähtäimen (PTS) suunnitelmalla sekä talouden tasapainottamisohjelmalla (Kvalt. 2.3.2020 § 6).

Vuoden 2020 erikoissairaanhoidon toteutuma oli siedettävä, mutta tulevina vuosina se muodostaa kustannusriskin. Erikoissairaanhoidon investoinnit lisäävät kunnan taloudellista riskiä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä sivistyspalveluiden palvelutarpeen kasvu muodostavat riskin.

Kuvaus merkittävimpien riskien arviointimenettelystä

Merkittävimmät riskit arvioidaan taloussuunnitelman laadinnan yhteydessä ja niiden toteutumista arvioidaan talousarvion valtuustoseurannan sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Menettelyistä on ohjeistettu Siilinjärven kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeessa.

Kunnan kannalta merkittävässä toiminnossa riskeihin ja häiriötilanteisiin on varauduttu etukäteen laadituilla suunnitelmilla.

Henkilöriskit liittyvät ammattihenkilöstön työpanoksen saatavuuteen ja korvattavuuteen mahdollisten työpaikan vaihdosten tai pitkien sairauspoissaolojen yhteydessä. Kaikille työntekijöille ei korvaavaa henkilöä ole saatavissa nopealla aikataululla.

Kunta-alan keskiarvoon verrattuna Siilinjärven kunnan sairauspoissaolot ovat matalammat. Vuoden 2020 sairauspoissaolot (13,9 kalenteripäivää / kaikki työntekijät) olivat pienemmät kuin kolmena edellisenä vuonna. Myönteiseen kehitykseen vaikuttivat varmaan osaltaan koronaviruksen myötä tehostuneet hygieniakäytännöt ja etätyö. Henkilöstö otti myös työnantajan tarjoamaa influenssarokotetta selkeästi enemmän kuin edellisinä vuosina. Lisäksi sosiaali- ja terveystalouden suurimmassa koronaviruksen sairastumisriskissä oleville työntekijöille tarjottiin mahdollisuus pneumokokkrokotteeseen. Rokote tarjottiin vastaanoton, vuodeosaston ja vanhusten asumispalveluyksiköiden kaikille työntekijöille sekä muualla sosiaali- ja terveystaloudessa työskenteleville riskiryhmiin kuuluville ja yli 50-vuotiaille työntekijöille. Siilinjärven kunnassa on käytössä työkyvyn tuen -ohjeisto, jonka tarkoituksena on vähentää sairauspoissaoloja ja lisätä henkilöstön työhyvinvointia varhaisen, tehostetun ja paluun tuen eri keinoin. Vuonna 2019 käyttöön otettu korvaavan työn mallin hyödyntäminen on sujunut suhteellisen hyvin. Yhdessä työhyvinvointia ja Edunvalvonnasta yhteiseen kehittämiseen -hankkeilla tuettiin työhyvinvointia. Vuoden 2020 lopussa saatiin myönteinen hankepäätös Varkauden kanssa yhteiseen hankkeeseen Tiedolla tulokselliseen työterveysyhteistyöhön.

Vuonna 2020 työtaturmien aiheuttamien poissaolojen määrä (428 kalenteripäivää) oli 60 % vähemmän kuin edellisenä vuonna (1012 kalenteripäivää). Työtaturmien ennaltaehkäisyssä yksi tärkeä keino on työyksikön haittojen ja vaarojen arviointi osana jokapäiväistä työtä. Läheltä piti -tilanteet ja tapaturmat käydään läpi työyksikössä. Sähköisen työturvallisuusasioiden järjestelmällä raportoidaan työtaturmien ja läheltä piti -tilanteiden lisäksi havaittuja turvallisuuspuutteita. Johtoryhmä käsittelee kuukausittain työtaturmien aiheuttamat poissaolopäivät ja lisäksi johtoryhmälle sekä palvelualueille kootaan neljännesvuosittain tapaturmien tarkemmat kuvaukset.

Omaisuuksien ja toiminnan vastuuriskit ovat hallinnassa. Vakuutukset ovat ajantasaiset sekä kattavat ja omavastuiden tasot on määriteltä. Vakuutukset on kilpailutettu ja tarvittavat tarkistukset ja täsmennykset tehty kunnan ja vakuutusyhtiön/vakuutusmeklarin yhteisessä vuosittaisessa vakuutuspalaverissa. Käytössä on ollut vakuutusmeklaripalvelu.

Kunta on palvelutoiminnassa tapahtuneista vahingoista suorittanut joitakin korvauksia. Korvausten määrä on laskenut edellisten vuosien tasosta. Palvelutoiminnan laajuus huomioon ottaen vahinkojen määrä on ollut erittäin vähäinen. Kunnan vahinkorahastosta maksettujen korvausten yhteismäärä on ollut vähäinen, vajaa 36.000 euroa (26.000 € v. 2019). Vahingot eivät ole johtuneet tehtävien hoidon huonosta järjestämisestä tai laiminlyönneistä. Toiminnallisesti tai talouden näkökulmasta tarkasteltuna merkityksellään vakavia riskejä ei ole realisoitunut.

Vahinkokorvausoikeudellisia prosesseja ei ole ollut.

1.2.4 Konserniyhtiöt

Merkittävimpien riskien hallitsemiseksi myös konserniyhtiöissä seurataan säännöllisesti sovittuja mittareita, tavoitteiden toteutumista ja niihin liittyviä riskejä. Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat tytäryhteisöjen riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä riskien raportoinnista kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtajat vastaavat riskienhallinnan järjestämisestä sekä tuloksellisuudesta. Suurimmat taloudelliset riskit löytyvät konserniyhtiöiden peruskorjauksen tarpeesta olevasta rakennuskannasta.

Peruskorjaus ja omistusjärjestelyt on tarkoitettu toteuttaa mallilla, jossa Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskuksen omistama uimalakiinteistö myytäisiin tasearvostaan (4.261.768,81 euroa) ensin Siilinjärven kunnalle ja sen jälkeen edelleen tasearvostaan rahoituslaitokselle Sale and lease back -järjestelyssä.

Järjestelyn yhteydessä uimalakiinteistö peruskorjataan. Omistusjärjestely ja peruskorjaus rahoitetaan kilpailutettavalla leasingrahoituksella.

Omistusjärjestelyn jälkeen rahoitusyhtiö omistaa Siilinjärvellä osoitteessa Kuiluntie 2 sijaitsevan Fontanella -kylpylärakennuksen, jonka se on luovuttanut Siilinjärven kunnan hallintaan kiinteistöleasingsoitimuksella. Siilinjärven kunta vuokraa edelleen pitkäaikaisella vuokrasopimuksella peruskorjatut tilat Uimala Oy:lle, joka toimii Fontanella kylpylän operaattoriyhtiönä.

1.2.5 Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Palvelualueiden johtajat ovat tehneet sisäisen tarkastuksen omilla palvelualueillaan kunnassa käytössä olevaan sisäisen tarkastuksen muistilistan mukaisesti ja antaneet siitä kirjallisen (muistilistan muotoisen) raportin. Raporttien pohjalta on kukin palvelualue tehnyt arvon omista valvontakäytännöistään ja arviot on käyty läpi palvelualuejohtajien yhteisessä palaverissa.

Organisaation ulkopuolisen toimesta tehtyjä sisäisen tarkastuksen palveluita on ostettu vuoden 2020 aikana KPMG Oy Ab:sta.

Sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma laaditaan vuosittain ja vahvistetaan hallintosääntöuudistukseen perustuen kunnanhallituksessa. Riskienarvioinnin pohjalta on saatu luotua prosessi, jolla tarkastustointia on kehitetty ajantasaiseksi, sisäistä valvontaa palvelevaksi toiminnaksi. Sisäinen valvonta (johdon tarkkailu- ja varsinainen tarkastustoiminta) ja riskienhallinta on toiminut hyvin, koska merkittävä osa valtuuston asettamista niin taloudellisista kuin toiminnallisistakin tavoitteista on saavutettu tilikaudella, väärinkäytöksiä ei ole ilmennyt eikä kunta ole joutunut oikeudellisiin tai taloudellisiin korvausvastuisiin.

1.3. Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Vuodelle 2020 korotettiin tuloveroa 0,75 prosenttiyksiköllä tasan 22,00 prosenttiin. Voimassa olleessa tasapainottamisohjelmassa tavoitteena oli saada ensi sijassa 3 milj. euron pysyviä säästöjä ja tarvittaessa niitä tukevia kertaluonteisia säästöjä. Talousarvio muodostui – 2,748 milj. euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2020 tapahtumat koronaepidemian myötä muuttivat monin tavoin vuoden aikaista toimintaa ja tilikauden tuloksen muodostumista. Kevään 2020 valmiuslain käyttöönotto poikkeusoloineen antoivat viitteitä erittäin huonoksi muuttuvasta taloustilanteesta. Tämä kuitenkin kääntyi valtion suuntaamien tukitoimien myötä. Muutosten keskellä tehty muutostalousarvio toteutui lopulta n. 5,560 milj. euroa laadittua parempana. Tähän vaikuttivat erityisesti vielä syksyllä kuntiin myönnetyt koronatuet testauksiin ja muihin koronavaikutusten kompensointiin. Lisäksi verotulot kehittyivät ennakoitua vähemmän supistuneen talouskasvun myötä paremmin kuin verokehyksissä oletettiin. Joulukuussa tehty kuntaryhmäosuuden korotus vaikutti myös positiivisesti. Tehty tuloveronkorotus oli välttämätön toimenpide.

Tilinpäätöksen toteumassa ennakoitua paremmin toteutuneet verotulot ja näiden myötä muuttuneet arviot tulevan vuoden toteumasta huomioitiin jo heti, vuoden alusta tehdyssä, vuoden 2021 muutostalousarviossa. On epätodennäköistä, että vastaavanlaisia valtionosuuksien kautta kanavoitavia koronatukia tulisi vielä jatkossa. Sen sijaan mm. testauksiin saatavia koronatukia maksetaan edelleen, mutta todennäköisesti vain toteutuneita kustannuksia vastaavasti. Näin ollen nämä eivät vaikuta vuoden 2021 tulokseen; talousarvio on laadittu ilman koronasta aiheutuvia eriä. Sen sijaan tilinpäätöksen toimintakulut mm. henkilöstökulujen osalta toteutuivat talousarvioon nähden n. 1.6 milj. alempana. Erityisesti henkilöstökuluja oli ennakoitua vähemmän sosiaali- ja terveystaloudissa.

Tilinpäätösvalmistelun aikana on tullut esille Pohjois-Savon pelastuslaitokseen liittyen vaatimuksia varallaolokorvauksista. Varallaolovaatimuksia lähettäneet esittävät varallaoloajan lukemista työajaksi ja vaativat takautuvasti varallaolotunteja maksettavaksi palkkana työaikalisineen. Pelastuslaitos on arvioinut, että kokonaissumma vaatimuksista on yht. n. 20 milj. euroa. Pelastuslaitoksen kuntakohtaisen maksuosuuslaskelman perusteella Siilinjärven osuudeksi muodostuisi n. 1,7 milj. euroa. Asian käsittely on kesken eikä lopputulemaa voi ennustaa aiempien ratkaisujen pohjalta, koska tilanne on sopimuksellisesti erilainen kuin muualla maassa käydyissä vaateissa. Näin ollen tätä ei ole huomioitu vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Työtuomioistuimen ratkaisua odotetaan vuoden 2021 aikana.

Lisäksi tilinpäätösvuoden aikana kävi ilmi, että vesihuoltolaitoksen lakkauttamisen ja yhtiöittämisen yhteydessä on konsulttien laskelmissa ilmennyt virhe, jonka korjaamiseksi omistusosuuksiin on tulossa muutoksia. Muutoksilla olisi tulosvaikutuksia saataviin korkoihin vuositasolla n. -0,135 milj. euroa. Asian käsittely on kesken. Vesihuolto siirtyi 1.1.2020 alkaen Kuopion Vesi Oy:lle.

Siilinjärven kunnan valtuusto (2.3.2020 § 6) on hyväksynyt talouden tasapainottamistoimenpiteet vuosille 2020 – 2022. Toimenpiteet olivat lähinnä tilapäisiä ja kertaluonteisia. Nämä tasapainottamistoimenpiteet raportoidaan vuoden 2020 osalta ja sen jälkeen ne korvaa uusi valtuustossa 14.12.2020 hyväksytty pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS) vuosille 2021 – 2026. Käyttötalouden menojen kehitys ja toimintakatteiden heikkeneminen ovat olleet valtakunnan keskitasoa suurempia. PTS-suunnitelmassa on pyritty etsimään tähän vaikuttavia keinoja.

Tuleville vuosille laaditussa taloussuunnitelmassa on käytetty toimintakatteiden kasvuna 3,0 % (2022) ja 1,1, % (2023). Tämä todennäköisesti antaa liiankin positiivisen kuvan tulevasta vaikka näillä oletuksilla laaditut vuodet ovatkin jo nyt merkittävän alijäämäisiä. Kun huomioidaan kuntalain 110 §:ssä oleva velvoite laatia taloussuunnitelma tasapainoon tai ylijäämäiseksi, tätä velvoitetta ei kunnanhallituksen päättämä kehys sisältänyt ao. vuosien osalta. Tähän ovat myös tilintarkastajat kiinnittäneet huomiota laatimassaan tilintarkastuspöytäkirjassa. Toteutuneen tilinpäätöksen ja tulevien vuosien alijäämäkehitys on muodostumassa huolestuttavan suureksi vuodesta 2022 alkaen (-7,1 milj.). Asiaa havainnollistava taulukko löytyy kappaleesta 1.7. PTS suunnitelman ohella on edelleen löydettävä lisää keinoja alijäämän välttämiseksi. Soten vaikutus kunnan talouden tarkasteluun tulee ottaa huomioon soten toimintojen kehittämistarpeisiin perustuen. Koko sosiaali- ja terveystalouden osuus puuttui tehdystä suunnitelmasta.

Kuntastrategian tavoitteena on, että kunnan asukaskohtainen lainamäärä on korkeintaan kaikkien kuntien keskiarvon määräinen. Kunnan asukaskohtainen lainakanta on ennakkotietojen mukaan ylittänyt valtakunnan keskiarvon 335 eurolla ollen 3 809 euroa per asukas. Lainakannan määrä sekä vuokra- ja leasingratkaisujen myötä kasvavat vastuut tulevat painamaan kunnan tunnuslukuja.

Uudet kriisikuntakriteerit astuivat voimaan 1.3.2019. Kuntien taloudellista asemaa arvioidaan niiden perusteella ensimmäistä kertaa vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöksen tunnuslukujen perusteella. Tunnusluvut muuttuivat jonkin verran, mutta käytännössä Siilinjärven kunnan asema ei pelkästään niiden perusteella tule muuttumaan nykyisestä. Rahoituksen ja vakavaraisuuden kriteerit konsernitason tasolla tulevat olemaan ne joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta kriisikuntamenettely vältetään.

1.4 Kokonaistalouden tarkastelu

1.4.1 Tuloslaskelma 2020

Kunnan tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tuloslaskelmassa esitetään ne tuotot, jotka on saatu kunnan ulkopuolelta ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kunnan ulkopuolelta.

Tuotot

Kunnan toimintatuotot olivat tilikaudella yhteensä 19,519 milj. euroa ja ne supistuivat -13,4 %. Yhteismäärässä merkittävin muutos tapahtui myyntituotoissa, jotka vähentyivät n. -2,694 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Valtaosan tästä muodosti vesilaitoksen myyntituottojen poistuminen (-3,463 milj.) toiminnan siirryttyä 1.1.2020 alkaen Kuopion Vesi Oy:lle. Tätä osaltaan korvasi myyntituottoihin kirjatut työpalveluiden /tarvikkeiden myynti Kuopion Vedelle sekä toimitilojen projektikustannusten laskutukset (yht. n. 0,896 milj.). Lisäksi uutena asiakasmaksuna otettiin käyttöön hulevesimaksut. Joukkoliikenteen myyntituloja pienensi koronaepidemian vuoksi vähentyneet lipputulot. Pääasiassa asiakasmaksuista koostuvat maksutuotot vähentyivät n. -0,230 milj. eurolla. Suurin pudotus oli sosiaali- ja terveydenhuollon maksutuotoissa (-0,400 milj.) ja varhaiskasvatuksen maksutuotoissa (-0,300 milj.). Näihin molempiin vaikuttivat sekä koronaepidemia että valtakunnalliset asiakasmaksumuutokset. Vastaavasti maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset sekä rakennusvalvontamaksut kasvoivat (yht. n. 0,455 milj.). Tuet ja avustukset ryhmän euromääräinen nettokasvu oli 0,310 milj. euroa. Joukkoliikenteen saamaa koronatukea tästä oli n. 0,221 milj. euroa ja eri hankkeisiin saatavien hankerahoitusten kasvua n. 0,286 milj. euroa sosiaali- ja terveyspalveluissa, sivistys palveluissa ja poikkihallinnollisissa hankkeissa. Työterveyshuollosta saatava tuki on laskenut samoin kuin koulumatkatuki. Muissa toimintatuotoissa tapahtunut alenema johtuu pääosin käyttöönoton pienemmistä luovutusvoitoista (-0,335 milj.) ja pysäköintivirhemaksujen pienemmästä

tuottokertymästä. Vertailukelpoinen toimintatuottojen kasvu (= vesilaitoksen poistuminen eliminoitu) vuoden 2019 nähden oli 0,440 milj. euroa eli 2,3 %.

Verotuloja kertyi kokonaisuudessaan 91,601 milj. euroa, kasvu n. 7,5 %. Kokonaismäärä kasvoi käytännössä ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2015 jolloin kertymä oli 85,984 milj. euroa. Kuntien kokonaisverotulojen kasvu vuonna 2020 koko maassa oli keskimäärin 4,0 %.

Kunnallisverokertymiin vaikutti vuoden aikana kuntien tuloveroprosenttien korotukset, vuositulorajaan perustuva verokorttiuudistus, joka lykkäsi vuodelta 2019 kunnallisveroa vuoden 2020 puolelle, tehty jako-osuuskohtainen ja koronaan liittyen mm. verojen maksujärjestelyhelpotukset. Kunnallisverotuoton ennakoitiin huhtikuun verokehyksessä supistuvan n. -0,6 %:lla, mutta verotuotto päättyi lopulta 5,1 %:n kasvuun. Ennusteisiin sisältyi vuoden aikana hyvin paljon epävarmuuksia. Kunnan oma tulovero kasvoi vuodesta 2019 yht. 5,387 milj. eurolla ollen 81,672 milj. euroa. Kasvuun vaikutti kunnallisveroprosentin 0,75 % -yksikön korotus sekä em. valtakunnalliset muutokset. Verotuloihin vaikuttavien ansiotulojen kasvu oli vain 0,8 % johon vaikutti palkkatulojen kasvun jääminen miltei 2 % miinukselle. Verovelvollisille myönnettyjä verojen maksujärjestelyhelpotuksia korvattiin valtionosuuksien kautta n. 0,451 milj. eurolla.

Kuntien yhteisöverotulot kasvoivat n. 3,0 % vuoden aikana. Koronatukitoimena kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä (n. 400 milj.). Ilman tätä tukitoimea yhteisöverotulot olisivat romahtaneet kunnissa n. -18 %. Kunnassa yhteisöveroa kertyi yht. 4,913 milj. euroa, jossa oli kasvua n. 1,146 milj. euroa. Kasvu perustui käytännössä tehtyyn jako-osuuden korotukseen (1,004 milj.). Yhteisöveron kertymät vaihtelevat vuosittain voimakkaastikin ja vaihteluun vaikuttavat kuntaan verotuloja maksavien yritysten maksamat verot sekä mahdolliset yksittäiset ja yllättävätkin täydennysmaksuina maksettavat koko kuntakenttään vaikuttavat erät.

Kiinteistöveroa kertyi yht. n. 5,016 milj. euroa. Kertymä jäi n. 0,167 milj. edellisvuotta pienemmäksi myös kiinteistöverotuksen siirryttyä verovelvolliskohtaiseen valmistumiseen, mikä lykkäsi kiinteistöverojen tilityksiä vuoden 2021 puolelle.

Valtionosuuksissa nähtiin ennennäkemätön kasvu, kun valtio tuki kuntia koronan vastaisessa taistelussa yht. n. 3,0 mrd. euron verran useissa eri lisätalousarvioissa. Tästä summasta varsinaista valtionosuuksien lisäystä oli n. 2,3 mrd. euroa eli n. 27,2 %. Kilpailukykysovimuksen lomarahaleikkaukseen perustuva valtionosuusvähennys poistui (ainakin tilapäisesti vuosilta 2020 - 2021). Kokonaismäärää nosti omalta osaltaan myös kustannustenjaon tarkistus ja valtionosuuksien indeksitarkistus. Kunnassa nämä muutokset realisoituivat n. 10,597 milj. euron eli n. 31,8 %:n kasvuna verrattuna edelliseen vuoteen. Kasvusta 6,273 milj. liittyy koronatukena saatuihin valtionosuuksiin. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus kasvoi 1,234 milj. eurolla, veromenetyksen kompensaatit 1,419 milj. eurolla ja loppuosa kasvusta kohdistui varsinaiseen peruspalvelujen ikäryhmä-, sairastavuus- ym. tekijöiden kasvuun. Kunnan valtionosuusprosentti kasvoi 25,88 prosentista 26,42 prosenttiin.

Rahoitustuotoissa korkotuottojen kasvu muodostuu vesilaitoksen yhtiöittämiseen liittyvien perustamis- ja pääomallainojen korkotuotoista. Muut rahoitustuotot pienentyivät saatujen osinkotuottojen myötä.

Varsinaisen toiminnan kokonaistuottojen merkittävimmät erät ja tuotto-osuudet ovat seuraavat:

	Tuotot 1 000 €	muutos %
Myyntituotot	7 695	-25,9
Maksutuotot	5 929	-3,7
Tuet ja avustukset	1 651	23,1
Muut toimintatuotot	4 244	-8,8
Verotulot	91 601	7,5
Valtionosuudet	43 892	31,8
Rahoitustuotot	1 386	85,0

Kulut

Toimintakulujen kokonaismäärä oli tilikaudella 146,506 milj. euroa, kasvu +1,9 %. Tämä ei kuitenkaan ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen nähden, koska vesilaitoksen toiminta siirtyi 1.1.2020 alkaen Kuopion Vesi Oy:lle. Vertailukelpoinen kasvu on yht. 3,963 milj. euroa eli 3,2 %. Valtakunnallinen toimintakulujen kasvu kunnissa oli ennakkotietojen mukaan keskimäärin 1,5 % ja tätä kasvua vauhditti palvelujen

ostot sekä palkkaratkaisun sopimuskorotukset. Kasvu on suurempaa, kun mukaan huomioidaan myös kuntayhtymät (2,0 %).

Henkilöstökulut kunnassa olivat 60,964 milj. euroa, kasvu -0,6 %. Luvun vertailukelpoisuuteen vaikuttaa kuitenkin vesilaitoksen poistuminen; tämä huomioituna kasvu oli yht. 0,160 milj. eli 0,3 %. Lisäksi on huomattava, että kunnan tietotekniikkapalveluiden henkilöstö siirtyi 1.10.2020 alkaen Tiera Oy:n palvelukseen. Henkilöstötilastojen mukaan vakainainen henkilöstömäärä kasvoi kolmella henkilöllä ja määräaikaisten määrä pysyi ennallaan. Varsinainen palkkasumma supistui vertailukelpoisesti -0,334 milj. euroa (0,7 %). Palkkasumma sisältää yleiskorotukset jotka astuivat voimaan 1.8.2020 alkaen. Jaksotetut lomapalkkavaraukset kasvoivat vuoden aikana 0,166 milj. euroa. Vuoden aikana pidettiin palkattomia ns. bonusvapaapäiviä saman verran kuin edellisessä vuonna (1167 pv). Keväällä toteutunut valmiuslain aikainen poikkeustila aiheutti runsaasti henkilöstöjärjestelyjä; siirtoja työpisteestä ja työstä toiseen, lomautuksia kiinni laitetuista yksiköistä ja monenlaista venymistä etätyöjärjestelyissä sekä normaalityössä.

Eläkemenot säilyivät ennallaan, mutta suurin kasvu kohdistui sairausvakuutusmaksun kasvuun, jonka maksuprosentti muuttui 0,77 %:sta 1,34 %:iin. Tämän myötä sairausvakuutusmaksu kasvoi 0,279 milj. eurolla. Vastaavasti työttömyysvakuutusmaksujen alenivat -0,127 milj. eurolla (maksuprosentit alenivat 2,05 -> 1,70). Tapaturmavakuutusmaksujen muutos 0,200 milj. eurolla edelliseen vuoteen nähden johtui siitä, että vuodelle 2019 kirjautui vuoden 2018 tasauksia ja korjauksia.

Palveluiden ostot olivat yht. 57,855 milj. euroa. Vertailukelpoinen kasvu 1,120 milj. euroa eli 2,0 %. Tästä asiakaspalveluiden ostojen osuus kasvoi 0,751 milj. euroa eli 1,9 %. Erikoissairaanhoidon osuus tästä oli 0,269 milj. euroa ja sosiaali- ja terveystalouden muiden asiakaspalveluiden osuus 0,543 milj. euroa. Muiden palveluiden osuus kasvoi n. 0,369 milj. eurolla. Merkittävin lisäys oli työvoiman vuokrauksessa. Se kasvoi yli kaksinkertaiseksi edellisestä vuodesta ollen 1,151 milj. euroa (+0,601 milj.). Lisäys kohdistui hoiva- ja vanhustalouden palveluihin. Lisäksi terveystalouden palveluihin käytettiin 0,362 milj. euroa edellisvuotta enemmän, mikä johtui koronatestauksista. Koronaan liittyen myös puhtaus- ja pesulapalveluiden kulut kasvoivat. Vastaavasti mm. majoitus-, matka- ja koulutuskulut supistuivat -0,374 milj. eurolla, muut ylläpitopalvelut (vesi) -0,202 milj. eurolla ja asiantuntijapalvelut n. -0,150 milj. eurolla.

Aineiden ja tarvikkeiden kokonaissumma pysyi lähes samana kuin edellisessä vuonna, mutta vertailukelpoinen kasvu oli 8,3 % eli n. 0,596 milj. euroa. Merkittävin kasvu aiheutui hoiva- ja vanhustalouden palveluiden sekä terveystalouden hoitotarvikkeiden kulujen kasvusta 0,541 milj. eurolla. Energiakustannukset pysyivät ennallaan.

Annetut avustukset olivat n. 10,260 milj. euroa ja se kokonaisuus kasvoi peräti 1,874 milj. euroa eli 22,4 %. Lasten päivähoitoon palvelusetelikulut kaksinkertaistuivat 1,922 milj. euroon ja samalla tavalla kasvoivat myös palveluasumiseen käytettävien palvelusetelien kulut ollen 0,805 milj. euroa. Uusina palvelusetelikuluina tulivat vammaispalvelulain perusteella myönnettävät henkilökohtaisen avun palvelusetelit joihin käytettiin 0,045 milj. euroa. Yhteisöille myönnettävissä avustuksissa kasvoi työmarkkinatuen kantaosuus 0,127 milj. euroa. Pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyi koronatilanteesta huolimatta hyvin maltillisesti. Sairaanhoidopiirille maksettavan (avustuksina käsiteltävä) alijäämän kattamiseen menevä osuus kasvoi 1,475 milj. euroon (kasvua 0,427 milj.) ja varsinaiset yhteisöille myönnettävät avustukset pienentyivät n. -0,126 milj. eurolla.

Sisällöllisesti avustusten ryhmä koostuu alla olevista eristä:

	Avustukset 1 000 €	Muutos %
Lasten koti- ja muut hoitotuet	1 108	-1,8
Omaishoidontuki	604	6,5
Toimeentulotuen erät	127	7,5
Palvelusetelikulut	2 825	103,8
Vammaisille annettavat avustukset	1 983	1,1
Muut avustukset kotitalouksille	155	-20,4
Avustukset yhteisöille	3 458	14,1

Muut toimintakulut muodostuvat pääsääntöisesti vuokratuloista (9,342 milj.) ja muista kuluista (0,338 milj.). Vuokrien kustannuskasvu on edelleen voimakasta, 0,633 milj. euroa eli 7,2 % vuodessa. Kasvu kohdistuu rakennusten ja huoneistojen vuokriin ja koneiden ja laitteiden vuokrat olivat hieman supistuneet. Sisäilmaongelmaisten kohteiden väistötiloiksi hankittujen viipaleiden kustannuksista muodostuu

kasvua vuodessa n. 0,5 milj. euroa (uudet kokovuotiset lisäykset Ahmon 4 viipale ja Päivärinteen viipale). Viipaleisiin käytettiin toimitilapalveluiden tiedon mukaan vuoden aikana rahaa yht. 2,9 milj. euroa. Toivalan päiväkodin leasingvuokrat olivat ensimmäistä kertaa kokovuotiset.

Muihin kuluihin on kirjattu mm. jäsenmaksuja, vahinkokouluja, luottotappioita saamatta jääneistä tuloista sekä tappio myydyistä osakkuusyhtiön osakkeista. Kulujen kasvu jäi euromääräisesti pieneksi.

Rahoituskulut muodostuvat korkokuluista, jotka vähentyivät edellisestä vuodesta 0,064 milj. euroa.

Toimintakulujen merkittävimmät erät ja rahoituskulut ovat seuraavat, muutosprosentti ei ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen:

	Toimintakulut 1 000 €	Muutos %	sis. korona kuluja
Henkilöstökulut	60 964	-0,6	286
Asiakaspalveluiden ostot	40,809	1,9	407
Muiden palveluiden ostot	17 046	-1,0	359
Aineet, tarvikkeet, tavarat	7 747	0,9	609
Avustukset	10 260	22,4	-
Muut toimintakulut	9 680	7,3	5
Rahoituskulut	543	-10,5	

Valmistus omaan käyttöön -liittyvät kulut sisältyvät tuloslaskelman toimintakuluihin, ja niiden vaikutus on eliminoitu Valmistus omaan käyttöön -rivillä.

Toimintakate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena syntyvä toimintakate ilmoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on kunnissa negatiivinen, sillä verotulot ja valtionosuudet muodostavat merkittävän osan kunnan tuloista. Vuonna 2020 kunnan toimintakatteen määrä oli n. -126,824 milj. euroa. Toimintakate kasvoi (heikkeni) edelliseen tilikauteen verrattuna 5,803 milj. euroa (4,8 %). Vertailukelpoinen toimintakatteen kasvu oli kuitenkin 3,2 %. Valtakunnallinen toimintakatteen kasvu kunnissa oli ennakkotietojen mukaan n. 3,3 %.

Euromääräisesti toimintakatteen merkittävään kasvuun kunnassa vaikuttaa sosiaali- ja terveysten palveluiden kasvu 2,8 milj. eurolla. Jotta kasvu olisi vertailukelpoinen, tähän on huomioitava työmarkkinatuen kuntaosuus, joka oli vuonna 2019 vielä sosiaali- ja terveysten palveluissa, ja siirtyi sen jälkeen yhteisten palveluiden alueelle. Kasvu tosiasiaa oli 3,9 milj. euroa eli 5,7 %. Tästä suoraan koronasta johtuvia kuluja oli yht. n. 1,3 milj. euroa. Palvelualueen suurin kasvu kohdistui hoiva- ja vanhustalouden palveluihin 1,4 milj. eurolla. Terveysten palvelut kasvoivat 1,0 milj. euroa ja erikoissairaanhoidon 0,7 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon kasvusta 0,4 milj. oli Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin alijäämän kattamiseen kohdistuvaa kasvuosuutta ja loppuosa palvelujen käyttöön kohdistuvaa kasvu. Sosiaali- ja perhepalveluiden kasvu oli 1,0 milj. (työmarkkinatuen kuntaosuus huomioon otettuna). Soten hallintopalveluiden toimintakate supistui.

Yhteisten palveluiden kasvu 1,2 milj. eurolla johtuu em. työmarkkinatuen kuntaosuuden siirtymisestä kunnan vuoden kuluihin. Todellinen kasvu jää n. 0,1 milj. euroon.

Teknisten palveluiden palvelualue ei niin ikään ole vertailukelpoinen edelliseen vuoteen nähden vesilaitoksen poistuessa vuoden 2020 luvuista. Palvelualueen tosiasiallinen toimintakate pieneni (vahvistui) 0,9 milj. eurolla. Tästä toimitilapalveluiden ja kuntatekniikan molempien osuus muodostui n. 0,4 milj. euroa edellisvuotta pienemmäksi ja rakennusvalvonta tulojen myötä n. 0,1 milj. euroa.

Sivistysten palveluiden toiminnassa ei ole edellisten palvelualueiden kaltaisia muutoksia, joten sen toimintakate on vertailtavissa edelliseen vuoteen. Varhaiskasvatustalouden palveluissa vanhemmat haluavat järjestää päivähoitoa entistä enemmän palvelusetelien avulla. Toiminnassa tämä on näkynyt entistä alhaisempaan käyttöasteeseen. Myös korona pienensi päiväkotiryhmiä. Toimintatuotot supistuivat asiakasmaksumuutosten myötä. Toimintakate kasvoi vajaalla 0,5 milj. eurolla. Reilu 0,5 milj. euroa kertyi myös opetuspalveluiden muutoksista (vuokrat). Liikuntapalveluissa korona näkyi vähentyneinä eläkeläisten ja erityisryhmien uimahallikäyntinä ja varovaisempaan osallistumisena ohjattuihin liikuntaryhmiin. Toimintakate supistui n. -0,1 milj. eurolla.

Elinvoima- ja konsernipalveluissa kasvua oli hallinto- ja kehittämisspalveluissa n. 0,2 milj. euroa ja se kohdistui lähinnä alueelle kirjattuihin myyntitappioihin ja veroihin. Vastaavasti mm. elinkeinopalveluissa yhteistyö- ja markkinointitapahtumia jäi koronan vuoksi toteutumatta ja kuluja säästyi n. 0,1 milj. euroa. Maankäytön kasvaneiden tulot vahvistivat toimintakatetta myös n. 0,1 milj. eurolla.

Palvelualuekohtainen toimintakate ja sen muutos edelliseen vuoteen. Muutos ei ole vertailukelpoinen sosiaali- ja terveystalouden, teknisten palveluiden ja yhteisten palveluiden osalta.

	Toimintakate 1 000 €	Muutos	%
Elinvoima- ja konsernipalvelut	4 770	-7	-0,2
Sivistyspalvelut	35 568	870	2,5
Sosiaali- ja terveystalouden palvelut	71 164	2 804	4,1
Tekniset palvelut	5 252	905	20,8
Yhteiset palvelut	10 069	1 231	13,9

Vuosikate

Vuosikate eli kunnan rahoitustulos kuvastaa onko kunnan tulorahoitus riittävää kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Lähtökohtana on, että vuosikatteen tulisi muutaman vuoden tarkastelujaksolla vastata poistojen määrää eli korvausinvestointien tarvetta.

Kunnan vuosikate asukasta kohden soveltuu käytettäväksi kuntien välisessä vertailussa. Vertailussa on kuitenkin otettava huomioon kunnan koko, taajama-aste, toimintojen organisointi, tekniset verkostot jne. Vertailussa on myös otettava huomioon kuntien väliset erot veroprosenteissa. Vuosikatteiden vertailtavuus eri kuntien kesken edellyttäisi myös, että ne laskettaisiin saman suuruusilla tuloperusteilla, esim. kuntien keskimääräisillä veroprosenteilla. Riittävä tulorahoitus on voitu vertailtavissa kunnissa saavuttaa erilaisella verorasitteella kuntalaisiin nähden.

Tilikauden vuosikatteeseen vaikutti merkittävästi valtion lisätalousarvioissaan myöntämät koronatuotet valtionosuuksiin sekä yhteisöveron tuottoon. Vuosikatetta kertyi 9,512 milj. euroa. Kasvu oli merkittävä edelliseen vuoteen nähden jolloin vuosikate jäi -2,4 milj. eurolla negatiiviseksi, vaikka se sisälsi silloin vesilaitoksen osuutta 1,4 milj. euroa. Tuolloin kunnan toimintaa ei pystytty pyörittämään eri tulolähteistä kertyvillä tuloilla. Vuonna 2018 katetta muodostui 3,285 milj. euroa ja vuonna 2017 vastaavasti 8,178 milj. euron verran jolloin edellisen kerran vuosikatteella pystyttiin rahoittamaan myös osa investoinneista. Tällä kertaa investoinnit pystyttiin rahoittamaan täysimääräisesti, osittain myös niiden maltillisen määrän vuoksi.

Tilikauden vuosikate kattoi täysimääräisesti normaalit suunnitelmanmukaiset poistot, joita oli 6,655 milj. euroa ja myös tämän ohella kaikki arvonalentumisiin kirjatut poistot 2,383 milj. euron edestä. Näistä käytöstä poistettujen / purettujen kiinteistöjen menojäännöksiin liittyviä lisäpoistoja oli yht. 0,389 milj. euroa (entinen työterveyshuollon rakennus uuden terveyskeskuksen tieltä) ja Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen osakkeisiin tehtyä alaskirjausta 1,994 milj. euroa.

Asukasta kohden Siilinjärven vuosikate oli 448 euroa, kun se vuonna 2019 oli negatiivinen -110 eurolla ja 2018 jäi vain 152 euroon. Koko maassa vuosikate asukasta kohden oli vuoden 2020 tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan 727 euroa, vuonna 2019 se oli 318 euroa ja 376 euroa vuonna 2018.

Tulos ja ylijäämä

Tilikauden tulos kuvaa tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Siinä huomioidaan myös pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käyttöä kuvaavat poistot ja satunnaiset erät. Tilikauden tulos saadaan, kun vuosikatteesta vähennetään suunnitelman mukaiset poistot.

Tuloksen muodostumisessa on poimittavissa kertaluonteisina erinä kunnan käyttöomaisuudesta lisäpoistoina poistettujen, purettavien kiinteistöjen menojäännökset yhteensä 0,389 milj. euroa ja konserniin kuuluvan yhtiön Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen osakkeisiin tehtyä alaskirjausta 1,994 milj. euroa. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin laskuttamaa alijäämää on kirjattu yht. 1,473 milj. euroa (ed. v. 1,045 milj.). Koronaan liittyviä kuluja on raportoitu yht. n. 1,642 milj. euron edestä. Koronan vuoksi kuluja on myös sääs-

tynyt kun tapahtumia, koulutuksia, lasten hoitopäiviä ym. on peruttu, mutta näiden todellista kokonaismäärää on vaikea arvioida. Näitä säästöjä myös supistavat mm. saamatta jääneet asiakasmaksutulot. Palvelualueiden tekstiosuuksista voi saada tähän viitteellistä informaatiota.

Tuloksen kannalta merkittävimpiä tulopohjaan vaikuttavia eriä olivat valtion kevään lisätalousarvio 4:ssä ja syksyn lisätalousarvio 7:ssä kunnille myöntämät tuet koronan aiheuttamien vaikutusten torjumiseksi. Valtionosuuksina näitä kertyi kuntaan yht. 6,273 milj. euroa ja verotulojen kompensointina (yhteisövero) 1,004 milj. euroa. Lisäksi erillisinä valtionavustuksina joukkoliikennetukea ja opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksia saatiin n. 0,711 milj. euroa. Näistä OKM:n avustuksista suurin osa (n. 0,310 milj.) siirtyi vuodelle 2021. Menetettyjä tuloja oli vastaavasti verotulojen osalta n. -2,413 milj. euroa ja tämän lisäksi em. hankalasti arvioitavia asiakasmaksutuloja.

Tilikauden tulos muodostui 0,474 milj. euroa ylijäämäiseksi. Edellisenä vuonna vesilaitoksen myyntivoiton myötä tulosta kertyi 3,228 milj. euroa; toiminnallisen alijäämän ollessa tuolloin -9,741 milj. euroa alijäämäinen. Vuonna 2018 alijäämää kertyi -4,502 milj. euroa.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen tai lisääminen.

Tuloksenjärjestelyerinä vuodella 2020 tuloutetaan vahinkorahastosta yht. 0,036 milj. euroa. Tuloksenjärjestelyerien jälkeen tilikauden tulos oli 0,510 milj. euroa ylijäämäinen. Vuonna 2019 tulosta muodostui 3,254 milj. euroa ja vuonna 2018 alijäämää kertyi yhteensä -4,465 milj. euroa.

Tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

($100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$) tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuloilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Tunnusluvun arvoon ja kuntien väliseen vertailuun vaikuttavat mm. kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen ja oppilaitosten ylläpitäminen. Tunnusluvuksi muodostui 13,3 %. Tunnusluku ei ole vertailukelpoinen edellisen vuoden osalta vesilaitoksen yhtiöittämisen vuoksi. Tunnusluku vuonna 2019 oli 15,7 %. Vuoden 2018 luku oli 16,3 %.

Vuosikate prosenttia poistoista

($100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$) tunnusluvuksi muodostui 105,2 %. Vuonna 2019 vuosikatteen jäädessä negatiiviseksi -2,348 milj. eurolla jäi myös tunnusluku -31,6 %:lla negatiiviseksi. Tuolloin tulorahoitus ei riittänyt edes normaalin toiminnan pyörittämiseen. Luku oli vuotta aiemmin 42,2 %. Ennakkotietojen mukaan tunnusluvun arvo koko kuntataloudessa oli 80 %.

Perusoletuksena kuntataloudessa on pidetty sitä, että kunnan tulorahoitus on riittävä silloin kun vuosikate on vähintään tuloslaskelmassa vähennettävien poistojen suuruinen. Eli kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävän. Oletus on kuitenkin pätevä vain silloin, kun poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tässä yhteydessä poistonalaisten investointien omahankintamenoa, jolloin siitä on vähennetty valtionosuudet, liittymismaksut ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, mikäli poistojen määrä vastaa käyttöomaisuuden kulumista.

Investointien taso määritetään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta ja mikäli poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointihanke ajoittuu suunnitelmakaudelle tai investointeja on leikattu tai siirretty suunnitelmakauden ulkopuolelle, on investointitasoa arvioitava taloussuunnittelukautta pitemmällä ajankänteellä.

Poistonalaisia investointeja tilikaudella kertyi 4,104 milj. euroa. Vuonna 2019 poistonalaisten investointien määrä oli 7,912 milj. euroa ja vuonna 2018 ne olivat 11,894 milj. euroa. Nettoinvestoinnit yhteensä olivat viime vuonna noin 1,602 milj. euroa. Nettoinvestointien pienuuteen vaikutti mm. tehdyt kaupat maa-alueista ja osakkeista. Kolmen vuoden keskiarvoksi muodostuu noin 6,7 milj. euroa. Samaan aikaan vastaavasti vuosikatekertymä jäi vain noin 3,5 milj. euroon. Vuodesta 2009 lähtien nettoinvestointien määrä on kolmen vuoden keskiarvolla ylittänyt yli 8 milj. euron vuosirajan eli toteutunut vuosi oli poikkeuksellinen.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut 2020–2019

Ulkoinen, 1 000 euroa	2020	2019	Muutos-%
Toimintatuotot	19 519	22 543	-13,4 %
Valmistus omaan käyttöön	164	141	16,5 %
Toimintakulut	-146 506	-143 705	1,9 %
Toimintakate	-126 824	-121 021	4,8 %
Verotulot	91 601	85 236	7,5 %
Valtionosuudet	43 892	33 295	31,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	775	24	3090,6 %
Muut rahoitustuotot	611	725	-15,8 %
Korkokulut	-541	-600	-9,9 %
Muut rahoituskulut	-2	-7	-66,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	843	142	492,1 %
Vuosikate	9 512	-2 348	505,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9 038	-7 420	21,8 %
Satunnaiset tuotot	0	12 996	
Tilikauden tulos	474	3 228	-85,3 %
Tilinpäätössiirrot	36	27	33,7 %
Tilikauden ylijäämä/-alijäämä	510	3 254	-84,3 %
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	13,3	15,7	
Vuosikate / Poistot, %	105,2	-31,6	
Vuosikate, eroa/asukas	448	-110	
Asukasmäärä	21 250	21 430	

1.4.2 Rahoituslaskelma 2020

Rahoituslaskelman vertailuun edelliseen vuoteen vaikuttaa vuonna 2019 toteutettu Siilinjärven kunnan ja Kuopion kaupungin vesihuoltojen yhtiöittäminen ja Siilinjärven kunnan vesihuoltolaitoksen lakkauttaminen. Ns. tasejärjestelyinä tehty kauppa toteutettiin tuolloin niin, että kunta luovutti yhtiölle apporttina 19,592 milj. eurolla käyttöomaisuutta, siirsi yhtiölle 4,991 milj. eurolla liittymismaksuvelkoja, sai 6,400 milj. eurolla Kuopion Vesi Oy:n liikkeelle laskemia osakkeita ja antoi yhtiölle 8,000 milj. euron pääomallainan sekä 14,373 milj. euron perustamislainan, joka sisälsi 0,960 milj. euroa käyttöpääomaa ja pakollisen varauksen mahdollisen varainsiirtoveron maksua varten (0,128 milj.).

Toiminnan ja investointien rahavirta

Vuosikate rahoituslaskelmassa osoittaa tulorahoituksen, joka käyttötaloudesta jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikatteeseen lisätään/vähennetään ns. tulorahoituksen korjauserä, joka vuonna 2020 oli -0,869 milj. euroa. Näin saadaan toiminnan rahavirta, joka kuvaa kuinka paljon varsinainen toiminta on tuonut tilikauden aikana rahavaroja. Vuosikatteen myötä toiminnasta kertyi rahavirtaa 8,643 milj. euroa. Edellisenä vuonna satunnaisesti erii merkitty vesihuoltolaitoksen myyntivoitto ei tuonut tosiasiallisesti rahaa kuntaan.

Investointien rahavirta kuvaa investointeihin käytettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Investointimenot ovat laskelman mukaan 4,173 milj. euroa. Edellisen vuoden luvussa on 6,400 milj. vesilaitoksesta saatuja osakkeita ts. todellinen rahoitettu bruttoinvestointimenojen summa oli tuolloin 8,024 milj. euroa. Toteutuneiden investointimenojen määrään vaikutti poistuneen vesilaitoksen ohella se, ettei uusia väistötilojen perustuksia enää ole tehty, liikuntapaikkarakentaminen on ollut vähäisempää ja opetustilojen kalustaminen oli vähäisempää kuin edellisenä vuonna. Nettoinvestointien määräksi muodostui saatujen rahoitusosuuksien ja luovutustulojen jälkeen 0,609 milj. euroa. Erot investointien toteutumisosan ja rahoitusosan nettosummissa selittyvät sillä, että rahoituslaskelmassa esitetään myös tuloslaskelmaan kirjatut käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot.

Kun toiminnan rahavirrasta vähennetään nettoinvestoinnit, saadaan varsinainen toiminnan ja investointien nettokassavirta. Varsinaisen toiminnan tulorahoituksella pystyttiin poikkeuksellisesti kattamaan kaikki investoinnit.

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen nettorahavirta oli rahoituslaskelman mukaan vuonna 2020 yhteensä 2,594 milj. euroa. Edellisenä vuonna se oli yhteensä -18,026 milj. euroa negatiivinen eli näytti kuin kunnalla olisi ollut varoja antaa luottoja kunnan ulkopuolelle. Tuolloin antolainojen lisäys liittyi vesiyhtiölle annettaviin pääoma- ja perustamislainoihin. Pitkäaikaisen lainan lainanottovaltuus oli talousarvion rahoituslaskelman mukaisesti 15,000 milj. euroa. Se käytettiin täysimääräisesti ja lainoja lyhennettiin 12,332 milj. euroa. Lainamäärän lisäys täten 2,668 milj. euroa. Korottomien velkojen määrän sekä saamisten muutos oli vähäinen.

Rahavarojen muutos

Rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirran ja rahoitustoiminnan nettokassavirran erotus osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella. Vuonna 2020 kassavarojen muutos tilikauden lopussa oli poikkeuksellisen suuri 10,628 milj. euroa. Tämä johtui siitä, että vuoden tuloksen ennustaminen koronaepidemian vuoksi muutostalousarviovaiheessa oli vaikeaa. Rahaa jäi kasnaan ennakoitua enemmän syksyllä saatujen koronatukien ja ennakoitua parempana toteutuneiden verotulokertymien myötä.

Tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Rahoituslaskelman välitulos, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä kertoo kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevilla kassavaroilla tai lisälainalla. Tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi, koska muutoin lainamäärä kasvaa vuosi vuodelta. Viiden edellisen vuoden aikana investointeja rahoitettiin velkarahalla -23,041 milj. eurolla. Hyvän tulosvuoden ansiosta viiden viimeisimmän vuoden investointien todellinen rahoituksen osuus supistuu -13,649 milj. euroon. Rahoituslaskelma

näyttää kuitenkin vesilaitosjärjestelyn vuoksi siltä kuin rahaa olisi jäänyt edellisenä vuonna em. ajalta käyttämättä 3,793 milj. euroa. Tämän vuoksi vuoden 2020 toiminnan ja investointien rahavirran kertymä näyttää edelleen siltä kuin toiminnasta olisi kertynyt enemmän rahaa kuin sitä olisi käytetty investointeihin.

Investointien tulorahoitus- %

(100 x vuosikate/investointien omahankintameno) kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Tilinpäätösvuoden tunnusluku on 228,0 %. Vuonna 2019 tunnusluku oli -16,4 % ja 23,6 % vuonna 2018.

Laskennallinen lainanhoitokate

(vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainan lyhennykset) kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä Kirjanpitolausakunnan kuntajaoston mukaan kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Tunnusluku on uusi ja otettiin käyttöön vuodesta 2019 alkaen. Jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi, tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

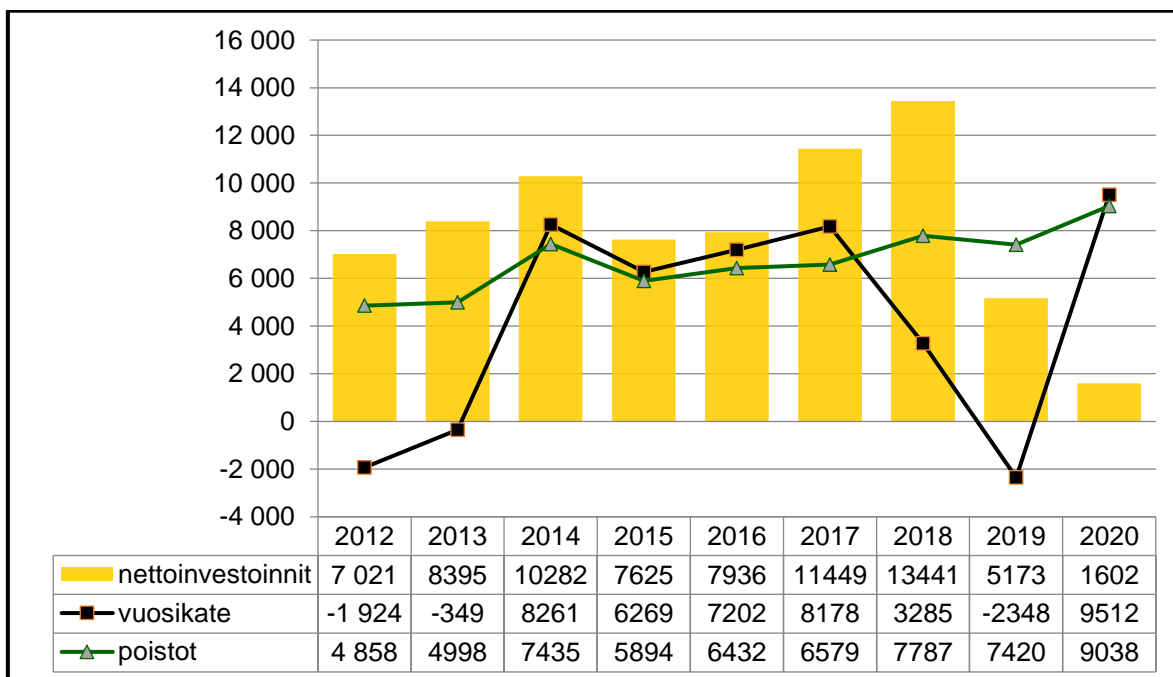
Luotettavimman kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluku on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluku jää alle yhden. Tilinpäätösvuonna tunnusluvun arvo jäi hyvästä vuodesta huolimatta heikon puolelle ollen 0,9. Vuonna 2019 tunnusluku oli -0,2 ja vuodelta 2018 päädyttiin myöskin heikkoon tunnuslukuun 0,4. Lainanhoitokatteen tunnusluku on ollut viimeksi yli 1,0 vuonna 2010.

Kassan riittävyys, pv

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä (365 pv x kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella). Kassavaroihin lasketaan rahat, pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

Tällä laskentatavalla kassa riitti tilinpäätösvuoden lopussa poikkeuksellisesti 37 päivän maksuihin ja edellisenä vuonna vain 11 päivän maksuihin.

Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit 2012–2020

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut 2020–2019

1000 euroa	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate (sisältää valmistuksen omaan käyttöön)	9 512	-2 348
Satunnaiset erät	0	12 996
Tulorahoituksen korjauserät	-869	-769
	8 643	9 878
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 173	-14 424
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	113
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 564	23 745
	-609	9 434
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 034	19 312
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-22 516
Antolainasaamisten vähennykset	212	106
	212	-22 410
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	19 800
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 332	-11 313
	2 668	8 487
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	78	8
Vaihto-omaisuuden muutos	8	-6
Saamisten muutos	-310	61
Korottomien velkojen muutos	-63	-4 167
	-286	-4 103
Rahoituksen rahavirta	2 594	-18 026
Rahavarojen muutos	10 628	1 286
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	16 638	6 010
Rahavarat 1.1.	6 010	4 724
Muutos	10 628	1 286
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1000 €	13 183	3 793
Investointien tulo-rahoitus, %	228,0	-16,4
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	-0,2
=(vuosikate+korkokulut) / (korkokulut+laskenn.lainanlyh.)		
Kassan riittävyys, pv	37	11
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilik.		
Asukasmäärä	21 250	21 430

1.4.3 Tase 2020

Tase sisältää kunnan omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaan. Taseen loppusumma 31.12.2020 oli 167,213 milj. euroa ja vuoden 2019 lopussa 163,872 milj. euroa. Kasvua loppusummassa oli 3,341 milj. euroa (2,0 %).

Vastaavan puolen muutokset johtuivat pääosin aineellisten hyödykkeiden ja sijoitusten määrän vähentymisestä sekä kassassa olevien rahavarojen lisäyksestä. Maa- ja vesialueiden summa on vähentynyt toteutuneiden maakauppojen myötä. Isoin maakauppa Metsähallitukselle sisälsi n. 88 hehtaarin maa-alueen. Osakkeissa suurin muutos liittyy konserniyhtiö Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen osakkeiden arvostukseen jota alas kirjattiin n. 1,994 milj. eurolla. Lisäksi muita osakkeita myytiin n. 0,506 milj. euron edestä (mm. Siilinkeskus).

Käyttöomaisuuteen on kirjattu vielä keskeneräisinä investointihankkeina yhteensä 1,584 milj. euroa (ed. vuodenvaihteessa 0,792 milj.). Keskeneräiseksi jäi lähinnä tietojärjestelmähankkeita, yritystonttien rakentamista ja toimitilahankkeisiin kohdistuvaa suunnittelua. Vuoden aikana merkittävimmät valmistuneet investoinnit olivat kunnan eri puolilla sijaitsevat maa- ja vesirakenteet mm. keskuskorttelissa, Pyylammella, Taivallahdella ja Simonsalossa. Lisäksi rahaa käytettiin uusien koulutilojen kalustamiseen ja vanhan kaluston korvaamiseen. Yksittäistä isompaa taseen investointikohdetta ei tällä kertaa ollut.

Vastattavaa puolen muutokset oman pääoman ryhmässä liittyivät tuloksen muodostumiseen. Vieraan pääoman ryhmässä rahoituslaitoksilta otetut lainat kasvoivat 2,668 milj. euroa. Muut korottomat velat yhteensä supistuivat hieman vaikka ryhmän sisällä tapahtuikin muutoksia suuntaan ja toiseen; ostovelat ja siirtovelat supistuivat ja muut velat kasvoivat.

Omavaraisuusaste-%

$100 \times (\text{oma pääoma}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$ mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoite-tasona voidaan pitää kuntataloudessa keskimäärin 70 %:n omavaraisuutta. Jos omavaraisuusaste on 50 % tai sitä alhaisempi, merkitsee se merkittävän suurta velkarasitetta. Tilinpäätösvuoden omavaraisuusaste heikkeni edelleen ollen 40,9 %. Vuonna 2019 se oli 41,4 % (ilman vesilaitoksen yhtiöittämistä 35,5 %) ja vuonna 2018 se oli 41,5 %.

Kuntien keskimääräisestä omavaraisuusasteesta ei ole ennakkotietoja, mutta vuonna 2019 se oli 57,9 % ja sitä edellisena vuonna 59,6 %. Vastaavasti Pohjois-Savon kunnissa omavaraisuusaste oli heikompi kuin kunnissa keskimäärin eli 53,0 % vuonna 2019 ja sitä ennen 53,4 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus- %

$100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} / \text{käyttötulot})$ kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska siihen eivät vaikuta käyttöomaisuuden arvostus eivätkä esim. poistomenetelmät.

Kunnan suhteellinen velkaantuneisuus oli tilinpäätösvuonna 63,1 %. Vuonna 2019 se oli 67,5 % (ilman vesilaitoksen yhtiöittämistä 70,3 %) ja vuonna 2018 se oli 64,5 %. Velkaantuneisuus on selkeästi ollut sekä alueen että kuntien keskimääräisiä arvoja korkeammalla. Kunnissa luvut olivat keskimäärin 62,1 % vuonna 2019 ja 58,7 % vuonna 2018. Pohjois-Savon kunnissa suhteellinen velkaantuneisuus on koko maan tilannetta parempi; luku oli keskimäärin 54,5 % vuonna 2019 ja 53,2 % vuonna 2018.

Kunnan lainakanta 31.12.

Vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat). Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Tilinpäätösvuoden lopussa lainaa oli yhteensä 80,950 milj. euroa. Edellisena vuonna lainakanta oli yhteensä 78,282 milj. euroa ja vuonna 2018 yhteensä 69,795 milj. euroa. Pitkäaikaista uutta lainaa otettiin vuoden 2020 aikana 15,000 milj. euroa. Lainoja lyhennettiin 12,332 milj. euroa.

Kunnan lainat olivat tilinpäätösvuoden lopussa 3 809 euroa asukasta kohden. Vuonna 2019 asukaskoh-
tainen lainamäärä oli 3 653 euroa ja 3 220 euroa vuonna 2018. Ennakkotiedon mukaan koko maassa
lainat olivat viime vuonna 3 474 euroa asukasta kohden. Toteutunut tieto vuodelta 2019 oli 3 349 euroa
ja vuodelta 2018 yht. 3 048 euroa. Asukaskohmainen lainamäärä ylitti vuonna 2018 kunnassa ensimmäistä
kertaa kuntien keskimääräisen lainakantaluvun. Pohjois-Savon kuntien keskimääräinen lainakanta oli en-
nakkotiedon perusteella yht. 3 562 euroa (ed. 3 274).

Lainat ja vuokravastuut

vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut

Tunnusluku otettiin käyttöön vuodesta 2019 alkaen ja ensimmäistä kertaa tunnusluku vaikuttaa vuoden
2020 tilinpäätöksen kriisikuntakriteereihin. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun
mukaisena. Tällöin vuokrasopimuksista ilmoitetaan vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma ts.
määrä vuokra-ajalta jolloin sopimus ei ole peruutettavissa tai irtisanottavissa. Leasingvuokravastuita kun-
nassa oli vuoden lopussa 5,302 milj. euroa (ed. 6,359 milj.) ja muita vuokravastuita yht. 45,816 milj. euroa
(ed.51,886 milj.). Vuokravastuiden kokonaismääräksi muodostui 51,119 milj. euroa (ed. 58,245 milj.).
Vastuiden määrä on pudonnut koska mm. väistötilaratkaisujen sopimuksia uusittaessa hinnat ovat alen-
tuneet ja vuokrailmoitusten mukainen vuokra mm. Vanhan Pappilan palvelukeskuksen keittiöllä on mer-
kittävästi alentunut. Vuorelan koulun leasingvuokrasopimus alkaa vasta vuoden 2021 puolella. Yhdessä
lainakanta ja vuokravastuut olivat asukasta kohden 6 215 euroa (ed. 6 371 euroa). Ennakkotietoja kun-
tien lainoista ja vastuista keskimäärin vuodella 2020 ei ole, mutta vuonna 2019 luku oli 4 157 euroa
asukasta kohden.

Lainasaamiset 31.12.

(sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset). Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vas-
taaviin merkityjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Lai-
nasaamisten yhteismäärä oli 27,178 milj. euroa. Tästä vesilaitoksen osuus oli 22,276 milj. euroa (ed.
27,373 milj.) ja muiden osuus 4,901 milj. euroa (ed. 5,010 milj.).

Kunnan tase 2020–2019 ja sen tunnusluvut

1 000 euroa	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 395	1 995
Aineelliset hyödykkeet		
Maa ja vesialueet	22 963	24 704
Rakennukset	42 123	44 586
Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 398	22 620
Koneet ja kalusto	1 523	2 224
Muut aineelliset hyödykkeet	9	9
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 584	792
	90 599	94 935
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	25 216	27 716
Muut lainasaamiset	27 178	27 383
Muut saamiset	344	352
	52 738	55 451
Pysyvät vastaavat yhteensä	144 732	152 381
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	60	
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muut vaihto-omaisuus	93	101
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	76	78
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	3 179	3 177
Muut saamiset	1 234	1 380
Siirtosaamiset	1 201	745
	5 614	5 302
Rahat ja pankkisaamiset	16 638	6 010
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	22 421	11 491
VASTAAVAA YHTEENSÄ	167 213	163 872

1 000 euroa	31.12.2020	31.12.2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	62 575	62 575
Muut omat rahastot	245	280
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 975	1 721
Tilikauden yli-/alijäämä	510	3 254
	68 304	67 831
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	763	639
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	98	34
Lahjoitusrahastojen pääomat	213	36
Muut toimeksiantojen pääomat	4	106
	315	177
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	67 118	65 950
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 832	12 332
Saadut ennakot	16	16
Ostovelat	5 711	6 539
Muut velat	2 908	1 610
Siirtovelat	8 245	8 778
	30 712	29 275
Vieras pääoma yhteensä	97 830	95 225
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	167 213	163 872
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	40,9	41,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	63,1	67,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	5 485	4 975
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	258	232
Lainakanta 31.12., 1000 €	80 950	78 282
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 809	3 653
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	132 069	136 528
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 215	6 371
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	27 178	27 383
Kunnan asukasmäärä 31.12.	21 250	21 430

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kunnan kokonaistulot ja -menot 2020 ja 2019 (ulkoinen)

1 000 euroa	2020	2019
TULOT		
Toiminta		
Toimintatuotot	19 519	22 543
Verotulot	91 601	85 236
Valtionosuudet	43 892	33 295
Korkotuotot	775	24
Muut rahoitustuotot	610	725
Satunnaiset tuotot	0	12 996
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-1 074	-1 409
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	113
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 564	23 745
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	212	106
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000	19 800
Kokonaistulot yhteensä	174 099	197 174
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	146 506	143 705
- valmistus omaan käyttöön	-164	-141
Korkokulut	541	600
Muut rahoituskulut	2	7
Tulorahoituksen korjauserät		
+/- Pakollisten varausten muutos	-124	-639
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-81	
Investoinnit		
Investointimenot	4 173	14 424
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	22 516
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	12 332	11 313
Kokonaismenot yhteensä	163 185	191 785
Täsmäytys		
Kokonaistulot-kokonaismenot	10 914	5 389
Muut maksuvalmiuden muutokset	-286	-4 103
- rahavarojen muutos	10 628	1 286
	10 914	5 389

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Siilinjärven kunnan konserniin kuului vuoden 2020 lopussa 6 tytäryhteisöä, joista Asematie 11 jätettiin yhdistelemättä sen vähäisen merkityksen vuoksi. Kuntayhtymiä yhdisteltiin viisi.

Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän purkusopimus on hyväksytty valtuustossa 27.5.2019. Kuntayhtymä ei käytännössä ole vielä purkautunut.

Kuntakonserniin kuuluvat seuraavat yhteisöt:

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuuden muutos
Tytäryhteisöt				
Siilinjärven Pysäköinti Oy	0713306-8	100,00	100,00	-
Siilinjärven Uimala Oy alakonserni			100,00	-
Siilinjärven Uimala Oy	0847807-6	100,00	100,00	
Siilinjärven Vapaa-aikakeskus	0863511-5	41,00	100,00	
Siilinjärven Kotipolku Oy alakonserni			96,36	-
Siilinjärven Kotipolku Oy	0451313-7	96,36	96,36	
Siilinjärven Asumisoikeus Oy (Kotipolku omistaa 100 %)	1079228-3		96,36	
Kiinteistö Oy Proseta	2177508-3	100,00	100,00	-
Kiinteistö Oy Asematie 11	0875688-1	100,00	100,00	-
Kiinteistö Oy Isoharja	1648644-7	100,00	100,00	-
Kuntayhtymät				
Pohjois-Savon sairaanhoito piirin Ky	0171495-3	7,63	7,63	-
Liikelaitoskuntayhtymä ISLAB josta shp:n omistusosuus 66,77 %	2126106-6	5,10	5,10	-
Sakupe Oy josta shp:n omistusosuus 50,06 %	0171338-7	3,82	3,82	-
Vaalijalan Ky	0207327-0	0,87	0,87	-
Itä-Suomen päihdehuollon Ky (Tuustaipale)	0207252-6	3,96	3,96	-
Savon koulutus kuntayhtymä	1852679-0	2,22	2,22	-
Pohjois-Savon liitto	0827616-7	7,69	7,69	-

1.6.2 Konserniohjaus

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta (KuntaL 14 §). Siilinjärven kunnan hallintosäännön luvussa 4 on konserniohjaukseen liittyvä säännöstö ja valtuusto on hyväksynyt erillisen konserniohjeen 27.5.2019 § 18. Kunnanhallitus johtaa ja ohjaa Siilinjärven kuntakonsernia. Sen tehtävänä on valvoa, että ne yhteisöt joissa kunnalla on määräysvalta, toimivat valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti kuntakonsernin kokonaisuutena ja strategiset tavoitteet huomioiden.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
KASVU			
Vetovoimainen ja elinvoimainen kunta	Konserniyhtiöiden toiminta tukee ja edistää asukkaiden ja yritysten määrän kasvua sekä Siilinjärveä arvostettuna asuinpaikkana ja yritysten toimintaympäristönä.	Kunnan houkuttelevuus ei vastaa väestön/yritysten tarpeita.	Innocum:n käyttöaste on säilynyt hyvänä koronasta riippumatta. Kotipolku Oy:llä ei valmistunut yhtään uutta asuntoa, joka vaikutti myös kunnan väkiluvun kehitykseen
HYVINVOINTI			
Kuntalaisten ja Siilinjärven kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin ja arjen turvallisuuden huomioiminen toiminnassa (kuten tilat ja palvelut)	Konserniyhtiöt huomioivat toiminnassaan ja sen kehittämisessä Siilinjärven kunnan hyvinvointikertomuksessa esitetyt hyvinvoinnin edistämisen painopisteet ja tavoitteet.	Kuntalaisten ja kunnan työntekijöiden käytössä olevat tilat ja heille tuotettavat palvelut eivät tue hyvinvointia, joka näkyy hyvinvointivajeiden kasvuna.	<p>Toteutetut uudet toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EVA:n käyttöönotto - Turvallisuussuunnitelman käyttöönotto. <p>Aikaisempien toimenpiteiden tehostaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Marak-toimintamallin hyödyntäminen lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä ja siitä toipumisessa. - Kiusaamisen ehkäisyn toimintamallit kouluilla ja varhaiskasvatuksessa. Oppilashuollon ohjausryhmä on vahvistanut myös kiusaamisen ehkäisyn toimia. - Ruokakasvatuksen ja liikunnan edistäminen kouluissa ja varhaiskasvatuksessa. - Ikääntyneiden toimintakyvyn tukeminen ja kaatumisten ehkäisyn toimintamalli. - Liikenneturvallisuustyö. <p>Sisäilmaongelmia ratkaistu väistötilojen avulla.</p> <p>Terveyskeskuksen uudisrakentaminen on aloitettu. Vuorelan koulu ja kirjasto valmistuivat.</p>

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
			<p>Suunniteltuja rakennushankkeita: Siilinkosken päiväkoti, Ahmon koulukeskus ja Siilinlahden koulu sekä Fontanellan peruskorjaus.</p> <p>Kaavoituksessa huomioidaan ympäristöön ja ympäristöterveyteen liittyvät asiat.</p>
Esteettömyys toimintojen järjestämisessä	Toimintojen ja palvelutuotannon valmistuksessa huomioidaan lapsiperheiden, liikuntarajoitteisten ja ikääntyvien tarpeet.	Julkisten palvelutarpeiden lisääntyminen kunnassa, mikäli esteettömyyttä ei huomioida toimintojen järjestämisessä.	<p>Esteettömyys on huomioitu uudisrakentamisessa, esim. terveyskeskus.</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto on laatinut kaksi kannanottoa esteettömyyden huomiointimiseksi: 1) Fontanellan peruskorjaus, 2) Kotipolun asuntotuotanto. Suunniteltu esteettömiä ulkoilureittejä ja taukopaikkoja (Laturastin läheisyys), jotka toteutetaan vuoden 2021 aikana.</p>
TALOUS			
Konsernin omavaraisuus-aste (%)	Ei heikkene nykytasosta.	<p>Tavoite rajoittaa investointeja; infran rapistuminen, kasvutavoitteet eivät toteudu. Hitaasti korjattavissa ja edellyttää pitkävaikutteista talouden vakauttamistoimien onnistumista.</p> <p>Toimitilojen kertapointojen tulosta heikentävä vaikutus hidastaa oman pääoman kertymistä.</p>	<p>Omavaraisuusaste 27,5 % (ed.v. 26,8 %). Kuntien keskiarvoluku 2019 oli 41,9 % (ei ennakkotietoja 2020).</p> <p>Toimitiloista tehdyt kertapointot yht. 0,389 milj. euroa.</p>
Kriisikuntakriteereistä: Konsernin kertynyt alijäämä asukasta kohden	Alle arviointimenetelyrajojen.	<p>Tapahtuu huomattava heikkeneminen verotuloluonteisen rahoituksen kehityksessä suhteessa valtakunnalliseen kehitykseen.</p> <p>Vesilaitoksen yhtiöittäminen peruuntuu (oikeuden päätös).</p>	<p>Konserniin syntyi kertynyttä ylijäämää 156 euroa per asukas. Kriisikuntakriteeri ei täyty. Kriteeriarvo tilinpäätöksessä -1000 euroa.</p> <p>Vesilaitoksen yhtiöittäminen on saanut lainvoiman.</p>

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Kriisikuntakriteereistä: Kuntakonsernin rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut	<p>Kriisikuntaa kuvaava tunnusluku: vuosikatteen ja poistojen suhde on yli 80 %, tulovero-% ei ylitä 2,0 %-yksiköllä kaikkien kuntien keskimääräistä painotettua tuloveroprosenttia.</p> <p>Asukasta kohden laskettu lainojen ja vuokravastuiden määrä ei ylitä kaikkien kuntien vastaavaa yli 50 %:lla.</p> <p>Laskennallinen lainanhoitokate on yli 0,8.</p>	<p>Vuosikatetason nostaminen ei onnistu ja velkaantuminen kasvava investointien omarahoitusosuuden alentumisen myötä merkittävästi.</p> <p>Investointeja rajoittava vaikutus.</p> <p>Laskentaperiaatteiden muutos: leasingrahoituksen ja vuokravastuiden huomioimattomuus tunnusluvussa sekä uusi tunnusluku lainanhoitokate.</p>	<p>Vuosikate poistoista 131,0 %. Kriisikuntakriteeri ei täyty.</p> <p>Kuntien kesimääräinen painotettu tuloveroprosentti oli 19,96. Kriisikuntakriteeri ylittyi 0,04 %-yksiköllä.</p> <p>Asukaskohtaiset lainat ja vastuut olivat 9 691 euroa (ei ennakkotietoja 2020). Vuonna 2019 kunnissa keskimäärin 8 228 euroa.</p> <p>Laskennallinen lainanhoitokate 0,9 (ed. 0,2). Kriisikuntakriteeri ei täyty.</p>
Edustajien raportointi tytäryhteisöstä kunnanhallitukselle	Strategian toteutumisen.	Ei saada tarvittavaa tietoa.	Strategia on toteutunut
Tytäryhteisöjen raportointi toiminnasta konserniohjeistuksen mukaisesti	Kaksi kertaa vuodessa kunnanjohtajalle.	Tavoitteet eivät toteudu.	Raportointi on ollut systemaattista ja oikeaa
Tytäryhteisöjen laajaa merkitystä omaavat päätökset	Konsernijohtoon evästys konserniohjeiden mukaisesti.	Päätösten vaikutus ei toteudu odotetusti.	Konsernijohtoon evästykset on toteutettu varsin hyvin

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden aikana konsernirakenteeseen kohdistunut muutos oli osakkuusyhtiö Siilinkeskus Oy:n omistuksen myynti. Yhtiöstä omistettiin aiemmin 22,52 %.

Kiinteistö Oy Asematie 11 on säilynyt edelleen kunnan omistuksessa vaikka sen osakeomistuksen arvo on nollassa jo 2018. Kiinteistö Oy Prosetan osakkeet on edelleen kunnan omistuksessa vaikka yhtiöllä ei ole ollut varsinaista toimintaa vuoden 2018 jälkeen. Yhtiön lakkauttamisprosessi on kesken.

Kunnan tekemä esisopimus virkistyskylpylä Fontanellan ja suunnitellun hotellirakennuksen yhteisestä palvelumallista raukesi 31.12.2020. Samanaikaisesti on valmisteltu peruskorjauksen ja omistujärjestelyjen osalta mallia, jossa Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskuksen omistama uimalakiinteistö myytäisiin tasearvostaan ensin Siilinjärven kunnalle ja sen jälkeen edelleen tasearvostaan rahoituslaitokselle *sale and lease back* – järjestelyssä. Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskuksen osakkeiden hankintameno on kunnan taseessa tehty alaskirjaus yht. 1,994 milj. eurolla. Uimala alakonsernin (Uimala Oy ja Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskus) yhteinen tasearvo kunnan taseessa on tämän jälkeen noin 3,758 milj. euroa.

Kiinteistö Oy Proseta

Kiinteistö Oy Prosetan hallirakennus valmistui vuonna 2009 Siilinjärven kunnalta vuokratulle tontille. Tontti ja sillä sijaitseva hallirakennus myytiin Kiinteistö Oy Siilinjärven Katekuja 9:lle vuonna 2018. Kunta teki loppuvuodesta 2016 päätöksen myydä kiinteistöyhtiön osakkeet, jolloin yhtiö olisi poistunut konsernista vuoden 2017 aikana. Päätöstä ei toimeenpantu. Sen sijaan yhtiön lakkauttamisprosessi on ollut käynnissä vuoden 2020 aikana.

Siilinjärven Uimala Oy

Vuosi 2020 oli Virkistyskylpylä Fontanellan 28. toimintavuosi. Alkuvuonna 1.1.–14.3.2020 kävijämäärä ja myyntitulot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 5 %. Koronaepidemiasta johtuen ja Suomen hallituksen linjauksen mukaisesti viranomaispäätöksellä Fontanellan toiminta suljettiin 16.3.-31.5.2020 väliseksi ajaksi. Korona vaikutti kaikkeen loppuvuoden toimintaan. Taloudellisesti vuosi oli todella vaikeaa.

Kiinteistö Oy Siilinjärven vapaa-aikakeskus

Yhtiö kuuluu konserniin, jonka emoyhtiö on Siilinjärven Uimala Oy. Konsernin tilikauden tulos oli -156 800,23 €. Toimintavuoden rakennukseen ja laitetekniikkaan kohdistuneet korjaustyöt olivat suunnitelman mukaiset. Kiinteistöyhtiö on yhteistyössä emoyhtiö Uimala Oy:n kanssa aloittanut laajan peruskorjauksen suunnittelun vuoden 2019 syksyllä aiemman hankesuunnitelman pohjalta ja suunnittelu jatkuu koko vuoden 2020. Peruskorjauksen kustannusarvio on noin 14,4 m€. Peruskorjauksen on tarkoitus alkaa loppukesästä 2021. Hankkeen toteutuksen on suunniteltu kestävän 1 ½ vuotta.

Siilinjärven Pysäköinti Oy

Siilinjärven Pysäköinti Oy harjoittaa pysäköintitoimintaa keskuskorttelissa ja hallitsee vuokraoikeudella kirkonkylän keskustassa olevaa paikoitushallia. Hallin kauppapuiston puoleinen osa toimii poikkeustilan aikana yleisenä säteilysuojana. Yhtiön ylläpidettävänä on yhteensä 674 autopaikkaa, joista hallipaikkojen osuus on noin 25 %. Siilinjärven Pysäköinti Oy:n tilikauden tulos oli 20.894,94 euroa voitollinen.

Siilinjärven Kotipolku Oy

Asuntokanta

Arava- ja korkotukirahoitteiset vuokra-asunnot				
Kerrostalot	264 kpl	12 kiinteistöä	68 355 m ³	15 712 m ²
Rivitalot	313 kpl	20 kiinteistöä	65 927 m ³	17 691 m ²
Erytisyryhmien asunnot	193 kpl	7 kiinteistöä	37 455 m ³	10 070 m ²
Yhteensä	770 kpl	39 kiinteistöä	171 737 m³	43 473 m²
Arava- ja korkotukirahoitteiset asumisoikeusasunnot (Siilinjärven Asumisoikeus Oy)				
Kerrostalot	80 kpl	3 kiinteistöä	20 404 m ³	4 547,5 m ²
Rivitalot	23 kpl	1 kiinteistöä	5 686 m ³	1 693,5 m ²
Yhteensä	103 kpl	4 kiinteistöä	26 090 m³	6 241,0 m²

Vaparaohitteisesti toteutetut kohteet	
Anteronkierto 17 päiväkotia (tyhjä)	208 m ²
Honkarannantie 8 kerhorakennus *	114 m ²
Sulkavantie 4 päiväkeskus *	152 m ²
Vuorelan terveystalot, Vuorelantie 6 *	396 m ²
Vuorelantie 12 asuinkiinteistö 24 asuntoa	1 530 m ²
Risuharjuntie 5 valmistuskeittiö *	1 012 m ²
Risuharjuntie 2 asuinkiinteistö 45 asuntoa	2 799 m ²
Yhteensä	6 211 m²

*) vuokrattu Siilinjärven kunnalle.

Asukasvalinnat	2020	2019
Normaalit vuokra-asunnot	120	110
Valmistunut uustuotanto**	0	45
Yhtiön sisäiset vaihtajat	18	48
Vanhusten asunnot (asukasvalinta SAS -työryhmä kunnassa) *	27	33
Kehitysvammaisten asunnot (asukasvalinta kunnassa)	2	1
Yhteensä	167	237

*) koskee Vanhan Pappilan palvelukodin, Kaaripolun palvelukodin ja Kotipolku 6:n asukasvalintoja

***) Risuharjuntie 2 vapaarahoitteinen kerrostalo

Valituista 12 hakijaruokakuntaa muutti paikkakunnalle työpaikan takia. Normaalisti vuokra-asuntokannasta vapautui asukkaan irtisanoutumisen kautta 120 asuntoa kalenterivuoden 2020 aikana eli vaihtuvuus keskimäärin 10 asuntoa/kuukausi. Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2020 päättyessä 6 vakituista henkilöä, tilikauden tulos on 0,00 euroa.

Kiinteistö Oy Isoharja

Kiinteistö Oy Isoharja perustettiin 5.2.2001 hallinnoimaan, vuokraamaan sekä kehittämään entisen Harjamäen sairaala-alueen kiinteistöjä ja maa-alueita. Yhtiöllä on omistuksessaan 11 erilaista kiinteistöä ja n. 55 ha:n maaomaisuus. Kiinteistöyhtiöstä käytetään nimitystä Yrityskeskus INNOCUM.

Toimintavuotta 2020 varjosti maaliskuussa maahamme rantautunut Covid 19 koronaviruksen aiheuttama pandemia. Hyvin alkaneen vuoden näkymät muuttuivat hetkessä epävarmoiksi. Maaliskuun loppuun mennessä oli vuokrasopimuksien irtisanomisia tullut 16 kpl:ta johtuen valtioneuvoston määräämistä toiminnan rajoituksista sekä koronatilanteen aiheuttamasta yleisestä taloudellisesta epävarmuudesta. Poikkeuksellinen tilanne aiheutti INNOCUMin alueella toimiville hoiva- ja koulutusalan yrityksille sekä lounasravintola Lataamolle tulojen menetyksiä toiminnan keskeytyessä joko kokonaan tai osittain. Tässä muutuneessa tilanteessa kiinteistöyhtiössä tehtiin kustannusrakenteen uudelleen optimointia, jotta mahdollinen vuokratulojen menetys kompensoitaisiin kulupuolella.

Yritysten tilanteen helpottamiseksi, kiinteistöyhtiö tarjosi mahdollisuuden vuokrien maksujärjestelyille, jolloin rästiin jääneille vuokriin olisi tarvittaessa tehty vuoden mittainen maksuohjelma. Tätä järjestelyä ei kuitenkaan kenenkään kohdalla ollut tarvetta käyttää. Tilanteen selkiinnyttyä ja rajoitusten purkaantuessa keväällä vuokrasopimuksien irtisanomisia peruuntui ja toiminta näytti normalisoituvan. Vuoden 2020 tilanne kuitenkin joudutti asiakasyrityksiemme kehittämään ja järjestelemään toimintojaan uuteen suuntaan, mikä näkyi vuoden jälkipuoliskolla muutamina tilojen irtisanomisina.

Etätyösuositukset sekä kokoontumisrajoitukset lisäsivät verkossa tapahtuvien etäpalavereiden määrää vaikuttaen siten kokous- ja neuvottelutilojen kysyntää alentavasti. Näiden tilojen käyttö jäi alle puoleen edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuonna 2020 valmistui jo useamman vuoden kestänyt Harjamäen ydinaluetta koskeva asemakaavatyö. Se mahdollistaa Yrityskeskus INNOCUMin alueelle merkittävän lisärakentamisen sekä toiminnan laajentamisen yhä merkittävämmäksi työpaikkakeskittymäksi koko Pohjois-Savossa.

Kokonaisuudessaan yhtiö kesti hyvin poikkeuksellisen vuoden paineet ja keväällä tehdyt sopeuttamistoimenpiteet kulupuolella edesauttoivat kannattavuuden säilymistä hyvällä edellisten vuosien tasolla.

Kiinteistöyhtiön toiminta on ollut kannattavaa kiinteistöihin kohdistuvista vuosittaisista huomattavista korjauskuluista ja investoinneista huolimatta. Tilikauden 2020 tulos oli +400 587,37 €. Tuloksen myönteiseen kehittymiseen vaikuttivat vuokrasopimuksien irtisanomisten peruuntuminen, uudet asiakkuudet sekä kulupuolella keväällä 2020 aloitetut sopeuttamistoimet. Toimintavuoden aikana kiinteistöyhtiön palveluksessa oli 2 henkilöä. Muut palvelut mm. taloushallinto, kiinteistöjen hoito ja siivous on hoidettu ostopalveluina.

Konsernin talous

Konsernin avainluvut	2020	2019
Tilikauden tulos	3 784	4 112
Vuosikate	16 266	3 486
Omavaraisuusaste, %	27,5	26,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	86,6	92,4
Kertynyt yli-/alijäämä	3 311	-152
Kertynyt yli-/alijäämä, €/as	156	-7
Lainat, €/as	7 151	6 944

Kuntien taloudellista asemaa tarkastellaan konsernikokonaisuuden perusteella. Tällöin kunnan alijäämien piilottaminen tytäryhtiöihin ja yhteistyöorganisaatioihin estyy ja kuntakokonaisuuksia tarkastellaan entistä vertailukelpoisemmalta pohjalta. Uudet kriisikuntakriteerit astuivat voimaan 1.3.2019. Kuntien taloudellista asemaa arvioidaan niiden perusteella ensimmäistä kertaa vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöksen tunnuslukujen perusteella.

Konsernituloslaskelman tilikauden tulos osoittaa ylijäämää noin 3,784 milj. euroa (ed.v. 4,112 milj.). Konsernin vuosikatteen muodostui 16,266 milj. euroa jolla katettiin poistoja 131,0 % edestä (ed.v. 28,6 %). Vahvan vuosikatteen taustalla on kunnan oman vuosikatteen muodostuminen verotulojen ja valtionosuuksina saatujen koronatukien myötä. Valtakunnan tasolla konserneissa vuosikatteen osuus poistoista oli vuonna 2019 yht. 100 %. Ennakkotietoja vuodesta 2020 ei ole käytettävissä. Vuosikatteen osuuden ylittäessä 80 % poistoista, kriisikuntakriteeri ei täyty.

Edellisen vuoden tuloksen muodostumiseen vaikutti voimakkaasti vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä satunnaisiin eriin kirjattu myyntivoitto. Tämän kaltaista tulosaikutteista erää ei vuodella 2020 ollut. Konserniyhtiöiden (pl. kunta) vuosikatemuutokset edellisvuoteen nähden jäivät yht. noin 0,5 milj. euroon. Käytännössä vuosikatetta kasvattivat vain Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri sekä Isoharja Oy. Kunnan osuus sairaanhoitopiirin alijäämästä muodostui konsernissa -0,298 milj. euroon. Kohennusta edellisvuoteen oli n. 0,355 milj. euroa. Negatiivisen tuloksen tekivät myös Uimala konserni, Pysäköinti Oy, Tuustai-pale ja Savon koulutus kuntayhtymä.

Bruttoinvestoinnit olivat rahoituslaskelman mukaisesti yhteensä 10,346 milj. euroa. Summasta Kotipolku Oy:n investoinnit olivat 1,0 milj. euroa, Isoharja Oy 0,3 milj. euroa, Uimala konserni 0,6 milj. euroa ja peruskunnan osuus 4,2 milj. euroa. Loppuosa oli kuntayhtymistä kertyvää investointiosuutta, josta suurin oli Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin osuus 3,7 milj. eurolla ja Savon koulutus kuntayhtymä 0,6 milj. eurolla. Investointien tulo-rahoitusprosentti hypähti 162,7 % (ed. v. 14,3 %). Tunnusluku kuvaa kuinka paljon tehtyjen investointien omahankintamenoista on pystytty kattamaan toiminnan tuottamalla rahoituksella. Valtakunnan tasolla keskimääräinen luku oli vuonna 2019 yht. 51 %.

Konsernitaseen loppusumma oli 249,906 milj. euroa, jossa oli lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna vain 6,805 milj. euroa. Lisäykseen vaikuttaa pääsääntöisesti peruskunnan puolelle muodostuneet kassavarat, jotka kasvoivat poikkeuksellisen suuriksi syksyllä saatujen koronatukien ja ennakoitua parempana toteutuneiden verotulokertymien myötä. Peruskunnan käyttöomaisuuserät sen sijaan vähentyivät maa-alue-myyntien sekä osakkeista tehdyn alaskirjauksen myötä. Kassavarat kasvoivat myös sairaanhoitopiirillä, sen sijaan käyttöomaisuuserien muutokset konserniyhtiöissä jäivät pieniksi.

Konsernin omavaraisuus- % mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty keskimäärin 70 %:n omavaraisuutta. Jos omavaraisuusaste on 50 % tai sitä alempi, merkitsee se merkittävän suurta velkarasitetta. Vuonna 2020 omavaraisuusaste oli 27,5 % eli pysyi edelleen hyvin heikolla tasolla (ed. 26,8 %). Kuntien keskimääräinen konsernitason omavaraisuusaste oli 41,9 % vuonna 2019. Uudempia lukuja ei ole saatavilla. Omavaraisuusaste on poistunut erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn kriteeristön tunnusluvuista (kuntalaki 118 §).

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon kuntakonsernin käyttötuloista tarvittaisiin konsernin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on sitä paremmat mahdollisuudet koko kuntakonsernilla on selviytyä velkojen takaisinmaksuista tulo-rahoituksella. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 86,6 %. Eli käytännössä tulo-rahoitusta ei jää varsinaisen toimin-

nan pyörittämiseen vaan lähes kaikki tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksamiseksi. Kuntien keskimääräinen konsernitason suhteellinen velkaantuneisuus oli 84,4 % vuonna 2019. Uudempia lukuja ei ole saatavilla.

Koko konsernin lainamäärä oli tilinpäätösvuonna 151,954 milj. euroa. Lainamäärän nettolisäys oli tällä kertaa vain n. 3,1 milj. euroa. Lisäyksestä 2,7 milj. tulee Siilinjärven kunnasta, 0,2 milj. Uimala konsernista ja sairaanhoitopiiri lisää lainakantaa 2,0 milj. eurolla. Lisäksi myös koulutuskuntayhtymä lisää lainakantansa 0,4 milj. eurolla. Vastaavasti lainakantaa on lyhennetty Kotipolku Oy:ssä 1,8 milj. eurolla sekä Isoharja Oy:ssä 0,5 milj. eurolla. Lainat asukasta kohti olivat vuoden lopussa 7 151 euroa (ed. 6 944 euroa). Kuntien keskimääräinen konsernivelka asukasta kohden oli 7 105 euroa vuonna 2019. Uudempia lukuja ei ole vielä saatavissa.

Lainojen ja vuokravastuiden yhteismäärä konsernissa oli yht. 205,942 milj. euroa eli 9 691 euroa per asukas. Yhteismäärä supistui edellisestä vuodesta 4,481 milj. eurolla. Tähän vaikutti peruskunnan vastuiden määrässä tapahtunut aleneminen (mm. väistötilojen uudet sopimukset). Tunnusluvun ylittäessä koko maan asukaskohtaisen keskiarvon yli 50 %:lla, kriisikuntakriteeri täyttyy. Vuoden 2019 kuntien keskimääräinen tunnusluku oli 8 228 euroa per asukas.

Vuoden 2019 kertynyt alijäämää -0,152 milj. euroa kääntyi tilinpäätösvuoden aikana konsernitasolla yhteensä 3,311 milj. euroa ylijäämäiseksi eli asukasta kohden ylijäämää kertyi yht. 156 euroa (ed. v. -7 euroa). Kriisikuntakriteeristön raja-arvot alijäämästä ovat -1 000 euroa per asukas viimeisessä konsernitiilinpäätöksessä (tilivuosi) ja -500 euroa per asukas sitä edeltäneenä vuonna. Kunnan taseessa ei ole kertynyttä alijäämää.

Konsernitarkastelussa rahoituksen riittävyyttä ja vakavaraisuutta koskevista raja-arvoista täyttyy hienoisesti vain keskimääräisen tuloveroprosentin tunnusluku. Kunnan veroprosentti on 22,00 ja keskimääräinen lisätynä 2,00 prosenttiyksiköllä muodostuu 21,96 prosenttiin.

Kunta maksaa konserniyhtiöille toiminta-avustuksena tai vuokravastikkeina mm. osakaslainojen korkokuluihin, rahoitusvastikemenoihin ja ylläpitomenoihin seuraavasti (netto):

	TP 2020	TP 2019
Proseta Oy	0	0
Uimala Oy	552 101	568 560
Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskus	309 463	275 503
Pysäköinti Oy	40 655	42 000
Siilinjärven Kotipolku Oy	0	0
Yhteensä	902 219	886 063

Konserniyhtiöiden antolainasaamisten kokonaismäärä tilinpäätöksessä

	TP 2020	TP 2019
Proseta Oy	0	0
Uimala Oy	1 614 603	1 614 603
Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskus	1 537 614	1 537 614
Pysäköinti Oy	1 510 768	1 510 768
Siilinjärven Kotipolku Oy	169 517	262 614
Yhteensä	4 832 501	4 925 599

Muut ei-taloudelliset asiat

Kiinteistö Oy Proseta

Yhtiön toiminta on käytännössä loppunut.

Siilinjärven Uimala Oy ja Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskus

Ympäristöasiat

Siilinjärven Uimala Oy ja Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskus huomioi kaikessa kylpylätoiminnassa ja kiinteistönhoidossa turvallisuuden, puhtauden sekä asiakas- ja henkilöstöviihtyvyyden. Näihin arvoihin liittyy vahvasti ympäristöasiat. Ympäristövastuu huomioidaan mm. jätteiden kierrätyksessä, allasvesissä käytettävien kemikaalien turvallisessa varastoinnissa ja käytössä sekä suihkuvesien lämmöntalteenotossa.

Tulevissa investointisuunnitelmissa optimoidaan energiaratkaisut, jotta kylpylä kuluttaa jatkossa mahdollisimman vähän energiaa. Riskien hallitsemiseen on tehty suunnitelma ja tarvittavat korjaustoimenpiteet.

Henkilöstöasiat

Henkilöstöä oli konsernissa keskimäärin 13 henkilöä. Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskuksen palveluksessa ei ole palkattua henkilöstöä.

Siilinjärven Uimala Oy noudattaa MaRa:n työehtosopimusta. Työterveyshuollon kanssa on tehty yhteistyössä työterveyden toimintasuunnitelma. Henkilöstön kanssa käydään säännöllisesti kehityskeskustelut ja heidän näkemys huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi on tehty sekä henkilöstön että asiakkaiden näkökulma huomioiden. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on itsestäänselvyys kaikessa toiminnassa. Korruptiota ja lahjontaa ei ole koskaan esiintynyt. Näitä asioita valvotaan taloudenseurannassa jatkuvasti.

Siilinjärven Pysäköinti Oy

Ympäristöasiat

Siilinjärven Pysäköinti Oy ylläpitää keskusta-alueen paikoitusalueita ja hallitsee vuokraoikeudella keskusta-alueen noin 160 autopaikkaa sisältävää paikoitushallia. Keskitetty järjestelmä edesauttaa tilankäytön ja ylläpidon tehokkuutta ja taloudellisuutta.

Henkilöstöasiat

Ylläpitotoiminta on ulkoistettu eikä Siilinjärven Pysäköinti Oy:llä ole työsuhteessa yhtään päätoimista henkilöä. Yhtiön toimitusjohtajana on Ari Kainulainen.

Siilinjärven Kotipolku Oy

Siilinjärven Kotipolku Oy noudattaa toiminnassaan Siilinjärven Kotipolku Oy:n hallituksen vahvistamaa työjärjestystä ja toimintasääntöä, Siilinjärven kunnan konserniohjeistusta, omistajaohjauksen toimintaohjeita ja -periaatteita sekä soveltuvin osin Siilinjärven kunnan hallintosääntöä ja talousarvion täytäntöönpano-ohjetta sekä osakeyhtiölakia ja muuta osakeyhtiön toimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä.

Ympäristöasiat

Siilinjärven Kotipolku Oy huomioi kaikessa toiminnassaan Siilinjärven kunnan kuntastrategian ja yhtiön hallituksen määrittämän strategian mukaisen vision, mission ja arvojen toteutumisen. Yhtiö noudattaa ympäristöasioihin liittyviä lakeja toiminnassaan ja yrittää vaikuttaa jätteen synnyn ehkäisyyn sekä kiertotalouteen.

Yhtiön strategian mukaisesti toiminnassa huomioidaan kiinteistöjen elinkaariajattelu ja terveellisyys, energiatehokkuus, uusiutuvan energian käyttöönotto (esim. aurinko- ja geoenergia), turvallisuus ja uusien teknologioiden hyödyntäminen. Kiinteistöjen ylläpidossa kiinnitetään huomiota taloudellisuuteen ja ennalta ehkäisevään toimintaan. Rakentamisessa on käytössä Kuivaketju 10 -toimintamalli.

Henkilöstöasiat

Siilinjärven Kotipolku Oy on laatinut työterveyshuollon toimintasuunnitelman Kallaveden Työterveys Oy:n työterveyspalvelujen kanssa. Tavoitteena on terveellinen ja turvallinen työympäristö, hyvin toimiva työyhteisö, työhön liittyvien sairauksien ehkäisy sekä työntekijätyö- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen ja seuranta työuran eri vaiheissa. Yhtiö tukee henkilökunnan työkykyä ylläpitävää toimintaa.

Yhtiö on huomionnut työtilojen, työvälineiden ja -laitteiden osalta ergonomian ja työturvallisuuden sekä toimialakohtaiset erityispiirteet.

Riskien hallinta

Yhtiö toimittaa Siilinjärven kunnalle vuosittain sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteot. Korruptiota ja lahjontaa ei ole esiintynyt. Sisäinen tarkastus on tehnyt selvitykset yhtiön johdon ja hallituksen esteellisyydestä. Hankinnat suoritetaan hankintalokia noudattaen avoimena menettelynä. Hallitus seuraa yhtiön riskejä.

Kiinteistö Oy Isoharja

Toiminnan hallittavuus

Kiinteistöyhtiön toiminnan hallittavuus pienellä organisaatiolla perustuu toimiviin sähköisiin järjestelmiin, joita ovat Maestro taloushallintojärjestelmä, Eners kiinteistöjen sähköinen huoltokirja ja INNOCUM asiakashallintajärjestelmä liitettynä sähköisiin kokoustiloihin infotauluihin. Lisäksi käytössä on Honeywell Oy:n toimittama kiinteistövalvomokeskus, joka on liitetty ISS:n energiahallintakeskukseen. Tällä järjestelyllä on varmistettu 24/7 tapahtuva kiinteistöjen päivystystoiminta ja samalla lyhyt vasteaika mahdollisen ongelman ilmaantuessa. Yleisesti ottaen sähköisten järjestelmien ja ohjelmien käytön tehostaminen on mahdollistanut tilojen tehokkaan käytön ja hallittavuuden pienillä henkilöresursseilla.

Riskien hallinta

Toimintaa suunniteltaessa ja eri tehtäviä toteutettaessa on riskienhallintaan kiinnitetty erityistä huomiota. Taloudellisten riskien hallitsemiseksi vuokraustoiminnassa on määritelty vuokravakuudet sekä hallituksen hyväksymä perintäohjeistus. Rakennusten korkean iän tuomat taloudelliset riskit pyritään hallitsemaan tarkkailemalla rakennusten kuntoa, tekemällä niissä tarvittavia kuntotutkimuksia sekä suunnitelmallisella pitkäjänteisellä korjaus- ja kunnostustyöllä. Turvallisuusriskien osalta tietotekniset suojauskäsitteet ovat jatkuvassa päivityksessä ja alueen vartiointia on tehostettu aina tarpeen mukaan mm. valvontakameroita apuna käyttäen. Kiinteistöjen turvallisuuteen liittyvien riskien kartoitus on päivittäiseen toimintaan liittyviä ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä korkean turvallisuustason säilyttämiseksi. Myös asianmukaiset rakennusten turvallisuuteen liittyvät viranomaistarkastukset on suoritettu ajallaan. Niukat henkilöstöresurssit muodostavat toiminnalle riskin, jota on pyritty hallitsemaan lisäämällä työhyvinvointia.

1.6.4 Konsernivalvonnan selonteko

Konsernivalvonnan selonteko on annettu kunnan sisäisen valvonnan selonteon yhteydessä.

1.6.5 Konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden seuranta

Siilinjärven Uimala Oy

Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Kasvattaa kävijämäärää, budjetin mukainen toiminnan tulos	Toiminnan kehittämisen asiakkaita kiinnostavaksi.	110 000 henkilöä /vuosi.	65 736 henkilöä /vuosi.
	Myyntiin lisääminen.	Budjetin mukainen.	Jäätiin budjettitavoitteesta 36 %.
Yhtiö tarjoaa kylpylä- ja liikuntapalveluja asiakkaiden fyysisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen	Toiminnan järjestämiseen puitteet pidetään kunnossa ja huomioidaan esteettömyys korjauksissa.	Turvallisuuteen, puhtauteen ja viihtyvyyteen liittyen ei asiakasviihtyvyyttä. Asiakastytyväisyyskyselyssä ka. hyvä 4.	Toteutui.
Tunnettuus ja positiivinen mielikuva lisääntyy	Palvelujen kehittämisen ja markkinointi.	2 kpl /vuosi. 10 kpl /vuosi.	Toteutui.
Yhteistyö konserniyhtiöiden kanssa	Yhteiset markkinointitoimet, säännölliset tapaamiset.	Yhteistyökampanjat tai vastaavat 2 krt /vuosi.	Toteutui.

Kiinteistö Oy Siilinjärven Vapaa-aikakeskus Oy

Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Rakennuksen ilme ja teknisten laitteiden käyttökuntoisuus edesauttavat rakennuksen käyttötarkoituksen ja emoyhtiölle asetettujen tavoitteiden toteutumista	Kunnossapidon vuosibudjetin kautta toteutettavat pienimuotoiset korjaustyöt.	Ei rakennuksesta tai laitetekniikasta aiheutuvia käyttökatkoksia tai merkittäviä häiriöitä Uimalan liiketoimintaan.	Käyttökatoja Uimalan liiketoiminnassa 2 krt/vuosi äkillisten ja yllättävien vikojen vuoksi.
Rakennuksen teknisten laitteiden ja rakenteiden käyttökuntauuden ja -varmuuden sekä esteettömyyden parantaminen	Peruskorjauksen toteutussuunnitelmien loppuunsaattaminen huomioiden rakennuksen yhteyteen suunniteltu hotellihanke.	Peruskorjaustyö alkaa 2020/2021.	Suunnittelu toteutui /valmis, rakentamispäätös keväällä 2021.

Siilinjärven Pysäköinti Oy

Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Yhtiö kattaa toimintakulut toimintatuotoillaan ja rahoituskulut sekä ei laskutettavien autopaikkojen ylläpitokulut kunnan avustuksella	Ajantasainen kulu-rakennetta vastaava asiakaslaskutus	0-tulos tilikaudella.	Tavoite ylitettiin: tulos 20 894 €.

Siilinjärven Kotipolku Oy

Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Mittari	Tavoitetaso
Yhtiö tarjoaa kohtuuhintaisia ja laadukkaita vuokra-asuntoja	Yhtiö kartoittaa kiinteistöjen kunnon.	Kiinteistömäärän luokittelu.	Salkutus (luokitus) on valmis ja käytännön toimenpiteiden eteenpäin vieminen.
Kiinteistönpidossa toteutuu omakustannusperiaate ARA- ja korkotukikiinteistöissä (sisältää erityisavustuskohteet)	Vuokranmäärityksessä varaudutaan tuleviin peruskorjauksiin ja korkokilainojen viiden vuoden välein kohoaviin lainanlyhennyksiin	Kohtuulliset vuokrantarkistukset.	Tasainen ja kilpailukykyinen vuokrataso.
Vapaarahoitteisten kiinteistöjen kiinteistönpidossa toteutuu pitkäjänteinen talouden ja kiinteistöhallinnan suunnittelu	Pitkän tähtäimen taloussuunnittelua (PTS) ja vuokranmäärityksessä huomioidaan korjausvaraukset.	Jälkilaskelmat.	Vapaarahoitteisen kannan kuluja ei kateta ARA-kannan vuokratuotoilla.
Vuokra-asuntojen käyttöaste	Suunnitelmallinen kiinteistönpito ja aktiivinen markkinointi.	Käyttöaste.	Käyttöaste säilyy hyvällä tasolla (2020 95,7 %).
Uustuotanto / vuokra-asunnot	Asematie 11 talot A ja B.	Valmistumisaste.	Valmistuminen 2/2022.
	Metson tie 1 purku ja uudisrakennus (rivitalo).	Valmistumisaste.	Valmistuminen 2/2022.
	Seuraavien kerros- ja rivitalokohteiden valmistelu.	Rakennuspaikka-varaukset.	Varaudutaan täyttämään vuokra-asuntotarvetta.
Vuokra-asunnot (vanha rakennuskanta)	Peruskorjaustarpeen selvitykset, kuntotutkimukset.	Suunnitelmien määrä.	Suunnitelmat valmiina hallituksen päätettäväksi.
Tytäryhtiö Siilinjärven Asumisoikeus Oy tarjoaa asumisoikeusasuntoja	Kiinteistöjen laatutason ylläpitäminen.	Käyttöaste.	100 %.

Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Mittari	Tavoitetaso
	Kerrostalo kohteiden valmistelu.	Rakennuspaikka-varaukset.	Varaudutaan täyttämään asumisoikeusasuntotarvetta.

Kiinteistö Oy Isoharja

Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Kiinteistöjen käyttöasteen pitäminen taloudellisesti kannattavalla tasolla	Vastata niin uusien kuin nykyisten asiakkaiden tilatarpeisiin ylläpitämällä sekä parantamalla vuokrattavien tilojen tasoa.	Tilavuokrauksen taloudellinen käyttöaste yli 92 %. Sijoitetun pääoman tuotto yli 4 %.	Taloudellinen käyttöaste 97,9 %. Sijoitetun pääoman tuotto 5,0 %.
Markkinointinimen INNOCUM tunnettavuuden lisääminen	Järjestetään yritystapahtumia, verkottumalla sekä käytetään sähköisiä kanavia.	Vähintään yksi merkittävä tapahtuma/vuosi, yksi maakunnallisesti merkittävä kumppani (KalPa 2019-20), INNOCUM uutiset vähintään 4 krt. vuodessa.	INNOCUM Yritys Cup-tapahtuma peruttiin johtuen Korona rajoituksista Kalpa yhteistyö jatkui ja INNOCUM uutiset toteutui suunnitelman mukaisesti.
Vuosittaisten suunniteltujen korjausten ja investointien toteuttaminen siten, ettei velkapääoma kasva nykyisestäään	Korjaussuunnitelman jatkuva päivittäminen kiinteistöjen korjaustarpeet huomioiden.	Yli 400 m ² /vuosi vuosittaisen budjetin toteutuminen.	Kunnostettuja/muutettuja tiloja n. 550 m ² . Korjausbudjetti 300 t€ / toteutui 319 t€.
Maankäytön tehostaminen yhtiön resurssit ja vuonna 2020 valmistuvan asema-kaavan mahdollisuudet huomioiden	Osallistuminen Harjamen asemakaavatyöhön varmistamalla lisärakentaminen alueelle, joka mahdollistaa toiminnan kasvattamisen.	Yli 10 000 m ² (puolitoistakertainen nykyiseen nähden).	Toteutui n. 13 000 m ² .

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut 2020–2019

1000 euroa	2020	2019
Toimintatuotot	68 217	69 500
Toimintakulut	-189 454	-185 687
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	174	145
Toimintakate	-121 063	-116 042
Verotulot	91 601	85 236
Valtionosuudet	45 201	34 569
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	823	77
Muut rahoitustuotot	938	1 103
Korkokulut	-1 226	-1 441
Muut rahoituskulut	-8	-16
	527	-277
Vuosikate	16 266	3 486
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 027	-11 868
Arvonalentumiset	-389	-338
Satunnaiset erät	29	12 996
Tilikauden tulos	3 879	4 276
Tilinpäätössiirrot	44	40
Tilikauden verot	-115	-103
Laskennalliset verot	3	-45
Vähemmistöosuudet	-28	-56
Tilikauden ylijäämä	3 784	4 112
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / Toimintakulut %	36,0	37,4
Vuosikate / Poistot %	131,0	28,6
Vuosikate, €/as	765	163
Asukasmäärä	21 250	21 430

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut 2020–2019

1000 euroa	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	16 266	3 486
Satunnaiset erät	29	12 996
Tilikauden verot	-115	-102
Tulorahoituksen korjauserät	-995	-1 636
	15 185	14 744
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 346	-24 564
Rahoitusosuudet investointimenoihin	31	148
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 716	23 895
	-6 599	-521
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 586	14 223
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-5	-22 551
Antolainasaamisten vähennykset	119	106
	114	-22 445
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 626	30 153
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 270	-14 781
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-326	28
	3 030	15 400
Oman pääoman muutokset	3	-46
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	61	41
Vaihto-omaisuuden muutos	-30	-35
Saamisten muutos	-611	-927
Korottomien velkojen muutos	-375	-3 775
	-956	-4 696
Rahoituksen rahavirta	2 191	-11 787
Rahavarojen muutos	10 778	2 436
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	25 673	14 895
Rahavarat 1.1.	14 895	12 459
	10 778	2 436
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	11 801	-3 491
Investointien tulorahoitus, %	157,7	14,3
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,2
Kassan riittävyys, pv	25	22

Konsernitase ja sen tunnusluvut 2020–2019

V A S T A A V A A, 1000 euroa	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 256	1 653
Muut pitkävaikutteiset menot	1 062	1 342
Ennakkomaksut	997	823
	3 315	3 818
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	25 259	27 001
Rakennukset	117 555	114 469
Kiinteät rakenteet ja laitteet	23 179	23 521
Koneet ja kalusto	5 639	6 016
Muut aineelliset hyödykkeet	322	356
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 356	10 239
	177 310	181 602
Sijoitukset		
Osakkuusyhtiö osakkeet ja osuudet	1 327	1 661
Osakkeet ja osuudet	7 979	7 769
Joukkovelkakirjalainasaamiset	7	11
Muut lainasaamiset	22 345	22 457
Muut saamiset	659	661
	32 317	32 559
Pysyvät vastaavat	212 942	217 979
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	628	268
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	255	208
Muut toimeksiantojen varat	68	52
	951	528
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	474	439
Keskeneräiset tuotteet	4	9
Muut vaihto-omaisuus	429	429
	907	877
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	76	78
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 745	4 933
Lainasaamiset	5	
Muut saamiset	1 666	1 917
Siirtosaamiset	1 941	1 894
	9 433	8 822
Rahoitusarvopaperit	50	3
Rahat ja pankkisaamiset	25 623	14 892
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	36 013	24 594
VASTAAVAA	249 906	243 101

VASTATTAVAA, 1000 euroa	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	62 575	62 575
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	2	2
Muut omat rahastot	2 047	2 103
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-473	-4 264
Tilikauden yli-/alijäämä	3 784	4 112
	67 935	64 528
VÄHEMMISTÖOSUUDET	546	527
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 944	1 754
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	734	309
Lahjoitusrahastojen pääomat	411	247
Muut toimeksiantojen pääomat	73	179
	1 218	735
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	125 253	122 598
Lainat julkisyhteisöiltä	8 230	9 447
Siirtovelat	71	0
	133 554	132 045
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 330	15 714
Lainat julkisyhteisöiltä	1 141	1 047
Saadut ennakot	736	679
Ostovelat	8 745	9 679
Liittymismaksut ja muut velat	3 517	2 159
Siirtovelat	12 711	13 634
Laskennalliset verovelat	529	600
	44 709	43 512
Vieras pääoma yhteensä	178 263	175 557
VASTATTAVAA	249 906	243 101
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Konsernin omavaraisuusaste, %	27,5	26,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	86,6	92,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	3 311	-152
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	156	-7
Konsernin lainat, €/asukas	7 151	6 944
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	151 954	148 806
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	205 942	210 423
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	9 691	9 819
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	22 352	22 457
Kunnan asukasmäärä 31.12.	21 250	21 430

1.7 Tilikauden 2020 tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Voimassa olevan kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Talousarvio- ja taloussuunnitelma on kuitenkin laadittava niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Vuoden 2020 tilinpäätös muodostui tilikauden tuloksen osalta 473 918 euroa ylijäämäiseksi. Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Tilikauden tulokseen kirjataan vahinkorahastosta vähennystä 35 597 euroa kattamaan tilikauden aikana tapahtuneita vahinkoja. Vahinkorahastossa on tämän jälkeen yhteensä 244 704 euroa.
- Tilikaudelle muodostunut ylijäämä yhteensä 509 515 euroa kirjataan taseessa Oman pääoman erään Edellisten vuosien yli-/alijäämä.

Vuoden 2020 alkavassa taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää yhteensä 4 975 383 euroa. Yhdessä tilikauden ylijäämän kanssa taseen oman pääoman ylijäämäksi muodostuu yhteensä 5 484 899 euroa.

Tuloksen käsittely vuosina 2018–2023

1000 euroa	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Edellisten kausien ylijäämä	6 186	1 721	4 975	5 485	1 731	-7 152
Tilinpäätös	-4 465	3 254	510			
Talousarvio/taloussuunnitelma				-3 754	-9 848	-7 728
Pitkän tähtäimen suunnitelmasta (PTS) tulevat erät					965	1 944
Ylijäämä vuoden lopussa	1 721	4 975	5 485	1 731	-7 152	-12 936

Vuoden 2021 talousarviota laadittiin tilanteessa jossa koronaepidemia oli kesän jälkeen rauhoittunut ja näkymät tulevalle vuodelle olivat odottavan positiiviset. Kunnan talousarvio muodostui kuitenkin n. -5,9 milj. euroa alijäämäiseksi ja talousarviokäsittelyn kuluessa kunnanhallitus teki päätöksen heti vuoden 2021 alussa laadittavasta muutostalousarviosta. Vuoden 2020 tuloksesta ennakoitiin n. miljoona euroa parempaa kuin mitä toteutui. Muutostalousarvio toteutettiin ja siitä päätettiin 22.2.2021. Tavoitteena oli löytää n. 3,0 milj. euron edestä säästökohteita. Muutostalousarvion tulos päättyi 2,2 milj. euroa paremmaksi lähinnä tulopohjaan viedyn verotulokertymän korotuksen myötä, mutta säästökohteita ei löytynyt riittävästi. Niinpä tulos muodostui edelleen -3,754 milj. euroa alijäämäiseksi.

Mikäli vuoden 2021 tulos kehittyy laaditulla tavalla, supistuu taseen ylijäämä vuoden lopussa 1,731 milj. euroon. Tämän jälkeen tulevat vuodet ovat hyvin vaikeita. Muutostalousarviossa ei otettu vuosiin 2022 – 2023 kantaa. Näille vuosille, ja vuoteen 2026 saakka, on valtuusto hyväksynyt 14.12.2020 pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS) joka tuo vuosittain kasvavan summan säästöä, mikäli siihen merkityt kohteet toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Valtuusto on kuitenkin edellyttänyt toteuttamisista erilliset päätökset. Vuoden 2022 taloussuunnitelmassa on huomioitu toimintakatteeseen 3 %:n kasvu ja 1,1 %:n kasvu vuodelle 2023. Ko. vuosien tulopohjaan voidaan tällä hetkellä ennakoita n. 3,0 milj. kasvua, mutta tilanne tuloarvion suhteen on hyvin epävarma. Koronatilanne elää tällä hetkellä ns. kolmatta aaltoa muuntuneine viruskantoineen eikä rokotuksista ole tilanteeseen valtaväestön osalta tulossa helpotusta ennen kuin todennäköisesti syyskaudella. Vallitseva tilanne heikentää kuluttajien luottamusta, talouskasvunäkymistä on hyvin vaikea arvioida tulevien vuosien verotulokehittymistä ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on jälleen eduskunnan valmistelussa niin, että määräaika lakipaketin hyväksymiselle uhkaa jälleen kulua umpeen, mikäli uusien sote-alueiden aloittamisvuodesta 2023 pidetään kiinni. Tämän vuoksi taloustilanteeseen ei voi odottaa helpotusta tulopohjan kautta.

PTS suunnitelman ohella on edelleen löydettävä lisää keinoja alijäämän välttämiseksi. Soten vaikutus kunnan talouden tarkasteluun tulee ottaa huomioon soten toimintojen kehittämistarpeisiin perustuen. Siivistyspalveluiden kustannuskehityksen on arvioitu taloustarkasteluun perustuen olevan maltillisen ja talouden vakauden kannalta uhka on toimitila- ja sote-kustannusten talouden kestävyys kovemmassa kasvussa. Muilta osin kunnan talouden hallinta kaipaa terävöittämistä ja pitkäjänteisiä, vaikuttavia toimenpiteitä koko konsernin tasolla.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Strategisten tavoitteiden toteutuminen

KASVU

Väestön ja työpaikkojen kasvu

Kasvu, väestön ja työpaikkojen kasvu on Siilinjärvellä harkittu strateginen valinta. Kunta on kasvanut ja haluaa kasvaa edelleen. Kuntien kasvu on maakunnassamme harvinaista. Siilinjärven vahva tahto on tehdä kasvua, jotta kunnan kehitys mahdollistuu. Kasvun mittareita ovat väestön määrä ja vuosittainen kasvu sekä työpaikkojen määrä ja kasvu. Työpaikkaomavaraisuusaste on hyvä mittari kehyskunnalle, kuten Siilinjärvi on.

Kunnan kasvu vaatii paljon työtä ja kehittämistä. Tarvitaan raakamaan hankintaa vuosittain, jotta kunnalla on riittävät maa-alueet kaavoitukseen. Kaavoituksen onnistuminen takaa uusien asuntoalueiden rakentamisen. Kunnan imago yhdessä viihtyisän elinympäristön ja hyvien palveluiden kanssa houkuttelee kuntaa uusia asukkaita ja yritystä.

Tämä strateginen tavoite koskettaa koko kuntaa ja konserniyhtiöistä Kotipolku Oy:tä ja Kiinteistö Oy Isoharjaa (Innocum).

Monimuotoinen asuminen

Kasvuun ja kuntalaisten hyvinvointiin liittyy oleellisesti monimuotoinen asuminen. Kunnassamme tarvitaan omakotitaloja, rivitaloja ja kerrostaloja.

Toisaalta kuntalaiset haluavat asua niin kaava-alueilla kuin myös haja-asutusalueilla. Siilinjärvi kehittyy kahdella kärjellä, kirkonkylän keskustan ja eteläisen Siilinjärven osalta. Molempia alueita kehitetään yleis- ja asemakaavoituksella. Kehittyvillä kylillä kehitystä ohjaavat mm. kyläkaavat. Maaseutualueilla rakentamista toteutetaan suunnittelutarveratkaisuilla.

Osa kuntalaisista omistaa asuntonsa, osa haluaa asua vuokralla ja asumisoikeusasuntojen kysyntä on viime vuosina kasvanut merkittävästi Siilinjärvellä. Tarvetta on myös hyvin erikokoisille asunnoille. Mittareita ovat eri asuntomuotojen valmistuneet asunnot.

Tämä strateginen tavoite ohjaa kunnan eri toimintoja ja myös konserniyhtiö Kotipolku Oy:tä.

Vetovoimainen ja yrittäjäaktiivinen kunta

Vetovoima perustuu mm. hyvän liikenteellisen aseman hyödyntämiseen, tonttitarjontaan, toimivaan yhteistyöhön kunnan, yritysten ja sidosryhmien välillä, sekä toimiviin palveluihin joita yritykset ja niiden työntekijät tarvitsevat.

Kunta huolehtii siitä, että pääteiden läheisyydessä molempien taajamien tuntumassa on rakennuskelpoisia yritystontteja saatavissa. Kunta jalostaa tontteja silloin kun on tarpeen niiden saattamiseksi helposti käyttöönotettavaan tasoon.

Kunta tekee yhteistyötä yritysten, koulutusorganisaatioiden, rahoittajaorganisaatioiden ja muiden kuntien kanssa sekä oman että maakunnan kasvutavoitteiden saavuttamiseksi. Jatkossa entistä tärkeämpää on huolehtia eläköityvien yrittäjien osaamisen säilyttämisestä maakunnassa.

Kunta tekee yhteistyötä yritysten, yrittäjäjärjestön ja yrittäjyyttä lähellä olevien toimijoiden kanssa palvelujen ja puitteiden kehittämiseksi yritysten tarpeita vastaavasti.

Tämä strateginen tavoite koskettaa koko kuntaa ja konserniyhtiöistä Kotipolku Oy:tä ja Innocumia.

Kasvun valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet

VALTUUSTON SITOAVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Väestön kasvu	50 henkilöä / vuosi.	Syntyvyyden lasku ja uusien asuntoalueiden kysyntä voi vaikeuttaa tavoitteen toteutumista.	Väestö väheni -173 henkilöä. Syntyvyys väheni ja asuntotuotanto jäi alle tavoitteiden. Kaavoja valmistui hyvin, vuonna 2021 on mahdollista saada asuntotuotanto tavoitteiden tasolle.
Työpaikkojen kasvu	50 työpaikkaa / vuosi.	Yritysten toimintaedellytykset ja kunnan imago korreloivat työpaikkojen kasvuun.	Yritystonttien kysyntä oli erittäin hyvää. Ennakkoarvojen mukaan työpaikat kasvoivat jopa yli tavoitteiden

Informatiiviset tunnusluvut

KASVU Mittari / vuodet	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Väestön kasvu	-173	-245	+18	-110	-33	+137
Kunnan väkiluku	21 250	21 423	21 675	21 658	21 768	21 801
Valmistuneet asunnot	86	113	152	88	111	134
Rakennuslupien määrä	285	287	302	355	364	338
Tonttireservi	29/6/1	**21/5/1	35/0/1*	38/0/1*	39/1/4*	42/1/4*

*omakotitalot / rivitalot / kerrostalot

**rakentamiskelpoinen rakennuspaikkareservi

***arvio vuoden lopussa kunnallistekniikan piirissä olevista jaettavissa olevista rakennuspaikoista

HYVINVOINTI

Sivistyksen, sosiaalisen toimintakyvyn ja terveyden edistäminen

Siilinjärvi edistää asukkaiden hyvinvointia tuottamalla laadukkaita sivistyspalveluita, sosiaalista toimintakykyä vahvistavia monipuolisia vapaa-ajan palveluja ja ennaltaehkäiseviä sosiaali- ja terveystalouksellisia palveluja.

Hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan laaja-alaisesti, poikkihallinnollisesti ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Keskeistä on johdetut, oikein kohdenneet ja oikea-aikaiset hyvinvointia tukevat palvelut. Hyvinvoinnin edistämistä ohjaa hyvinvointikertomus (<https://storage.googleapis.com/siilinjärvi-production/2019/06/058426b8-siilinjärven-kunnan-hyvinvointikertomus-final.pdf>). Tavoitteena on tukea ja vahvistaa elämän eri tilanteissa hyvinvoinnin edellytyksiä: edistää psyykkistä hyvinvointia ja päihitteettömyyttä, terveellisiä elintapoja kansansairauksien ehkäisemiseksi sekä työ- ja toimintakyvyn tukemiseksi sekä osallisuutta yhteenkuuluvuuden edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Viihtyisä elinympäristö

Viihtyisä elinympäristö muodostuu yhteisöllisyydestä, yhdenvertaisuudesta, turvallisuudesta sekä terveellisyydestä. Päätöksenteossa otetaan huomioon avoimen ja luottamuksellisen vuorovaikutuksen kautta asukkaiden ja ympäristön terveyden kannalta tarvittavat näkökulmat: kuntalaisten tarpeet ja ympäristöterveyden huomioiva yhdyskuntasuunnittelu parantaa viihtyvyyttä ja elämänlaatua. Kuntalaisten osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta edistetään mm. tapahtumien avulla sekä kuntalaisten osallistumista vahvistamalla monimuotoisia kanavia käyttäen. Siilinjärvellä kannustetaan kuntalaisia osallistumaan aktiivisesti oman kuntansa toimintaan ja kehittämiseen hyvinvoinnin ja kestävä kehityksenkin näkökulmasta.

Monipuoliset harrastusmahdollisuudet

Harrastukset pitävät yllä intoa elämään ja tarjoavat mahdollisuuden toteuttaa itselle mieluisia asioita. Ne tarjoavat vastapainoa työlle, koululle ja muuhun arkeen. Harrastaa voi yksin tai ryhmässä. Harrastus voi liittyä tieteeseen, taiteeseen, musiikkiin, yhteistoimintaan, ohjattuun tai omatoimiseen liikkumiseen liikuntakeskuksissa tai luonnon äärellä. Itselle mieluisat, hyvää mieltä tuottavat harrastukset lisäävät myös hyvinvointia ja luovat elämänlaatua. Siilinjärvi tarjoaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaiken ikäisille ja erilaisiin kiinnostuksen kohteisiin kannustaen näin kuntalaisia aktiiviseen ja monipuoliseen harrastamiseen. Lisää harrastamisen mahdollisuuksia lapsille ja nuorille saataneen v. 2021 Harrastamisen Suomen mallista (haku huhtikuussa).

Osaava ja innostunut henkilöstö

Osaava ja innostunut henkilöstö kuvaa positiivisen työhyvinvointitoiminnan tavoitetta. Innostusta voidaan edistää työn vaikutusmahdollisuuksilla, kehittämismyönteisellä ja avoimella vuorovaikutuksella sekä esimiehen ja työyhteisön tuella.

Henkilöstöpolitiikan tavoitteena on työhyvinvoinnin ja tuloksellisuuden parantaminen. Tuottavuusajattelussa pyritään kokonaisvaltaiseen toiminnan kehittämiseen ja uudistamiseen. Siihen yhdistyvät työhyvinvointi, laatu ja innovatiivisuus. Henkilöstön osaamisen suunnitelmallisella ja johdonmukaisella kehittämisellä voidaan parantaa kuntataloutta. Organisaation, työyksikön ja työntekijän ratkaisukeskeinen ja ennakkoiva toimintatapa auttaa etsimään uusia ja innovatiivisia toimintatapoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Keskittymällä hyvään ja miten sitä voidaan vahvistaa, saadaan aikaan myönteistä uudistumisen ja parantamisen kierrettä.

Yhteiskunnan ja työelämän muutoksessa mukana pysyminen edellyttävät kokeilemista ja uuden oppimista. Kokeilukulttuuri syntyy halusta ja rohkeudesta kokeilla ja valita erilaisia lähestymistapoja, joiden avulla on mahdollista parantaa työn sujuvuutta ja asiakaspalvelua. Kehittävän kokeilukulttuurin rakentamiseksi organisaatioon tarvitaan kokeilut ja mahdolliset epäonnistumiset salliva organisaatiokulttuuri.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen taloussuunnitelmassa

Hyvinvointikertomuksen mukaan ja monella mittarilla mitattuna siilinjärveläiset voivat hyvin. Esimerkkinä mainittakoon, että ikävakioidut sairastavuusindeksit ovat Siilinjärvellä laskussa, ollen Pohjois-Savon matalimpia: Kela (2017) 103,3 ja THL (2016) 108,1. Vastaavat indeksit Pohjois-Savossa ovat (Kela) 119,8 ja THL 130,0. Valtakunnan tasoa kuvataan indeksillä 100.

Siilinjärven hyvinvoinnin edistämistä ohjaavassa hyvinvointikertomuksessa nostetaan esiin myös huolenaiheita. Näitä ovat muun muassa psyykinen pahoinvointi ja päihteiden käyttö erityisesti nuorilla, epäedulliset elintavat liittyen liikunta- ja ruokailutottumuksiin kaikissa ikäryhmissä ja ikääntyneiden osalta runsas kaatumisiin liittyvien hoitojaksojen esiintyvyys. Myös kuntalaisten osallisuus ja yhteenkuuluvuuden vahvistaminen ovat tunnistettuja tarpeita. Korona-vuosi on rajoittanut fyysisten tapahtumien toteuttamista, mutta lisännyt digi-osallistumisen mahdollisuuksia.

Kuntalaisten hyvinvointia pyritään edistämään luomalla kuntalaisille puitteita omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen palveluja ja toimintaa kehittämällä. Nuorten psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja päihteiden käytön vähentämiseksi Siilinjärvellä toteutetaan mm. PAKKA-toimintaa ja käynnissä on useita kehittämistoimenpiteitä ja hankkeita, kuten Nuoret PySTyY -hanke (ESR). Nuoret PySTyY (PsykoSosiaalinen tuki, Työllisyys ja Yhteistyö) -hanke (10/2019–12/2021) on tarjonnut 15-29 vuotiaille työ/opiskeluelämän ulkopuolella oleville nuorille Diakonissalaitoksen Vamos-palvelumalliin pohjautuvaa yksilö- ja ryhmävalmennusta. Vuoden 2020 aikana valmennukseen sitoutui yhteensä 31 siilinjärveläistä ja lapinlahtelaista nuorta. Asiakkaat ovat ohjautuneet toimintaan etsivän nuorisotyön, erikoissairaanhoidon ja mielen-terveyspalveluiden kautta tai itsenäisesti. 21 nuorta löysi jatkopolun suuntautuen palkkatyöhön, opiskelemaan, KELA:n ammatilliseen kuntoutukseen ja kuntouttavaan työtoimintaan. Hankkeessa on tunnistettu tarve kotiin vietävästä valmennuksesta. Hankkeen tavoitteena on rakentaa kuntaan palvelumalli, joka mahdollistaa yhtenäiset palveluketjut ja ehkäisee nuorten palveluista putoamista.

Asiakkaan työ- ja toimintakyvyn itsearviointimenetelmänä on sovittu otettavan käyttöön Kykyviisari (TTL). Eri toimijoiden välisen yhteistyön ja roolien selkeyttämiseksi on tarve jatkossa uudistaa mielenterveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön toimintaohje. Psykykkisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja päihteiden käytön vähentämiseksi myös kiusaamisen ehkäisy on keskiössä. Siilinjärvellä on välitetty tietoa Pohjois-Savon Kiusaamisen ehkäisyn –verkoston tuottamista webinaareista ja videoklipeistä lasten ja nuorten vanhemmille.

Hyvinvointia edistäviä elintapoja pyritään edistämään muun muassa Liikkuva varhaiskasvatus, Liikkuva opiskelu ja Maistuva Koulu ja Ruokakunta -toimintojen avulla. Siilinjärven varhaiskasvatus on ollut vuodesta 2019 mukana Liikkuva varhaiskasvatus –ohjelmassa: Kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä on kehitetty toimintaympäristöä liikkumista tukevaksi, täydennetty välineistöä ja vahvistettu osaamista. Myös lasten ja huoltajien osallisuutta on lisätty. Tulokset ovat erinomaisia, osoituksena tästä on OKM:n kunniamaininta Toivalan päiväkodille vuoden 2020 varhaiskasvatusyksikkönä. Siilinjärven kunta on mukana Ruokakunta – Yhdessä kohti ruokailoa ja terveyttä -hankkeessa (2019-2021). Hanke on Itä-Suomen yliopiston ja Suomen Sydänliiton Neuvokas Perhe –tiimin koordinoima. Hankkeen koulutusten ja työpajojen tuella kuntien toimijoita on innostettu kehittämään lasten ruokakasvatusta. Edellä mainittujen toimintamallien toteutumista tulee jatkossakin seurata vaikuttavuuden edistämiseksi ja edistää myös muutoin mahdollisuuksia aktiiviseen elämäntapaan.

Ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi toteutetaan mm. Voimaa Vanhuuteen -toimintamallin mukaista toimintaa: kuntosaliryhmiä ja vertaisohjattuja ryhmiä, joissa liikkuu n. 250 henkilöä. Ulkoiluystäviä on koulutettu 3 vuoden aikana yhteensä 30; säännöllisesti 15-20 ikäihmistä ulkoilee ulkoiluystävän kanssa. Ikääntyneiden kaatumisten vähentämiseksi on laadittu hoitopolku, jonka käyttöä tulee kuitenkin edelleen vahvistaa ja edistää myös laajemmin kaatumisiin yhteydessä olevien tekijöiden huomioimista. Vajaaravitsemuksen ehkäisyyn ja hoitoon on luotu toimintamalli, minkä käyttöä on koulutautumisen myötä vahvistettu kotihoidon palveluissa. Koronarajoitusten vuoksi koulutautuminen toteutettiin itseopiskelupaketilla (2-3 h). Seurantakysely toimintamallista ja jatkotuen tarpeesta toteutettiin maaliskuussa.

Siilinjärvellä kuntalaisten osallisuutta edistetään mm. avoimella viestinnällä ja järjestämällä erilaisia keskustelutilaisuuksia. Osallisuutta ja asukaslähtöisyyttä on tarve edelleen jatkossa vahvistaa tarjoamalla kuntalaisille enemmän ja monipuolisempia vaikuttamisen mahdollisuuksia. Tapaamo-hanke (ESR) vie kuntalaisten osallistumisen mahdollisuuksia ja osallisuuspolun mallinnusta eteenpäin v. 2021 - 2022. Siilinjärvi osallistuu v. 2021 alueelliseen pilottiin, missä otetaan systemaattisemmin käyttöön osallisuustyökaluja ja edistetään eri-ikäisten kulttuuriosallisuutta. Sähköisten kanavien hyödyntämistä kuntalaiskuulemisissa on pyritty korona-vuoden aikana lisäämään.

Vuoden 2020 lopulla sähköisesti toteutettuun kokemuksellisen hyvinvoinnin kyselyyn saatiin 263 vastausta. Vastaajista oli 80 % oli naisia, kolme suurinta vastaajaryhmää olivat 45-54 v., 35-44 v. ja 55-64 v.; näiden osuus vastauksista oli 63 %. Vastaajista oli palkkatyössä 53 % ja eläkeläisiä 18,6 %; opiskelijoita oli 6,5 %, työttömiä 5,7 % ja yrittäjiä 3,8 %, ”muu” 5,7 % piti sisällään esim. perhevapaalla, kuntoutajat ja osa-aikatyössä olevia. Siilinjärveläiset nostivat paljon koettua hyvinvointia tukevia asioita esille: perhe, ystävät, sujuva työelämä, liikunta ja ulkoilu/luonto. Hyvinvointia heikentävinä asioina mainittiin useimmiten korona ja sen mukanaan tuomat haasteet. Toiseksi suurin hyvinvointia heikentävä tekijä oli työelämään liittyvät aiheet, kuten kuormitus, kiire, työelämän ongelmat. Julkisiin palveluihin kuntalaiset olivat varsin tyytyväisiä (ka. 8,25).

Hyvinvoinnin valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiartio	TOTEUTUMINEN
<i>Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön toimintaohjeen laatiminen ja käyttöönotto psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja päihteiden käytön vähentämiseksi</i>	Toimintaohje laaditaan henkilöstöä osallistaen ja otetaan käyttöön vuoden 2020 aikana, jonka myötä havaitaan edullisia muutoksia psyykkisessä hyvinvoinnissa ja päihteiden käytössä.	Psyykkisen pahoinvoinnin ja päihteiden käytön sekä niihin liittyvien hoitokäyntien ja yleisen turvatoimuden lisääntyminen.	Toimintaohjetta on laadittu vuoden 2020 aikana, mutta kokonaisuudessaan se ei ole vielä valmis. Osana toimintaohjetta on laadittu perusopetuksen päihdesuunnitelma, joka on hyväksytty sivistyslautakunnassa joulukuussa 2020.
<i>Ikääntyneiden vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoidon toimintamallin kehittäminen ja käyttöönotto</i>	Toimintamalli laaditaan henkilöstöä osallisten ja otetaan käyttöön vuoden 2020 aikana, jonka myötä vajaaravitsemuksen esiintyvyys vähenee.	Vajaaravitsemuksen esiintyminen lisääntyy heikentäen ikääntyneiden terveyttä sekä toimintakykyä ja lisäten terveydenhuollon kustannuksia.	Toimintamalli on laadittu henkilöstöä osallistaen. Koulutuksissa hyödynnettiin syksyn 2020 aikana itseopiskelupakettia (verkko-kurssit). Seurantaa tukee valmistuva opinäytetyö.
<i>Kuntalaisten osallistumisen mahdollisuudet hyvinvoinnin edistämässä lisääntyvät</i>	Kuntalaisten osallistamisessa hyödynnetään sähköisiä kanavia, kuntalaisraateja ja Siilinjärvellä toimii lapsiparlamentti.	Kuntalaisten osallisuus ja yhteenkuuluvuuden tunne heikkenee, jonka myötä myös tyytymättömyys kunnan toimintaan lisääntyy.	Koronaepidemia on vaikeuttanut kuntalaisten osallistamista. Esimerkiksi lapsiparlamentin toimintaa ei ole voitu käynnistää. Perheitä osallistettiin Neuvokas perhe (Sydänliitto) hyvinvointikyselyllä ja Perheentalon käyttäjäkyselyllä. Kokeuksellisen hyvinvoinnin kysely oli vastattavana loppuvuodesta. Kunnan sähköinen palautekanava toimii. Myös kunnan FB-sivuilla on kommentoitu päivityksiä.
<i>Hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan Siilinjärvellä aktiivisesti, laaja-alaisesti ja poikkihallinnollisesti yhteistyössä paikallisten järjestöjen kanssa ja myös maakunnan tasolla</i>	Kunnan palvelurakenne mahdollistaa toimivan ja vaikuttavan hyvinvoinnin edistämisen toteutumisen. Kunnassa kokoontuu säännöllisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä sekä järjestöjen ja kunnan yhteinen asiantuntijaelin, järjestö- ja toimijafoorumi.	Erilaisia palveluja tuotetaan erillään toisistaan ja jopa päällekkäisesti eivätkä tuotettavat palvelut löydy niitä tarvitsevia oikea-aikaisesti.	Hyte-ryhmä on kokoonnutunut kuukausittain. Toimijafoorumi kokoonnutui kaksi kertaa vuoden aikana. Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui kolmesti vuoden aikana. Lisäksi Voimaa vanhuuteen –työryhmä kokoontui neljä kertaa.

Informatiiviset tunnusluvut

HYVINVOINTI Mittari / vuodet	2020	2019	2018	2017	2016	2015
	Prosentti/määrä/sijoitus/pistemäärä (valtakunnan taso)					
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista *)	-	22,6 (20,9)	-	20,3 (18,8)	-	- (16,2)
Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista *)	-	13,9 (12,9)		12,3 (12,2)		- (11,8)
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25–64 -vuotiaat/1000 vastaavan ikäistä		29,3 (30,7)	29,3 (23,6)	25,3 (21,1)	22,3 (18,5)	21 (18,4)
Tupakoi päivittäin, % 8–9-luokan oppilaista *)	-	8,0 (5,6)	-	7,7 (6,9)	-	- (8,9)
Kokeillut huumeita ainakin kerran, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista *)	-	21,2 (20,1)	-	17,3 (18,6)	-	- (21,6)
Kokeillut huumeita ainakin kerran, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista *)	-	6,0 (14,0)	-	7,0 (11,5)	-	- (12,4)
Vajaaravitsemuksen esiintyminen (RAI) ikääntyneiden palveluissa	11	45	45	35	33	25
Asukastyytyväisyyden valtakunnallinen sijoitus ja tyytyväisyyspisteet (max. 100) **)	-	4 74,8	-	3. 79,8	4. 81	2. 78,2
Terveyden edistämisen aktiivisuus (TEAvisari, yhteispisteet) ***)	61 (68)	62 (69)	67 (70)	71 (70)	69 (70)	70 (70)

*) Lähteenä Kouluterveyskysely. Uusimmat tulokset ovat vuodelta 2019 ja seuraava selvitys toteutuu 2021

**) Lähteenä Suomen kuntien asukastyytyväisyys-tutkimus (EPSI Rating)

***) Lähteenä THL:n Terveyden edistämisen aktiivisuus –selvitys (TEAvisari, max. pisteet 100). Esitetään yhteispisteet sisältäen: kuntajohto, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, liikunta, perusterveydenhuolto ja kulttuuri). Vuoden 2019 pistemäärä on varmistunut.

TALOUS

Investointikyky

Investointikyvyn ylläpitäminen on edellytys kunnan kehittymiselle. Kyvyn mittarina on vuosikatteen riittävyys investointien toteuttamiseen. Vuosikatteen ylittävät investoinnit joudutaan rahoittamaan ulkoisella rahoituksella, minkä seurauksena velkamäärä kasvaa ja toimintaedellytykset heikkenevät.

Osa välttämättömistä investoinneista rahoitetaan leasing-rahoituksella. Rahoituksesta aiheutuva vuokra-kulu kirjautuu tulosvaikutteisesti ennen vuosikatetta ja on vuosikatetta alentava. Kun rahoituskulu ajoitetaan poistokäytäntöä vastaavalle aikajänteelle, vaikutus tulokseen on käytännössä marginaalinen. Investoinnista aiheutuva kulu kirjautuu tuloslaskelmaan vuokrana, millä on talouden hallinnan kannalta myönteinen vaikutus, kun vuokra kirjautuu muihin kuluihin rinnasteisena kuluna laskennallisen poiston sijasta.

Kunnan omistamien toimitilojen sisäilmaongelmien poistaminen ja välttäminen merkitsevät mittavia investointeja toimitiloihin keskipitkällä aikajänteellä. Tarve vaikuttaa kunnan kykyyn toteuttaa muita kunnan kehittymisen kannalta tarpeellisia investointeja: yhtäältä suora vuosikatetta alentava vaikutus (leasing) tai rahoitusosuus investointeihin vuosikatteesta (investoinnit taseeseen) sekä toisaalta väliaikaisratkaisuiden kulujen vuosikatetta alentava vaikutus.

Kun alueiden käyttöönotto tapahtuu hallitusti, käyttöönotosta saatavilla tuloilla (tontin myynnit, maanvuokrat ja lohkomismaksut) katetaan käyttöönotosta aiheutuvat kulut keskipitkällä aikajänteellä. Keskeisenä tekijänä on investointien oikea-aikainen ajoittuminen suhteessa tuottavaan käyttöönottoon.

Kunnan talouteen tulevina vuosina kohdistuvaa alijäämään riskiä pyritään hillitsemään kunnanvaltuuston (14.12.2020 § 42) hyväksymällä talouden pitkän tähtäimen (PTS) suunnitelmalla sekä talouden tasapainottamisohjelmalla (Kvalt. 2.3.2020 § 6). Tasapainottamisohjelman ja talouden PTS-ohjelman positiivinen kokonaisvaikutus Siilinjärven kuntatalouteen kasvaa vuosittain ja on vuodesta 2026 lukien 4,2 milj. euroa.

PTS-ohjelma koostuu investointien järkevästä toteutuksesta, säästöistä, palveluverkon ja toiminnan muutoksista sekä tulojen lisäyksistä. Toimenpiteet vaikuttavat talouteen jo vuodesta 2021 lukien, mutta täysimääräisesti toimenpiteet alkavat vaikuttaa taloutta korjaavasti vuodesta 2026 lukien. PTS-ohjelmaan ei ole kirjattu toimenpiteitä sosiaali- ja terveystalouden osalta.

Tulokselliset palveluprosessit

Palvelutuotannon tuloksellisuus ilmenee palveluiden vaikuttavuutena ja tuottavuutena. Vaikuttavuus painottuu tuotannon laadullisiin tekijöihin (onnistumiseen/asiakaskokemukseen), kun tuottavuus kuvaa palveluprosessien resurssien käyttöä (€/suorite) ja kulurakenteeseen liittyvien tekijöiden kehittymistä.

Siilinjärven kunta on ollut kärkisijoilla kuntien palveluiden asiakaskokemusta mittaavissa tutkimuksissa. Kunnan palvelutuotannon kulut suhteessa asukasmäärään ovat maakunnan alhaisimmat. Em. perustuen kunnan palveluprosessien voidaan olettaa olevan tuloksellisia suhteessa kuntiin keskimäärin. Kuntavertailuissa on todettu palvelutuotannossa sopeuttamisvaraa n. 3 milj.€, joka kertoo palveluprosessien edelleen kehittämistarpeesta resurssien käytössä.

Tulosalueet kuvaavat omissa taloussuunnitelman osioissaan omien palveluprosessiensa tuloksellisuuden osatekijöitä vaihtelevasti. Tuloksellisuuden tarkasteluun ja palvelutuotannon benchmarkkaukseen on tarvetta panostaa nykyistä enemmän.

Talouden valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Velkamäärä €/asukas alle kuntien keskiarvon	Taseluonteisten nettoinvestointien omarahoitusosuus on taloussuunnitelmakaudella keskimäärin vähintään 80 %.	Toimintakate ei kehity suunnitellusti. Verotulojen kehitysarvio on virheellinen. Muutokset valtionosuuksien perusteissa. Äkilliset, ennustamatomat investointitarpeet.	Tavoite ei toteutunut: velat €/asukas kunnassa 3 809 (kunnat keskimäärin 3 474). Taseen investointien tulo-omavaraisuus tilinpäätöksen ja vuosien 2021–2022 perusteella olisi jäämässä 58 %:iin. Koronavuosi on vaikuttanut kokonaisvaltaisesti tuloksen muodostumiseen.

Informatiiviset tunnusluvut

TALOUS Mittari / vuodet	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Tilikauden yli-/alijäämä (M€)	+0,5	* +3,2	-4,5	+1,8	+0,9	+0,4
Taseen kumulatiivinen yli-/alijäämä (M€)	+5,5	+5,0	+1,7	+6,2	+4,4	+3,5
Vuosikate (M€)	+9,5	-2,3	+3,3	+8,2	+7,2	+6,3
Lainamäärä / asukas (€)	3 809	3 653	3 220	2 927	2 806	2 692
Konsernilainat / asukas (€)	7 151	6 944	6 152	5 672	5 583	5 400

*ilman vesihuoltolaitoksen satunnaista voittoa -9,4

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

Kuntalaissa on säädetty talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamisesta eli kunnan tulee määrärahojen ja tuloarvioiden lisäksi seurata myös sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Tilinpäätöksen käyttötalouso-osassa valtuustolle esitettävät määrärahat, tuloarviot ja toiminnalliset tavoitteet esitetään palvelualueiden mukaisessa järjestyksessä valtuuston hyväksyminä kokonaisuuksina. Käyttötalouden talousarvio on valtuustoon nähden sitova pääsääntöisesti lautakuntatasoisena tai tulosalueetasoisena (kv 8.6.2015 § 13). Kunkin sitovuustason talousarviovertailu esitetään tiliryhmittäin eriteltynä siten, että sitovat erät on taulukoissa merkitty harmaalla. Myös sisäiset erät sisältyvät tulosalueiden loppusummiin valtuustoon nähden sitovina erinä. Erikseen varsinaisten menojen jälkeen tulosaluekohtaisissa taulukoissa esitetään poistot.

Valtuuston sitovuustasojen jälkeen on esitetty informatiivisena myös toimielinten omat sitovat tulosalueet sekä tavoitteiden että talouden osalta. Tulosalueet jakautuvat edelleen tulosyksiköihin, joiden määrärahoista ja tuloarvioista (= käyttösuunnitelmat) ja tavoitteista päättävät asianomaiset toimielimet.

Talouden vertailuissa esitetään valtuuston talousarviossa hyväksymät määrärahat ja tuloarviot, valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon ja talousarvio näiden muutosten jälkeen. Muutossarakkeen jälkeen taulukoissa esitetään tilivuoden toteutuma sekä poikkeama muutettuun talousarvioon nähden.

Henkilöstöpalvelut, Tietotekniikkapalvelut, Talouspalvelut sekä Hankinnat ja Muista tukipalveluista keskitetty asiakaspalvelu on laskutettu sisäisinä menoina eri yksiköistä käytettyjen määrien perusteella. Työllistämistoiminta on laskutettu sisäisinä menoina niiltä yksiköiltä, jotka ovat työllistäneet työttömiä, opiskelijoita ja koululaisia. Koulutoimen hallinto on vyöryttänyt omat kustannuksensa opetuspalveluihin ja vastaavasti sosiaali- ja terveystalouden yhteiset palvelut (johto, toimisto, atk) on vyörytetty eri yksiköille.

ELINVOIMA- JA KONSERNIPALVELUT

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja Vesa Lötjönen

Elinvoima- ja konsernipalvelut on yksi kunnan viidestä palvelualueesta. Palvelualue tuottaa koko kunnan hallinto-, kehittämis- ja elinkeinopalvelut, sisäisen tarkastuksen, kaavoituksen ja maankäytön. Lisäksi palvelualue vastaa maaseutu- ja ympäristöterveyspalveluiden tuottamisesta yhteistoiminta-alueilla, joiden isäntäkuntana Siilinjärvi toimii. Palvelualueen vastuulla on lisäksi kunnan kokonaiskehityksen, kunnan toiminnan ja talouden sekä alueellinen kehitys sekä konsernijohtaminen. Palvelualueelle sijoittuvat myös keskusvaalilautakunnan alaisten vaalien järjestäminen sekä tarkastuslautakunnan alainen tilintarkastus.

Palvelualue sisältää seuraavat valtuustoon nähden sitovat kokonaisuudet:

<i>SITOVUUSTASOT</i>	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
<i>Keskusvaalilautakunta</i>			
Vaalit	0	0	0
<i>Tarkastuslautakunta</i>			
Tilintarkastus (brutto)	63 839	0	63 839
<i>Ympäristöterveyslautakunta</i>			
Ympäristöterveyspalvelut (netto)	2 146 230	1 600 949	545 281
<i>Maaseutulautakunta</i>			
Maaseutuhallinto (netto)	737 844	643 909	93 936
<i>Kunnanhallitus</i>			
Joukkoliikenne	2 480 583	1 342 084	1 138 498
Pelastustoimi (brutto)	1 683 976	0	1 683 976
Elinvoima- ja konsernipalvelut	4 941 699	3 741 729	1 199 970
Sitovuustasot yhteensä	12 054 171	7 328 671	4 725 500

Tuloslaskelma

ELINVOIMA- JA KONSERNIPALVELUT	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	3 021 686	0	3 021 686	2 768 175	-253 511
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	217 048	0	217 048	300 860	83 812
Maksutuotot	230 750	0	230 750	540 486	309 736
Tuet ja avustukset	645 178	0	645 178	682 265	37 087
Vuokratuotot	1 791 960	0	1 791 960	1 927 557	135 597
<i>Sisäiset vuokratuotot</i>	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	1 027 300	0	1 027 300	1 109 328	82 028
TOIMINTATUOTOT	6 933 922	0	6 933 922	7 328 671	394 749
Henkilöstökulut	-3 597 690	0	-3 597 690	-3 763 246	-165 556
Palvelujen ostot	-6 135 163	0	-6 135 163	-5 871 858	263 305
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	-192 940	0	-192 940	-180 877	12 063
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-73 664	0	-73 664	-93 770	-20 106
Avustukset	-479 460	0	-479 460	-453 015	26 446
Vuokrat	-1 363 876	0	-1 363 876	-1 420 947	-57 071
<i>Sisäiset vuokrat</i>	-41 886	0	-41 886	-75 585	-33 699
Muut toimintakulut	-55 891	0	-55 891	-194 873	-138 982
TOIMINTAKULUT	-11 940 570	0	-11 940 570	-12 054 171	-113 601
TOIMINTAKATE	-5 006 648	0	-5 006 648	-4 725 500	281 148
Poistot	-49 398	-1 994 073	-2 043 471	-2 058 668	-15 197

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

jäsen	Varajäsen (kutsutaan järjestysnumeron mukaisessa järjestyksessä)	varajäsenen järjestysnumero
Leussu Leena, pj	Berg Pauli	1.
Hirvonen Heidi, vpj	Voutilainen Josi	2.
Haaranen Ari	Jäppinen Eeva	3.
Jäykkä Raimo	Häkkinen Urpo	4.
Rasi Hannu	Jolkin Arja	5.
	Hakonen Antti	6.
	Renvall Riitta	7.
	Suhonen Raija	8.

Vaalit

Sitovuus: valtuusto, netto

Vastuuhenkilö: hallintoasiantuntija, keskusvaalilautakunnan sihteeri Tuula Kohonen

Toiminta-ajatus

Valtuuston on vaalilain mukaan asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakunta kokoontuu vaalilaissa säädettyinä aikoina sekä muulloin lautakunnan puheenjohtajan kutsusta tarvittaessa. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä ja lautakunnan esittelijänä ja sihteerinä toimii hallintoasiantuntija. Keskusvaalilautakunnan tehtävä on ylläpitää valmiutta vaalien ja kansanäänestysten järjestämiseen, vastata vaalien ja kansanäänestysten järjestämisestä sekä suorittaa vaalien alustava tuloksen laskenta valtakunnallisten ohjeaikojen puitteissa. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii lisäksi ehdokasasettelusta ja tuloksen laskennasta.

Talousarvion toteutuminen

Vuonna 2020 ei järjestetty säännönmukaisia vaaleja.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Juvonen Toni, pj	Ukkonen Mari
Heikkinen Hanna, vpj	Rissanen Päivi
Apell Harri	Gröhn Matti
Kerkola Riitta	Kaitokari Jarkko
Tuppurainen Jukka	Savolainen Kalle

Tilintarkastus

Sitovuus: valtuusto, netto

Vastuuhenkilö: tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Toni Juvonen

Toiminta-ajatus

Siilinjärven kunnan hallintosäännön mukaan lautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kuntalain mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja muutoinkin tehtävien suorittamista. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta on jakanut keskuudessaan seurantavastuut hallinto-organisaation päävastuualueiden mukaisesti.

Tarkastuslautakunta esittelee tilintarkastajan antaman tilintarkastajakertomuksen ja oman arviointikertomuksensa suoraan valtuustolle. Valtuusto päättää vastuuvapauden myöntämisestä hyväksyessään tilinpäätöksen.

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu ja tilintarkastusyhteisö valittu konsernitasolla. Korona-pandemiasta huolimatta tilintarkastuksen ja tarkastuslautakunnan toiminnot on saatu hoidettua tavoitteiden mukaisesti.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET		
	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla	Tulostavoitteiden selvittäminen ja raportointi.	Resurssien käytettävyys.	Arviointia on suoritettu arviointisuunnitelman mukaisesti 1–12/2020.
	Arviointikertomuksen laatiminen ja käsittely lain vaatimusten mukaisesti.		Vuoden 2019 arviointikertomus on laadittu ja käsitelty kunnanvaltuustossa 15.6.2020 § 15. Arviointikertomuksen havaintoihin ja suosituksiin annetut vastaukset KV 28.9.2020 § 28.
	Tilinpäätöksen käsittely lain vaatimusten mukaan.	Aikataulut, resurssien käytettävyys.	Tilinpäätös on käsitelty KV 15.6.2020 § 16.
Valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi	Sidonnaisuusilmoitusten riittävyys ja ajantasaisuus.	Sidonnaisuusilmoitusten puutteellisuus, esteellisyys päätöksenteossa.	Sidonnaisuusilmoitukset on päivitetty ajantasaisiksi ja julkaistu kunnan tietoverkossa. Tarkastuslautakunta saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi 14.12.2020 § 36.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kokousten lukumäärä	13	10	11

Talousarvion toteutuminen

TILINTARKASTUS	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Henkilöstökulut	-31 014	0	-31 014	-31 367	-353
Palvelujen ostot	-37 480	0	-37 480	-30 733	6 747
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-300	0	-300	-248	52
Vuokrat	-1 188	0	-1 188	-1 437	-249
Sisäiset vuokrat	0	0	0	-55	-55
Muut toimintakulut	-140	0	-140	0	140
TOIMINTAKULUT	-70 122	0	-70 122	-63 839	6 283
TOIMINTAKATE	-70 122	0	-70 122	-63 839	6 283

YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA VUONNA 2020	
Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Kröger Risto, Siilinjärvi, pj	Pitkänen Marjaana
Tiilikainen Hilikka, Kaavi, vpj	Mononen Petri
Ahonen Matti, Rautavaara, vpj	Korhonen Jorma
Puurunen Ritva, Tuusniemi	Smolander Hannu
Rannio Jorma, Lapinlahti	Jääskeläinen Minna

Ympäristöterveyspalvelut
Sitovuus: valtuusto, netto
 Vastuuhenkilö: vs. ympäristöterveysjohtaja Antti Hartikainen

Toiminta-ajatus

Tulosalue vastaa kunnan viranomaiselle määrättyjen ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamisesta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen kunnissa (Kaavi, Lapinlahti, Rautavaara, Siilinjärvi ja Tuusniemi). Lisäksi hoidetaan Kuopion kaupungin eläinlääkintähuollon tehtäviä Kuopion ja Siilinjärven välisen ostopalvelusopimuksen mukaisesti.

Ympäristöterveyspalveluiden tarkoituksena on turvata lainsäädännön vaatimusten mukainen suunnitelmallinen, säännöllinen, laadukas, terveyshaittoja ja -vaaroja sekä kuluttajien taloudellisia tappioita ehkäisevä paikalliseen riskinarvioon ja valtakunnalliseen valvontaohjelmaan perustuva ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoito. Tähän sisältyy myös laadukas ja tarkoituksenmukainen kunnallinen eläinlääkintähuolto sekä eläinlääkäripäivystys. Yhteistoiminta-alueella turvataan koko ympäristöterveydenhuollon riittävien palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista sekä avointa.

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

COVID-19 tilanteen johdosta etätyöt ovat merkittävästi lisääntyneet erityisesti terveysvalvonnassa ja hallinnossa. Perinteisiä eläinlääkärin tehtäviä ei voida tehdä etänä. Etätyön tekeminen on sujunut hyvin ja jatkossa töitä tullaan pitkälti tekemään ns. hybridimallilla. Osa vuodelle 2020 suunnitelluista tarkastuksista siirtyi tuleville vuosille COVID-19 tilanteen vuoksi.

Yhteistoiminta-alueen toiminnassa keskitytään hyödyntämään tehokkaasti olemassa olevia resursseja ja kehittämään toimintaa työjärjestelyiden sekä priorisoinnin kautta.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Yhteneväiset toimintatavat ja osaamisen varmistaminen	Laatujärjestelmän käyttöönotto.	Laatujärjestelmän toiminta.	Toteutunut osittain.
	Henkilöstö osallistuu sisäiseen ja ulkoiseen täydennyskoulutukseen. Ulkoisessa koulutuksessa saatu tieto jaetaan organisaatiossa eteenpäin.	Jokainen osallistuu oman toimialansa koulutukseen / aluehallintoviraston työkokouksiin vuosittain.	Toteutunut osittain. COVID-19 tilanteen vuoksi osa koulutuksista peruuntui.
Riittävien resurssien varaaminen koko yhteistoiminta-alueelle	Luodaan käytännöt töiden tasaamiseksi.	Työmäärä jakautuu mahdollisimman tasaisesti eläinlääkäreiden kesken, jolloin myös sijaisten tarve voidaan optimoida.	Toteutunut osittain.

Informatiiviset tunnusluvut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Tuotantotavoitteet			
Terveysvalvonta -tulosyksikön menot €/asukas <i>Siilinjärvi*</i>	8,33	9,31	6,82
Eläinlääkintähuolto -tulosyksikön menot <i>(Siilinjärvi)**</i>			
€/asukas	13,50	16,69	17,69
€/eläinyksikkö	71,01	87,71	93,06
Ympäristöterveyspalveluiden eläinlääkintähuolto -tulosyksikön bruttokustannus***			
€/yhteistoiminta-alueen asukas	14,85	16,22	18,89
€/eläinyksikkö	35,66	39,01	45,35
Ympäristöterveyspalveluiden terveysvalvonta -tulosyksikön bruttokustannus****			
€/yhteistoiminta-alueen asukas	11,48	11,16	9,65

* Siilinjärven osuus ulkoisista bruttokustannuksista (kustannuspaikka 5630)

** TA 2020: Siilinjärven osuus yhteistoiminnan ulkoisista bruttokustannuksista + muut eläinlääkintähuollon ulkoiset bruttokustannukset eli kustannuspaikat 5610, 5611, 5612 ja 5621

***Ainoastaan kustannuspaikka 5610 eli ei sisällä eläinsuojaa, pieneläinpäivystystä eikä toimitilakuluja, mutta sisältää yleiskustannukset (Siilinjärven sisäiset jaettavat kustannukset). Vain yhteistoiminta-alue; ei Kuopio

**** Kustannuspaikka 5630, sisältää myös yleiskustannukset (=Siilinjärven sisäiset jaettavat kustannukset)

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Tuotantotavoitteet			
<i>Eläinlääkärikäyntien määrä kunnittain</i>			
Kaavi , suureläimet	233	241	212
pieneläimet	467	404	554
AVIn viranomaistarkastukset	18	13	8
terveydenhuoltokäynnit	20	16	16
nautaeläintilat*	38	37	37
Lapinlahti , suureläimet	1 080	919	1 053
pieneläimet	953	776	920
AVIn viranomaistarkastukset	43	46	45
terveydenhuoltokäynnit	52	72	32
nautaeläintilat*	147	144	144
Rautavaara , suureläimet	143	139	139
pieneläimet	239	201	207
AVIn viranomaistarkastukset	4	5	4
terveydenhuoltokäynnit	11	16	11
nautaeläintilat	20	20	20
Siilinjärvi , suureläimet	1 134	1 012	1 171
pieneläimet	1 926	2 046	1 685
AVIn viranomaistarkastukset	76	53	65
terveydenhuoltokäynnit	13	25	30
nautaeläintilat	63	61	61
Tuusniemi , suureläimet	142	183	169
pieneläimet	286	326	271
AVIn viranomaistarkastukset	9	11	10
terveydenhuoltokäynnit	14	17	4
nautaeläintilat	31	28	28
Kuopio , suureläimet	3 832	3 332	3 632
pieneläimet	2 221	2 270	2 300
AVIn viranomaistarkastukset	144	137	160
terveydenhuoltokäynnit	169	218	209
nautaeläintilat	351	330	330

Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2020 talousarvion kustannustenjako perustuu tuotteistukseen eläinlääkintähuollon osalta (kustannuspaikka 5610). Terveysvalvonnan osalta kustannukset jaetaan kuntien kesken asukasluvun ja valvontakohteiden edellyttämän työpanoksen perusteella. Talouden hoitaminen on ollut tulosalueella tiukahkoa ja sama suuntaus on pidetty myös vuonna 2020. Tästä huolimatta tilinpäätös on vuonna 2020 eläinlääkintähuollon osalta hieman alijäämäinen, suurin osa tästä alijäämästä johtuu jaksotetuista palkoista ja palkkioista. Osin ylitys johtuu vuoden aikana olleista viidestä pitkästä perhevapaasta, jotka eivät olleet tiedossa vielä talousarvion 2020 laadintavaiheessa. Terveysvalvonnassa päästiin puolestaan hieman ylijäämää tulokseen. Säästö johtui pitkälti ympäristöterveysjohtajan perhevapaan sisäisistä sijaisjärjestelyistä.

YMPÄRISTÖTERVEYS-PALVELUT	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	1 322 140	0	1 322 140	1 500 170	178 030
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	<i>4 814</i>	<i>0</i>	<i>4 814</i>	5 082	268
Maksutuotot	110 750	0	110 750	95 697	-15 053
TOIMINTATUOTOT	1 437 704	0	1 437 704	1 600 949	163 245
Henkilöstökulut	-1 541 996	0	-1 541 996	-1 733 281	-191 285
Palvelujen ostot	-159 477	0	-159 477	-144 332	15 145
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	<i>-97 069</i>	<i>0</i>	<i>-97 069</i>	-88 008	9 061
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 060	0	-33 060	-30 253	2 807
Avustukset	-55 000	0	-55 000	-47 915	7 085
Vuokrat	-92 750	0	-92 750	-98 970	-6 220
<i>Sisäiset vuokrat</i>	<i>-1 213</i>	<i>0</i>	<i>-1 213</i>	-1 213	0
Muut toimintakulut	-650	0	-650	-2 258	-1 608
TOIMINTAKULUT	-1 981 215	0	-1 981 215	-2 146 230	-165 015
TOIMINTAKATE	-543 511	0	-543 511	-545 281	-1 770

MAASEUTULAUTAKUNTA VUONNA 2020	
<i>Jäsen</i>	<i>Henkilökohtainen varajäsen</i>
Toivanen Tomi, Siilinjärvi, pj.	Mykkänen Timo
Suihkonen Mikko, Suonenjoki, vpj.	Nuutinen Kirsi
Haukka Raija, Rautalampi	Ilomäki Emma
Huuskonen Sirje, Vesanto	Jänntti Eeva
Hänninen Pirjo, Tervo	Farin Anja
Kilpeläinen Johanna, Varkaus	Martikainen Olavi
Konttinen Timo, Leppävirta	Havukainen Heikki
Luostarinen Eija, Kuopio	Laitinen Taina
Pursiainen Rauni, Rautavaara	Kukkonen Eero
Räsänen Reijo, Tuusniemi	Holopainen Teuvo
Tiilikainen Hilikka, Kaavi	Kostilainen Päivi

Maaseutuhallinto
Sitovuus: valtuusto, netto
Vastuuhenkilö: maaseutujohtaja Juha Nykänen

Toiminta-ajatus

Kuopion, Suonenjoen ja Varkauden kaupunkien sekä Kaavin, Leppävirran, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Tervon, Tuusniemen ja Vesannon kuntien alueella toimivan Sydän-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittamisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toimielimiä ovat maaseutulautakunta, sen mahdollisesti asettamat jaostot sekä sen alainen palveluorganisaatio, Sydän-Savon maaseutupalvelu. Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutuhallinnon palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Koronapandemia on aiheuttanut muutoksia toiminnassa. Asiakaspalvelupisteet ovat olleet suljettuina pandemian aikana ja henkilöstö pääasiassa etätöissä. Asiakaspalvelu on hoidettu ajanvarauksella ja toiminut hyvin. Viljelijätukien maksuaikatauluun ei pandemialla ole ollut vaikutusta.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

MAASEUTUTULAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Kehitetään aktiivisesti maatilataustaista yritystoimintaa ja toimintaympäristöä</i>	Osallistutaan aktiivisesti yhteistyökumppaneiden kanssa tehtäviin kehittämistoimenpiteisiin.	Osallistutaan maatalayritysten investointeja, omistajanvaihdoksia ja yrittäjien hyvinvointia edistäviin kehittämishankkeisiin sekä maaseudun elinkeinojen toimintaympäristön ja työvoiman saantia edistäviin kehittämistoimenpiteisiin.	Toteutui tavoitteiden mukaisesti. Yhteistyössä maakunnan eri kehittämistoimijoiden kanssa jatkettu em. tavoitteita tukevia kehittämishankkeita. Kausityövoimahaasteisiin ja maatalousyritysten poikkeustilanteiden varautumisvalmiuksiin käynnistynyt omia kehittämistoimia.

MAASEUTUTULAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Henkilöstön ammattitaidon hyödyntäminen ja kehittäminen	Viranomaistehtävien lisäksi annetaan maaseudun yritys- ja kehittämispalveluja.	Viranomaistehtävät 80 % kehittämistehtävät 20 %.	Toteutui tavoitteiden mukaisesti.
Palveluiden hallittu kustannuskehitys / tehostaminen	Yhteistyön tiivistäminen sidosryhmien kanssa kehittämällä asiakaskeskeisiä palvelupolkuja	Toimintamenot edellisen vuoden tasolla. Sydän-Savon maaseutupalvelu toimii entistä tiiviimmin osana täydentyvää verkostoa, missä maatalouden eri viranomais- ja kehittämistahot sekä sidosryhmät tekevät yhteistyötä asiakaslähtöisesti, valmentajamaisella otteella.	Toimintakulut 94 % edellisestä vuodesta. Maatilataustaisen yritystoiminnan kehittämispalveluja kehitetty yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan asettamat tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteistoiminta-alueen aktiivimaatilat	1 750	1 749	1 694
Maksetut maataloustuet, M€	58	63	58
Maaseutuviranomaistehtävät			
- Maatila / htv	171	180	178
- €/aktiivimaatila	336	338	338
- €/peruslohko	15,00	15,06	14,74
Maaseutuyritysten kehittäminen*			
- €/aktiivimaatila	103,25	110,15	90,06
- €/maaseutualueen asukas	2,45	2,60	2,16

*ei sisällä erillisten kehittämishankkeiden kuntavastinrahaa

Talousarvion toteutuminen

Toimintakulut alittuivat 56 633 € talousarvion.

Tulot

• Yhteistoimintakorvaukset ..... - 56 470 €

Menot

• Henkilöstömenot ..... - 30 757 €

• Palvelujen ostot ..... - 28 804 €

• Vuokrat ..... + 4 907 €

MAASEUTUHALLINTO	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	693 989	0	693 989	640 519	-53 470
Vuokratuotot	2 000	0	2 000	3 390	1 390
TOIMINTATUOTOT	695 989	0	695 989	643 909	-52 080
Henkilöstökulut	-614 370	0	-614 370	-583 613	30 757
Palvelujen ostot	-52 246	0	-52 246	-23 442	28 804
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	<i>-40 361</i>	<i>0</i>	<i>-40 361</i>	-36 482	3 879
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 500	0	-9 500	-8 502	998
Avustukset	0	0	0	-2 897	-2 897
Vuokrat	-77 000	0	-77 000	-81 907	-4 907
Muut toimintakulut	-1 000	0	-1 000	-1 000	0
TOIMINTAKULUT	-794 477	0	-794 477	-737 844	56 633
TOIMINTAKATE	-98 488	0	-98 488	-93 936	4 552

Joukkoliikenne

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: kehitysjohtaja Pekka Kauhanen

Toiminta-ajatus

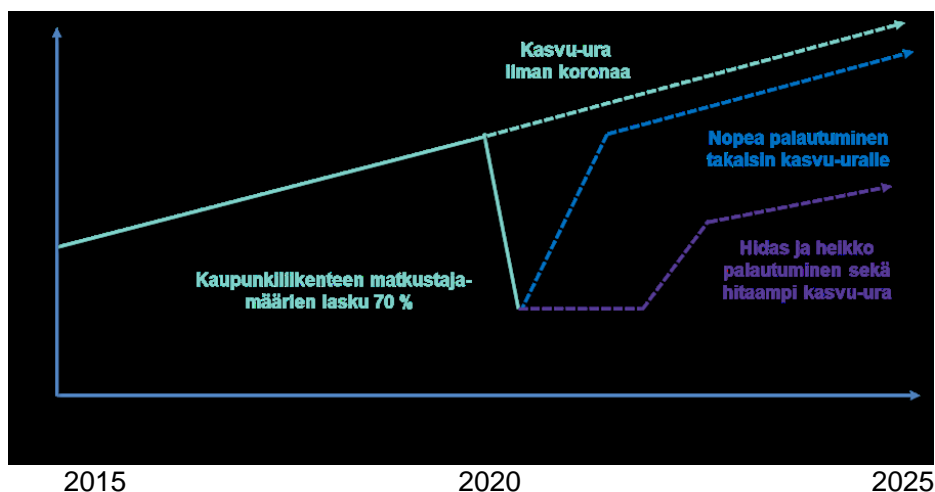
Joukkoliikenteen tulosalueen tehtävänä on edistää ja ylläpitää joukkoliikennettä yhteistyössä toimivaltaisen joukkoliikenneviranomaisen, liikennöitsijöiden, naapurikuntien ja ELY-keskuksen kanssa niin, että se tarjoaa hyvät ja riittävät yhteydet niin työssäkäyntiin kuin erilaisten palveluiden hyväksikäyttöön. Kuopion kaupunki ja Siilinjärven kunta muodostavat yhteisen joukkoliikennealueen.

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Alkuvuoden myönteinen kehitys matkustajamäärissä kääntyi koronaviruksen myötä matkustajamäärien merkittävästi vähentymiseen. Suomi siirtyi 16.3.2020 poikkeusoloihin koronavirustilanteen vuoksi. Luke-mattomien rajoitusten lisäksi etätöihin ja -opetukseen siirtyminen vähensi joukkoliikenteen matkustajamääriä oleellisesti. Pahimmillaan huhtikuussa paikallisliikenteen matkustajamäärä oli pudonnut kolmanneksen edellisen vuoden määrästä, maaseutuliikenteessä jopa 95 %. Vaikka poikkeustila päättyi 16.6., eivät matkustajamäärät palautuneet alkuvuoden tasolle. Koko vuoden matkustajamäärä jäikin -28 % vuoden 2019 tasoa pienemmäksi (-310 772 matkustajaa).

Kesäaikatauluihin siirryttiin joukkoliikennelautakunnan päätöksellä 26.3.2020 pari kuukautta etuajassa eli 6.4.2020. Koska kesäliikenteessä on automäärä talvikautta pienempi, saatiin tästä kustannussäästöjä. Liikennöitsijöille maksettavasta korvauksesta neuvoteltiin Traficomien ja lautakunnan tekemien linjausten pohjalta (force majeure -tilanne) toteutuneen liikenteen osalta. Kannusteurakkasopimuksiin perustuvissa liikenteissä korvattiin lisäksi autopäivät vähentyneen liikenteen osalta. Siilinjärven sisäisen liikenteen kustannuksia ei maksettu, koska liikenne loppui etäopetuksen vuoksi kokonaan. Lipputulot jäivät noin 30 % edellisestä vuodesta vähäisemmiksi. Traficom kompensoi menetyksiä myöntämällä valtionapua lipputulovähenemään aiesopimuksen mukaisen joukkoliikenteen valtionavun lisäksi.

Matkustajamäärät eivät ole palautuneet ennalleen, vaan vähennys vuoden 2020 loppukuukausina on n. -20 %. Koronatilanteen jatkuessa tai pahentuessa joukkoliikenteen matkustajamäärät tulevat jäämään edellisvuosien tavanomaisista määristä. Koronatilanteen helpottuessa matkustajamäärät tulevat lisääntymään, mutta matkustajamäärien palautuminen edeltävien vuosien tasolle tulee toteutumaan vasta pidemmällä aikajänteellä.

Joukkoliikenteeseen tuli vuoden aikana palautteita 923 kappaletta, joka oli lähes reilut 35 % edellisestä vuodesta vähemmän. Asiakastytyväisyyskyselyjä tehtiin tammikuussa, elokuussa ja marraskuussa. Maaliskuussa aloitettu asiakastytyväisyyskysely jouduttiin keskeyttämään koronan aiheuttaman matkustajakadon vuoksi. Kaikissa kyselyissä yleisarvosanaksi annettiin yli neljä (4,28) asteikolla 1-5.

Joukkoliikennelautakunta hyväksyi 28.5.2020 Joukkoliikenneohjelma-2030 tavoitteellisena ohjelmana joukkoliikenteen kehittämistyölle. Joukkoliikenneohjelmalle 2030 asetetut tavoitteet ovat samoja kuin vuoden 2025 ohjelmassa matkustajamäärätavoitetta lukuun ottamatta. Tavoitteiden saavuttamiseksi esitettyjä toimenpiteitä on päivitetty nykytilannetta vastaavaksi.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Kasvu: <i>Kasvavan työssäkäyntiliikenteen vaatimukset huomioidaan joukkoliikennetarjonnassa</i>	Palvelutason / vuorotarjonnan säilyttäminen	Riittämätön palvelutaso / vuorotarjonta heikentää joukkoliikenteen houkuttelevuutta työssäkäyntiliikenteessä.	Palvelutasoa ja vuorotarjontaa on mukautettu koronatilanteen poikkeusoloihin keväällä 2020. Poikkeusolojen jälkeen on palattu normaaliin vuorotarjontaan.
Hyvinvointi: <i>Väestön ja työpaikkojen kasvua sekä sijoittumista vastaava joukkoliikennetarjonta</i>	Asumisen, työpaikkojen ja palveluiden suunnittelemista siten, että ne ovat saavutettavissa joukkoliikenteellä	Linjastojen karsiminen heikentää joukkoliikenteen saavutettavuutta. Joukkoliikenteen käytön väheneminen riittämättömien linjastojen seurauksena.	Joukkoliikenne 2030 -ohjelma on hyväksytty. Ohjelmassa on huomioitu koronatilanteen vaikutukset ja palautuminen normaaliin joukkoliikennetarjontaan.
Talous: <i>Siilinjärvi-Kuopio yhteysväli yhdeksi vyöhykkeeksi</i>	Yksi vyöhyke koko alueella	Pystyykö yhteinen lautakunta toteuttamaan yhteisen vyöhykkeen.	Joukkoliikennelautakunnan päätös yhteiseen vyöhykkeeseen siirtymisestä on kirjattu toteumatietona joukkoliikenneohjelmassa. Selvitystyö aloitettu vuodenvaihteessa 2020-2021.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Myydyt Waltti-kausiliput (kpl)	3 351	3 145	2 905
Joukkoliikenteen nettokustannukset (€/asukas)	48,45	41,35	53,58

Talousarvion toteutuminen

Kuljetuskustannukset vähenivät yhteensä 67 690 euroa. Joukkoliikenteen lipputulomenetykset olivat 375 755 euroa. Traficom avusti koronatilanteesta aiheutuneita lipputulomenetyksiä. Avustukset valtiolta ylittyivät n. 219 600 euroa.

Kuopio-Siilinjärvi lähiliikenteen kuljetuskustannukset nousivat 15 983 euroa (+1,1 %) vuodesta 2019. Talousarvion nähden ylitystä kertyi n. 40 800 €. Lähiliikenteen lipputulot vähenivät vuoteen 2019 verrattuna n. 260 000 € (-31,2 %). Talousarvio alittui lipputulojen osalta n. -357 500 €. Lähiliikenteen nettokustannukset olivat 479 117 euroa. Nettokustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 134 629 €.

Siilinjärven sisäisen maaseutuliikenteen kuljetuskustannukset vuonna 2020 olivat yhteensä 317 370 € (-15,4 %) ja lipputuloja kertyi yhteensä 130 106 € (-26,3 %). Maaseutuliikenteen nettokustannukseksi muodostui 187 264 €. Nettokustannukset vähenivät edellisestä vuodesta -11 328 € (-5,7 %).

Palveluliikenteen nettokustannukset vuonna 2020 olivat 144 040 euroa. Lisäystä edellisestä vuodesta nettokustannuksissa kertyi 18 674 € (+15 %).

Siilinjärven osuus valtionavustuksesta vuonna 2020 oli yhteensä 372 993 euroa lipputulomenetyksen hyvityksen jälkeen. Talousarvioon nähden valtion avustus ylittyi 219 576 €. KELA:n maksamaa koulumatkatukea kertyi 200 447 euroa. Koulumatkatuki väheni edellisestä vuodesta 89 537 € (-30,9 %).

Toimivaltaisen viranomaisen asiantuntijakulut Siilinjärven osalta vähenivät edellisestä vuodesta -12 686 euroa (-7 %) ja talousarvio alittui 2 362 €.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon:

Tulot

- Kuopio–Siilinjärvi lähiliikenteen lipputulot ..... - 357 500 €
- Siilinjärven maaseutuliikenteen lipputulot ml. Nilsiä suunta ..... - 46 446 €
- Vähennys KELA:n koulumatkatuessa ..... - 121 553 €
- Lisäys valtion avustuksissa ..... + 219 576 €

Menot

- Kuopio–Siilinjärvi lähiliikenteen kuljetuskustannukset ..... + 40 844 €
- Siilinjärven maaseutuliikenteen kuljetuskustannukset ml. Nilsiä suunta ..... - 26 515 €
- Siilinjärven kuntakausi lipun kuntaosuus ..... - 22 522 €
- Sähköiset pysäkinäyttötaulut ja linja-autoaseman odotustilan vuokrat ..... + 14 950 €

JOUKKOLIIKENNE	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	971 852	0	971 852	596 098	-375 754
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	<i>212 234</i>	<i>0</i>	<i>212 234</i>	172 547	-39 687
Tuet ja avustukset	475 417	0	475 417	573 439	98 022
TOIMINTATUOTOT	1 659 503	0	1 659 503	1 342 084	-317 419
Henkilöstökulut	-4 751	0	-4 751	-5 621	-870
Palvelujen ostot	-2 504 239	0	-2 504 239	-2 436 024	68 215
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	-8 590	-8 590
Avustukset	-43 560	0	-43 560	-21 038	22 522
Vuokrat	0	0	0	-6 360	-6 360
Muut toimintakulut	0	0	0	-2 950	-2 950
TOIMINTAKULUT	-2 552 550	0	-2 552 550	-2 480 583	71 967
TOIMINTAKATE	-893 047	0	-893 047	-1 138 498	-245 451

Pelastustoimi

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja Vesa Lötjönen

Toiminta-ajatus

Pohjois-Savon kunnat ovat sopineet pelastustoimen järjestämisestä siten, että Pohjois-Savon alueella pelastustoiminnasta vastaa Kuopion kaupunki. Pelastustoimi toteutetaan alueellisesti lainsäädännön, sisäministeriön päätösten ja ohjeiden, kuntien erityisolosuhteiden sekä aluepelastuslautakunnan päättämän palvelutason mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

PELASTUSTOIMI	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Henkilöstökulut	-25 374	0	-25 374	-25 855	-481
Palvelujen ostot	-1 665 021	0	-1 665 021	-1 657 922	7 099
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-800	0	-800	-199	601
Muut toimintakulut	-200	0	-200	0	200
TOIMINTAKULUT	-1 691 395	0	-1 691 395	-1 683 976	7 419
TOIMINTAKATE	-1 691 395	0	-1 691 395	-1 683 976	7 419

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja Vesa Lötjönen

Toiminta-ajatus

Elinvoima- ja konsernipalvelut sitovuustason tehtävänä on tuottaa keskitetysti kunnan hallinto- ja kehittämispalvelut, sisäinen tarkastus, elinkeinopalvelut, maankäyttö, kaavoitus ja konserniyhtiöille maksettavat avustukset ja muut korvaukset.

Sisältää valtuustoon sitovana seuraavat tulosalueet:

SITOVUUSTASOT	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Hallinto ja kehittäminen	-1 763 386	111 241	-1 652 145
Elinkeinot	-927 991	587 599	-340 392
Maankäyttö	-675 563	2 785 868	2 110 306
Kaavoitus	-410 989	11 784	-399 205
Sisäinen tarkastus	-155 657	139 344	-16 314
Konserniyhtiöt	-1 008 112	105 893	-902 220
Sitovuustasot yhteensä	4 941 699	3 741 729	1 199 970

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Koronatilanteen pitkittyminen aiheutti epävarmuustekijöitä toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Kasvu: Väestön kasvu	Väestön kasvu +50/vuosi	Toimintaympäristön muutokset.	Väestömäärä kokonaisuudessaan väheni 173 henkilöllä.
Työpaikkamäärän kasvu	+50/vuosi	Työvoiman saatavuus.	Työpaikkamäärän kasvu arvioidaan toteutuneen tavoitteen mukaisesti.
Talous: Talouden tasapainottamishojelman onnistumisen	Talousarviossa pysyminen	Tulotason heikkeneminen ja menojen kasvu.	Koko kunnan toiminnallinen tulos oli noin +4,3 milj. euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui +0,5 milj. euroa. Elinvoima- ja konsernipalveluiden toimintakate parani noin 0,5 milj. euroa.
Hyvinvointi: Viihtyisä elinympäristö	Laadukas yhdyskuntasuunnittelu	Pystyykö kunta vastaamaan muuttuvan yhteiskunnan vaateisiin?	Eriytyypisiä asemaja kyläkaavoja valmistui useita.

Talousarvion toteutuminen

ELINVOIMA- JA KONSERNIPALVELUT	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	33 705	0	33 705	31 388	-2 317
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	0	0	0	123 231	123 231
Maksutuotot	120 000	0	120 000	444 789	324 789
Tuet ja avustukset	169 761	0	169 761	108 826	-60 935
Vuokratuotot	1 789 960	0	1 789 960	1 924 166	134 206
Muut toimintatuotot	1 027 300	0	1 027 300	1 109 328	82 028
TOIMINTATUOTOT	3 140 726	0	3 140 726	3 741 729	601 003
Henkilöstökulut	-1 380 185	0	-1 380 185	-1 383 509	-3 324
Palvelujen ostot	-1 716 700	0	-1 716 700	-1 579 404	137 296
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	-55 510	0	-55 510	-56 387	-877
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 004	0	-30 004	-45 978	-15 974
Avustukset	-380 900	0	-380 900	-381 165	-265
Vuokrat	-1 192 938	0	-1 192 938	-1 232 273	-39 335
<i>Sisäiset vuokrat</i>	-40 673	0	-40 673	-74 318	-33 645
Muut toimintakulut	-53 901	0	-53 901	-188 666	-134 765
TOIMINTAKULUT	-4 850 811	0	-4 850 811	-4 941 699	-90 888
TOIMINTAKATE	-1 710 085	0	-1 710 085	-1 199 970	510 115
Poistot	-49 398	-1 994 073	-2 043 471	-2 058 668	-15 197

Hallinto- ja kehittäminen

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja Vesa Lötjönen

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Talouden tasapainottamisohjelman onnistuminen	Säästötoimenpiteiden toteuttaminen	Talousarviossa py-syminen.	Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteitä toteutettiin suunnitelman mukaisesti. Korona aiheutti epävarmuutta koko vuoden talouden seurantaan ja ennustamiseen.
Kunnan kehitystoiminnan (projektit ja hankkeet) kehittäminen kuntastrategian näkökulmasta	Kehityshankkeiden eteenpäin vieminen yhteisen tiedon paremmalla jakamisella ja toimintatapojen kehittämällä	Kuntastrategiaa tukevat projektit ja hankkeet.	Vuoden 2019 hanke raportoinnin pohjalta täsmennettiin ja tarkennettiin hankkeiden vaikuttavuuden ja tulosten mittareita kuntastrategiaa paremmin tukeviksi.
Tuetaan kolmannen sektorin projekteja ja rahoituksen saamista	Osallistuminen kolmannen sektorin projektien suunnitteluun	Kunnan erillisrahoitus vähintään kahdessa hankkeessa.	Osallistuttu kolmannen sektorin kehityshankkeiden valmisteluun. Kunnan erillisrahoitus myönnetty Kuuslahden uimapaikkahankkeeseen. Hanke valmistui syksyllä 2020.

Talousarvion toteutuminen

Tulot

- Tuet ja avustukset (hankkeet: tuloja saadaan kuluja vastaavasti) / tulovähennys..... - 58 000 €

Menot

- Käyttöomaisuuden myyntitappiot (Siilinkeskuksen osakekauppa) / kululisäys ..... + 81 500 €
- Kiinteistöverot / Kuntarahoitus Oy:lle siirtyneet kohteet / kululisäys ..... + 47 000 €

Hallinto ja kehittäminen	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	169 761	0	169 761	111 241	-58 520
TOIMINTAKULUT	-1 602 227	0	-1 602 227	-1 763 386	-161 159
TOIMINTAKATE	-1 432 466	0	-1 432 466	-1 652 145	-219 679

Elinkeinot

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: elinkeinopäällikkö Pekka Turunen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Koronaepidemian aiheuttaman yritysten häiriötilanteeseen TE-ministeriö myönsi Siilinjärven kunnalle jaettavaksi yksinyrittäjien valtionavustusta 30.9.2020 saakka. Tukihakemusten vastaanotto, käsittely ja päätöksenteko sisällytettiin kunnan elinkeinopalveluiden hoidettavaksi.

Koronatilanteesta huolimatta elinkeinopalveluiden toiminnalliset tavoitteet edistyivät suunnitellusti. Koronatilanteen pitkittyminen aiheuttaa epävarmuustekijöitä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisessa.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2022

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Työpaikkamäärän kasvu	Rakentamisen edistäminen.	Kahdeksan hanketta.	5 hanketta käynnissä.
Liikekeskustojen veto-voimaisuuden parantaminen	Investointien edistäminen.	1 hanke / vuosi.	Linja-autoaseman korttelin uudistus on etenemässä toteutusvaiheeseen.

Informatiiviset tunnusluvut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Työpaikkamäärän muutos	+44	+50	+15
Teollisten työpaikkojen määrä	-20	+30	+/- 0
Luovutetut tontit ja toimitilat	+10	+6	+4

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio toteutui pääosin suunnitellusti. Koronatilanne vaikutti elinkeinoelämää edistävien yhteistyö- ja markkinointitapahtumien peruuntumiseen vuoden aikana. Tämä näkyi talousarvion alituksena (säästönä) painatuksissa ja ilmoituksissa sekä muissa yhteistoimintaosuuksissa.

Menot

- Säästö asiantuntijapalveluissa (suunnittelu- ja konsulttipalvelut)..... - 31 411 €
- Säästö painatuksissa ja ilmoituksissa (yhteistyötapahtumien peruuntuminen) ..... - 12 699 €
- Säästö muissa yhteistoimintaosuuksissa (yhteistyötapahtumien peruuntuminen) ..... - 46 182 €

Elinkeinot	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	537 580	0	537 580	587 599	50 019
TOIMINTAKULUT	-975 980	0	-975 980	-927 991	47 989
TOIMINTAKATE	-438 400	0	-438 400	-340 392	98 008

Maankäyttö

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: maankäyttöinsinööri Katja Hartikainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Valtakunnallinen poikkeustila on aiheuttanut muutoksia yksikön toiminnassa, siten että noin puolet yksikön työntekijöistä on työskennellyt etänä. Asiakaspalvelua on annettu etänä sähköisesti tai puhelimitse Kiinteistökauppoja ja varaus- ja vuokrasopimuksia on pystytty tekemään poikkeusjärjestelyin rajoitukset huomioon ottaen normaalilla tahdilla, joskin asiakaspalvelu on suuren kysynnän vuoksi ruuhkautunut. Kiinteistömarkkinoiden hidastuminen on näkynyt poikkeuksellisen suurena omakotirakentajien varausajan jatkohakemuksina. Sähköisten palvelujen kehittäminen, mm. sähköinen kiinteistökauppa, on nousut toiminnan kehittämisen painopisteeksi.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Maankäyttöpolitiikka, maanhankinta ja -luovutus on suunnitelmallista ja tukee kunnan kokonaiskehitystä ja kasvutavoitetta	Maankäyttöpoliittisen ohjelman päivittämisen valmistelu.	Ohjelman päivitys ohjelmoitu ja aikataulutettu.	Toteutunut suunnitellusti. Työ on aloitettu ja aikataulutettu. Kunnanhallituksen ohjelmatyön käynnistämispäätös 5/2020. Tavoitteet määritelty 11/2020. Valmistumistavoite 12/2021.
	Raakamaan hankinta reservin ylläpitämiseksi tavoitetasolla.	Kymmenen vuoden tarvetta vastaava.	Ei toteutunut. Reservi ei tavoitetasolla.
Riittävä ja monipuolinen rakentamiskelpoinen rakennuspaikkavaranto asuntorakentamiselle	Pyöreälahden asemakaavan kolmannen vaiheen rakennuspaikkojen ja Taivallahden asemakaava-alueen toisen vaiheen rakennuspaikkojen jakaminen.	50 asuinrakennuspaikkaa.	Toteutunut. Jaossa ollut 46 uutta omakotirakennuspaikkaa, Taivallahti 26 ja Pyöreälahti 20.
		Toteutuneiden rakennuspaikkojen luovutusten määrä suhteessa jaettavissa oleviin 80 %.	Toteutunut. Toteutumisprosentti on n. 90 %. Luovutettu yhteensä 41 omakotirakennuspaikkaa, joista Taivallahdesta 18 ja Pyöreälähdestä 23.
	Rivitalorakennuspaikkojen jakaminen.	2–4 paikkaa.	Valmistelussa.
	Kerrostalarakennuspaikkojen jakaminen.	2 paikkaa.	Luovutus valmistelussa, toteutuu suunnitellusti.

Informatiiviset tunnusluvut

Kunnanhallituksen hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Hankittu raakamaata (ha)	-	-	-
Jaettavissa olevat asuinrakennuspaikat (kpl)	50	50	46
Luovutetut asuinrakennuspaikat (kpl)	31	40	41
Ajantasaistettua kaavan pohjakarttaa hyväksymisvalmiudessa (ha)	1 572	50	50

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat arvioitua paremmin maankäyttösopimuskorvausten, maanvuokratuottojen ja maanluovutuksen myyntivoittojen osalta. Raamissa ei ollut huomioitu väistötilan kuluja.

Tulot

- Maankäyttösopimuskorvaukset..... + 330 000 €
- Maanvuokratuotot..... + 95 000 €
- Kiinteään omaisuuden luovutusvoitot..... + 60 000 €
- Maksu- ja muut tuotot..... + 35 000 €

Menot

- Lentokapteenin väistötilojen vuokratulut..... + 17 000 €

Maankäyttö	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 265 865	0	2 265 865	2 785 868	520 003
TOIMINTAKULUT	-664 549	0	-664 549	-675 563	-11 014
TOIMINTAKATE	1 601 316	0	1 601 316	2 110 306	508 990

Kaavoitus

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kaavoituspäällikkö Timo Nenonen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kaavoitus on työskennellyt pääosin etänä poikkeustilan ajan. Etätyöskentely ei ole vaikuttanut suunniteltujen kaavatoiden etenemiseen. Lausunnot ja mielipiteet nähtävillä on pyydetty pelkästään kirjallisesti, joka on voinut hieman rajoittaa palautteen antamista. Poikkeustilan jatkuessa tulee pohtia kuulemismenettelyn riittävyyttä ja tapoja. Vuoden 2020 siirryttiin käyttämään uusia kaavoitus- ja paikkatieto-ohjelmistoja. STR- ja poikkeamisluvissa siirryttiin vuodenvaiheessa 2020–21 sähköiseen hakupalveluun.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Yleiskaavat ohjaavat asemakaavoitusta taajamissa sekä rakentamista kylä- ja ranta-alueilla	Kumpusen ja Hamulan kyläyleiskaava.	Yleiskaava hyväksytty.	Toteutunut.
	Etelä-Siilinjärven yleiskaavan päivittäminen.	Yleiskaavaluonnos valmistunut.	Kaavaluonnosta valmistellaan.
Riittävä asemakaavavaranto asuntorakentamiselle	Kirkonkylän uusi asuinpientaloalue.	Asemakaavaluonnos valmistunut.	Kaavaluonnosta valmistellaan.
	Etelä-Siilinjärven uusi asuinpientaloalue.	Asemakaavaluonnos valmistunut.	Kaavaluonnosta valmistellaan.
	Kirkonkylän uusi kerrostaloalue.	Asemakaavan muutos hyväksytty.	Toteutunut.
	Etelä-Siilinjärven uusi kerrostaloalue.	Asemakaavan muutos hyväksytty.	Toinen toteutunut. Toisen kaavaehdotusta valmistellaan hyväksymiskäsittelyyn.
		Kaavallinen valmius asuntorakentamiseen. Kolmen vuoden tarvetta vastaava.	Kerros- ja rivitalojen osalta tarve täyttyy. Asuinpientalojen osalta kaavallinen valmius n. 2 vuoden rakentamiseen.
Riittävä asemakaavavaranto palvelu- ja yritysraikentamiselle	Harjamäen työpaikka-alue.	Asemakaava hyväksytty.	Toteutunut.
	Kunnantalon ja terveyskeskuksen alue.	Asemakaavan muutos hyväksytty.	Toteutunut.
		Kaavallinen valmius palvelu- ja yritysraikentamiseen. Viiden vuoden tarvetta vastaava.	Kaavallinen valmius osin tarvetta pienempi. Palvelurakentamista kaavoitetaan hankekohtaisesti. Yritysraikentamista varten tarvitaan lisää maata kaavoitusta varten.

Informatiiviset tunnusluvut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kaavapäätösten pitävyys (valituksia / hyväksytyt kaavat)	0/2	-	1/7
<i>Tuotantotavoitteet</i>			
Hyväksytyjen kaavojen mitoitus (asukkaita)	80	300	980
Hyväksytyjen yleiskaavojen määrä	-		1
Kunnanhallituksen hyväksymät tavoitteet			
Hyväksytyt asemakaavoja (ha)	-	50	44,51
Asemakaavoitettu pinta-ala (ha)	1 770	1 900	1 791
Hyväksytyjen yleiskaavojen määrä (kpl)	-	1	1

Talousarvion toteutuminen

Tulot

- Hamulan ja Kumpusen kyläyleiskaavan laatimismaksu siirtyi vuodelle 2021 ..... - 22 000 €

Menot

- Konsulttipalkkiot alittuivat, koska kaavoja paljon loppuvaiheessa..... - 30 000 €

Kaavoitus	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	30 200	0	30 200	11 784	-18 416
TOIMINTAKULUT	-437 550	0	-437 550	-410 989	26 561
TOIMINTAKATE	-407 350	0	-407 350	-399 205	8 145

Sisäinen tarkastus

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja Vesa Lötjönen

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Sisäisen valvonnan vuosisuunnitelma	Vuosisuunnitelman vahvistaminen ja toteuttaminen.	Vuosisuunnitelman mukaisten tarkastusten toteuttaminen.	Toteutui vuosisuunnitelman mukaisesti.
	Erikseen kohdennetut tarkastukset.	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko.	Tietosuojan ja hallinnollisen tietoturvan arvioinnin nykytila sekä sen pohjalta tehdyt suositukset tarvittavista kehitystoimenpiteistä tehty 3/2020. Suunnitelma kehitystoimenpiteiden suorittamisesta ja aikataulusta tehty. Osa kehittämistoimenpiteistä suoritettu.

Talousarvion toteutuminen

Poikkeama toimintatuotoissa johtuu sisäisistä keskushallinnon tuloista.

Menot

- Poikkeama menoissa pääosin vakuutusmaksuista ja asiantuntijapalveluista ja muista kuluista / kululisäys ..... + 17 000 €

Sisäinen tarkastus	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	23 500	0	23 500	139 344	115 844
TOIMINTAKULUT	-138 505	0	-138 505	-155 657	-17 152
TOIMINTAKATE	-115 005	0	-115 005	-16 314	98 691

Konserniyhtiöt

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kunnanjohtaja Vesa Lötjönen

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Riittävä määrä vuokra-asuntoja / Kotipolku Oy	Uusien asuntojen rakentaminen.	25 asuntoa / vuosi.	Vuonna 2020 ei valmistunut yhtään uutta asuntoa. Vuonna 2021 valmistuu 50 asuntoa.
Työpaikkojen määrän kasvu / Koy Isoharja	Käyttöasteen pitäminen nykyisellä tasolla ja uuden toimitilan suunnittelun aloittaminen.	Nykytaso tai parempi. Suunnittelu on aloitettu.	Koronatilanteesta selvitty vähäisin vuokrasopimusten irtisanomisin. Alueen asemakaavatyö valmistui loppuvuodesta 2020.
Laadukkaat palvelut / Siilinjärven Uimala Oy ja Siilinjärven Vapaa-aikakeskus Oy	Palveluiden ja toimintaympäristön ylläpitäminen sekä kehittäminen.	Hyvä.	Koronalla oli vaikutusta Fontanellan kävijämääriin koko vuoden. Fontanellan peruskorjauksen suunnittelu valmistui syyskuussa 2020.
Talous / Siilinjärven Pysäköinti Oy	Talouden seuranta ja tarvittavat toimenpiteet.	Yhtiön talous pysyy nykytasossa.	Talous on tavoitteiden mukaisessa tilanteessa.

Talousarvion toteutuminen

Konserniyhtiöt	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	113 820	0	113 820	105 893	-7 927
TOIMINTAKULUT	-1 032 000	0	-1 032 000	-1 008 112	23 888
TOIMINTAKATE	-918 180	0	-918 180	-902 220	15 960

SIVISTYSLAUTAKUNTA VUONNA 2020	
Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Ylikärppä Kauko, pj	Venäläinen Matti
Mykkänen Timo, vpj	Syri Sami
Hiltunen Päivi	Järvinen Sanna
Huttunen Anna	Salo Aleks
Kainulainen Henna, 14.12.2020 saakka	Snellman Taina
Kekäläinen Petri, 15.12.2020 alkaen	
Kolehmainen Jani	Turunen Waltteri
Niskanen Tuula	Renvall Riitta
Pitkänen Eija	Suhonen Raija
Räsänen Reijo	Sorsa Veli-Pekka

SIVISTYSPALVELUT

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminta-ajatus

Sivistyspalvelut ovat yksi kunnan viidestä palvelualueesta. Palvelualue tuottaa kunnan sivistyspalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoriso- ja kulttuuripalvelut.

Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa- aikaan.

Sisältää valtuustoon sitovana seuraavat tulosalueet:

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Opetuspalvelut	28 430 167	1 315 754	27 114 412
Varhaiskasvatuspalvelut	17 419 589	1 274 475	16 145 114
Kansalaisopisto	1 018 117	190 549	827 568
Kirjastopalvelut	1 123 145	22 588	1 100 557
Liikuntapalvelut	1 318 358	64 558	1 253 800
Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	897 291	91 132	806 159
Sitovuustaso yhteensä	50 206 667	2 959 056	47 247 610

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustila on vaikuttanut monin tavoin sivistyspalveluiden palvelutuotantoon vuoden 2020 aikana. Keväällä 2020 osa palveluista oli kokonaan alas ajettuna, osa toimi rajoitetusti ja osa tavanomaisesta poikkeavin järjestelyin. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla palvelut ovat olleet pääsääntöisesti toiminnassa. Palveluita on kuitenkin jouduttu toteuttamaan koronarajoitukset huomioiden ja osaa niistä on toteutettu poikkeavin järjestelyin (esim. lukio oli syyslukukauden aikana noin 2 viikkoa etäopetuksessa). Poikkeuksellisella tilanteella on ollut myös taloudellisia vaikutuksia. Tulokertymä jää heikommaksi kuin on arvioitu, koska varhaiskasvatuksessa oli keväällä vähemmän lapsia läsnä ja koronatilanne on vaikuttanut kansalaisopiston kurssiosallistumisiin. Toisaalta kevään palveluiden alas ajaminen toi säästöä palkkakustannuksiin.

Talousarviossa määritellyt toiminnan muutokset (esim. Etu-luokan lakkauttaminen, avoimen varhaiskasvatuksen supistaminen, kansalaisopiston tuntimäärän pienentäminen) on toteutettu suunnitellusti. Valtuuston talousarviossa asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteuttaminen on edennyt suunnitellusti.

Sivistyspalveluissa lasten ja nuorten määrä on merkittävin toiminnan volyyymiä määräävä seikka. Syntyvyyden alhaisuus on hieman vähentänyt varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrää. Sen sijaan perusopetuksessa lasten ja nuorten määrä on toistaiseksi pysynyt ennallaan.

Talousarviossa esitettyjä riskejä on pyritty minimoimaan riskienhallintaan liittyvillä toimenpiteillä. Sisäilmariskien osalta on toteutettu tiivistyskorjauksia (Kasurilan ja Suininlahden koulu) kesän 2020 aikana. Vuoden 2020 talousarviossa yhdeksi riskiksi nostettiin se, että erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten määrä kasvaa. Talousarviossa ei oltu osoitettu lisäresursseja tähän työhön. Riski on siltä osin toteutunut, että vuoden 2020 aikana on jouduttu lisäämään kuraattoriresurssia toisen asteen opiskelijahuoltoon. Toisen asteen opiskelijamäärät ovat kasvaneet ja entisiin resurssein ei pystytty järjestämään lain mukaista opiskelijahuoltoa.

Talousarviossa riskiksi on nostettu myös kunta-alan työehtosopimusten päättyminen 31.3.2020. Talousarviossa ei oltu varauduttu mahdollisiin palkankorotuksiin. Tämän johdosta kunnassa käytiin YT-menettely, jossa etsittiin palkankorotuksen kompensoivia säästökohteita. Sivistyspalveluissa yhtenä säästökohteenä on ollut henkilöstön täydennyskoulutus, jonka määrää vähennettiin vuonna 2020.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
<i>Suunnittelukauden tavoite 2020–2022</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>Riskiarvio</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Kasvu: Oikein mitoitettu kunta- laisten tarpeita vastaava palveluverkko</i>	Väestöennusteiden mukainen palveluverkko. Asiakastyytyväisyyskyselyissä keskiarvo vähintään 3, jos käytössä on 4 portainen asteikko. Vastaava taso, mikäli käytössä jokin muu asteikko.	Mikäli väestöennusteet eivät pidä paikkansa, niin tämä voi johtaa palveluverkon yli- tai aliresursointiin. Taloudellisten resurssien niukkuus voi vaikeuttaa kuntalaisten tarpeita vastaavien palveluiden tuottamista.	Perusopetuksen saatavuus on paremmalla tasolla kuin Pohjois-Savossa keskimäärin. Varhaiskasvatuksen asiakaskyselyssä kaikkien vastausten keskiarvo 3,53. Poikkeusoloista johtuen osa palveluista on ollut keväällä 2020 kokonaan suljettuna tai rajoitetusti toiminnassa ja osaa on toteutettu poikkeavin järjestelyin.
<i>Hyvinvointi: Terveelliset ja tarkoituksenmukaiset tilat</i>	Kaikki yksiköt toimivat terveellisissä ja pysyvissä toimitiloissa viimeistään vuonna 2025.	Kunnan voimavarojen rajallisuus toteuttaa tarvittavat hankkeet. Uusien sisäilmaongelmien syntyminen.	Ahmon neljäs väistötila otettu käyttöön 1.1.2020. Vuorelan koulu ja kirjasto valmistuivat joulukuussa 2020. Kasurilan ja Suininlahden koulun sisäilmaongelmien ratkaiseminen tiivistyskorjauksilla. Valtuusto tehnyt päätökset Ahmon koulukeskuksen uudisrakennuksesta ja Siilinkosken päiväkodista.

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiartio	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset oppimisympäristöt	Nykyisen oppimiskäsityksen mukaiset oppimisympäristöt kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa.	Resurssien niukkuus estää oppimisympäristöjen kehittämisen.	Kalustettu Ahmon koulun uusi väistötila. Uutta Vuorelan koulua kalustettu joulukuussa 2020, osa kalustamisesta tapahtuu vuoden 2021 aikana.
Virikkeellinen asuin- ja toimintaympäristö	Vuorelan sivukirjaston suunnittelu ja toiminta omatoimiperiaatteella.	Taloudellisten resurssien niukkuus voi vaikuttaa palvelun laatuun.	Omatoimikirjasto avautui vuoden 2021 alussa.
	Tarvetta vastaava liikuntapaikkaverkosto, lähiliikuntapaikkojen kehittäminen.	Mahdollinen harrastustoiminnan vähentyminen vaikuttaa negatiivisesti kuntalaisten hyvinvointiin.	Palloiluhallihankkeen valmistelu on käynnissä. Kuuslahden lähiliikuntapaikka on lähes valmis. Kirjasto liittynyt Finnaan, aineistovarausten omatoiminen noutaminen ja lainaaminen automaattilla on otettu käyttöön, uudistetut nettisivut ja verkkokirjasto otettu käyttöön.
	Kansalaisopiston toimipisteiden määrä säilyy vuoden 2019 tasolla.		Lukuvuonna 2018–2019 oli 31 toimipistettä ja lv. 2019–2020 34 toimipistettä. Lukuvuonna 2020–21 toimipisteitä on 29.
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Henkilöstön työtyytyväisyys suurempi kuin kunnassa keskimäärin. Työtaturmista ja ammattitaudeista johtuvia sairaspotilaita alle 200 päivää.	Sisäilmaongelmat voivat näkyä sairauspotilaitten lisääntymisenä. Toteutettavat säästötoimenpiteet voivat heijastua negatiivisesti työtyytyväisyyteen.	Henkilöstökyselyn tulosten perusteella sivistyspalveluiden henkilöstön työtyytyväisyys on parantunut kaikkien osa-alueiden osalta. Sivistyspalveluiden henkilöstön työtyytyväisyys on samaa tasoa tai parempi kuin kunnassa keskimäärin. Työtaturmista johtuvia sairaspotilaita oli 197 päivää.
Talous: Taloudellinen palvelurakenne ja toimintatavat. Tilojen käytön tehostaminen.	Toiminta on Pohjois-Savon mittakaavassa kustannustehokasta.	Väistötilat aiheuttavat ylimääräisiä kustannuksia, mikä vaikuttaa kustannustehokkuuteen.	Talousarviossa asetetut säästötoimenpiteet on toteutettu (avoimen varhaiskasvatuksen supistaminen, Etu-luokan lakkauttaminen,

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
			<p>kerhotilan lakkauttaminen, kansalaisopiston tuntimäärän pienentäminen, avustusten pienentäminen, liikunta- paikkojen maksullisuus).</p> <p>Poikkeusolot ovat alentaneet varhaiskasvatuksen täyttöastetta, mikä nostaa lapsikoh- taisia kustannuksia.</p> <p>Kunakin tulosalueen kohdalla on arvioitu toi- minnan kustannuste- hokkuutta.</p>

Talousarvion toteutuminen

Ulkoiset toimintatuotot ylittivät talousarvion 1,2 % (34 000 €). Ulkoiset toimintamenot alittivat talousarvion 0,8 % (309 000 €). Toimintatuottojen osalta myyntituotot ja avustukset ylittivät talousarvion. Myyntituottoja kertyi arvioitua enemmän perusopetuksen kotikuntakorvauksista ja varhaiskasvatuspalveluiden myymisestä. Avustuksia kertyi arvioitua enemmän sen takia, että valtio on kompensoinut kunnille avustusten muodossa koronan aiheuttamia kustannuksia ja tulovähennyksiä. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja ja kurssimaksuja (erityisesti kansalaisopisto) kertyi koronan johdosta arvioitua vähemmän.

Henkilöstökulut alittivat talousarvion. Tämä johtuu siitä, että varhaiskasvatuksessa on ollut palkattomia vapaita ja lomarahavaihtoja vapaaksi sekä arvioitua vähemmän tilapäistä työvoimaa. Tähän on vaikuttanut mm. korona ja yksityisen varhaiskasvatuksen ennakoitua suurempi volyyymi. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikulut ylittyivät. Koronan vaikutus näkyy myös siinä, että ulkoisten palveluiden ostot alittavat talousarvion. Tältä osin alitusta on tullut mm. matka- ja majoituskustannuksissa. Lisäksi talouden sopeuttamistoimenpiteenä henkilöstön koulutusten määrää on vähennetty, mikä näkyy säästöinä koulutuskustannuksissa. Sisäiset palveluiden ostot alittivat talousarvion.

Tulot

• Myyntituotot.....	+ 66 000 €
• Päivähoitomaksut.....	- 41 000 €
• Kurssimaksut.....	- 41 000 €
• Avustukset.....	+ 47 000 €

Menot

• Henkilöstökulut.....	- 347 000€
• Asiakaspalveluiden ostot	- 52 000 €
• Muut palvelut (ulk).....	- 120 000 €
• Muut palvelut (sis)	-158 000 €
• Palvelusetelikulut	+292 000 €
• Vuokrat.....	- 103 000 €

SIVISTYSPALVELUT	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	952 194	38 500	990 694	1 056 564	65 870
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	<i>33 000</i>	<i>0</i>	<i>33 000</i>	35 409	2 409
Maksutuotot	1 652 500	-167 500	1 485 000	1 405 155	-79 845
Tuet ja avustukset	262 171	129 000	391 171	437 705	46 534
Vuokratuotot	19 300	0	19 300	21 659	2 359
Muut toimintatuotot	3 050	0	3 050	2 564	-486
TOIMINTATUOTOT	2 922 215	0	2 922 215	2 959 056	36 841
Henkilöstökulut	-27 543 057	210 450	-27 332 607	-26 985 269	347 338
Palvelujen ostot	-2 552 071	-60 000	-2 612 071	-2 439 465	172 606
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	<i>-5 095 972</i>	<i>0</i>	<i>-5 095 972</i>	-4 938 057	157 915
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 259 085	30 000	-1 229 085	-1 213 112	15 973
Avustukset	-2 573 900	-370 000	-2 943 900	-3 237 985	-294 085
Vuokrat	-4 657 827	0	-4 657 827	-4 554 849	102 978
<i>Sisäiset vuokrat</i>	<i>-6 842 810</i>	<i>0</i>	<i>-6 842 810</i>	-6 776 513	66 297
Muut toimintakulut	-25 875	0	-25 875	-61 416	-35 541
TOIMINTAKULUT	-50 550 597	-189 550	-50 740 147	-50 206 667	533 480
TOIMINTAKATE	-47 628 382	-189 550	-47 817 932	-47 247 610	570 322
Poistot	-957 546	0	-957 546	-1 147 149	-189 603
Vyörytystulot	0	0	0	263 316	263 316
Vyörytysmenot	0	0	0	-263 316	-263 316

Opetuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kevätlukukausi ja syyslukukausi olivat tavanomaisesta poikkeavia koronaviruksen aiheuttamien toimenpiteiden vuoksi. Suurin osa perusopetuksen ja lukion oppilaista oli kotona etäopetuksessa 18.3. – 13.5.2020. Lukion opiskelijoiden osalta etäopetus jatkui kevätlukukauden loppuun saakka. Lisäksi lukion opiskelijat olivat etäopetuksessa myös syyslukukauden aikana. Epidemian ehkäisemiseksi kouluissa on tehty poikkeuksellisia opetus- ja muita järjestelyitä. Kouluissa on noudatettu viranomaisten antamaa ohjeistusta koronaviruksen leviämiseen ehkäisyyn. Koronaviruksen aiheuttama poikkeusolot ovat vaatineet opetuspalveluissa todella paljon suunnittelua ja uusien toimintamallien kehittämistä kaikilla tasoilla kevään ja syksyn aikana. Siilinjärven kunta sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä avustusta koronan aiheuttamien poikkeusolojen tasoittamiseen. Avustus on käytettävä lukuvuoden 2020–21 aikana.

Talousarviossa asetettiin opetuspalveluille useita toiminnallisia muutostavoitteita (mm. Etu-luokan lakkauttaminen, perhekeskustoimintamalli, erityisopetuksen kehittäminen). Muutostavoitteet on toteutettu suunnitellusti. Etu-luokkatoiminta on lakkautettu 1.8.2020 alkaen. Etu-luokan loppumisen johdosta on mietitty uusia malleja tukea oppilaita, joilla on haasteita opinnoissa. Erityisopetuksen kehittämistä on edistetty mm. kunnan kaikkien erityisopettajien yhteisessä iltapäivässä sekä erityisopetusta koordinoivassa työryhmässä. Kunnanjohtaja on nimennyt työryhmän kehittämään perhekeskustoimintamallia. Työryhmä on aloittanut työnsä kesän 2020 aikana.

Perusopetuksen oppilasmäärässä ei ole tapahtunut vuoden aikana merkittävää muutosta. Syksyllä 2020 perusopetuksessa oli kolme oppilasta enemmän kuin syksyllä 2019. Lukion opiskelijamäärä laski vuoden aikana 14 opiskelijalla. Perusopetuksen oppilasmäärien kehitys on ollut kuitenkin kouluittain epätasaista. Alakouluissa oppilasmäärä on laskenut ja yläkouluissa (ennen kaikkea Ahmon koulussa) kasvanut. Alakouluissa oppilasmäärä on laskenut eniten Pöljän ja Vuorelan kouluissa.

Opetuksen kehittämiseen tähtäävä työtä on tehty perusopetuksessa ja lukiossa useiden eri hankkeiden puitteissa. Kaikki perusopetuksen koulut ovat mukana Opetushallituksen rahoittamassa Tutor-opettaja hankkeessa, jonka puitteissa kehitetään uudenlaista opettajuutta ja lisätään opettajien digitaalisia valmiuksia. Yhteisten hankkeiden lisäksi kouluilla on ollut omia hankkeita, joihin on saatu ulkopuolista rahoitusta (esimerkiksi kansainvälisyshankkeet, lukion liikkuva opiskelu). Koronatilanne on vaikuttanut kansainvälisyshankkeiden toteuttamisen mahdollisuuksiin.

Talousarviossa arvioituja toiminnan riskejä on pyritty pienentämään tietoisilla toimenpiteillä. Yksi talousarviossa mainittu riski on sisäilmaongelmien paheneminen. Tältä osin tilanne on erityisen haastava Kasurilan ja Suininlahden kouluissa. Muilla sisäilmaongelmaisilla kouluilla opetus on sijoitettu suurimmaksi osaksi väistötiloihin ja ongelma on näin ollen hallinnassa. Kasurilan koulun sisäilmaongelmien hallinnan vuoksi sivistyslautakunta teki huhtikuussa päätöksen, jonka pohjalta Kasurilan koulun tiloja on korjattu. Korjaus on valmistunut elokuun aikana. Lisäksi Suininlahden koulun liikuntasalissa on toteutettu korjauksia. Uusimpana sisäilmakohteena on noussut esille Toivalan koulun vanhaosa. Tämän osan sisäilman turvallisuutta tutkitaan kunnan sisäilmatyöryhmässä.

Vuoden 2020 talousarviossa yhdeksi riskiksi nostettiin se, että erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten määrä kasvaa. Talousarviossa ei oltu osoitettu lisäresursseja tähän työhön. Riski on siltä osin toteutunut, että vuoden 2020 aikana on jouduttu lisäämään kuraattoriresursseja toisen asteen opiskelijahuoltoon. Toisen asteen opiskelijamäärät ovat kasvaneet ja entisiin resurssein ei pystytty järjestämään lain mukaista opiskelijahuoltoa.

Talousarviossa riskiksi on nostettu myös kunta-alan työehtosopimusten päättyminen 31.3.2020. Talousarviossa ei oltu varauduttu mahdollisiin palkankorotuksiin. Tämän johdosta kunnassa käytiin YT-menettely, jossa etsittiin palkankorotuksen kompensoivia säästökohteita. Opetuspalveluiden osalta merkittävin säästökohde on henkilökunnan koulutusten merkittävä rajaaminen, jota on toteutettu talven ja kevään ajan. Säästötoimenpiteillä on pystytty kompensoimaan palkankorotusten vaikutusta. Lisäksi etäopetukseen siirtyminen keväällä 2020 toi henkilöstösäästöjä.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Oikein mitoitettu ja alueellisesti kattava kouluverkko</i>	Palveluverkkoselvityksessä olevien koulu-kohtaisten oppilasennusteiden tarkistaminen	Tarkistaminen tehty. Kouluverkko ja koulujen koko vastaavat oppilasennusteita. Opetuksen saavutettavuus on vähintään samaa tasoa kuin Pohjois-Savossa keskimäärin.	Koulukohtaisia oppilasennusteita on tarkennettu käytettävissä olevan tiedon pohjalta. Oppilasennusteet ja niiden pohjalta päivitetty palveluverkkosuunnitelma on saatettu sivistyslautakunnan tietoon lautakunnan iltakoulussa 8.9.2020. Sivistyslautakunta on tarkistanut koulunkäyntialueita, jotta pystytään tasaamaan oppilasmäärien kehitystä eri kouluilla. Tällä hetkellä ei ole tarve tehdä välittömiä muutoksia palveluverkkoon. Opetuksen saavutettavuus (alle 5 km:n etäisyys koulusta) on Siilinjärvellä alakouluissa 89 % ja yläkouluissa 71 % koululaisista. Vastaavat luvut Pohjois-Savossa ovat 86 % ja 70 %.
<i>Oppilaiden terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen mm. oppimisympäristöjä kehittämällä</i>	Ajanmukaisten oppimisympäristöjen rakentaminen väistötiloihin ja uusiin tiloihin	Opetussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä.	Kalustettu Ahmon koulun uusi väistötila, joka on otettu käyttöön 1.1.2020. Vuorelan uuden koulun kalustaminen joulukuussa 2020
	Koulukiusaamiseen puuttumisen tehostaminen	Turvallinen ja terveyttä edistävä koulu-päivä. Koulukiusaaminen vähenee ja siihen puuttuminen tehostuu.	Kevään 2019 kouluterveyskyselyn tulosten perusteella kiusaaminen on vähentynyt perusopetuksessa. Lukiossa kiusaaminen on yleistynyt. Sivistyslautakunta on jatkanut koulukiusaamista koskevan valtuustoaloitteen käsittelyä ja saattanut käsittelyn valmiiksi joulukuussa 2020. Kouluissa on kiinnitetty erityistä huomiota kiusaamisen ennaltaehkäisyyn tunnekasvatuksen ja ryhmäytämisen avulla.

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Terveellinen kouluverkko</i>	<p>Vuorelan koulu valmistuu vuoden 2020 aikana.</p> <p>Ahmon koulukeskuksen investointi kilpailutetaan.</p> <p>Siilinlahden koulun tarvesuunnitelma hyväksytään.</p>	Koulujen remontit ja suunnitelmat etenevät suunnitellusti.	<p>Vuorelan koulu luovutettu kunnalle joulukuussa 2020.</p> <p>Valtuusto on hyväksynyt Ahmon koulukeskuksen hankesuunnitelman kesäkuussa 2020. Valtuuston päätöksen mukaan hanke toteutetaan vuosina 2023–25.</p> <p>Siilinlahden koulun hankesuunnitelma on valmistunut. Sivistyslautakunta käsitteli alustavasti hankesuunnitelmaa kokouksessaan marraskuussa 2020. Varsinaisen päätöksenteko on tammi-helmikuussa 2021.</p>
<i>Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen</i>	Yhdessä työhyvinvointia -hankkeen toteuttaminen kolmella koululla	Hankkeen tulokset levitetty muihin yksiköihin. Työhyvinvointi korkeampi kuin kunnassa keskimäärin.	Talvella 2020 toteutetun työhyvinvointikyselyn perusteella työhyvinvointi on lisääntynyt opetuspalveluissa. Myönteistä kehitystä on tapahtunut mm. työyhteisön ristiriitojen käsittelyssä, ilmapiirissä sekä esimiestyössä.
<i>Taloudellinen palvelurakenne ja toimintatavat</i>	Kustannustehokas toiminta, talousarviossa esitettyjen säästötoimenpiteiden toteuttaminen	Perusopetus järjestetään Pohjois-Savon mittakaavassa kustannustehokkaasti.	<p>Etu-luokka lakkautettu 1.8.2020 alkaen.</p> <p>Opetushallituksen viimeisimmän tilaston vuodelta 2019 mukaan perusopetuksen kokonaiskustannukset Pohjois-Savossa olivat 9 791 € / oppilas ja opetuksen kustannukset 5 115 €/oppilas. Vastaavat kustannukset Siilinjärvellä olivat 8 895 €/oppilas ja 4 795 €/oppilas. Kuopiossa kustannukset olivat 9 441 €/oppilas ja 4 861 €/oppilas.</p> <p>Lukion osalta kustannukset olivat Siilinjärvellä 6 948 €/opiskelija ja Pohjois-Savossa keskimäärin 8 106 €/opiskelija.</p>

Informatiiviset tunnusluvut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Opettajien lukumäärä	219	218	217
Kustannukset euroa / oppilas			
- peruskoulu	6 718*	6 883*	6 928*
- lukio	4 895*	4 578*	5 009*
Täydennyskoulutuspäivät / henkilö	2	1	1
Sairauspoissaolopäivät / henkilö	9	-	8
Opetustunnit peruskoulussa	181 035	182 316	178 730
Opetustunnit lukiossa	12 454	13 794	13 188
Peruskoulun päättäneet	304	278	279
Lukion päättäneet	90	111	99

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet

Oppilaita peruskoulussa	2 755	2 784	2 758
joista vieraskuntalaisia	96	65	91
Opiskelijoita lukiossa,	319	321	307
joista vieraskuntalaisia	71	71	63
Kuljetusoppilaat	648	669	661
Peruskoulun tuntikehys / oppilas	1,76	1,77	1,75
Lukion tuntikehys / opiskelija	1,38	1,42	1,43

* Ei sisällä sisäisiä eriä.

Talousarvion toteutuminen

Ulkoiset toimintatuotot ylittivät talousarvion 3,9 % (50 000 €) ja ulkoiset toimintamenot alittivat talousarvion 0,8 % (171 000 €). Sisäisissä toimintamenoissa tapahtui ylitystä mm. ruoka ja ATK-palveluissa. Kokonaisuudessaan toimintamenot alittivat talousarvion noin 142 000 eurolla. Toimintatuotoissa kotikuntakorvauksia kertyi arvioitua enemmän. Siilinjärven kunta saa kotikuntakorvausta, niistä oppilaita, jotka ovat Siilinjärvellä perusopetuksessa, mutta joiden kotikunta ei ole Siilinjärvi.

Henkilöstökuluissa palkkakulut toteutuivat talousarvion mukaisesti, mutta henkilöstösivukulut ja henkilöstökorvaukset ylittivät talousarvion. Näin ollen henkilöstökulut kokonaisuudessaan ylittivät talousarvion. Asiakaspalveluiden ostot alittavat talousarvion. Asiakaspalveluiden ostot muodostuvat muissa kunnissa perusopetuksessa olevista siilinjärveläisistä oppilaita. Siilinjärveltä muihin kuntiin lastensuojelulain perusteella sijoitettujen lasten saamat opetuspalvelut laskutetaan kerran vuodessa. Näiden palveluiden kustannusten arvioiminen on haastavaa ja näitä palveluita ostettiin arvioitua vähemmän. Muut palvelut alittivat talousarvion lähinnä koronasta johtuen. Alitusta tuli mm. majoitus-, ja kuljetuspalveluissa. Talousarviossa oli varauduttu KV-hankkeiden menoihin, mutta koronatilanteen johdosta KV-vaihtoja ei ole voitu toteuttaa. Lisäksi säästöä on tullut koulutuspalveluiden ostossa, koska kunnanhallituksen hyväksymä säästöohjelma rajasi täydennyskoulutusta.

Tulot

- Kotikuntakorvaukset..... + 43 000 €
- IP-toiminnan maksutuotot..... + 9 000 €

Menot

- Henkilöstökulut ..... + 17 000 €
- Asiakaspalveluiden ostot ..... - 89 000 €
- Muut palvelut (ulk)..... - 52 000 €
- Muut palvelut (sis) ..... + 32 000 €
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat..... - 20 000 €
- Vuokrat ..... - 36 000 €

Opetuspalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 059 747	206 500	1 266 247	1 315 754	49 507
TOIMINTAKULUT	-28 393 867	-178 431	-28 572 298	-28 430 167	142 131
TOIMINTAKATE	-27 334 120	28 069	-27 306 051	-27 114 412	191 639

Varhaiskasvatuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja Sinikka Hyvärinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Vuotta 2020 leimasi Korona ja sen mukanaan tuomat muutokset. Kesällä ja keväällä henkilöstö piti palkattomia vapaita ja vaihtoi lomarahoja vapaaksi, kun poikkeusoloista johtuen päiväkodeissa oli tavanomaista vähemmän lapsia. Kesäaikaiset päivätyöt järjestettiin muuttuvien ohjeiden mukaan ja esim. heinäkuussa ja joululomalla pidettiin avoinna kaksi päiväkotia normaalin yhden sijasta. Näin saatiin yksikkökohtainen lapsimäärä pienemmäksi ja perheet olivat tähän tyytyväisiä.

Päiväkotiryhmät olivat elokuun alussa vielä vajaita, mutta täyttyivät syksyn mittaan. Talousarviossa asetetut säästötavoitteet (avoimen varhaiskasvatuksen supistaminen) toteutuvat suunnitellulla tavalla. Lisäksi henkilöstösäästöjä saatiin em. syistä johtuen, mutta vastaavasti palvelusetelikulut ylittyvät alkupeiräiseen talousarvioon verrattuna. Yksityinen varhaiskasvatus lisääntyi talousarviovuoden aikana, kun syksyllä 2020 avautui yksityinen päiväkotit Taivallahden alueella.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Riittävä ja monipuolinen palvelutarjonta	Päiväkotien ryhmiä muunnellaan tarpeen mukaan. Tarjonta suhteutetaan kysyntään.	Vähintään 40 %:n vastausten keskiarvo on 4 koskien palvelujen monipuolisuutta ja järjestämistä.	Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,53 (asteikko 1-4, jossa 4 paras).
Houkuttelevat ja laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut	Perheille tarjotaan erilaisia varhaiskasvatuksen vaihtoehtoja ja avointa varhaiskasvatuspalvelua sekä erilaisia subjektiivisen varhaiskasvatuksen vaihtoehtoja.	Vähintään 80 % 1–6 vuotiaista osallistuu varhaiskasvatukseen.	72,60 %, Korona-rajoitukset vaikuttavat osallistumiseen edelleen ja elokuussa ei vielä ole kaikki lapset aloittaneet päivähoidossa.
	Toimintaympäristöön (ml. henkilöstön palveluhenkisyys) kiinnitetään erityistä huomiota.	Vähintään 40 %:n vastausten keskiarvo on 4 koskien toimintaympäristön laatua.	Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,57 (asteikko 1-4, jossa 4 paras).
Pätevä, motivoitunut ja osaava henkilökunta	Koulutukset ajankohtaisista asioista.	Kokonaisarvosana vähintään 3.	Koko henkilöstön koulutuksia oli yksi keväällä. Syksyllä liikuntakoulutukset järjestettiin yksiköittäin. Lisäksi henkilöstöä on osallistunut virtuaalikoulutuksiin.
	Kehittämispäivät yksiköittäin.	Vähintään kaksi kertaa (päivä/iltapäivä/ilta)/vuosi.	Kaikissa yksikössä on ollut kaksi kehittämispäivää/-iltaa.
	Kelpoisen henkilöstön palkkaaminen.	100 % vakansseista täytetty kelpoisilla henkilöillä.	Kaksi ei kelpoista varhaiskasvatuksen opettajaa, yksi ei kelpoinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Taloudellinen palvelurakenne	Suunnitellaan palveluja ennakkoon ja tarkemmin; palveluprosessien kuvaus.	Käyttöasteen keskiarvo vähintään 80 % ja täyttöasteen 95 %.	Käyttöaste 65,47 % ja täyttöaste 88 %, Korona on vaikuttanut alentavasti molempiin.
	Kartoitetaan erilaisia vaihtoehtoja tuottaa palveluja.	Kunnallinen 75 % / yksityinen 25 %.	Kunnallinen 78 % ja yksityinen 22 %
	Laaditaan varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelma.		Laadittu syksyllä 2019.
	Varhaiskasvatus on Pohjois-Savon mittakaavassa kustannustehokasta.	Hinnaltaan keskiarvolla oleva palvelu.	Vuonna 2019 varhaiskasvatuksen kustannukset ovat olleet Pohjois-Savossa 9360 €/0-6 v. lapsi. Siilinjärvellä kustannukset ovat olleet 8650 €/0-6 v. lapsi ja Kuopiossa 9 742 €/0–6 v. lapsi

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
1–6-vuotiaiden määrä (synt. 2014 – 2019)	1 609	1 635	1 498
Lapsia % varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa	82	80	83
Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa	1 055	1 033	944
Lapsia kunnallisessa perhepäivähoidossa	84	77	72
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	156	355	272
Lapsia esiopetuksessa (sisältyy päiväkodin lapsimäärään)	311	287	294
Lapsia vuorohoidossa (sisältyy päiväkodin lapsimäärään)	62	50	54
Lapsia avoimessa päiväkodissa keskimäärin/päivä	27	10	20
Lapsia leikkitoiminnassa keskimäärin/päivä	14	0	0
Päiväkotien täyttöaste % (keskiarvo vuodelta)	97	95	88

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti (alitusta 12 000 €). Varhaiskasvatuspalveluiden ulkokuntamyynti ylitti talousarvion, mutta asiakasmaksut alittivat talousarvion.

Ulkoiset toimintamenot alittivat talousarvion 56 000 eurolla. Henkilöstökulut alittuvat, johtuen henkilöstön ottamista palkattomista- ja säästövapaista sekä henkilöstösiirroista. Muiden palvelujen ostot alittuvat, koska mm. koulutuksia oli vähemmän johtuen koronasta, samoin esiopetuskuljetuksia oli arvioitua vähemmän. Avustukset ylittyvät, koska kotihoidon tuen määrä on noussut (lapset jääneet kotiin kotihoidon tuelle) ja talousarvion palvelusetelikuluihin varattiin liian vähän rahaa.

Tulot

- Asiakasmaksut ..... - 41 000 €
- Ulkokuntamyynti..... + 24 000 €

Menot

- Henkilöstökulut alle talousarvion ..... - 303 291 €
- Muiden palvelujen ostot alle talousarvion..... - 34 675 €
- Avustukset kotitalouksille (kotihoidontuki ja palvelusetelikulut)..... + 289 749 €

Varhaiskasvatuspalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 493 176	-206 500	1 286 676	1 274 475	-12 201
TOIMINTAKULUT	-17 654 898	-11 119	-17 666 017	-17 419 589	246 428
TOIMINTAKATE	-16 161 722	-217 619	-16 379 341	-16 145 114	234 227

Kansalaisopisto

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: rehtori Anita Heino

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Koronan aiheuttaman poikkeustilanteen takia on erittäin vaikea arvioida kuluvan vuoden toiminnan toteutumista kansalaisopistossa. Valmiutta jatkaa syksyllä etäopetusta lähiopetuksen rinnalla nostettaneen, jotta riskiryhmiin kuuluvatkin pystyisivät osallistumaan edes joillekin kursseille.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Oikein mitoitettu kuntalais-ten tarpeita vastaava palveluverkko	Eläkeläis- ja potilasjärjestöille suunnattu tietotekniikkahanke.	90 henkilöä.	Osallistujia n. 130.
Terveelliset ja tarkoituksenmukaiset tilat	Ryhmien pääsy terveellisiin tiloihin.	Tavoitteena ei yhtään ryhmää epäterveissä tiloissa.	Päivärinteen koulun sali ja Taitola edelleen käytössä korvaavien tilojen puuttuessa.
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Erasmus-hankkeet ja kouluttautuminen.	8 henkilöä.	Erasmuksessa 11 osallistujaa, joista kaksi ehti käydä liikkuusjaksolla ennen koronan pysäytettyä matkustamisen. Loput matkat siirtyvät vuosille 2021–2022
Taloudellinen palvelurakenne ja toimintatavat	Kustannustehokkuus.	Nettotuntihinta ei ylitä vuoden 2019 tasoa.	Koronan vaikutus oli niin merkittävä, että nettotuntihinta nousi 92 eurosta lähes 105 euroon.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TS 2020
Opiskelijoiden osuus toimialueen asukkaista (%)	13,3	13	11,6
Yli 60-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	30	28	30,2
Alle 20-vuotiaiden osuus opiskelijoista (%)	24	26	27,4
Uusien opiskelijoiden määrä		500	471
Opiskelijapalautteen keskiarvo (1–5)	4,6	4,3	4,43
Brutto-opiskelijamäärä	5 536	5 100	4 477
Netto-opiskelijamäärä	2 849	2 650	2 477
Henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä	85	50	12
Kurssimäärä	431	365	384
Opetustuntimäärä	9 149	8 380	7 891
- josta normaaliopetuksen tunnit	6 378	5 830	5 824
- josta taiteen perusopetuksen tunnit	1 494	1 400	1 530
- josta omakustanneopetuksen tunnit (lopetettiin)	816	1 110	232
- josta myyntipalvelun tunnit (hanke mukana)	461	140	304
Toimipaikkojen määrä	29	30	29

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot alittuivat 13 300 €. Koronan vuoksi oppilasmäärä kansalaisopistossa väheni 12 % ja vähensi rajusti myös kurssimaksutuottoja. Kansalaisopisto haki ja sai kuitenkin kurssimaksutuloja ja ylimääräisiä hankintoja kompensoimaan Opetushallitukselta korona-avustusta yhteensä 24 400 €.

Ulkoiset toimintamenot alittuivat 13 900 €. Säästöjä syntyi henkilöstökuluista, asiantuntijapalveluista, painatuksista, kunnossapidosta, koulutus- ja kulttuuripalveluista ja muista palveluista, vaikka matkustuspalvelut ja atk-palvelut ylittyivätkin.

Sisäiset vuokrat ylittyivät 17 200 €, mikä nosti koko toimintakatteen 16 200 euroa yli talousarvion.

Tulot

• Koronan vuoksi saamatta jääneet kurssimaksutuotot	- 36 700 €
• Myyntituotot	+ 1 500 €
• Tuet ja avustukset valtiolta	+ 21 900 €

Menot

• Henkilöstökulut, säästö	- 8 100 €
• Ulkoiset palvelut, säästö.....	- 4 300 €
• Ulkoiset vuokrat, säästö	- 2 300 €
• Muut kulut, ylitys.....	+ 400 €
• Sisäiset vuokrat, ylitys	+ 17 200 €

Kansalaisopisto	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	203 900	0	203 900	190 549	-13 351
TOIMINTAKULUT	-1 015 258	0	-1 015 258	-1 018 117	-2 859
TOIMINTAKATE	-811 358	0	-811 358	-827 568	-16 210

Kirjastopalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Jarkko Nevalainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kirjastolaitoksen toiminnan keskeisenä painopisteenä ja tavoitteena on kunnioittaa ja edistää sivistyksellisiä, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia. Edellisten lisäksi pysyvänä painopisteenä on edistää kuntalaisten osallisuutta, kannustaa oppimiseen, kehittymiseen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Siilinjärven kirjastossa aloitettiin vuonna 2019 Finna-yhteistyön valmistelu Kansalliskirjaston kanssa. Finna on osa opetus- ja kulttuuriministeriön digitaalista hanketta. Finna on tiedonhakupalvelu, joka tarjoaa vapaan pääsyn suomalaisten arkistojen, kirjastojen ja museoiden digitaalisiin aineistoihin ja kokoelmaluetteloihin. Siilinjärvellä siirryttiin osaksi Finnaa helmikuun 2020 lopussa. Finnan myötä käyttöön saatiin uudet nettisivut ja verkkokirjasto, jotka saadun asiakaspalautteen perusteella palvelevat asiakkaita hyvin ja uudistukseen on oltu tyytyväisiä.

Koronaepidemia muokkasi ja vaikutti suuresti kirjaston toimintaan vuoden 2020 aikana. Kirjastot olivat suljettuna keväällä. Kirjaston palveluja siirrettiin sulkuaikana verkkoon mahdollisuuksien mukaan. Poikkeustilanteen positiivisena vaikutuksena voi nähdä sen, että osa uusista verkon välityksellä toteutetuista palveluista jää käyttöön myöhemminkin. Poikkeustilanteen myötä jo pidempään nousussa ollut e-aineistojen käyttö lisääntyi selvästi vuoden 2020 aikana. Tilanne normalisoitui hieman syksyn aikana, mutta edelleen suosittiin pika-asiointia ja pidempiaikainen oleskelu kirjaston tiloissa ei ollut suositeltavaa. Tahtumia pystyttiin järjestämään vain pienimuotoisesti. Edelliset seikat vaikuttivat kirjallisuusryhmien toimintaan, hankkeiden etenemiseen sekä lainaus- ja asiakasmääriin. Kirjastokäytön opetukseen ja kirjavinkkauksiin epidemian negatiivinen vaikutus oli pienempi, koska toimintaa pystyttiin järjestämään verkon välityksellä.

Vuorelan kirjasto toimi väistötiloissa syksystä 2018 alkaen. Väistötilojen vaikutus näkyi jo ennen koronaepidemiaa kirjastokäyntien ja aineiston lainausmäärien selvänä laskuna. Uusiin omatoimitiloihin päästiin muuttamaan vuoden 2020 lopussa ja kirjasto saatiin avattua heti vuoden 2021 alussa.

Kirjaston toimintakulut kunnan asukasmäärään verrattuna ovat Siilinjärvellä muihin Pohjois-Savon suurimpiin kuntiin verrattuna alle keskitason, joten kirjaston palveluja voidaan pitää kustannustehokkaina.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset ja kuntalaisten tarpeita vastaavat palvelut	Vuorelan kirjaston suunnittelu omatoimikirjasto ajatuksella.	Toimivat omatoimiasioinnin palvelut.	Vuorelan omatoimikirjasto valmistui joulukuussa ja uudet tilat saatiin käyttöön vuoden vaihteessa.
Kirjastopalveluiden kehittäminen	Pääkirjaston omatoimiasioinnin kehittämisen aineistovarauksissa ja -lainauksissa.	Lisääntynyt omatoimiasiointi pääkirjastossa.	Aineistovarausten omatoiminen noutaminen ja niiden lainaaminen automaattilla otettu käyttöön.
	Siilinjärven Finnan tuotannon aloitus.	Finna-pohjaiset verkkokirjasto ja kirjaston nettisivut käytössä vuoden 2020 alkupuolella.	Uudet nettisivut ja verkkokirjasto on otettiin käyttöön helmikuussa 2020.
Uusien palvelumuotojen kokeilu	Hankerahoituksella toimintatapojen käynnistäminen ja kehittäminen.	Kaksi uutta hanketta käynnissä vuosittain.	Kahteen hankkeeseen on saatu rahoitus.
Taloudellinen palvelurakenne ja toimintatavat	Kustannustehokas toiminta kirjaston palvelutaso huomioiden.	Hinnaltaan keskitasoa olevat palvelut.	Siilinjärven kirjastopalvelujen kustannustehokkuus on hyvä verrattaessa kuluja muihin Pohjois-Savon keskisuu-riin ja suuriin kirjastoihin.

Informatiiviset tunnusluvut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kokonaislainaus / vuosi	388 088	395 000	326 783
Kirjastokäynnit / vuosi	225 712	220 000	161 083
Kirjastoaineistoa / asukas	6,60	7	6,82
Lainat / asukas	17,91	18	15,25
Verkkopalvelun käyttökerrat	134 029	126 000	95 622
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Kirjastonkäytön opetus ja kirjavinkkaus / järjestyskerrat	83	75	52
Osallistuneet oppilaat	1 810	1 550	1807

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot jäivät tavoitteesta. Suurin syy tähän on koronaepidemian vaikutus kirjaston toimintaan, mm. suunniteltuja hankkeita ei ole voitu toteuttaa ja tältä osin hankeavustukset on siirretty vuodelle 2021. Toimintakulut alittivat talousarvion, joten kokonaisuutena tarkasteltuna kirjaston talousarvio toteutui suunnitellusti huolimatta koronaepidemian aiheuttamista ylimääräisistä kuluista.

Tulot

• Maksutuotot	- 6 000 €
• Avustukset	- 11 700 €

Menot

• Henkilöstökulut.....	- 5 500 €
• Asiantuntijapalvelut.....	- 4 400 €
• Koulutuspalvelut	- 2 000 €
• Aineet, tarvikkeet, tavarat.....	- 6 500 €

Kirjastopalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	40 510	0	40 510	22 588	-17 922
TOIMINTAKULUT	-1 148 287	0	-1 148 287	-1 123 145	25 142
TOIMINTAKATE	-1 107 777	0	-1 107 777	-1 100 557	7 220

Liikuntapalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: liikuntatoimenjohtaja Timo Hyötyläinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Liikuntapalveluiden tehtävänä on edistää liikuntaa kaikilla osa-alueilla korostaen väestön terveyttä, hyvinvointia sekä lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla luomalla edellytyksiä omatoimiselle liikunnan harrastamiselle ja monipuoliselle järjestötoiminnalle.

Ohjaustoiminnan painopiste on erityisryhmien liikunnassa ja eri ikäryhmien matalankynnyksen ryhmätöiminnassa. Toimintavuoden aikana lisäresurssia liikuntatoimintaan saatiin Voimaa Vanhuuteen, Liikkuva ikäihminen, Liikkuva aikuinen ja Liikkuva varhaiskasvatus hanketoimintojen kautta.

Koronapandemian vaikutukset liikuntapalveluihin olivat moninaiset. Kevätkaudella normaali ohjaustoiminta oli tauolla maaliskuusta toukokuun loppuun. Kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta pyrittiin ylläpitämään mm. tekemällä erilaisia liikunnanohjausvideoita, lähettämällä ikäihmisille liikuntaohjeita ja jumppavälineitä, luomalla uudenlaisia virikkeitä omatoimiliikuntaan ja pitämällä ulkoliikuntapaikat avoimena voimassa olevia ohjeistuksia noudattaen. Koronatilanteen vaikutukset näkyivät toimintavuodessa selkeästi vähentyneinä eläkeläisten ja erityisryhmien uimahallikäynteinä ja varovaisempana osallistumisena ohjattuihin liikuntaryhmiin. Myös hyvin käyntiin saatu perheliikuntatoiminta jouduttiin keskeyttämään. Poikkeuksellinen vuosi on hankaloittanut merkittävästi myös seura- ja järjestötoimintaa, vaikutukset voivat näkyä lisääntyvänä toiminnallisen ja taloudellisen tuen tarpeena.

Liikuntapaikkojen osalta sisäliikuntaolosuhteet paranivat merkittävästi Vuorelan uuden liikuntasalin valmistumisen myötä. Tarinalaaksoon valmistunut toinen kilpatason frisbeegolfrata mahdollistaa entistä suurempien tapahtumien järjestämisen ja Kuuslahden koulun lähiliikuntapaikan valmistuminen on jatkoa lähiliikuntapaikka ohjelmalle. Syksyllä valmistunut palloiluhallihankkeen esiselvitystyö on pohjana loppuvuodesta puretun Yara-areenan korvaavan palloiluhallin suunnittelutyössä. Yara-areenan purkamisen, Ahmon salissa toteutettavat ylioppilaskirjoitukset ja joidenkin kohteiden sisäilmaongelmat toivat edelleen haasteita seuratoimintaan. Sisäliikuntatilojen käyttömaksut otettiin käyttöön 1.8.2020 alkaen yli 18-vuotiaiden harrastajien osalta.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Riittävä ja monipuolinen liikuntapaikkaverkosto	Uuden lähiliikuntapaikan / liikuntaympäristön rakentaminen.	Vähintään 1 hanke / vuosi.	Kuuslahden monitoimikenttä valmis, uusi frisbeegolfrata avattu.
	Esteettömän liikuntareitin suunnittelu.	Ensimmäinen penkkilenkki valmis	Penkkilenkki suunniteltu.
Urheiluseurojen yhteistyöfoorumin aktiivinen toiminta	Tapaamisten lisääminen ja sisällön kehittäminen.	Vähintään kolme tapaamista ja yksi toteutettu yhteistyömalli	Yksi fyysinen tapaaminen, perheliikuntatoiminta keskeytettiin.
Taloudellinen palvelurakenne ja toimintatavat	Erilaisten toimintatapojen kehittäminen kunnossapidossa ja ohjaustoiminnassa, palvelutason ylläpito uusien ratkaisujen myötä.	Viidellä lähiökentällä talkooapurit. Vertaisohjaajien kouluttaminen. Uudet toimintamallit erityisliikuntapalveluiden lisäämiseksi.	Talkooapua saatiin kymmenellä kentällä. Ulkoiluystäväkoulutus helmikuussa. 4x tehokuntosali +75, ohjausvideot, kotijumppaohjeiden postitus.
	Kustannustehokkuus palvelutaso huomioiden.	Hinnaltaan keskitasoa olevat palvelut	Kustannus alle keskitason Pohjois-Savon saman suuruisiin kuntiin verrattuna.

Informatiiviset tunnusluvut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Toteutuneet lähiliikuntapaikat	0	1	1
Erytysliikunnan tilaisuudet	738	650	511
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Tilaisuudet	944	850	646
Osanottajia	18 358	14 000	11 033

Toimintavuodelle arvioidut tulot ylittyivät vähävaraisten perheiden harrastetuen ja palloiluhallihankkeen esiselvitystyö hankeavustusten seurauksena. Maaliskuussa alkaneen koronapandemian vaikutukset näkyvät menopuolella pienempinä toiminta- ja tapahtumamenoina. Merkittävin vaikutus näkyy eläkeläisten ja erityisryhmien tuetuissa uimalakäynneissä, säästö 36 000 €. Henkilöstökuluissa säästöä syntyi poikkeustilan aikaisilla työaikajärjestelyjen ja muiden tehtäväjärjestelyjen seurauksena 20 000 €. Muilta osin talousarvion toteutui pääosin suunnitellusti.

Tulot

- Hankeavustukset..... + 14 000 €

Menot

- Tuetut uimalakäynnit ..... - 36 000 €
- Henkilöstökulut, poikkeustilan aikaiset työaikajärjestelyt, muut järjestelyt..... - 20 000 €

Liikuntapalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	50 682	0	50 682	64 558	13 876
TOIMINTAKULUT	-1 371 040	0	-1 371 040	-1 318 358	52 682
TOIMINTAKATE	-1 320 358	0	-1 320 358	-1 253 800	66 558

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Tuula Pärnänen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Alkuvuoden tapahtumatuotanto niin nuoriso- kuin kulttuuripalveluissa jäi muutamiin onnistuneesti toteutettuihin tapahtumiin. Nuorisotilat ja museo sulkeutuivat koronakeväänä, ja yksilöllinen kohtaava asiakastyö jatkui osin vain etsivässä ja erityisnuorisotyössä, ehkäisevässä päihdetyössä ja Nuoret PySTyY-hankeessa. Palveluille ja tapaamisille, kokouksille ja koulutuksille syntyi etätönnön malli, joka osin jää uudeksi normaaliksi työmuodoksi. Asiakkaiden tavoittamiseksi käytettiin mm. WA, Discord, YouTube ja Instagram kanavia. Asiakkaita kontaktoitiin myös perinteisesti puhelimitse ja sähköpostilla tavoitettiin Mitä tehtäs? -nettisivuston kautta jaetulla tiedolla, lehtien ja perinteisemmän mainosmateriaalin avulla.

Kesäkuussa nuorisotyö jälleen jalkautui ja elokuussa nuorisotalo- ja kerhotoiminnot käynnistyivät; kävijämäärät nousivat. Erytystä tukea tarvitsevien nuorten asiakkaiden passivoituminen, palveluista putoaminen ja tukiverkostojen riittämättömyys huolestuttivat keväällä - syksyllä myös nämä asiakasmäärät kasvoivat. Syksyllä lisättiin koulunuorisotyötä ja pienryhmiä ja lokakuussa saatiin käyttöön Aseman Lapset ry:n Wauto-auto. Hyödynsimme onnistuneesti Walkers on wheels –kohtaava nuorisotyön mallia 4 kk ajan.

Kulttuuripalvelut toimi poikkeuskeväänä myös verkossa avaten mm. virtuaalisillän tuottamiseksi oman YouTube-kanavansa. Vallitsevan koronatilanteen takia myös kesäkoululaisten ja opiskelijoiden työpaikat jäivät kunnassa toteutumatta, mutta museoiden auki pitoon saatiin luotua varahenkilöjärjestelmä. Pöljän kotiseutumuseon ja Harjamäen sairaalamuseon kävijämäärät olivat ennätyselliset, n. 1500 kävijää. Harjamäen museotoiminta ylitti myös valtakunnalliset uutiskynnykset ja yhteistyössä saatiin toteutettua virtuaalinen museokierros ja luotua näyttelytoimintaan uutta sisältöä.

Kesän alun perinteiset Iltatorit siirtyivät elokuulle. Loppu vuonna toteutettiin yhdessä järjestöjen ja toimijoiden, yhteisöjen ja uuden kulttuurisen kattojärjestön kanssa Elo- ja Valoviikko sekä Kotikulmat valoissa -tapahtumakokonaisuus. Toteutukset tavoittivat suuren joukon kuntalaisia ja toivot valoa pimeimpään aikaan vuodesta. Järjestötoimijoiden osalta heikennystä syntyi kokoontumistilojen vähenemisenä. Leppäkaarten kerhotilan vuokrasopimus päättyi heinäkuussa ja elokuussa kunnantalon järjestöjen kokoontumistila poistui käytöstä. Korvaavia päiväkäyttöisiä tiloja on kunnassa erittäin rajallisesti.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Monipuoliset lasten ja nuorten tarpeita vastaavat palvelut kustannustehokkaasti tuotettuna</i>	Nuorisotilojen käyttöasteen lisääminen ja toimintojen asiakaslähtöisyys.	Tarjottujen palvelujen ja asiakkaiden oikea-aikainen kohtaaminen.	Nuorisotilojen käyttöastetta nostettu ja palveluiden perustana on asiakaslähtöisyys. Yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa tehty kysely antoi lisätietoja mm. talotoimintojen suunnitteluun. Koronarajoitukset aiheuttivat kävijämäärissä ajoittaista laskua.
<i>Tukipalvelujen lisääminen lapsille ja nuorille</i>	Ennaltaehkäisevä tukityö ja palvelujen järjestäminen.	Ennaltaehkäisevä toiminta.	Koulunuorisotyötä, pienryhmätyöskentelyä ja kohtaavaa nuorisotyötä laajennettiin mm. Wauto-toimintaan ja muita nuorten vapaita toimintoja kehitettiin. Korona-aikana nuorten tavoittamiseksi tehtiin laajaa verkkonuorisotyötä; jatkaen sitä edelleen.
<i>Erityisnuorisotyön ja ehkäisevän päihdetyön sekä etsivän nuorisotyön ennaltaehkäisevän palvelutarjonnan lisääminen</i>	Kohdennettua pienryhmätyöskentelyä. Neuvonta- ja opastustyö osaksi perustyötä.	Syrjäytymisen ehkäiseminen ja tukitoimien kehittäminen. Nuorisotakuun toteuttaminen.	Vuoden alusta Ingmanin kuraattorin tehtäviä hoitaa erityisnuorisotyöntekijämme. Ehkäisevä päihdetyöntekijä jatkaa suunnitelman mukaista ennalta ehkäisevää työtä ja etsivää nuorisotyötä vahvistettiin kolmannella etsivällä. Mitä tehtäs?-sivusto palvelee yksikön sekä Nuoret PyS-TyY hankkeen tiedotuskanavana. Tieto- ja neuvontatyö sekä kohtaava nuorisotyö ovat osana perustyötä.
<i>Uusien palvelujen tarjoaminen asiakkaille</i>	Kulttuuritoimen, museoiden arkistoinnien digitalisointi.	Digitalisoitu aineisto asiakkaiden käytävissä.	Kokoontumisrajoitustilana ostettiin ja tuotettiin erilaisia taidetuokioita ja tallenteita nettiin (mm. virtuaalinen museokierros).

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Järjestöyhteistyön syventäminen	HYTE-yhteistyön sekä toimijafoorumin, järjestötoimijoiden kanssa uusien työmuotojen suunnittelu.	Tapahtumatuotannon vakinaistaminen ja lisääminen resurssien puitteissa.	Toimijafoorumi kokoon-tui kaksi kertaa ja syksyllä toteutettiin Elo- ja Valoviikko -tapahtuma-kokonaisuudet yhteis-työkumppanien kanssa
Uusien toimintamallien tarjoaminen asiakkaille	Nuorten tieto- ja neuvontatyön syventäminen ja toimintamallin luominen nuorten kanssa.	Tieto- ja neuvontatyön syventäminen ja juurruttaminen koulu-/nuorisotyöhön ja nuorten osallisuus toiminnassa.	Nettipohjaiset ohjelmat ja selaimet on otettu käyttöön asiakas-työssä. Nuorten kanssa jatketaan toi-mintamallin kehittä-mistä nuorilähtöisiksi.

Informatiiviset tunnusluvut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Tilaisuudet	1 292	650	873
Osanottajat	25 812	22 000	22165
Lautakunnan hyväksymät tavoitteet			
Nuorisotalotoimintaan osallistuneet / ilta	114	140	63
Etsivä- ja erityisnuorisotyö sekä ehkäisevä päihdetyö / kk	196	220	280

Talousarvion toteutuminen

Pientä säästöä syntyi palkkakustannuksissa työtehtävien osa-aikaisuuksien ja tehtäväjärjestelyjen vuoksi. 3. etsivä nuorisotyöntekijä palkattiin AVIn erityisavustuksen turvin lisääntyneeseen palvelutarpeeseen. Tapahtumatuotanto painottui alku- ja loppuvuoteen. Myös uudenlaista sisällöntuotantoa ostettiin alan ammattilaisilta ja yhteistyökumppaneilta, ja jaettiin katsottavaksi mm. kulttuuritoimen some-kanavilla. Etsivien AVIn avustusten ja A-killan syrjäytymistä ennaltaehkäisevään nuorisotyöhön varatun lahjoitussumman siirtokirjausten jälkeen talousarvio toteutui n. 35 000 € säästöin; toimintakate -86 888 €.

Tulot

- Tuet mm. AVIn 3. ENT työntekijän palkkaus ja Museoviraston avustus ..... + 16 932 €

Menot

- Henkilöstökulut ..... - 27 300 €
- Käyttämättömät avustukset (koronarajoitukset peruivat toimijoiden tapahtumia) ..... - 2 668 €
- Aineet, tarvikkeet (sis. korjaustoimet museolla) ..... + 7 370 €
- Muut palvelut ..... + 6 140 €

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	74 200	0	74 200	91 132	16 932
TOIMINTAKULUT	-967 247	0	-967 247	-897 291	69 956
TOIMINTAKATE	-893 047	0	-893 047	-806 159	86 888

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA VUONNA 2020	
<i>Jäsen</i>	<i>Henkilökohtainen varajäsen</i>
Konttinen Heikki, pj	Pakarinen Tuija
Hassinen Raija, vpj	Jääskeläinen Rauno
Haaranen Ari	Niskanen Tuula
Hilden Mila	Hynynen Anniina
Salmela Veikko	Utriainen Eero
Jäykkä Raimo	Halonen Marko
Kiiski Pekka	Kainulainen Henna, 14.12.2020 saakka Snellman Taina, 15.12.2020 alkaen
Korhonen Leena	Repo Esko
Pitkänen Katja	Tuppurainen Tiina

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT
Sitovuus: valtuusto, brutto
Vastuuhenkilö: sosiaali- ja terveysjohtaja Kati Kantanen

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelualue muodostuu kuudesta tulosalueesta; ¹sosiaali- ja terveyspalveluiden hallinnosta, ²sosiaali- ja perhepalveluista, ³maahanmuutosta, ⁴hoiva- ja vanhushpalveluista, ⁵terveyspalveluista sekä ⁶erikoissairaanhoidosta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelualueen toiminta, strategia ja tavoitteet suunnittelukaudella pohjautuivat Siilinjärven kunnan strategiaan. Toiminnan lähtökohtana oli kuntalaisten terveyden, omatoimisuuden, toimintakyvyn, sosiaalisen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen. Asiakaslähtöistä toimintaa, asiakkaan kuulemistä ja hyvää hoitoa pyrittiin toteuttamaan kaikissa tilanteissa sekä tukemaan asiakkaan sosiaalista turvallisuutta ja osallistumista oman hyvinvoinnin parantamiseen kaikissa elämän vaiheissa.

Sisältää valtuustoon sitovana seuraavat tulosalueet:

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Sosiaali- ja terveyspalveluiden hallinto	2 340 949	160 202	2 180 748
Sosiaali- ja perhepalvelut	15 747 571	780 760	14 966 811
Maahanmuutto	46 106	29 320	16 787
Hoiva- ja vanhushpalvelut	17 435 961	2 711 545	14 724 416
Terveyspalvelut	13 490 865	2 281 633	11 209 232
Erikoissairaanhoido	30 891 540		30 891 540
Sitovuustaso yhteensä	79 952 992	5 963 460	73 989 532

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toiminta on toteutunut suunnitelmin mukaisesti koronapandemiasta johtuvaan 18.3.2020 alkaneeseen poikkeustilanteeseen saakka. Toiminta tämän jälkeen kohdentui valtaosin koronaan varautumiseen sekä asiakkaiden palveluun ja hoitoon STM:n linjausten mukaisesti ja poikkeustilan jälkeen tartuntatautilain ja paikallisen tartuntatautilääkärin linjausten mukaisesti. Kevään koronatilanteen jälkeen sosiaali- ja terveyspalveluiden tarve ja asiakkuudet lisääntyivät voimakkaasti mm. hoiva- ja vanhushpalveluissa.

Covid-19 epidemian vaikutukset sosiaali- ja terveyspalveluiden toimintaan olivat monenlaisia ja merkittäviä. Niin kutsutun koronavuoden aikana organisoitiin infektiovastaanotto toiminta, kohdennettiin työpanosta tartuntaketjujen selvittämiseen / jäljittämiseen, valmisteltiin hoiva- ja vanhushpalveluiden lyhytaikaisyksikön valmiutta siirtyä sosiaali ja terveyspalveluiden infektioyksiköksi, henkilöstöä perehdytettiin ja koulutettiin laajamittaisesti koronapotilaiden hoitoon sekä valmistauduttiin siirtämään sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstön työpanosta koronayksikköön. Edellä mainituilla toimenpiteillä oli vaikutuksia sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelutuotantoon, sillä työtä jouduttiin rajaamaan. Tämän seurauksena muun

muassa palveluiden järjestäminen viivästyi, koska esimerkiksi vastaanottoaikoja jouduttiin perumaan ja lyhytaikaishoidon (ml. omaishoidon vapaiden) toteuttamista tauottamaan. Kaikesta huolimatta pystyimme palvelut järjestämään edelleen lain säätämässä rajoissa.

Poikkeusvuoden aikana vierivä kivi ei kuitenkaan sammaloitunut vaan sosiaali- ja terveyspalveluiden tehtäviä ja organisaatorakenteita tarkasteltiin uudelleen muun muassa geneerisen neuvonnan ja palveluohjauksen, muistisairaahan hoitopolun, mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä kasvatus- ja perheneuvonnan ja lasten- ja nuorten mielenterveyspalveluiden prosessien eriyttämisen osalta. Lapsiperhepalveluissa juurrutettiin työtavaksi perhekeskustoimintamallin mukainen monialainen työskentely ja Yhdessä-ajan toimintamallissa siirryttiin vakiinnuttamisvaiheeseen. Lastensuojelussa ja perhesosiaalityössä työskenneltiin systeemiseen lastensuojelun toimintamallin mukaisesti. Hoiva- ja vanhuspalveluissa turvapuhelinhälytyksiin vastaaminen ja auttamiskäyntien organisointi siirtyi kokonaisuudessaan syyskuun 2020 alusta alkaen Kuopion kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluiden tilannekeskukselle (SOTE-TIKE). Terveyspalveluissa vahvistettiin edelleen uutta vastaanottomallia sekä aloitettiin yhteistyö pilotti Itä-Suomen yliopiston ja KYS:n kanssa liikuntalääketieteen erikoistumiskoulutuksesta terveyskeskuksessa.

Viiden vuoden ajan Siilinjärven alueella toimineen Tarinan vastaanottokeskuksen toiminta päättyi Migrin sopimuksen irtisanomiseen joulukuun 2020 loppuun. Vastaanottokeskuksessa olleet turvapaikanhakijat siirtyivät marraskuussa toisiin vastaanottokeskuksiin ja maahanmuuttokoordinaattorin määräaikainen työ päättyi joulukuun lopussa. Toiminnan hiipuminen näkyi vuoden 2020 aikana budjetoitujen kustannuksien ja tulojen jäämisinä alle suunnitellun. Laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden laajemmista terveyspalveluista ei tullut kuluneena vuonna lainkaan kustannuksia.

Vuoden 2020 aikana sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstöä vahvistettiin sosiaalityöntekijällä lastensuojeluun, sosiaaliohjaajalla perhesosiaalityöhön, psykiatrisella sairaanhoitajalla nuorten mielenterveyspalveluihin, lähihoitajalla ja kahdella sairaanhoitajalla kotihoitoon sekä muistikoordinaattorilla ja lääkärillä vastaanottopalveluihin. Henkilöstölisäykset turvasivat lakisääteisten tehtävien hoitoa ja olivat osittain vaihtoehtokustannuksia ostopalvelulle. Sen sijaan sosiaali- ja terveyspalvelut eivät pystyneet panostamaan suunnitellussa laajuudessa henkilöstön osaamisen koulutuksen avulla vuonna 2020, koska poikkeusoloista johtuen valtaosa koulutuksista peruuntui tai siirtyi vuodelle 2021. Tämä näkyy koulutusmäärärahojen sekä majoitus- ja matkustuskustannusten merkittävänä säästönä (noin 140.000 euroa).

Kansalliset strategiset ohjeistukset COVID-19-epidemiasta johtuen muuttivat henkilöstön poissaolokäytänteitä sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakasrajapinnassa tapahtuvissa toiminnoissa. Tätä kautta muodostui paineita henkilöstömenojen kasvuun, kuten sijaiskustannuksiin. Tämä ei kuitenkaan taloudellisena riskinä toteutunut, sillä sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstökuluista syntyi merkittävä säästö. Tähän tosin vaikutti harmillisesti osaavan henkilöstön saatavuuteen ja rekrytointiin liittyneet vaikeudet niin asiakasrajapintaan kuin esimiestehtäviin. Rekrytointia vaikeutti eniten kelpoisuusehdon täyttävien hakijoiden puute, mikä johtunee kasvavasta rekrytointitarpeesta (työvoiman tarve kasvaa suurten ikäluokkien siirtymässä eläkkeelle sekä työikäisen väestön määrä vähenee) sekä sosiaali- ja terveysalan tutkintoon johtavien koulutusohjelmien aloituspaikkojen vähyydestä. Toisaalta rekrytointiin näyttäisi vaikuttavan keskeisesti myös sosiaali- ja terveysalan vetovoimaisuus sekä työnantajakuva, kuten organisaatiokulttuuri, henkilöstöpolitiikka (palkkaus, työsuhteet edut, koulutus- ja uravaihtoehdot) ja organisaation arvot sekä asiat ja mielikuvat, joilla erotuttiin muista työnantajista. Huomionarvoista oli myös se, että sukupolvien välillä työelämäodotukset ja asenteet ovat muuttuneet. Rekrytointiaseman parantamiseen tuleekin tehdä pitkäjänteistä ja määrätietoista kehittämistä rakentamalla uudenlaista konseptia vetovoimaiseen työpaikkaan, jossa huomioidaan muun muassa työntekijän arvostus organisaatiossa, työskentelyilmapiiri, johtamiskäytännöt ja henkilöstöpolitiikka, koulutus sekä kehittämisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet.

Menneen vuoden aikana kilpailutettiin yhteistyössä Sansia Oy:n kanssa ikääntyneiden, mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden sekä kehitysvammaisten asumispalvelut, joissa uusi hankintakausi alkoi kesällä 2020. Lisäksi vuoden aikana oli maakunnallinen lastensuojelun sijaisuhoillon kilpailutus, jossa sopimuskausi alkoi vuoden 2021 alusta, ja lastensuojelun avopalvelujen maakunnallinen kilpailutus syksyllä, jonka sopimuskausi alkaa huhtikuussa 2021.

Sosiaali- ja terveyspalvelun palvelualueen merkittävä taloudellinen riski toteutui kunnanhallituksessa muutetun erikoissairaanhoidon muutostalousarvion, mitä kunnan tekemien laskelmien mukaan pienennettiin 2,5 milj. euroa, osalta. Erikoissairaanhoidon palveluiden ostot ylittyivät noin 1,4 milj. euroa ja lisäksi maksuosuus Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin alijäämästä oli 763.000 euroa. Palveluiden oston ylitys johtui pääosin siitä, ettei Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin elektiivinen toiminta laskenut kevään 2020 tapaan noin puoleen normaalista tasosta vaan kesän jälkeen purettiin hoitojonoja. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin kustannusten lisäksi palvelujen ostoissa on muuta erikoissairaanhoitoa ja sairaankuljetusta. Kevään

COVID-pandemia aiheutti myös sen, että vuoden 2020 jäsenkuntalaskutus jäi alle budjetoidun, mikä vaikutti sairaanhoitopiiriin tilinpäätökseen ja edelleen alijäämään sekä jälkikantoon.

Näiden edellä esitettyjen lisäksi sosiaali- ja terveystaloudessa käynnistyi syyskaudella Tulevaisuuden Sote-keskus ja etäpalveluhanke, joilla tavoiteltiin määrätietoisesti asiakaslähtöistä toiminnan kehittämistä, palvelurakenteen keventämistä sekä palvelujen oikea-aikaista ja tarpeenmukaista kohdentamista luomalla uusia toimintamalleja, kehittämällä prosesseja ja kohdistamalla toimintaa myös ennaltaehkäiseviin ja varhaisen vaiheen palveluihin.

Sosiaali- ja terveystalouden talousarviossa esitettyjä muita riskejä on hallittu riskienhallintaan liittyvillä toimenpiteillä, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusinvestoinnin (sote-keskuksen) edistämällä suunnitelman mukaisesti sekä tehtävien ja organisaatorakenteiden uudelleenjärjestelyillä.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
<p>Kasvu: Sosiaali- ja terveystaloudet pystyvät vastaamaan paremmin palveluntarpeeseen ja palveluiden kasvuun siirtämällä palvelujen painopistettä ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä kotiin vietäviin palveluihin</p>	<p>Asiakaslähtöisten palvelupolkujen ja yhdyspintojen tunnistaminen, kehittäminen ja hallinta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tulosalueiden ylittävien asiakaspolkujen kehittäminen - Monipalvelukäyttäjien ja tarpeiden mukaisten palvelujen kehittäminen - Perhekeskustoimintamallin kehittämisen ja käyttöönotto-työskentelyn jatkaminen yhdessä kunnan sivistyspalveluiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. 	<p>Asiakaslähtöisten palvelupolkujen uudistaminen aiheuttaa tehottomuutta ja lisää talouden kustannuspaineita sekä huonontaa sosiaali- ja terveystalouden mahdollisuutta vastata palvelutarpeeseen ja palveluiden kasvuun.</p> <p>Ennaltaehkäisevät palvelumallit puuttuvat tai palvelut eivät tavoita riittävän varhain, jolloin painopiste säilyy kalliimmissä raskaissa palveluissa.</p>	<p>Siilinjärven vastuulle on nimetty STM:n rahoittaman Tulevaisuuden sote-keskushankkeen työpaketin ”painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisyyn” koordinaatio. Hankkeen toimintasuunnitelman mukaisesti on syyskaudella lähdetty edistämään päätavoitteita, jotka ovat toimintaa ohjaavan digitaalisen alustan kehittäminen, digitaalisen sote-perhekeskuksen/digitaalisten palvelujen käyttöönotto sekä yhtenäisten palvelumallin käyttöönotto, jossa yhtenä palvelumallina on perhekeskuksen ennaltaehkäisevä tuki.</p> <p>Sote-palveluissa ollaan valmisteltu ottamaan käyttöön 3. sektorin toimintaa yhteen kokoaava digitaalinen alusta. Alustan käyttö mahdollistaa yhteistyön lisääntymistä toimijoiden välillä.</p> <p>Toimintamalleista työstettiin muistipotilaan hoitomallin kehittämistä sekä geneerisen palveluohjauksen käyttöönottoa.</p>

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
			<p>Myös mielenterveys- ja päihdepalveluita ohjaava toimintasuunnitelmaa päivitettiin.</p> <p>Vajaaravitsemuksen ehkäisy ja hoidon toimintamalli on laadittu ja verkkokoulutukset olivat syksyllä 2020.</p> <p>Alle kouluikäisten lasten perheille tarjottiin yhdessä aikaa, jossa perhettä tavataan monialaisesti kartoittaen perheen palvelutarpeita.</p>
	<p>Palvelurakenne mahdollistaa oikea-aikaisen palvelujen turvaamisen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna - Lastensuojelun tarpeen vähentäminen - Lääkärin kiireettömälle vastaanotolle päästään 15 vuorokauden sisällä (≤15). - Suun terveydenhuollon kiireettömälle vastaanotolle päästään lain edellyttämässä määräajassa. 	<p>Palvelukyvyyn heikentyessä palveluiden järjestäminen ja tuottaminen asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikeuttavasti vaarantuu.</p>	<p>Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edellisen vuoden seurantajaksoon verrattuna.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9,6 vrk (1/2020–12/2020) • 15,0 vrk (1/2019–12/2019). <p>Lastensuojelun palveluissa olleiden asiakkaiden määrä on vähentynyt verrattuna edellisvuoteen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 211 lasta (2020) • 297 lasta (2019) <p>Terveyspalveluiden toimintaa muutettiin Covid 19-poikkeustilanteesta johtuen 3/2020 lähtien, minkä vuoksi lääkärin kiireettömiä aikoja ja suun terveydenhuollon aikoja ei ole ollut tarjolla normaalisti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tarpeelliseksi todettu hoito on järjestetty kohtuullisessa ajassa.
	<p>Sähköisten asiointikanavien käytön mahdollisuus lisääntyy ja laajentuu.</p>	<p>Sähköisten asiointikanavien puuttuminen vaikeuttaa vastaamaan asiakaspaineen ennustamattomaan kasvuun ja heikentää asiakastytyvyyttä.</p>	<p>Julkishallinnon organisaation sähköiset asiointipalvelut edellyttävät vahvaa tunnistautumista, jotta käyttäjän henkilöllisyys voidaan varmistaa.</p>

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
			VideoVisit etävastaanotto vaihdettiin eKonsultaatio sovellukseen marraskuun alusta. Vammaispalveluissa ja lapsiperhepalveluissa sähköiset yhteydenottoyvälät (lomake ja apunaappi) otettiin käyttöön. eTerveyspalvelut eri lomakkeiden ja sähköisten palveluiden käyttöönotto sekä jatkettiin uusien toiminnallisuuksien jatkovalmistelua.
Hyvinvointi: Henkilöstö voi hyvin ja työskentelee olosuhteissa, joissa turvallisuusriskit on minimoitu	<p>Terveysperusteiset poissaolot vähenevät 10 % vuoteen 2019 lopun tasoon verrattuna.</p> <p>Työtapaturmien, työmatkatapaturmien ja ammattitautien määrä vähenee 25 % vuoteen 2019 verrattuna.</p> <p>Sosiaali- ja terveyspalveluiden henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - henkilöstökoulutuksiin osallistuu > 80 % - osallistuneilla henkilöillä ka. 4 päivää/hlö. 	<p>Huonosti voiva henkilöstö ei ole innostunut eikä kehittä osaaamistaan, jolloin turvallisuusriskit kasvavat vaikuttaen asiakas- ja potilasturvallisuuteen sekä kuntatalouteen.</p>	<p>Terveysperusteiset poissaolot vähenevät 10,6 % ajalla 1.1. – 31.12.2020 vuoden 2019 vastaavaan ajanjaksoon kalenteripäivinä tarkasteltuna.</p> <p>1.1.- 31.12.2020 työtapaturmien, työmatkatapaturmien ja ammattitautien määrä on vähentynyt viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna 91,6 % (446 kpv vähemmän).</p> <p>1.1.-31.12.2020 henkilöstökoulutuksiin osallistuminen väheni 33 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Koulutuksiin osallistumisprosentti koko henkilöstöstä oli 25,3 %. Koulutuspäiviä osallistuneilla on keskimäärin 5,2 kalenteripäivää/ hlö.</p>
Sosiaali- ja terveyspalveluissa havaitaan, tunnistetaan ja raportoidaan vaaratapahtumia jo ennen kuin ne johtavat haittatapahtumiin	<p>Raportoiduista potilas- ja asiakasturvallisuusilmoituksista on vähintään 90 % läheltä piti -tapahtumia.</p>	<p>Potilas- ja asiakasturvallisuudella vaikutetaan potilaan/asiakkaan tarvitsemaan/ saamaan hoitoon, josta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.</p>	<p>Raportoiduista potilas- ja asiakasturvallisuusilmoituksista tammi-joulukuu 2020 oli 27,2 % (tammi-joulukuu 2019 oli 26 %) läheltä piti-tapahtumia.</p>

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Talous: Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten nousu on pienempi kuin valtakunnassa keskimäärin	Suhteellinen asema suhteessa kuntien sote-nettotoimintamenoihin säilyy.	Kilpailukyvytön palvelutuotanto uhkaa kuntataloutta ja heikentää kunnan mahdollisuutta tuottaa palveluita.	Kuntaliiton viimeisin yhteenveto ¹⁾ on tammi-elokuu 2020, missä suhteellinen asema suhteessa kuntien sote-nettotoimintaan on säilynyt täysin samana kuin tammi-joulukuu 2019. Yhteenveto tammi-joulukuu 2020 valmistuu vasta huhtikuussa 2021. <ul style="list-style-type: none"> • Tammi-elokuu 2020 mukaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannukset 2235€/asukas <ul style="list-style-type: none"> - sosiaalihuolto 906 €/asukas, terveydenhuolto 1329€/asukas (perusterveydenhuolto 459 €/asukas ja erikoissairaanhoido 870 €/asukas) • Vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannukset 3 355 €/asukas <ul style="list-style-type: none"> - sosiaalihuolto 1 342 €/asukas, terveydenhuolto 2 021 €/asukas (perusterveydenhuolto 614 €/asukas ja erikoissairaanhoido 1 407 €/asukas) Henkilötyön tuottavuutta ei Covid 19-poikkeustilanteesta johtuen pystytä laskemaan luotettavasti.
	Henkilötyön tuottavuus paranee 1 %.		

¹⁾ 43 suurimman kunnan sekä Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirin (Eksote), Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän (Essote), Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (Kainuun sote), Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymän (Soite), Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote), Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän (Kymsote), Päijät-Hämeen Hyvinvointiyhtymän (Phhyky) ja Ylä-Savon sote kuntayhtymän osavuosi- ja vuosikohtaisten seurantatietojen perusteella.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuottojen kasvua oli myyntituotoissa (183.688 euroa), kuten kotikuntakorvauksissa, maksutuotoissa (5.586 euroa) sekä tuissa ja avustuksissa (140.502 euroa). Tukien ja avustuksien kasvu johtuu Tulevaisuuden sote-keskus ja etäpalveluhankkeesta. Tulojen alenema on muissa tuotoissa (12.050 euroa), mikä johtuu Tarinan vastaanottokeskuksen toiminnan loppumisesta.

Toimintakuluissa merkittävin poikkeama on henkilöstökuluissa, joissa syntyi säästöä sekä hoiva- ja vanhuspalveluissa (748.998 euroa) että terveystoimintakuluissa (504.651 euroa). Toki henkilöstökulujen säästö näkyy muiden palvelujen ostojen ylityksessä, jossa työvoimavuokraus ylittyi merkittävästi (704.478 euroa). Asiakaspalvelujen ostojen ylitys johtui pääosin erikoissairaanhoidon palveluostojen ylityksestä. Sen sijaan muiden palveluiden ostoissa syntyi kokonaisuudessaan säästöä vaikka työvoiman vuokraus yksittäisenä ylittyikin. Muiden palveluiden ostoissa säästöä syntyi muun muassa asiantuntijapalvelujen ostoissa (235.312 euroa), ulkoisten atk-palveluiden ostoissa (112.007 euroa), kuljetuspalveluissa (168.348 euroa), henkilökunnan työmatkakorvauksissa (48.797 euroa), terveystoimintakulujen ostoissa (531.783 euroa), majoitus-, matkustus- ja koulutuspalveluista (138.648 euroa). Aineiden ja tarvikkeiden kulut kasvot johtuen hoitotarvikkeista. Avustukset myös ylittyivät johtuen Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin alijäämän kattamisesta (762.000 euroa). Toimintakuluissa Covid-19 poikkeustilanne näkyy henkilöstökuluissa, jossa on 278.835 euroa kuluja muun muassa kevään henkilöstösiirroista ja syyskaudella koronatestauksesta johtuen. Tämän lisäksi pandemiasta aiheutuneita kustannuksia on hoitotarvikkeissa (223.894 euroa), muissa tarvikkeissa (19.377 euroa), muissa palveluissa, kuten siivouspalveluissa (54.976 euroa) ja koronatestauksessa (874.378 euroa).

Kunakin tulosalueen kohdalla on selvitetty yksityiskohtaisemmin talousarvion toteutumista.

Tulot

- Toimintatuotot ..... + 290 632 €

Menot

- Henkilöstökulut..... - 1 071 778 €
- Palvelujen ostot..... + 343 049 €
  - Asiakaspalvelujen ostot + 721 476 €
  - Muiden palvelujen ostot - 454 015 €
- Aineet, tavarat ja tarvikkeet..... + 156 025 €
- Avustukset..... + 615 619 €
- Muut kulut..... + 17 579 €

SOSIAALI- JA TERVEYS- PALVELUT	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	1 197 941	-20 000	1 177 941	1 361 629	183 688
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	79 812	0	79 812	59 497	-20 315
Maksutuotot	3 833 400	-216 000	3 617 400	3 622 986	5 586
Tuet ja avustukset	0	0	0	140 502	140 502
Vuokratuotot	705 175	-24 000	681 175	674 395	-6 780
Muut toimintatuotot	145 500	-29 000	116 500	104 450	-12 050
TOIMINTATUOTOT	5 961 828	-289 000	5 672 828	5 963 460	290 632
Henkilöstökulut	-23 600 681	0	-23 600 681	-22 528 903	1 071 778
Palvelujen ostot	-45 965 843	1 747 400	-44 218 443	-44 485 904	-267 461
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	-1 758 006	0	-1 758 006	-1 833 593	-75 587
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 084 646	-316 000	-2 400 646	-2 556 671	-156 025
Avustukset	-3 164 400	-1 385 279	-4 549 679	-5 165 298	-615 619
Vuokrat	-2 302 808	0	-2 302 808	-2 267 333	35 475
<i>Sisäiset vuokrat</i>	-1 059 745	0	-1 059 745	-1 051 167	8 578
Muut toimintakulut	-2 490	0	-2 490	-64 122	-61 632
TOIMINTAKULUT	-79 938 619	46 121	-79 892 498	-79 952 992	-60 494
TOIMINTAKATE	-73 976 791	-242 879	-74 219 670	-73 989 532	230 138
Suunnitelman mukaiset poistot	-202 675	0	-202 675	-321 614	-118 939
Vyörytystulot	2 573 349	0	2 573 349	1 976 310	-597 039
Vyörytysmenot	-2 573 349	0	-2 573 349	-1 976 310	597 039

Sosiaali- ja terveystalouden hallinto

Sitovuus: sosiaali- ja terveystalouden, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sosiaali- ja terveystalouden johtaja Kati Kantanen

Toiminnan painopistealueet ja keskeiset muutokset

Sosiaali- ja terveystalouden hallinnon tulosalueella on hallinnon lisäksi hyvinvointi ja terveyden edistäminen, sosiaali- ja terveystalouden keskitetty toimintapalvelut ja ict-palvelut sekä sosiaali- ja terveystalouden hankkeet. Syyskaudella alkoi kaksi uutta hanketta; TulSote- ja Etäpalveluhanke, jotka näkyvät talouden toteutumisessa.

Sosiaali- ja terveystalouden hallintoon kertyi toimintatuottoja reilu 160.000 euroa johtuen alkaneista hankkeista sekä muista korvauksista valtiolta.

Vastaavasti sosiaali- ja terveystalouden hallinnon menoista henkilöstökulut kasvoivat pääsääntöisesti hankkeista johtuen. Muutoin talouden toteutumisessa näkyy Covid-19 poikkeustilanteen vaikutuksia, kuten aineissa, tavaroissa ja tarvikkeissa vähävaraisille jaettavat maskit. Muiden palvelujen ostoissa oli merkittävä vähennys, johtuen muun muassa ulkoisten atk-palvelujen ostojen pienenemisestä sekä poikkeustilanteesta johtuen koulutuspalvelujen käytön vähentymisestä.

Tulot

- Toimintatuotot ..... + 160 202 €

Menot

- Henkilöstökulut..... + 120 379 €
- Palvelujen ostot..... - 196 815 €
  - Asiakaspalvelujen ostot + 16 960 €
  - Muiden palvelujen ostot - 204 648 €
- Aineet, tavarat ja tarvikkeet..... + 42 864 €
- Avustukset..... - 1 000 €
- Muut kulut..... + 1 863 €

Sosiaali- ja terveystalouden hallinto	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	160 202	160 202
TOIMINTAKULUT	-2 373 659	0	-2 373 659	-2 340 949	32 710
TOIMINTAKATE	-2 373 659	0	-2 373 659	-2 180 748	192 911

Sosiaali- ja perhepalvelut

Sitovuustaso: sosiaali- ja terveyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja Minna Pitkänen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Sosiaali- ja perhepalveluissa tuetaan asiakkaita ja perheitä arjessa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti. Tavoitteena on asiakkaiden tukeminen varhaisessa vaiheessa ennaltaehkäisevästi ja edistämällä osallisuutta ja omatoimista selviytymistä arjessa.

Keväällä palvelutoiminnassa korostuivat Corona-epidemian tuomat rajoitteet ja velvoitteet, jotka tuli huomioida palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Useissa palveluissa asiakasvastaanottojen määrät vähenivät maaliskuun lopulta. Asiakkaat toivoivat ei-kiireellisten vastaanottojen siirtämistä ja palvelujen tauolle jättämistä, mutta myös työntekijät arvioivat joidenkin palveluiden tauottamisen mahdollisuutta keväällä. Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeen mukaisesti palvelutarpeen arvioinnin velvoittavat aikarajat pysyivät lastensuojelussa sekä vammaispalveluissa. Kunnan velvollisuus huolehtia lakisääteisten sosiaalipalvelujen järjestämisestä sekä muista sosiaalihuoltolaissa säädetyistä velvoitteista pysyvät ja ole-massa olevat sosiaalipalvelujen asiakuudet säilyivät. Palveluiden järjestämisestä poikkeustilanteesta käytiin keskustelua mm. perheiden kanssa, kuinka palvelut voidaan järjestää huomioiden rajoitteet ja pitäen huolta turvallisuudesta. Lapsiperhepalveluissa turvattiin kaikissa tilanteissa lapsen etu ja oikeus suojeluun. Keväällä tapahtuneet muutokset vastaanottokäynneillä näkyivät etenkin kouluterveydenhuol-lon tarkastuksien siirtymisenä syksyyn sekä myös osittain neuvolapalveluissa, lasten psykologisten tutki-muksien siirtymisenä syksyyn samoin kuin kasvatus- ja perheneuvonnan työskentelyssä.

Henkilöstö työskenteli etänä sekä toimipisteissä. Keväällä käyttöön otettu etävastaanottoteknologia mah-dollisti etävastaanottojen tarjoamisen toimintamalliin soveltuvissa toiminnoissa ja myös asiantuntijaver-kostoja toteutettiin ohjelmaa hyödyntäen. Pohjois-Savon lastensuojelun kehittämissyksikkö käynnisti myös tuki- ja sijaisperheiden valmennuksia etäyhteyksin, toteuttaen osan ryhmätapaamisista sähköisellä yh-teydellä.

Sosiaali- ja perhepalveluissa on vahvistettu monialaista työskentelyä palvelutarpeen arvioinnissa sekä palvelu- ja asiakassuunnitelmissa asiakkaiden antaessa työskentelyyn luvan. Yhteistyössä pyritään yh-teiseen toimintakulttuuriin ja vahvempaan asiakaslähtöiseen toimintaan. Yhteistyötä on tiivistetty vam-maispalvelun, kehitysvammopalvelun, perhesosiaalityön, lasten omaishoidontuen, mielenterveyspalve-luiden ja ikäihmisten palveluohjauksen palveluissa. Yhteinen yli yksikkörajojen menevä keskustelu on lisääntynyt yhteisessä kehittämistyössä. Palveluiden vahvemmalla yhteensovittamisella pyritään löytämään paremmin asiakkaita tukevia ja palvelevia palvelukokonaisuuksia. Perhesosiaalityössä yhteistyötä koulun kanssa on pyritty lisäämään ja kehittämään. Palveluissa varhainen tuki ja ennaltaehkäisevä toi-minta saavutetaan toimintatapojen muutoksella yhteistyössä yli sektorirajojen.

Kunnallinen Lape-työryhmä käynnisti syksyllä perhekeskuksen toimintasuunnitelman valmistelun. Val-mistelussa on mukana seurakunnan ja perheentalon edustus. Maakunnallinen Lape- työryhmä on toimi-nut linkkinä perhekeskusten valtakunnallisen ohjauksen jalkauttamisessa kuntiin sekä maakunnassa kuntavalmistelujen kokoajana.

Lapsiperhepalveluissa jatkui perhekeskustoimintamallin mukaisen monialaisen työskentelyn vahvistami-nen ja juurruttaminen työtavaksi. Syksyllä 2019 aloitetun Yhdessä-ajan toimintamallissa siirryttiin va-kiinnuttamisvaiheeseen. Mallissa lapsiperhepalveluiden toimijat varaavat viikoittain säännöllisen yhteisen ajan, jota voidaan käyttää monitoimijaisena aikana, uuden palveluihin ohjautuvan perheen tapaamiseen yhdessä, tilanteen selkeyttämiseksi ja jatkotyöskentelystä sopimiseksi. Yhdessä-aika on koettu perhei-den sekä työntekijöiden näkökulmasta hyväksi malliksi ja toimintamallia edelleen kehitettiin koskemaan myös kouluikäisten lasten perheitä

Siilinjärvellä oli joulukuussa 4 777 alle 18-vuotiasta lasta. Lastensuojelun tarve on viimeisien vuosien aikana vähentynyt asiakasmäärien kautta tarkasteltuna ja myös perhesosiaalityön asiakasmäärän kasvu on tasaantunut sitten sosiaalihuoltolain toimeenpanon myötä alkaneesta kasvusta. Vuoden aikana sosi-aalihuoltolain mukaisissa palveluissa oli 225 lasta, eli 4,71 % alle 18-vuotiaista lapsista ja lastensuojelun asiakuudessa oli 211 lasta, jossa laskua edellisvuoteen 29 % (297 lasta). Lastensuojelun avohuollon asiakuudessa oli 135 lasta, eli 2,82 % alle 18-vuotiaista lapsista. Lastensuojelussa palvelu kohdentuu entistä selvemmin juuri lastensuojelulain perusteella palveluiden ja tuen tarpeessa oleville lapsille ja per-heille, tuen tarpeet ovat intensiivisempiä ja myös vahvaa sosiaalityön tukea vaativaa.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä laski edellisvuodesta. Vuoden aikana kiireellisessä sijoituksessa oli 10 lasta ja määrä laski edellisvuodesta. Pienten lasten sijoitukset ovat toteutuneet perhehoitona ja lyhytaikaisen perhehoidon päivystysrinki on vahvistanut perhehoidon ensisijaisuutta. Huostaanottoja tehtiin 3. Vuoden aikana huostaanotettuina sijaishuollossa oli 37 lasta ja vuoden lopussa huostassa oli 32 lasta, määrä laski edellisvuodesta.

Lastensuojelulain muutos vuoden 2020 nosti jälkihuollon ikärajaa 25 ikävuoteen. Toiminnassa näyttäytyy nyt jossakin määrin muiden kuntien jälkihuollossa olevien nuorten asioiden siirtoa asuinkunnan toteuttamaksi, mikä vaatii resurssin riittävyden seurantaa jatkossa.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön työryhmät kouluttautuivat 2019 systeemiseen lastensuojelun toimintamalliin ja työskentely käynnistyi vuoden 2020 alusta. Työskentelymallissa hyödynnetään perheterapeutista ymmärrystä ja työskentelyssä huomio kiinnittyy ihmisten välisiin suhteisiin ja vuorovaikutukseen, ei yksittäisen ongelman hoitamiseen, työskentely on kokonaisvaltaista lapsen, vanhempien ja koko perheen tukemista. Työryhmä toteutti toimintamallin itsearviointin joulukuussa, jossa tunnistettiin työskentelymallin omaksumisen osaksi normaalia toimintaa olevan osin vielä kesken. Henkilöstön kokemana toimintamallissa tiimityöskentely vahvistuu ja lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa työlleen tuen moniammatilliselta tiimiltä ja perheterapeutilta. Työskentelymalliin liittyvien viikkotiimien vakiintumista ja työskentelyn avaamista ja tunnetuksi tekemistä asiakkaille on tarve edelleen vahvistaa. Korona vaikutti toimintamalliin liittyvien tiimien toteutumiseen ja tiimejä oli vuoden aikana 11, joista asiakkaita oli läsnä viidessä.

Lapsiperheiden palveluissa yksi pullonkaula on ollut perheneuvonnan palveluiden riittämättömyys ja työryhmää vahvistettiin kolmannella psykologi – sosiaalityöntekijä -työparilla syksystä 2019. Työryhmän pysyessä toimimaan täydellä resurssilla odotusaika on lyhentynyt. Ensimmäiselle ajalle lähtevä kutsukirje on muokattu ja ensimmäisen ajan mahdollistaminen kolmen kuukauden sisällä on tavoitteena vahvemmalla resurssilla.

Perheneuvonnan tiimissä valmisteltiin kasvatus- ja perheneuvonnan ja lasten- ja nuorten mielenterveyspalveluiden prosessien eriyttäminen, jonka myötä myös potilas- ja asiakaskirjauksissa siirrytään 2021 alusta käyttämään sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ohjelmaa palvelun mukaisesti. Prosessien työstäminen jatkuu 2021.

Nuorten psyykinen oireilu on kasvanut ja 2019 syksystä määräaikaisena ollut sairaanhoitajan tehtävä vakinaistettiin vuoden 2021 alusta. Nuorisopsykiatriin vastaanotto- ja konsultaatiopalvelua hankittiin ostopalveluna. Perustason näyttöön perustuvaa osaamista masennuksen tunnistamiseen ja lyhytkestoiseen strukturoituun ohjaamiseen vahvistetaan maakunnassa IPC-koulutuksilla (interpersonal counseling). Sairaanhoitajat, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajat ja aluepsykologit kouluttautuivat menetelmään syksyllä ja menetelmän juurruttamista tuetaan menetelmäohjauksella. Poliisin Ankkurityöryhmän toiminnassa ostetaan Kuopion kaupungin sairaanhoitajan työpanosta siilinjärveläisten jatkotyöskentelyn mahdollistamiseksi.

Äitiys- ja lastenneuvolassa sekä kouluterveydenhuollossa on tarjottu kaikille perheille suunnitelman mukaiset laajennetut terveystarkastukset, suurin osa perheistä käyttää tarjotun mahdollisuuden. Lapset puheeksi menetelmän mukaista keskustelua tarjotaan lastenneuvolan 4-vuotistarkastuksien yhteydessä perheille ja toimintamallia kehitetään edelleen. Henkilöstön kouluttautuu työskentelymalliin vaiheittain. LP –menetelmän tavoitteena on lapsen hyvinvoinnin ja suotuisan kehityksen tukeminen sekä ongelmien ennaltaehkäiseminen.

Huoltoliitto ry:n hallinnoima, sosiaali- ja terveysministeriön avustusrahoituksella toimivan perheentalon ensimmäinen toimintavuosi vakiinnutti talon toiminnan. Perheentalo tarjoaa lapsiperheille avoimen matalankynnyksen kohtaamispaikan, johon järjestöt tuovat sisällöllistä toimintaa ja kunnan palveluista jalkautetaan toimimaan kumppanina. Yhteistyössä on toteutettu vahvuutta vanhemmuuteen ryhmä. Perheentalo on monipuolistanut perheille tarjolla olevaa toimintaa ja mahdollistanut järjestöille paikan tuoda omia toimintoja lähelle perheitä.

Kehitysvammaisten päivätoiminta jäi tauolle Koronan vuoksi viikolla 13 ja tauko jatkui toukokuun loppuun saakka. Kesäkuussa päivätoimintaa tarjottiin omassa asunnossa ja vanhempien luona asuville asiakkaille. Heinäkuussa päivätoiminta oli suunnitellulla kesälomatauolla ja elokuussa toiminta nostettiin porrastetusti käyntiin ja loppuvuosi pystyttiin toimimaan suunnitellusti.

Päivänkierron asumisyksikössä käynnistyi Kotipolku Oy:n omistamassa osassa lattiapintojen korjaus tammikuun alusta ja kyseisen osan asukkaat siirtyivät väistöön Mummon kammariin. Korjaustöiden aika- taulu venyi suunnitellusta ja paluu Päivänkiertoon mahdollistui kesäkuussa. Kevään ajan yksikkö toimi kahdessa toimipisteessä ja Korona-epidemian alettua jouduttiin henkilöstöt eriyttämään toimipisteittäin, minkä myötä resurssitarve kasvoi. Päivätoiminnan sulkeuduttua siirtyivät päivätoiminnan ohjaajat työskentelemään asumispalveluissa. Lisäksi yksittäisiä työntekijöitä kunnan muista palveluista, joissa työ vähentyi, siirtyi työskentelemään asumispalveluissa. Toiminnan toteuttaminen kahdessa toimipisteessä vaati lisäyksen henkilöstöresurssiin sekä kaksi yökköä, joka nosti yksikön henkilöstömenoja kevään aikana.

Kehitysvammaisten asumispalveluiden tarve kasvoi vuoden aikana ja uusia sijoituksia palveluun tapahtui. Vuoden lopussa tehostetussa palveluasumisessa oli 44 asiakasta, palveluasuminen 3, tuetussa 11 ja Vaalijalan laitoshoidossa kaksi asiakasta.

Vammaispalvelussa otettiin käyttöön sähköinen yhteydenottolomake. Vammaispalveluissa palveluhakemusten määrä laski keväällä ja palvelutarpeen arvioinnit pystyttiin toteuttamaan määrärajoissa huomioiden rajoitteet. Vammaispalvelun henkilökohtaisen avun palveluissa työnantaja mallilla toimiville asiakkaille tarvittavat suojaimet pystyttiin järjestämään, kun suojaintilanne parani.

Vammaispalveluissa henkilökohtaisen avun piirissä olevien asiakkaiden määrä pysyi lähes ennallaan. Henkilökohtaisen avun järjestämisessä otettiin käyttöön palveluseteli, jonka käyttö käynnistyi kesällä.

Sosiaali- ja perhepalveluissa, etenkin pandemian alussa, oli hankaluutta saada henkilöstölle suojaimia ja vajetta ilmeni pitkälle keväeseen yksittäisissä artikkeleissa. Suojaimia käytetään tarvittaessa kaikissa toiminnoissa edelleen. Suojaimista syntyvä kustannus on täysin budjetin ulkopuolista kuluja.

Sulkavansillan päihdeasiakkaiden päivätoiminta pysyi auki koko vuoden. Päivätoimintakeskus turvasi erityisen haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden ohjauksen ja neuvonnan matalalla kynnyksellä sekä pystyi osaltaan vastaamaan heidän välttämättömien perustarpeiden huolehtimisesta. Päivätoimintakeskuksessa luotiin toimiva malli asiakasmäärärajoitteiden noudattamiseen ja hygieniavelvoitteita noudatettiin.

Sosiaali- ja perhepalveluissa rakennettiin sosiaalihuollon uusi asiakastietojärjestelmä, Lifecare Effica ympäristö syksyn aikana ja henkilöstö koulutettiin uuteen käyttöjärjestelmään. Uudessa ohjelmassa toteutuu sosiaalihuollon palvelutehtäväluokituksen mukainen asiakirjojen konteksti. Sosiaalihuollon palveluissa valmistauduttiin Kanta-palveluun liittymiseen ja sähköisen arkistoinnin käynnistymiseen vuoden 2021 alusta.

Vuoden aikana kilpailutettiin kolme palvelukokonaisuutta Sansian toteuttamana. Kehitysvammaisten tehostettu palveluasuminen, jossa uusi hankintakausi alkoi 1.7.2020, maakunnallinen lastensuojelun sijais- huollon kilpailutus, jossa sopimuskausi alkoi vuoden 2021 alusta sekä lastensuojelun avopalvelujen maakunnallinen kilpailutus syksyllä, jonka sopimuskausi alkaa huhtikuussa 2021.

Pitkään jatkunut pula pätevistä henkilöstöstä etenkin erityispalveluissa ja sosiaalityössä on muodostunut palvelukykyyn liittyväksi isoksi riskiksi. Avoinna on vakinaisen puheterapeutin tehtävä ja psykologien sekä sosiaalityöntekijöiden sijaisuuksien täyttö on ollut hankalaa. Myös sijaisten saanti hoitohenkilöstön osalta on heikentynyt. Erityistyöntekijöiden saatavuuteen pyritään vaikuttamaan mm. harjoittelumahdollisuuksien tarjoamisella.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Kasvatus- ja perheneuvonnan palvelu järjestetään oikea-aikaisesti ja palvelun vaikutus lisääntyy</i>	Asiakasprosessien kehittäminen, kutsukirje ensimmäiselle ajalle.	Ensimmäinen aika annetaan kolmen kuukauden sisällä ilmoittautumisesta.	Kutsukirje ensimmäiselle ajalle on valmisteltu ja otetaan käyttöön uuden asiakastietojärjestelmän myötä. Keskimääräistä aikaa ensimmäiselle käynnille ei ole ohjelmavaihdoksen vuoksi saada luotettavasti.
<i>Kehitysvamma- ja vammaispalveluiden palveluohjaus on asiakaslähtöistä ja palveluohjauksella yhteensovitetään asiakkaiden tarvitsemia palveluja</i>	Kehitysvamma- ja vammaispalveluiden palveluohjausprosessi mallinnetaan ja ensivaiheen ohjauksen ja neuvonnan palveluväylät tehdään selkeiksi, selvitetään sähköisen yhteydenoton mahdollisuus.	Yksi yhteinen palvelunumero, sähköinen yhteydenottoväylä, asiakas ohjautuu tarvitsemaansa palveluun.	Sähköinen yhteydenottolomake on otettu käyttöön. Kehitysvamma- ja vammaispalvelun työryhmän palveluprosessin mallinnus on aloitettu ja työnjakoja on selkeytetty.
<i>Asiakasnäkökulman vahvistaminen kehitysvammapalveluiden toiminnossa</i>	Asiakkaille ja heidän omaisille tehdään laadullinen asiakaskysely. Kyselyn tuottamaa tietoa hyödynnetään toiminnan sisältöjen kehittämisessä, pieniä kehittämisasioita viedään käytäntöön viiveettä ja isomista muodostetaan suunnitelma.	Asiakasnäkökulman huomioiminen ja asiakkaiden kokemuksen hyödyntäminen palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä muodostuu käytännöksi.	Asiakaskysely toteutettiin lokakuussa. vastausprosentti 32,1 % (137/44). Palautetta hyödynnetään avopalveluiden kehittämisessä.
<i>Lapsi- ja perhelähtöiset, yhtenäiset ja toimivat palvelukokonaisuudet lapsiperheille</i>	Luodaan toimivat yhteistyörakenteet perheille palveluja tuottavien yksiköiden välille, mallinnusta haetaan kokeilujen kautta.	Monitoimijainen asiakassuunnitelma mahdollistuu perheille, jotka ovat useiden palveluiden käyttäjiä.	Poikkeustilanne on vaikuttanut monitoimijajaisien palvelujen kehittämiseen ja tarjoamiseen erityisesti kevään aikana ja kesän myötä monitoimijajaisista työskentelyä on jälleen pystytty tarjoamaan perheille. ”Kysy-kuuntele-tuekutsu mukaan”-toimintatapaa on vahvistettu lapsiperhepalveluissa. Yhdessä-aika alle kouluikäisten lasten monialaisessa työskentelyssä on kokeilussa. Alle 18-vuotiaiden omaishoidon tuen suunnitelma tarjotaan monialaisena.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Aikuissosiaalityön sosiaaliohjauksen tavoitteellisessa asiakasprosessissa asiakkaan toimintakyky ja elämänhallinta vahvistuu	Mallinnetaan sosiaaliohjauksen asiakasprosessi.	Työskentelymalli on otettu käyttöön, tavoitteellisessa asiakasprosessissa on 20 asiakasta kuukausitasolla	Aikuissosiaalityön asiakkuuksia sosiaaliohjaajalla ajalla 1.1.-31.12.20 yhteensä 37 kpl ja palvelutarpeen arviointiselvityksiä samalla ajalla 73 kpl.
Nuorten mielenterveyspulmien hoitaminen perustasolla vahvistuu	Perustason palveluprosessin selkeyttäminen, resurssin vahvistaminen.	Nuorten asiakasmäärä perustasolla kasvaa ja vähenee erikoissairaanhoidossa	IPC-koulutus Kysin järjestämänä toteutui lokakuussa. Toisen sairaanhoitajan tehtävä nuorten mielenterveyspalveluissa on vakinaistettu vuoden 2021 alusta.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TA 2019	TA 2020	TP 2020
Laajojen terveystarkastusten määrä äitiysneuvolassa	191	200	166
Laajojen terveystarkastusten määrä lastenneuvolassa	650	700	617
Laajojen terveystarkastusten määrä kouluterveydenhuollossa	794	1000	892
Perheneuvonnan asiakkaat			
- aikuiset	*716	1 000	493
- lapset	*371	500	424
Aluepsykologin asiakkaat		430	468
Aluepsykologi (toinen aste)		135	101
Sairaanhoitajan asiakkaat, nuorten mielenterveyspalvelut		150	113
Lastenpsykiatrin asiakkaat		200	142
Puheterapian asiakkaat		360	264
Toimintaterapian asiakkaat		180	126
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat	213	200	135
Huostassa olevien määrä (31.12.)	33	36	32
Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaat	50	60	43
Perhesosiaalityön asiakkaat	245	250	225
Päivänkierron käyttövuorokaudet (asumisyksikkö)	4 344	4 600	4 367
Toimintakeskuksen käyttöpäivät (Harjamäen työ- ja päivätoimintakeskus)	Toimintakeskus 4 295 Avotyö: 1 638	6 800	2 668 1 902
Henkilökohtaisen avun asiakkaat	164	155	167
Kuljetuspalvelun asiakkaat	416	420	402

Talousarvion toteutuminen

Sosiaali- ja perhepalveluiden tilikauden tulos oli 92,6 %, muutostalousarvio alittui 1 230 461 euroa.

Tulot

Toimintatuottojen toteuma oli 97,2 %, suunniteltu tulokertymä alittui 22 868 €.

Menot

Toimintakulujen toteuma oli 93,1 %.

Henkilöstökulujen toteuma oli 101,1 %, ylitystä syntyi 53 614 euroa.

Avustuksia myönnettiin 2 350 050 euroa, toteuma 97,2 %.

Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki alittui 22 987 euroa, toteuma 83,6 % (117 013 €). Täydentävää ja /tai ehkäisevää toimeentulotukea saaneita kotitalouksia oli 241, taloudellista tukea saaneiden määrä laski 31 kotitaloudella (272).

Vammaispalveluissa asiakkaille annettavat avustukset alittuivat 16 979 euroa (2 013 021 €), palvelut kuuluvat kunnan erityisen järjestämismääräyksiin. Kustannukset kasvoivat edellisvuodesta 68 153 euroa. Suurin osa avustuksista oli henkilökohtaista apua (167 asiakasta) ja palveluasumista omaan kotiin henkilökohtaisella avulla (22 asiakasta). Asunnon muutostöiden osuus vaihtelee vuosittain ja päätöksä oli 27.

Myös lapsiperheiden sosiaalipalveluissa avustukset alittuivat 12 006 euroa (186 394€).

Palveluja ostettiin 7 424 942 eurolla, joista **asiakaspalveluja** ostettiin 6 132 394 eurolla, joissa kasvua edellisvuoteen on 149 766 euro, mutta kokonaisuutena palvelujen ostoissa kasvua edellisvuoteen 34 928 euroa ja alitus muutostalouksarvioon 1 166 975 €.

Alitusta syntyi hyvinvointineuvolassa 70 088 euroa, lapsiperheiden sosiaalipalveluissa 823 133 euroa ja sosiaali- ja vammaispalveluissa 192 905 euroa muutostalouksarvioon nähden. Kehitysvammaisten laitoshoidon ostot Vaalijalasta alittui 28 425 euroa suunnitellusta sekä kehitysvammaisten päivätoiminnan ostot alittuivat 41 404 eurolla, johtuen pääasiassa kevään palvelusuluista.

Kehitysvammaisten asumispalveluiden ostot yksityisiltä palveluntuottajilta ja Vaalijalalta ylittivät 83 184 euroa (2 192 922 €), kasvua edellisvuoteen 313 525 euroa. Myös kehitysvammaisten kuntoutusjaksojen ostot ylittivät 81 817 euroa (557 742 €) suunnitellusta.

Ulkoisissa muiden palvelujen ostoissa muodostui säästöä 373 046 euroa. Merkittävimmät säästöt syntyivät asiantuntijapalveluissa 33 835 euroa, ulkoisissa atk-palveluissa 11 528 euroa, majoitus- ja ravitsemuspalveluissa 10 285 euroa, matkustuspalveluissa ja päivärahoissa 11 730 euroa, henkilökunnan työmatkakorvauksissa 12 326 euroa ja koulutuspalveluissa 38 083 euroa. Vammaispalvelulain mukaisissa kuljetuspalveluissa säästöä syntyi 155 154 euroa, palvelun piirissä oli 402 asiakasta ja säästöä syntyi myös tuki- ja perhehoitajien kulukorvauksissa 63 191 euroa suunnitellusta.

Tulot

• Myyntituotot.....	- 50 423 €
• Maksutuotot.....	+ 13 728 €
• Vuokratuotot.....	+ 2 455 €
• Muut tuotot.....	+ 11 230 €

Menot

• Henkilöstökulut.....	+ 53 614 €
• Palvelujen ostot.....	- 1 136 975 €
o Asiakaspalvelujen ostot.....	- 812 501 €
o Muiden palvelujen ostot (ulk).....	- 373 046 €
o Muiden palvelujen ostot (sis).....	+ 48 572 €
• Aineet, tavarat, tarvikkeet	- 21 450 €
• Avustukset.....	- 68 350 €
• Muut toimintakulut.....	+ 13 267 €

Sosiaali- ja perhepalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	887 628	-84 000	803 628	780 760	-22 868
TOIMINTAKULUT	-16 757 465	-150 000	-16 907 465	-15 747 571	1 159 894
TOIMINTAKATE	-15 869 837	-234 000	-16 103 837	-14 966 811	1 137 026

Maahanmuutto

Sitovuustaso: sosiaali- ja terveystaloutta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja Minna Pitkänen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Maahanmuuttokoordinaattori työskenteli osa-aikaisesti vastaten kunnan ja vastaanottokeskuksen välisestä tiedonkulusta ja yhteistyöstä sekä seurasi valtakunnallista ohjeistusta ja tiedotti henkilöstöä asioista tarvittavilta osin. Migri ilmoitti kesäkuussa seitsemän vastaanottokeskuksen sopimuksen irtisanomisesta ja Siilinjärvellä sijaitsevan Tarinan vastaanottokeskuksen toiminnan päättymisestä joulukuun 2020 loppuun. Toiminnan päättymisen myötä vastaanottokeskuksessa olleet turvapaikanhakijat siirtyivät marraskuussa toisiin vastaanottokeskuksiin. Maahanmuuttokoordinaattorin määräaikainen työ päättyi joulukuun lopussa.

Kotouttamisohjelman päivitys on tehty ja suunnitelma tuodaan päätöksentekoon kevään aikana.

Toiminta väheni läpi vuoden ja näkyi sekä budjetoitujen kustannuksien, että tulojen jäämisinä alle suunnitellun. Tilikauden tulos oli 113,6 %, ylitys 2 373 euroa, joka muodostuu johdon vyörytyksistä, joita ei talousarviossa ollut suunniteltu.

Talousarvion toteutuminen

Tulot

- Toimintatuotot ..... - 60 680 €

Menot

- Palvelujen ostot ..... - 63 349 €
  - Asiakaspalvelujen ostot -34 033 €
  - Muiden palvelujen ostot -30 091 €
- Muut toimintakulut ..... + 1 513 €
- Vyörytykset..... + 2 978 €

Maahanmuutto	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	90 000	0	90 000	29 320	-60 680
TOIMINTAKULUT	-107 392	0	-107 392	-46 106	61 286
TOIMINTAKATE	-17 392	0	-17 392	-16 787	605

Hoiva- ja vanhustalpalvelut

Sitovuus: sosiaali- ja terveystalpalvelu, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: hoiva- ja vanhustalpalvelujohtaja Marja Kavilo

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Hoiva- ja vanhustalpalveluiden toiminnan keskiössä oli vallitsevan COVID 19-pandemia tilanteen tuomat muutokset toimintaan ja palveluihin. Sosiaali- ja terveystalpalveluissa muutettiin osa lyhytaikashoidon yksikön Mummon kammarin tiloista infektiotykösiksi. Tällä toimenpiteellä varauduttiin korona-potilaiden hoitamiseen, jotka eivät täytä tehohoidon perusteita mutta heidän terveydentilansa vaatii hoitoa, jota ei voida toteuttaa kotiin tai asumistalpalveluyksikköön. COVID19-pandemia tilanteen vuoksi keväällä keskeytettiin lyhytaikais- eli intervallihoido sekä ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan toiminta. Nämä muutokset näyttäytyivät kevään ja kesän aikana mm. omaishoitajien uupumisena, yksinäisyyden ja turvattomuuden lisääntymisenä ikäihmisillä sekä kotona asuvien ikäihmisten toimintakyvyn laskuna. Syksyllä lyhytaikashoidon yksikön toiminta sekä ikäihmisten kuntouttava päivätoiminta pystyttiin käynnistämään tauon jälkeen uudelleen.

Kotihoidon toiminnassa varauduttiin keväällä COVID19-pandemiaan rajaamalla henkilöstön työskentelyä entistä tiukemmin oman hoitoringin alueelle. Tämä mahdollistui keväällä lisäresurssien avulla, jota kotihoitoon saatiin henkilöstösiirtojen myötä varhaiskasvatustalpalveluiden sekä koulunkäynnin ohjaajien myötä. Tämän lisäksi hoiva- ja vanhustalpalveluiden varahenkilöstö siirtyi työskentelemään kotihoidon hoitorinkeihin. Henkilöstön työskentely yhden hoitoringin alueella onnistuttiin toteuttamaan todella hyvin kevään aikana, ja tämä vähensi henkilökunnan sairaslomia merkittävästi sekä lisäsi asiakastytytyvää. Lisäresurssina ollut henkilöstö palautui omiin tehtäviinsä päiväkotien ja koulujen avatessa toimintaansa uudelleen, joka vaikeutti jälleen henkilöstöresurssin niukkuuden vuoksi yhden hoitoringin alueella työskentelyä. Syksyn aikana kotihoidon henkilöstön sairaspotilaat ovat jälleen lähteneet kasvuun mutta kokonaisuudessaan sairaslomissa tapahtui vuoden aikana merkittävä muutos parempaan suuntaan sairaspotilaspäivien vähennyttä 40 %.

Hoivakodissa asuvien ikäihmisten osalta COVID 19-pandemian leviämisen ehkäisemiseksi tehdyt toimenpiteet keväällä ja kesällä vaikuttivat omaisten tapaamisten rajoittamiseen. Asumistalpalveluihin hankittiin muutamia tabletteja, joilla mahdollistettiin yhteydenpitoa omaisiin mm. videopuheluiden muodossa. Kesän aikana tapaamisia toteutettiin ulkona ja syksystä alkaen omaiset ovat voineet vieraila jälleen yksiköissä tietyin rajoituksin.

COVID19-tilanne pysyi kunnassa hallinnassa myös loppuvuoden aikana mutta henkilökunnan sairastuminen muihin infektiotiloihin ja sen myötä ohjeiden mukaisesti matalalla kynnyksellä töistä pois jäanti lisäivät entisestän haasteita henkilöstöresurssien riittävydessä sekä asumistalpalveluissa että kotihoidossa.

Turvapuhelinpalvelukokonaisuuden toteuttaminen yhteistyönä Kuopion kaupungin kanssa toteutui vuoden 2020 kevään ja kesän aikana suunnitellun aikataulun ja toimintamallin mukaisesti. Turvapuhelinhälytyksiin vastaaminen ja auttamiskäyntien organisointi siirtyi kokonaisuudessaan syyskuun alusta alkaen Kuopion kaupungin sosiaali- ja terveystalpalveluiden tilannekeskukselle (SOTE-TIKE).

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Vetovoimainen työpaikka	Työnantajan markkinointi: <ul style="list-style-type: none"> • positiivinen näkyvyys sosiaalisessa mediassa • yhteistyö oppilaitosten kanssa. 	15 hakijaa / avoinna oleva tehtävä.	Kotihoivapalvelut haussa: <ul style="list-style-type: none"> • 18 lähihoitajan tehtävää, joihin yht. 44 hakijaa eli n. 2 hakijaa/tehtävä • 2 sairaanhoitajan tehtävää, yht. 7 hakijaa, eli n. 3 hakijaa/tehtävä • 1 kotihoidon päällikkö; 14 hakijaa. Asumispalvelut haussa: <ul style="list-style-type: none"> • 3 lähihoitajan tehtävää, joihin yht. 56 hakijaa eli n. 19 hakijaa/tehtävä. • 1 sairaanhoitajan tehtävä, johon 8 hakijaa. • osastonhoitaja; 20 hakijaa.
	Laadukas opiskelijaohjaus.	90 % opiskelijoista tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen.	Suullinen palaute opiskelijoilta hyvää ja tulevat myös mielellään sijaisiksi harjoittelujaksojen jälkeen. Sähköisesti täytettävä palautelomake toimitetaan opiskelijan sähköpostiin.
	Hyvä perehdytys (Sotevi-hanke).	Keskeisimmät perehdytyksessä käytettävät materiaalit ovat virtuaalisessa oppimisympäristössä vuoden 2020 loppuun mennessä.	Lääkehoidon perehdytykseen hankkeessa tehty Lääkemaisteri-peli julkaistiin 3/2020. Sotevi-hankkeessa tuotettu perehdytysmateriaali julkaistu Intrassa sekä soveltuvin osin myös kunnan www-sivuilla. Kokonaisuudessa perehdytysmateriaali tullaan siirtämään Vuolearning-koulutuslustralle.
Hyvinvoiva ja sitoutunut henkilöstö	Hyvä valmentava johtaminen, esimiesten kouluttaminen.	Enintään 5 % irtisanoutuu.	Irtisanoutunut 15 työntekijää, joista 3 eläköitynyt. Tämä on 8,6 % henkilöstön määrään suhteutettuna. Irtisanoutumisten syynä on ollut mm. muutto toiselle paikkakunnalle, työpaikan vaihdos tai eläköityminen.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
	Henkilöstö mukana oman työn kehittämisessä.	Vähintään 5 kpl vuoden aikana.	<ul style="list-style-type: none"> • geneerinen palveluohjaus malli • turvapuhelinpalveluiden toimintamallin muutoksen työstäminen • tiimi- ja vuorovaikutussopimuksen työstäminen työssä tulevien haasteiden käsitteilyyn /yhteistyön tukemiseen • työaikavuorojen kehittämistyö ja kotihoiton myöntämisperusteiden työstäminen jatkuvat edelleen kotihoidossa.
	Infektioista johtuvien sairaslomien vähentäminen hyvän hygieniasaamisen ylläpitämisellä	Infektioista johtuvien poissaolopäivien väheneminen 20 % edellisen vuoden tilanteeseen verrattuna	Infektioista johtuvien sairaspöissaolopäivien lukumäärä on vähentynyt 1,2 % edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna.
Asiakkaiden saama laadukas hoito	Säännöllisen kotihoiton asiakkaan luona käyvien eri hoitajien määrä vähenee	Viisi tutuinta hoitajaa tekee 60 % käynneistä	Viisi tutuinta hoitajaa on tehnyt 62 % käynneistä (aiemmin 54 %).
	Kivun aktiivinen hoito	Kohtalaista tai vaikeaa kipua päivittäin ≤ 20 %:lla	Kotihoito 40 % (aiemmin 35 %). Asumispalvelut: Kaaripolun palvelukoti 16 % (aiemmin 13 %) Vanhan Pappilan palvelukoti 23 % (aiemmin 24%).
	RAI-toimintakykyarvioinnin aktiivinen käyttö	Hoitosuunnitelma on laadittu RAI-tuloksiin pohjautuen	Hoitosuunnitelmat tehdään Rai-tuloksiin pohjautuen mutta potilastietojärjestelmän muutoksen myötä standardoitu malli tulosten hyödyntämiseen puuttuu eikä korona-rajoitusten vuoksi ole pystytty henkilöstöä kouluttamaan sisäisesti RAI tulosten hyödyntämiseen Pegasoksen hoitosuunnitelman teke- misessä.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Avovastaanotto			
• Muistipoliklinikan sairaanhoitajan käynnit	402	500	Toiminto siirtynyt terveyspalveluiden alle.
Palveluohjaus			
• Palveluohjauksen puhelinneuvonta		2 000	1 306
• Palveluohjauksen arviointikäynti		1 100	1 240
• Viranomaisten yhteydenotot ikäihmisten sosiaalipäivystystapauksissa	*16	10	47
• Ilmoitus iäkkään ihmisen palvelutarpeesta	*17	20	21
• Omaishoidontuen saajat/keskim./kk	113	110	92
• Vanhukset (65 vuotta täyttäneet)	61	60	79
• Vammaiset	52	50	13
• Omaishoidon arviointikäynti, ensikäynti		40	32
• Omaishoidon vuosittainen seurantakäynti		110	110
SAS		150	65
• SAS päätösten määrä	*79		
• Keskimääräinen jonotusaika palveluasumiseen (vuorok.)	*57	90	49
Kotihoito			
• Säännöllinen kotihoito (tunteina)	*41 503	50 000	53 440
• Säännöllinen kotihoito (käyntimäärä)	*102 512	120 000	134 257
• Säännölliset kotihoidon asiakkaat	190	190	237
• Suunniteltu välitön työaika (prosenttia)	61	60	60
• Toteutunut välitön työaika (prosenttia)	60	60	55
• Tilapäinen kotihoito (käyntimäärä)	2 050	2800	Ei eriteltävissä
Kotihoidon tukipalvelut			
• Turvapalvelut (käyntimäärä)	*1 639	1900	1 612
• Ateriapalvelu asiakkaat / kk	*139	140	159
Asumispalvelut			
• Mummon Kammarin lyhytaikaiset+pitkäaikaiset hoitop.	5 537	7 300	7 825
• Kaaripolun lyhytaikaishoitopäivät	1 463	1 400	1 295
• Kaaripolun pitkäaikaishoitopäivät	9 017	8 760	9 060
• Vanhan Pappilan pitkäaik. hoitopäivät	22 797	21 900	22 698
Ostopalvelut			
• Kotihoidon ostot (tunteina)	4 677	1 000	4 919
• Perhehoitopäivät	2 141	2 200	1 531
• Erytisryhmien pitkäaikaishoitopäivät	*6 959	9 000	8 689
• Ikäihmisten pitkäaikaishoitopäivät	*13 055	26 600	29 209
Palveluiden piirissä olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus			
• Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus (prosentteina), Laatusuositus 91–92%	*93,6	93	92,7
• Omaishoidontukea saavien 75 vuotta täyttäneiden osuus (prosentteina), Laatusuositus 5–6 %	*2,5	3	2,6
• Säännöllistä kotihoitoa saavien 75 vuotta täyttäneiden osuus (prosentteina), Laatusuositus 13–14 %	*8	9	13,9
• Tehostetussa palveluasumisessa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus (prosentteina), Laatusuositus 5–6 %	*6,4	7	7,3
• Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus (prosentteina), Laatusuositus 3 %	0	0	0

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuotot

Toimintatuottoja kertyi kokonaisuudessaan lähes 125 000 euroa arvioitua enemmän. Erityisesti toimintatuottojen kertymä oli suurempi Vanhan pappilan palvelukodin ja kotihoidon osalta talousarvioon verrattuna. Vastaavasti COVID19-pandemiasta johtuneiden toiminnassa tapahtuneiden muutosten vuoksi tuoloja kertyy vähemmän Ikääntyneiden päivätoiminnan osalta, joka oli suljettuna puolet toimintakaudesta. Lisäksi toimintatuottojen osalta kertymä pieneni ikääntyneiden hoitokotiostoissa asiakkaiden valitessa yhä useammin palvelusetelin.

Toimintamenot

Henkilöstökuluissa muodostui säästöä avoinna olevien tehtävien vuoksi joihin ei ole saatu palkattua työntekijöitä erityisesti kotihoidon ja varahenkilöstön osalta sekä viivästettyjen rekrytointien vuoksi yhteensä 750 000 euroa.

Palvelujen ostot ylittyivät kokonaisuudessaan 507 000 euroa. Ylitys muodostui pääosin henkilöstön työvoiman vuokrauksesta aiheutuneista kuluista vajaa 570 000 €. Koronatilanteesta johtuen jouduttiin tehostamaan asumispalveluiden yksiköiden siivousta, jonka vuoksi puhtaanapalveluista muodostui ylitystä 40 000 euroa. Säästöä syntyi vastaavasti asiakaspalveluiden ostoista vajaa 70 000 €.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat tiliryhmässä ylitys muodostui pääosin hoitotarvikkeiden osalla, jossa ylitystä lähes 100 000 euroa. Kustannukset pitävät sisällään korona-tilanteeseen varautumisesta muodostuneita kuluja erityisesti suojarusteiden hankinnan osalta sekä hoitotarvikejakelusta annettavien tuotteiden hinnannoususta muodostuneita kulueriä.

Avustuksissa säästöä syntyi kotihoidon palvelusetelin osalta 37 000 euroa ja palveluasumisen palvelusetelin osalta noin 40 000 euroa. Omaishoidontuen osalta toteuma oli talousarvion mukainen.

Tulot

- Toimintatuotot ..... + 124 695 €

Menot

- Henkilöstökulut..... - 748 998 €
- Palvelujen ostot..... + 507 207 €
  - Asiakaspalvelujen ostot - 68 655
  - Muiden palvelujen ostot + 575 862
- Aineet, tavarat ja tarvikkeet..... + 138 634 €
- Avustukset..... - 78 031 €
- Muut kulut..... - 35 788 €

Hoiva- ja vanhuspalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 586 850	0	2 586 850	2 711 545	124 695
TOIMINTAKULUT	-17 017 101	-618 000	-17 635 101	-17 435 961	199 140
TOIMINTAKATE	-14 430 251	-618 000	-15 048 251	-14 724 416	323 835

Terveyspalvelut

Sitovuus: sosiaali- ja terveystaloutakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: johtava lääkäri Katri Hollmén

Toiminnan painopistealueet ja keskeiset muutokset

Terveyspalveluiden tulosalue tuottaa tai hankkii Siilinjärven kunnan väestölle sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon sairaanhoidolliset palvelut lukuun ottamatta kotisairaanhoidoa ja toteuttaa lisäksi merkittävässä määrin keskeisten kansantautien ennaltaehkäisyä. Palveluiden kysyntä on ollut viime vuodet kasvavaa.

Vuotta 2020 leimasi COVID19-pandemia, joka vaikutti kaikkeen terveyspalveluiden toimintaan. Terveyspalveluiden henkilökunta joutui ennen näkemättömän paineen alle mutta toimi joustavasti ja ennakkolooltomasti uutta opiskellen ja oppien. Kukaan ei kieltäytynyt uusista tehtävistä ja henkilökunta oli valmis muutokseen hyvinkin nopealla tempolla.

Alkuvuoden aikana mm. vastaanotto toiminnassa keskityttiin uuden vastaanottomallin sisäänajoon ja paranteluun. Muutoksia tehtiin alun kokemusten perusteella ja toiminta saatiin maaliskuun alkuun mennessä mukavalle mallille. Potilastietojärjestelmän vaihto loppuvuodesta 2019 työllisti edelleen kaikissa yksiköissä monen vastaanotolle tulleen potilaan Pegasos-tietojen ollessa tyhjiä. Tietoja haettiin entisestä järjestelmästä ja siirrettiin uuteen järjestelmään, mikä oli hidasta. Vuoden edetessä tämä tarve väheni mutta ei poistunut vielä kokonaan.

Lääkäritilanne oli edellisvuotta parempi. Lyhytaikaisiin poissaoloihin sijaisia ei ollut saatavilla. Sisäilmatilanne vaikeutti edelleen rekrytointia. Nykyisten toimitilojen kunto ja käytettävyys vaikuttaa toimintaan monin muinkin tavoin. Uuden terveyskeskusrakennuksen rakennustöiden käynnistyminen syksyllä 2020 toi kuitenkin toivoa paremmasta.

Maaliskuussa COVID19-pandemia levisi Pohjois-Savoon ja aiheutti monenlaisia muutoksia terveyspalveluiden toimintaan. Kiireettömiä aikoja peruttiin eikä uusia annettu. Infektiovastaanotolle järjestettiin erilliset tilat, akuuttivastaanotolle tehtiin tilajärjestelyjä, henkilökuntaa sijoitettiin uudelleen, suojautumista ja muuta toimintaa suunniteltiin ja harjoiteltiin jne. Videovälitteinen etävastaanotto toiminta polkaistiin käyntiin. Näytteenotto järjestettiin nopeasti. Kesällä päästiin lähelle normaalia toimintaa mutta elokuun alusta testaaminen lisääntyi voimakkaasti ja jouduttiin jälleen tekemään tilajärjestelyjä, jotta infektiopotilaiden vastaanotto saatiin järjestettyä turvallisesti muista erillään. Varautumista ja eri skenaarioiden mukaisen toiminnan suunnittelua jatkettiin koko ajan samalla kun omaa toimintaa pidettiin yllä mahdollisimman laajasti. Keväällä osa toiminnoista ajettiin alas, jolloin henkilöstöä voitiin siirtää testaamiseen ja tartunnan jäljitykseen. Syksyllä muun toiminnan jatkuessa lähes normaalisti henkilökunnan riittävyys oli suurempi ongelma. Oma henkilökunta ei kesän jälkeen kysynnän räjähdysmäisen kasvun myötä enää riittänyt testaamiseen, joten testaaminen järjestettiin ensin vuokratyövoiman avulla, sitten 2 kk ajan Pihlajalinnalle ulkoistettuna ja marraskuusta lähtien Islabin voimin ostopalveluna. Valtavat testausmäärät näkyvät tilinpäätöksessä asiakaspalvelujen oston kasvuna. Tartunnan jäljitykseen siirrettiin keväällä väkeä suun terveydenhuollosta mutta sen jälkeen tämä työ on hoidettu omin voimin.

Keväällä vastaanotto toimintoja muutettiin puhelinajoiksi ja kuntalaiset itsekkin vähensivät oleellisesti palveluiden käyttöä. Myyntilaskutus laski rajusti. Kesän tultua tilanne normalistui ja syksyn aikana myyntilaskutusta kertyi paremmin kuin muutostaloutsarviota tehdessä näytti.

Hoidossa ja tutkimuksessa tarvittavien suojainten hankkiminen oli pandemian alkuvaiheessa haastavaa mutta sittemmin tilanne helpottui.

Muistipoliklinikatoimintaa tehostettiin palkkaamalla muistikoordinaattori. Muistihoitaja siirtyi terveyspalveluihin ja työnjakoa muutettiin. Muistipoliklinikka siirtyi loppuvuodesta fyysisesti Mummonkammarin alakerkaan terveyskeskuksen sisäilmaongelmien vuoksi.

Yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston ja KYS:n kanssa aloitettiin pilotti liikuntalääketieteen erikoistumiskoulutuksesta terveyskeskuksessa. Erikoistuva lääkäri toimii tässä tehtävässä 50 % työajalla. Rahoitus on tiedossa ainakin vuoden 2021 loppupuolelle asti.

Ryhmäohjausta elintapaohjauksessa lisättiin ETAPPI-ryhmillä. Ryhmien ohjaukseen osallistuvat mm. valtimotautihoitajat, liikuntalääketieteeseen erikoistuva lääkäri ja ravitsemusterapeutti ja yhteistyössä ovat mukana kuntoutus ja liikuntapalvelut.

Vuodeosaston hoitajaksojen määrä laski COVID 19-pandemiavuotena. Siihen johtivat erikoissairaanhoidon jatkohoitojaksojen vähentyminen, sovitut käytännöt ikäihmisten hoidon järjestämisestä sekä yleinen hoitoon hakeutumisen lasku. Pienemmän potilasmäärän myötä potilaita voitiin sijoittaa suurimpiinkin potilashuoneisiin turvavälit huomioiden ja järjestää eristys koronanäytteen vastausta odottaville potilaille ja infektiopotilaille. Keväällä oli haasteita saada potilas- ja työturvallisuuden takia tarvittavia suojaimia. Vuodeosasto antoi konsultaatio- ja koulutustukea hoiva- ja vanhuspalveluille koronapotilaiden hoitoon varautumisessa. Saattohoidon ja tukiosastotoiminnan tarpeessa oli tasaista nousua. Saattohoidettavan läheiset saivat osallistua hoitoon vapaasti, vaikka muutoin vierailuja osastopotilaiden luo rajoitettiin pandemia-aikana.

Vastaanotolla ja vuodeosastolla otettiin alkuvuodesta käyttöön hoitotarvikkeiden täyttöpalvelu, jossa Servica huolehtii sovitun valikoiman tilauksista ja hyllyjen täytöstä sekä varaston kierrosta. Tämä on vapauttanut hoitohenkilökunnan työaikaa omaan työhön.

COVID19-epidemian vuoksi kiireetön suun terveydenhuolto jouduttiin ajamaan alas pääsiäisen jälkeen sekä tartuntariskien minimoimiseksi että suojainten säästämiseksi. Lomautuksilta vältyttiin henkilökunnan oltua valmis siirtymään muihin tehtäviin ja toisaalta järjestelemään lomiaan ja muita vapaitaan. Kesän alusta toiminta saatiin nostettua normaaliksi ja keväällä toteutumatta jääneet kutsut saatiin hammaslääkärinkutsujen osalta ajan tasalle loppuvuodesta, mutta suuhygienistikutsut olivat yhä 1 - 2 kk:ta jäljessä vuoden lopussa.

Muutoin suun terveydenhuollossa jatkettiin edelleen ehkäisevän hoidon ja työnjaon korostamiseen perustuvaa kustannustehokasta toimintatapaa, johon kuuluu mm. takaisinkutsujärjestelmä. Sillä voidaan ehkäistä erittäin hankalien hoitojen tarvetta hoitamalla sairaudet jo alkuvaiheessa. Oikomishoitoa jatkettiin oikomishoitoon erikoistuvan hammaslääkärin ja häntä ohjaavan erikoishammaslääkärin avulla. Oikomistiimi työskentelee terveyskeskuksen takapihan viipalerakennuksessa. Erikoishammaslääkärin työpanosta suukirurgiaan ostettiin ostopalveluna 7/2020 saakka, tämän jälkeen saatiin palkattua kirurgiaan erikoistuva hammaslääkäri työskentelemään Siilinjärven suun terveydenhuollossa 1 päivä kuukaudessa. Erikoishammaslääkäritasoista protetiikan ja parodontologian hoitoa toteutettiin yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston hammaslääketieteen laitoksen opetusklinikan kanssa.

Henkilökuntalukumäärä oli vuoden alussa yhtä hammaslääkärivakanssia lukuun ottamatta täysi. Vastaava hammaslääkäri oli perhevapaalla 6/2020 saakka, jolloin hallinnolliset tehtävät oli siirretty johtavan lääkärin hoidettavaksi. Loppuvuodesta eläköitymisen myötä suun terveydenhuollosta jäi pois yksi hammaslääkäri ja yksi suuhygienisti. Hammaslääkärin vakanssi täytettiin kuukausi eläköitymisen jälkeen, joten henkilöstökuluihin syntyi säästöä myös tämän kautta.

Muutostalousarvioon suunnitellut tuotot ylittyivät suun terveydenhuollossa 35.000 euron verran, lisäksi palkkakuluissa syntyi säästöä 170.000 euroa edellä mainituista syistä johtuen.

Mielenviereyspalveluissa hoitotakuujonoa on syntynyt syksystä 2019 lähtien. Jonossa oli vuoden 2020 lopussa noin 50 potilasta. Potilaat on saatu hoidettua hoitotakuun puitteissa. Vuoden 2020 käyntimäärissä näkyy laskua, joka selittyy koronan vuoksi tehdyillä järjestelyillä: etävastaanottoja on hoidettu puhelimitse, pandemian alkuvaiheissa VideoVisitillä ja syksystä lähtien FlowMedikin eChat-palvelulla. Ryhmätoiminnot ovat olleet minimissä pandemian vuoksi. Vakituisen psykiatrin tilapäistä poissaoloa on paikattu erikoistuvan lääkärin työpanoksella sekä ostopalveluina hankittuina psykiatrin ja nuorisopsykiatrin palveluilla. Erityisesti nuoret saivat lisää perusterveydenhuollon psykiatriapalveluja. Sähköinen yhteydenotto-palvelu Klinik otettiin käyttöön. Kotikuntoutusta on kehitetty ja tehostettu ja tätä työtä tullaan jatkamaan. Kotona tapahtuva avokuntoutus olisi tarpeen ja tarjolla useammallekin mutta osa hoidosta todennäköisesti hyötyvistä kieltäytyi siitä sen maksullisuudesta johtuen. Tämä asia nostetaan esiin ja uuteen harkintaan vuoden 2021 aikana.

Mielenviereyspalvelut osallistui syksystä 2019 lähtien geneerisen (yleisen) neuvonta- ja palveluohjauksen suunnitteluun. Tavoitteena oli ja on yhdessä hoiva- ja vanhuspalveluiden sekä kehitysvammopalveluiden kanssa parantaa ja yksinkertaistaa kuntalaisten palveluihin pääsyä ja toisena tavoitteena on vapauttaa yksiköiden resurssia esim. ennaltaehkäisevään työhön. Tätä toimintaa ei tavoitellussa muodossa saatu käyntiin resurssiongelmien vuoksi mutta parannuksena aiempaan asioita pohditaan moniammatillisessa tiimissä 2 – 3 viikon välein. Neuropsykiatristen potilaiden hoitopolkua on valmisteltu, koska paine näiden

potilaiden hoitoon tulee kasvamaan perusterveydenhuollossa. Neuropsykiatrinen valmennus on aloitettu yli 18-vuotiaille. Kaiken kaikkiin mielenvireysoyksikkö on tehnyt aiempaa enemmän yhteistyötä muiden yksiköiden kanssa.

Kuntoutuksessa apuvälinelainaamon toiminta muuttui lautakunnan päätöksen mukaisesti 1.3.2020 lähtien. Servica Oy huolehtii isojen apuvälineiden varastoinnista ja huollosta sekä asennusta vaativista apuvälineistä. Pienet apuvälineet ovat edelleen Siilinjärven apuvälinelainaamossa ja siellä tehdään myös pienimpiä huoltotöitä. Yhteistyö Servican kanssa sujui hyvin.

Sähköisen asiointin suunnittelu eteni siten, että vuoden lopussa se oli lähes valmis ilman lääkärin lähetettä tapahtuvan TULES-suoravastaanoton osalta.

Fysioterapeutit olivat mukana toukokuun alussa aloittaneen liikuntapoliklinikan suunnittelussa.

Keväällä kuntoutuksenkin asiakasmäärät vähenivät Covid19-epidemian vuoksi. Fysioterapiaryhmät olivat poissa toiminnasta maaliskuun alusta lähtien elokuun loppuun asti asti mutta toimivat syksyllä pienennettyin ryhmin. Pandemian vuoksi kuntoutuksen kuntosali ei ollut avoimessa käytössä maaliskuun alun jälkeen, jotta erityisryhmiin kuuluvat kuntoutettavat voivat harjoitella turvallisesti. Etävastaanottoa käytettiin myös kuntoutuksessa.

Terveystyöntehtävillä on lakisääteinen täydennyskoulutus. Pandemiavuosi aiheutti hankaluuksia tämän veloitteen täyttämiseksi. Elvytyskoulutukset saatiin pidettyä pienryhmissä keväällä vastaanottopalveluissa keväällä ja vuodeosastolla syksyllä. Muuten koulutukset toteutuivat kevään täydellisen katkon jälkeen pääosin etäkoulutuksina ja Terveystyön verkkokursseina. Suurin osa henkilökunnasta suoritti Ota puheeksi – verkkokurssin, jossa käsiteltiin tapoja alkoholinkäytön puheeksi ottamiseen ja avun tarjoamiseen. Tartunnan jäljitykseen koulutettiin henkilökuntaa mm. THL:n ja yliopistojen yhteistyössä järjestämällä laajalla verkkokurssilla.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Ryhmämuotoiseen fysioterapiaan osallistuvien henkilöiden kuntoutuksen tavoitteellisuuden vahvistaminen</i>	Asiakkaan, fysioterapeutin ja muiden tarvittavien osallisten kanssa mietitään yhdessä tavoite ja tavoitteen saavuttamisen keinot sekä kirjataan tavoite fysioterapialehdelle.	80 % pitkäaikaiskuntoutujista.	Tehty 94,59 %:lle pitkäaikaiskuntoutujista.
<i>Henkilöstön osallistuminen täydennyskoulutuksiin ja tuoreen tiedon ja hoitokäytäntöjen tuominen työyhteisöön</i>	Luodaan seuranta- ja koulutuspalautemalli.	Suurin osa osallistuu täydennyskoulutukseen STM:n suosituksen mukaan ja antaa koulutuspalautteen työyhteisölle.	Alkuvuodesta tämä toteutui mutta koronapandemian leviyttä Suomeen koulutukset peruttiin. Osa koulutuksista toteutui etänä.

Informatiiviset tunnusluvut

	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Lääkäreiden ja hoitajien vastaanotto toiminta			
Lääkäreiden vastaanottokäynnit	25066	31 000	21 050
Lääkäreiden akuuttivastaanottokäynnit	5040	4 500	5644
Hoitajien vastaanottokäynnit	29520	35 500	24 175
Hoitajien akuuttivastaanottokäynnit	1768	2 500	1023
Radiologiset tutkimukset röntgen / UÄ	5514/1498	5 000/1 500	4 756/1 158
Terveyskeskuksen sairaala			
Hoitopäivät	10589	9 800	7 941
Hoitojaksot	1524	1 400	1 228
Keskimääräinen hoitoaika	7	7	7
Täyttöaste	85	90	75
Suun terveydenhuolto			
Käynnit	23087	24 000	26 780
Kuntoutus			
Apuvälinelainaukset	1988	2 450	1 804
Lääkinnällisen kuntoutuksen päätökset	66	70	47
Apuvälinepäätökset	285	350	278
Yksilökäynnit	5345	6 000	3 405
Ryhmäkäynnit + ryhmävastaanotto	1906	2 500	437^{*)}
Perhekäynnit			479^{*)}
Mielenterveys- ja päihdepalvelut			
Käynnit vastaanotolla	4744	4 800	3 524
Kotikuntoutuksen käynnit	5017	7 000	4611

^{*)} Tilastointimuutos; ryhmävastaanotto muuttunut maaliskuun 2020 alussa ryhmäkäynneiksi ja lastenfysioterapia käynnit tilastoituvat perhekäyntinä

Talousarvion toteutuminen

Tulot

- Toimintatuotot (syksyllä toiminta saatiin pidettyä yllä kevättä paremmin)..... + 89 283 €

Menot

- Henkilöstökulut (sijaispula, suun th:n toiminnan alasajo)..... - 504 651 €
- Palvelujen ostot..... - 148 959 €
  - Asiakaspalvelujen ostot + 255 601 € (COVID-testaus)
  - Muiden palvelujen ostot - 422 092 € (kevään sulut/toiminnan alasajo)
- Aineet, tavarat ja tarvikkeet (toimintojen supistukset) ..... - 4 327 €
- Muut kulut (mm. Mummonkammarin vuokra, Servican lavapaikkavuokrat)..... + 36 724 €

Terveyspalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 397 350	-205 000	2 192 350	2 281 633	89 283
TOIMINTAKULUT	-13 136 478	-975 600	-14 112 078	-13 490 865	621 213
TOIMINTAKATE	-10 739 128	-1 180 600	-11 919 728	-11 209 232	710 496

Erikoissairaanhoito

Sitovuus: sosiaali- ja terveyslautakunta, brutto

Vastuuhenkilö: johtava lääkäri Katri Hollmén

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin vuoden 2020 tulos jäi alijäämäiseksi. Alijäämän hyvitystä edellisiltä vuosilta tuli maksettavaksi kunnille vuoden 2020 aikana, Siilinjärvelle 1,473 milj. euroa. Talouden tasapainottamiseksi sairaanhoitopiirissä oli suunnitelmia, joita ei voitu täysimääräisesti toteuttaa COVID19-pandemian aiheuttamien muutosten ja kustannusten vuoksi. Pandemian vuoksi kiireetöntä toimintaa sairaaloissa ajettiin keväällä 2020 tilapäisesti alas mutta loppuvuonna toiminta oli lähes normaalia ja jonojakin purettiin. Palvelujen ostoon oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 30 379 816 € ja toteutuma oli 29 243 920 €.

Muutostalousarviokäsittelyn yhteydessä kunnanhallituksessa leikattiin erikoissairaanhoidon menoarviota 2,5 miljoonalla eurolla. Menot toteutuivat kuitenkin palvelualueen ennusteen mukaisesti, jolloin ylitystä syntyi lähes tehdyn leikkauksen verran 2,134 miljoonaa euroa.

Erikoislääkäreiden käynnit terveyskeskuksessa ovat jatkuneet pandemian aikanakin, joskin eripituisia taukoja osassa palveluissa keväällä oli.

Talousarvion toteutuminen

Menot

- Henkilöstökulut..... + 7 633 €
- Palvelujen ostot..... + 1 364 104 €
- Avustukset..... + 763 000 €

Erikoissairaanhoito	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-30 546 524	1 789 721	-28 756 803	-30 891 540	-2 134 737
TOIMINTAKATE	-30 546 524	1 789 721	-28 756 803	-30 891 540	-2 134 737

TEKNINEN LAUTAKUNTA

TEKNINEN LAUTAKUNTA VUONNA 2020

<i>Jäsen</i>	<i>Henkilökohtainen varajäsen</i>
Katainen Lauri, pj	Ryynänen Keijo
Parviainen Lassipekka	Pöyhönen Arttu, 10.4.2020 saakka Nenonen Esko, 11.4.2020 alkaen
Iskala Jonna	Meyes Helena
Partanen Aki	Vestenius Mikko
Puustinen Ritva	Valtanen Marjo
Renvall Riitta	Jääskeläinen Heikki
Uljonen Henri	Kaija Merja

TEKNISET PALVELUT

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja Ari Kainulainen

Tekniset palvelut on yksi kunnan viidestä palvelualueesta. Tekniset palvelut tuottavat tukiluonteisia palveluita muille palvelualueille toimitiloihin, varikkopalveluihin ja hankintoihin liittyvissä tehtävissä sekä vastaa kuntatekniikasta. Lisäksi palvelualueeseen kuuluvat lakisääteisinä viranomaispalveluina rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu sekä yksityistieasiat.

Palvelualueen ydintoiminta-alueet ovat:

- toimitilojen ja kuntatekniikan uudisrakentaminen, peruskorjaus ja ylläpito
- ydintoimintoja tukevat tekninen hallinto- ja varikkopalvelut
- viranomaislautakunnan alaisuudessa viranomaispalveluina toimivat rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu sekä
- teknisen lautakunnan jaostona olevat yksityistieasiat.

Palvelualue sisältää seuraavat valtuustoon nähden sitovat kokonaisuudet:

SITOVUUSTASOT	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
<i>Tekninen lautakunta</i>			
Tekniset palvelut (brutto)	-3 582 073	1 501 940	-2 080 133
<i>Teknisen lautakunnan jaosto</i>			0
Yksityistieasiat (brutto)	-119 296		-119 296
<i>Viranomaislautakunta</i>			0
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu (brutto)	-581 508	328 581	-252 927
<i>Laskennallisesti eriytetty taseyksikkö</i>			0
Toimitilojen ylläpito (tilikauden tulos)	-4 120 288	6 871 026	2 750 738
Sitovuustasot yhteensä	-8 403 166	8 701 547	298 381

TEKNISET PALVELUT	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	307 100	0	307 100	1 314 707	1 007 607
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	<i>141 620</i>	<i>0</i>	<i>141 620</i>	115 281	-26 339
Maksutuotot	328 000	0	328 000	359 944	31 944
Vuokratuotot	297 295	0	297 295	307 639	10 344
<i>Sisäiset vuokratuotot</i>	<i>6 350 302</i>	<i>0</i>	<i>6 350 302</i>	6 344 240	-6 062
Muut toimintatuotot	200 000	0	200 000	96 019	-103 981
TOIMINTATUOTOT	7 624 317	0	7 624 317	8 537 829	913 512
Valmistus omaan käyttöön	130 000	0	130 000	163 717	33 717
Henkilöstökulut	-2 340 709	0	-2 340 709	-2 428 140	-87 431
Palvelujen ostot	-1 822 611	0	-1 822 611	-2 185 870	-363 259
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	<i>-440 585</i>	<i>0</i>	<i>-440 585</i>	-416 240	24 345
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 970 360	0	-1 970 360	-2 141 873	-171 513
Varastojen lisäys/vähennys	0	0	0	1 546	1 546
Avustukset	-201 708	0	-201 708	-162 113	39 595
Vuokrat	-491 720	0	-491 720	-567 099	-75 379
<i>Sisäiset vuokrat</i>	<i>-506 704</i>	<i>0</i>	<i>-506 704</i>	-492 882	13 822
Muut toimintakulut	-11 360	0	-11 360	-10 495	865
TOIMINTAKULUT	-7 785 757	0	-7 785 757	-8 403 166	-617 409
TOIMINTAKATE	-31 440	0	-31 440	298 381	329 821
Poistot	-4 556 879	0	-4 556 879	-5 213 570	-656 691

Tekniset palvelut

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja Ari Kainulainen

Toiminta-ajatus

Teknisten palveluiden sitovuustaso sisältää ydintoimintoja tukevat teknisen hallinnon ja varikkopalvelut sekä toimitilojen ja kuntatekniikan uudisrakentamisen, peruskorjauksen ja ylläpidon.

Sisältää valtuustoon sitovana seuraavat tulosalueet:

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Tekninen hallinto ja varikkopalvelut	766 019	201 067	401 236
Kuntatekniikka	2 816 054	1 137 156	1 678 898
Sitovuustaso yhteensä	3 582 073	1 338 223	2 080 133

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Henkilöstöresurssit ovat niukat ja rekrytointivaikeudet realisoituivat.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riski-arvio	TOTEUTUMINEN
Kasvu: <i>Vastataan rakentamisella kunnan väestönkasvun tavoitteeseen</i>	Pitkántähtäimen mukainen suunnittelu ja hallittu kasvu.	Kunnan talous, resurssit.	Taivallahden 2. vaihe ja Pyöreälahden 3. vaihe ovat valmiita.
Hyvinvointi: <i>Vanhoista alueista huolehtiminen</i>	Pitkántähtäimen mukainen kunnossapito.	Kunnan talous, resurssit.	Saneeraustyöt on tehty Pyylammella ja Simonsalossa. Kasurilantien saneerauksen 2. vaihe on valmis.
Talous: <i>Tiukka talouskuri</i>	Talousarvion mukainen toiminta.	Voimakkaat sääilmiöt, ilmastonmuutos.	Toteutui hyvin.

Talousarvion toteutuminen

Palvelualueen talousarvion toteutui suunnitellulla tavalla. Toimintakulujen suuruuteen vaikuttaa kunnosapitokustannukset, jotka ovat riippuvat keliolosuhteista.

TEKNISET PALVELUT	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	268 600	0	268 600	1 100 036	831 436
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	<i>141 620</i>	<i>0</i>	<i>141 620</i>	113 203	-28 417
Maksutuotot	35 000	0	35 000	36 651	1 651
Vuokratuotot	12 000	0	12 000	4 416	-7 584
Muut toimintatuotot	200 000	0	200 000	83 917	-116 083
TOIMINTATUOTOT	657 220	0	657 220	1 338 223	681 003
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	130 000	0	130 000	163 717	33 717
Henkilöstökulut	-1 061 529	0	-1 061 529	-1 310 075	-248 546
Palvelujen ostot	-1 006 466	0	-1 006 466	-1 301 837	-295 371
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	<i>-257 427</i>	<i>0</i>	<i>-257 427</i>	-240 369	17 058
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-437 130	0	-437 130	-476 674	-39 544
Varastojen lisäys/vähennys	0	0	0	1 546	1 546
Avustukset	-86 860	0	-86 860	-48 901	37 959
Vuokrat	-33 650	0	-33 650	-43 795	-10 145
<i>Sisäiset vuokrat</i>	<i>-140 378</i>	<i>0</i>	<i>-140 378</i>	-152 215	-11 837
Muut toimintakulut	-11 000	0	-11 000	-9 753	1 247
TOIMINTAKULUT	-3 034 440	0	-3 034 440	-3 582 073	-547 633
TOIMINTAKATE	-2 247 220	0	-2 247 220	-2 080 133	167 087
Poistot	-1 975 008	0	-1 975 008	-2 115 807	-140 799

Tekninen hallinto ja varikkopalvelut

Sitovuustaso: tekninen lautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja Ari Kainulainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Henkilöstöresurssit ovat niukat: varahenkilöä ei ole asiakaspalvelussa eikä varikolla.

Talousarvion toteutuminen

Pysäköintivirhemaksutuotot jatkoivat laskuaan: tähän syynä olivat digitaalisen pysäköintikiekon yleistyminen, yleisen pysäköintikäyttämisen parantuminen sekä asiakkaiden väheneminen (koronatilanne). Muilta osin talousarvio toteutui suunnitelman mukaisesti.

Tulot

- Pysäköintivirhemaksut..... - 118 000 €

Tekninen hallinto ja varikkopalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	343 620	0	343 620	201 067	-142 553
TOIMINTAKULUT	-716 296	0	-716 296	-766 019	-49 723
TOIMINTAKATE	-242 676	0	-242 676	-401 236	-158 560

Kuntatekniikka

Sitovuus: tekninen lautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilöt: kuntatekniikan päällikkö Timo Korhonen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Henkilöstöresurssit ovat niukat ja työtehtäviä on jouduttu jakamaan usealle eri henkilölle.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

TEKNISEN LAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Uusien asuinalueiden infran rakentaminen määrärahojen puitteissa	Uusien asuntoalueiden infran rakentaminen heti vuoden alusta.	Työohjelman mukaisesti. Tonttien luovutus-tavoite (maan-käyttö).	Taivallahti 2. vaihe ja Pyöreälahti 3. vaihe ovat valmiita.
Jatketaan vanhojen asuin-alueiden infran saneeraamista määrärahojen puitteissa	Uusien saneeraus-kohteiden osalta rakennustyöt käynnistyvät keväällä 2020.	Työohjelman mukaisesti.	Kasurilantien peruskorjaus valmis. Simonsalon ja Pyylammen peruskorjaukset ovat valmiit. Rissala/Sammakkoniementie klv valmis.
Säilytetään katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossapidon nykyinen taso	Huolehditaan kunnossapidosta määrärahojen puitteissa.	Negatiivisen kuntalaispalautteen väheneminen.	Varaudutaan ja reagoidaan tulevaan talvikunnossapitokauteen.
Säilytetään olemassa olevan liikenneväylien infra-omaisuuden arvo ylläpitokorjauksilla	Tehdään liikenne-turvallisuus- ja käytettyysparannuksia liikenneväylille.	Liikenneväylien infra-omaisuuden arvo ei laske ja liikenneturvallisuus säilyy	Pystyttiin tekemään vain välttämättömät kohteet.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kadut, m	109 626	106 100	107 271
Valaistus, m	98 550	98 500	99 489
Erilliset kevyenliikenteen väylät, m	27 090	27 100	38 990
Kevyenliikenteen väylien valaistus	14 390	14 500	14 500
Puistot, ha	43,9	46,5	43,9
Leikkikentät, kpl	38	39	38
Hakkuut m ³	4 802	4 500	7 104

Talousarvion toteutuminen

Puunmyyntitulot lisääntyivät mm. teollisuustonttien avauksilla ja uuden veneiden talvivarikon puunpoistolla sekä Pyöreälahden tonteilla.

Tulot

- Maa-ainesten myynti (puun myyntituotot)..... + 115 000 €
- Kuopion Vesi Oy:n laskutus (kirjanpidollinen erä) ..... + 700 000 €

Kuntatekniikka	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	313 600	0	313 600	1 137 156	823 556
TOIMINTAKULUT	-2 318 144	0	-2 318 144	-2 816 054	-497 910
TOIMINTAKATE	-2 004 544	0	-2 004 544	-1 678 898	325 646

VIRANOMAISLAUTAKUNTA VUONNA 2020	
Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Snellman Tuomo, pj	Nenonen Esko
Repo Kari, vpj	Puustinen Ritva
Haaranen Ari	Jääskeläinen Heikki
Hynynen Anniina	Järvinen Sanna
Ryynänen Keijo	Räsänen Jukka
Snellman Taina	Kiiski Pekka
Valtanen Marjo	Malyshev Anton

Rakennusvalvonta ja Ympäristönsuojelu

Sitovuus: valtuusto, brutto
Vastuuhenkilöt: rakennustarkastaja Kari Nuutinen ja ympäristönsuojelupäällikkö Matti Nousiainen

Toiminta-ajatus

Viranomaislautakunta hoitaa lainsäädännössä kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle määrättyjä tehtäviä.

Valtuuston sitovuustaso sisältää seuraavat tulosalueet:

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Rakennusvalvonta	- 317 073	262 711	- 54 362
Ympäristönsuojelu	- 264 435	65 869	- 198 566
Sitovuustaso yhteensä	- 581 507	328 581	- 252 927

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Viranomaislautakunnan tehtäviä hoitava henkilöstö on ollut pääosin toimistosuhteita lukuun ottamatta etätöissä epidemiatilanteen takia. Toimistosuhteet ovat työskennelleet pääosin kunnantalolla. Lentokapteenin tiloja on käytetty viikkopalaverien pitämiseen. Tarkastustoimintaa on tehty muutoin normaalisti, mutta tarkastuksiin liittyviä neuvotteluita on pidetty osittain etänä. Järjestelyt eivät ole aiheuttaneet toiminnalle riskiä eivätkä lupa-asioiden käsittelyajat ole juurikaan pidentyneet poikkeusjärjestelyjen takia.

Uusi karttaohjelma otettiin käyttöön vaiheittain vuoden aikana ja aivan loppuvuodesta uusi rakennusvalvonnan ohjelmisto. Sähköisen asiointin ja ympäristövalvonnan ohjelmiston käyttöönottoa valmisteltiin loppuvuodesta.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riskiarvio	TOTEUTUMINEN
Kasvu, hyvinvointi ja talous Lakiperusteiset ja sujuvat palvelut	Valitusviranomaisen pysyttää viranomaislautakunnan ja sen alaisten viranhaltijoiden päätökset muutoksenhaussa	Riskit hallittavissa, kun varmistetaan henkilökunnan hyvä ammattitaito.	Vuoden aikana haettiin oikaisua neljään viranhaltijapäätökseen. Viranomaislautakunta ei muuttanut päätöksiä. Kolmeen oikaisuvaatimuksesta annettuun lautakunnan päätökseen ja yhteen lautakunnan lupapäätökseen haettiin muutosta hallinto-oikeudelta.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio toteutui tulojen osalta yli budjetoidun ja menot jäivät alle budjetoidusta.

RAKENNUSVALVONTA JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	2 500	0	2 500	3 210	710
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	0	0	0	2 078	2 078
Maksutuotot	293 000	0	293 000	323 293	30 293
TOIMINTATUOTOT	295 500	0	295 500	328 581	33 081
Henkilöstökulut	-481 575	0	-481 575	-456 496	25 079
Palvelujen ostot	-72 427	0	-72 427	-28 352	44 075
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	-33 104	0	-33 104	-32 410	694
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 680	0	-4 680	-2 105	2 575
Vuokrat	-45 000	0	-45 000	-54 210	-9 210
<i>Sisäiset vuokrat</i>	0	0	0	-7 824	-7 824
Muut toimintakulut	0	0	0	-110	-110
TOIMINTAKULUT	-636 786	0	-636 786	-581 508	55 278
TOIMINTAKATE	-341 286	0	-341 286	-252 927	88 359

Rakennusvalvonta

Sitovuus: viranomaislautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: rakennustarkastaja Kari Nuutinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Viikosta 13 lähtien koronaepidemian vuoksi rakennusvalvonnan henkilöstöstä 3 (tarkastajat) on ollut toimistotöiden osalta mahdollisuuksien mukaan etätöissä. Molemmat toimistosihteerit ovat olleet kunnantalolla toimistotyössä. Rakennustarkastajat ovat tehneet katselmuksia melkein normaaliin tapaan työmailla, mutta aloituskokouksia on pidetty vain isoimmista kohteista ja esim. ok-taloista vain erityisestä syystä. Samoin lupa-asioiden käsittely on tapahtunut normaalin lupakierron mukaan ja joka keskiviikkoinen lupapalaveri kaavoituspuolen kanssa on pystytty järjestämään normaalisti.

Järjestelyt eivät ole aiheuttaneet toiminnalle riskiä.

Vuonna 2020 otettiin vaiheittain käyttöön uusi karttaohjelma ja aivan loppuvuodesta uusi rakennusvalvonnan ohjelmisto. Näiden sovellusten palveluntarjoajana on Trimble Solutions. Uusi selainpohjainen ohjelmisto mahdollistaa sähköisen lupa-asioinnin. Sähköinen lupa-asiointi otetaan kattavasti käyttöön keväällä 2021.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VIRANOMAISLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Asiakaslähtöiset, lakiperusteiset ja asian- tuntevat viranomais- palvelut	Valitusviranomaisen muuttamien lupapäätösten määrä suhteessa tehtyihin lupapäätöksiin.	Muutoksen haku ei muuta päätöstä.	Vuoden aikana neljään viranhaltijapäätökseen on haettu oikeus. Viranomaislautakunta ei muuttanut yhtään päätöstä. Näistä kolmeen lautakunnan päätökseen on valitettu hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuskäsittelyt ovat kesken.
	Lupapäätökset	Päätökset 360 kpl.	Vuoden aikana tehtiin lupapäätöksiä 285 kpl.
	Sähköinen lupa-asiointi, hakemusten käsittely sekä arkistointi.	Asiakas voi jättää rakennusvalvontaan hakemuksen sähköisesti käsiteltäväksi, kommunikointi voi tapahtua järjestelmän kautta hankkeeseen ryhtyvän, suunnittelijoiden ja vastaavien työnjohtajien kesken.	Uusi rakennusvalvonnan ohjelmisto on otettu käyttöön joulukuussa 2020. Sähköinen lupa-asiointi otetaan kattavasti käyttöön keväällä 2021.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Lautakunnan muuttamien lupapäätösten määrä suhteessa tehtyihin lupapäätöksiin (kpl/kpl) - viranhaltijat	0/287	0/360	0/285
Lupapäätöksiä, kpl	287	360	285
Myönnettyt luvat, asuntoja	55	150	104
Asuntoja valmistunut	113	130	86
Nettomenot €/asukas	6,17	3,57	2,56
Maksujen kattavuus menoista, %	63,0	76	82,9

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio on toteutunut tulojen osalta yli budjetoidun toteutuman ollessa 107,1 %.
Menojen osalta toteutuma on 91,9 % budjetoidusta.

Rakennusvalvonta	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	244 500	0	244 500	262 711	18 211
TOIMINTAKULUT	-339 184	0	-339 184	-317 073	22 111
TOIMINTAKATE	-94 684	0	-94 684	-54 362	40 322

Ympäristönsuojelu

Sitovuus: viranomaislautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: ympäristönsuojelupäällikkö Matti Nousiainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ympäristönsuojelu-tulosalueella oli keväällä yhden työntekijän työpanoksen vajuus. Tarkastajan virka oli täytettynä toukokuusta alkaen väliaikaisesti ja täytettiin vakinaisesti vuoden 2021 alusta. Vuoden 2020 määräaikaistarkastukset painottuivat loppuvuoteen. Tarkastukset toteutuivat kuitenkin lähes suunnitellusti. Joitakin lupamääräysten tarkistamiseen liittyviä tarkastuksia siirrettiin keväälle 2021. Kesäajalla tehtiin paljon roskaantumisen valvontaa ja syksyllä toteutettiin suunniteltu teollisuusalueiden siisteysvalvonta. Henkilöstö oli toimistovirkailijaa lukuun ottamatta epidemiatilanteen takia suurelta osin etätyössä maaliskuun puolivälin jälkeen. Epidemiatilanne vaikutti ympäristönsuojelun työtehtävien hoitamiseen ja järjestämiseen, mutta uusien järjestelyjen (mm. etänevottelut ja tarkastusten alkukokoukset etänä) avulla tehtävät saatiin pääosin hoidettua. Myönteisenä asiana epidemiatilanne vaikutti siten, että ympäristönsuojeluviranomaisen toimialaan liittyvät koulutukset ovat olleet suureksi osaksi maksuttomina verkkokoulutuksina, jolloin koulutuksiin on voitu osallistua aiempaa enemmän.

Loppuvuodesta aloitettiin uuden sähköisen kartta-, valvonta- ja asiointijärjestelmän käyttöönotto.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VIRANOMAISLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Terveellisen ja viihtyisän elinympäristön turvaaminen	Roskaantumisen suunnitelmallinen valvonta.	20	Valvonnassa tehtiin Vuorelan ja Toivalan teollisuusalueilla 28 tarkastusta. Kesän aikana tehtiin jälkivalvontaa aiemmissä tarkastuskohdeissa ja yksittäisten roskaantuneiden kiinteistöjen valvontaa.
Tavoitteiden ja toimenpiteiden asettaminen kunnan ilmastotyölle	Seudullisen ilmasto-ohjelman ja kunnan ilmastotoimintasuunnitelman valmistelu.	Ohjelmatyö edennyt suunnitteluaikeakaudun mukaisesti.	Toteutunut muutoin tavoitteen mukaisesti, mutta suurempaa yleisötilaisuutta ei voitu järjestää koronatilanteen takia.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Maa-aines- ja ympäristölupahakemusten käsittelyaika keskimäärin (kk)	3,3	3	3,2
Valvontaohjelman mukaisten tarkastusten toteuma (%)	94	100	86

Talousarvion toteutuminen

Ympäristönsuojelu-tulosalueen toimintatuotot ylittyivät jonkin verran ja menot alittuivat budjetoidusta.

Ympäristönsuojelu	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	51 000	0	51 000	65 869	14 869
TOIMINTAKULUT	-297 602	0	-297 602	-264 435	33 167
TOIMINTAKATE	-246 602	0	-246 602	-198 566	48 036

TEKNISEN LAUTAKUNNAN JAOSTO

TEKNISEN LAUTAKUNNAN JAOSTO VUONNA 2020

<i>Jäsen</i>	<i>Henkilökohtainen varajäsen</i>
Ritva Puustinen	Jonna Iskala
Riitta Renvall	Heikki Jääskeläinen
Lassipekka Parviainen	Arttu Pöyhönen

Yksityistiet

Sitovuus: valtuusto, brutto

Vastuuhenkilö: maaseutuasiamies Erkki Väätäinen

Toiminta-ajatus

Yksityistiehallinnon tehtävänä on kehittää ja toteuttaa toimenpiteitä yksityistieverkon parantamiseksi.

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Uusi yksityistielaki astui voimaan 1.1.2019. Kuntien tielautakunnat lakkasivat toimimasta yksityistielain mukaisena tiehallintoviranomaisena 1.1.2020 alkaen. Investoinnin- ja kunnossapidon avustukset ovat kuitenkin edelleen tarpeen. Teknisen lautakunnan tiejaos jatkaa myös seuraavalla valtuustokaudella hallintosäännön ja kuntalain mukaisesti ja päättää kunnan varoista (investointien ja kunnossapidon avustaminen) yksityistieille myönnettävistä avustuksista ja jakoperiaatteista.

Tiekuntien yhdistämiset, jakamiset ja perustamiset voidaan päättää tiekuntien omilla päätöksillä, kiinteistörekisterinpitäjän päätöksellä tai maanmittaustoimiston toimituksessa. Maanmittaustoimisto hoitaa tie-toimitukset ja käräjäoikeus moitekanteet. Lisäksi tiekunnan päätöksestä voidaan tehdä oikaisuvaatimus suoraan tiekunnalle.

Siilinjärvellä oli 2020 yli puolen kilometrin mittaisia yksityistieitä 261 km ja 123 tiekuntaa. Yksityistieverkon kunnossapidossa ja parantamishankkeissa tiekuntien ja sidosryhmien välinen yhteistyö korostuu eri hankkeissa. Valtion yksityistieavustusmääräraha säilyi 2020 hyvällä tasolla.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
<i>Suunnittelukauden tavoite 2020–2022</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>Riskiario</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Yksityistieverkon ylläpito	2–4 ylläpitoa hanketta/vuosi liikenteellisesti merkittävillä yksityistieillä.	Valtion rahoitusratkaisut.	Hankkeita on meneillään tai tehtiin viidelletoista yksityistielle.

Talousarvion toteutuminen

YKSITYISTIET	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Henkilöstökulut	-5 999	0	-5 999	-4 939	1 060
Palvelujen ostot	-1 929	0	-1 929	-652	1 277
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	-228	0	-228	-113	115
Avustukset	-114 848	0	-114 848	-113 212	1 636
Muut toimintakulut	-360	0	-360	-380	-20
TOIMINTAKULUT	-123 364	0	-123 364	-119 296	4 068
TOIMINTAKATE	-123 364	0	-123 364	-119 296	4 068

YHTEISET PALVELUT**Sitovuus: valtuusto, brutto**

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Petteri Ristikangas

Toiminta-ajatus

Yhteiset palvelut on yksi kunnan viidestä palvelualueesta. Yhteisten palveluiden (palvelualue) sitovuus-taso tuottaa kunnan sisäisiä tukipalveluita sisältäen tulosalueina talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, työllisyystoiminnan ja muut tukipalvelut, tietotekniikkapalvelut, ruoka- ja puhtauspalvelut sekä hankinnat.

Valtuustoon sitova palvelualue käsittää seuraavat tulosalueet:

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Yhteisten palvelujen hallinto	-87 007	87 007	0
Henkilöstöpalvelut	-1 418 343	1 418 345	2
Talouspalvelut	-573 820	573 820	0
Työllisyystoiminta ja muut tukipalvelut	-1 780 072	301 459	-1 478 613
Tietotekniikkapalvelut	-1 270 437	1 496 723	226 286
Ruoka- ja puhtauspalvelut	-7 060 585	7 153 087	92 502
Hankinnat	-8 620	8 620	0
Sitovuustaso yhteensä	-12 198 884	11 039 061	-1 159 823

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Koronapandemia on tuonut haasteita yhteisten palveluiden kaikille tulosalueille. Pandemian heijastusvai-
kutukset jatkuivat koko vuoden ajan aiheuttaen toimintaan ja talouteen riskejä.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riski-arvio	TOTEUTUMINEN
Kasvu: Talouden hallinta ja kehityksen arviointi perustuvat kehittymistä kuvaaviin skenaarioihin	Valitaan tavoiteltava kehityspolku väestötekijöiden muutokseen perustuvan skenaarion pohjalta.	Onnistuminen skenaarioiden perusläh- tökohtien arvioinnis- sa.	Toteutetaan osana ta- louden PTS suunnitte- lua.
Hyvinvointi: Palvelutuotannon tukena ovat ajanmukaiset ja toimintavarmat tietojärjestelmät. Mahdollistetaan digitalisaation hyödyntäminen palvelutuotannossa ja asiakaspalvelussa.	Palvelutuotannon tuki järjestetään tarkoituksenmukaisella tavalla (tuloksellisuus näkökulma) joko omana toimintana tai ulkoistettuna palvelutuottajalle.	Käyttöpalveluiden tuottaminen siirty entistä enemmän ulkoisten toimijoiden varaan; riippuvuus ulkoisesta toimijasta ja sopimushallinnasta kasvaa.	Tietotekniikkapalvelut ulkoistettiin Kuntien Tieralle 1.10.2020 lu- kien. Taloushallinnon rapor- toinnin ja johdontyö- pöydän hankinta tehty ja käyttöönotto käynnistetty.
Talous: Lainanhoitokuluissa ei tapahdu hallitsematonta muutosta mahdollisista korkovaihteluista huolimatta	Enimmillään noin 2/3-osa lainasalkusta on sidottu 5/10 vuoden korkoon tai suojattu korkojohdannaisilla.	Alhainen korkotaso pitkäaikaisena tekee suojauksesta kannattamattoman.	Lainakannan suojaus- taso vuoden lopussa 74 %.

Talousarvion toteutuminen

Toimintatuottojen kokonaistoteuma muodostui n. 55 000 euroa talousarviota heikommaksi. Käytännössä tämä johtui tukipalveluiden sisäisen myynnin pienemmästä toteumasta. Henkilöstö-, talous-, hankinta- ja ruokapalvelut veloittivat kunnan eri yksiköiltä tuottamiensa palveluita ennakoitua pienemmillä kustannuksilla. Ulkoiset myyntituotot ruokapalveluissa toteutuivat arvioitua paremmin.

Toimintakulut alittuivat n. 203 000 eurolla. Summan olennaisin kulusäästö toteutui henkilöstökuluissa. Tähän vaikutti mm. tietotekniikkapalveluiden ulkoistaminen 1.10. alkaen Tiera Oy:lle; koko henkilöstö siirtyi kunnasta vanhoina työntekijöinä ja henkilöstökulut vaihtuivat palveluiden ostoiksi. Lisäksi ruoka- ja puhtauspalveluissa oli kevään koronasta johtuvan sulkutilan vuoksi lomautuksia ja palkattomia vapaita. Palveluiden ostoja lisäsi Tieran kulujen ohella ruoka- ja puhtauspalveluiden ateriakuljetukset ja pesulapalvelut. Aineiden ja tarvikkeiden poikkeamassa näkyy etäkoululaisille annetut lahjakortit (kouluaterian korvaaminen). Annettujen avustusten määrään vaikutti työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu. Vanhan Pappilan keittiön vuokratulot alenivat.

YHTEISET PALVELUT	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Myyntituotot	1 056 261	-70 000	986 261	1 194 364	208 103
<i>Sisäisten palvelujen myynti</i>	<i>7 362 080</i>	<i>0</i>	<i>7 362 080</i>	7 131 345	-230 735
Tuet ja avustukset	404 040	0	404 040	390 551	-13 489
Sisäiset vuokratuotot	2 342 233	0	2 342 233	2 322 788	-19 445
Muut toimintatuotot	0	0	0	12	12
TOIMINTATUOTOT	11 164 614	-70 000	11 094 614	11 039 061	-55 553
Henkilöstökulut	-5 692 902	19 998	-5 672 904	-5 258 855	414 049
Palvelujen ostot	-2 755 214	40 000	-2 715 214	-2 872 087	-156 873
<i>Sisäiset palvelujen ostot</i>	<i>-346 057</i>	<i>0</i>	<i>-346 057</i>	-273 625	72 432
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 521 509	-108 300	-1 629 809	-1 743 011	-113 202
Avustukset	-1 112 000	-90 000	-1 202 000	-1 241 970	-39 970
Vuokrat	-613 347	20 000	-593 347	-531 691	61 656
<i>Sisäiset vuokrat</i>	<i>-241 390</i>	<i>0</i>	<i>-241 390</i>	-270 881	-29 491
Muut toimintakulut	-1 309	0	-1 309	-6 764	-5 455
TOIMINTAKULUT	-12 283 728	-118 302	-12 402 030	-12 198 884	203 146
TOIMINTAKATE	-1 119 114	-188 302	-1 307 416	-1 159 823	147 593
Poistot	-321 215	0	-321 215	-297 447	23 768

Yhteisten palvelujen hallinto

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: talousjohtaja Petteri Ristikangas

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toiminnassa ei havaittuja muutoksia tai riskejä.

Talousarvion toteutuminen

Yhteisten palvelujen hallinto	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	96 281	0	96 281	87 007	-9 274
TOIMINTAKULUT	-96 281	0	-96 281	-87 007	9 274
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0

Henkilöstöpalvelut

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: henkilöstöjohtaja Johanna Antikainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Koronavirustilanteesta johtuen henkilöstöä on ohjeistettu jäämään hengitysoireiden takia pois työpaikalta normaalia herkemmin. Tämä on aiheuttanut sairauspoissaolojen nousua, mutta toisaalta tehostuneet hygieniakäytännöt ja rajoitustoimet sekä etätö ovat voineet vähentää sairastumista mm. kausi-influenssaan.

Pitkäjänteinen työ turvallisuusasenteen muuttamisessa on tuonut tulosta ja työtapaturmien aiheuttamat poissaolopäivät ovat vähentyneet selkeästi.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Työkyvyttömyyden kustannusten vähentäminen	Yhteistoiminnan kehittäminen työterveyshuollon ja ammattijärjestöjen kanssa sekä korvaavan työn käytäntöjen vakiinnuttaminen.	Sairauspoissaolot alle 13 kpv/työntekijä.	Koko henkilöstön sairauspoissaolot 13,9 kpv/työntekijä. Korvaavan työn mahdollisuuteen on otettava kantaa kaikissa poissaoloissa. Korvaavan työn päiviä yhteensä 566.
	Työtapaturmien systemaattinen ehkäisy ja tapaturmien ja läheltä piti-tilanteiden sähköinen raportointikäytäntö sekä erityisesti turvallisuushavaintojen tekemiseen kannustaminen.	Tapaturmien aiheuttamat poissaolopäivät alle 500 päivää.	Tapaturmien aiheuttamat poissaolot ovat tavoitetasolla: v. 2020 yhteensä 482 kalenteripäivää. Turvallisuushavaintojen määrä on lisääntynyt.
Jokaisen työntekijän ja työyhteisön aktiivinen oman työn kehittäminen	Yhdessä työhyvinvointia ja edunvalvonnasta yhteiseen kehittämiseen -hankkeet.	Hankeissa mukana olevat työyksiköt jaavat hyviä käytäntöjä toisille yksiköille.	Hankeissa on järjestetty koulutusta ja valmennusta esimiehille ja työntekijöille yhteisten toimintamallien luomiseksi ja voimavarojen vahvistamiseksi. Hyviä käytäntöjä on jaettu yksiköiden välillä. Yksilökohtainen valmennus kotihoidon työntekijöille.

Talousarvion toteutuminen

Menot

- Yt-neuvotteluissa sovitut säästöt (koulutus, tyhy, työpaikkaruokailu) ..... - 109 000 €
- Työterveyshuollon kuluissa säästöä ..... - 16 000 €
- Henkilöstökuluissa säästöä ..... - 12 500 €
- Ostopalveluissa (lähinnä Monetra palkkahallinto) säästöä ..... - 11 500 €

Henkilöstöpalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 567 262	0	1 567 262	1 418 345	-148 917
TOIMINTAKULUT	-1 568 019	0	-1 568 019	-1 418 343	149 676
TOIMINTAKATE	-757	0	-757	2	759

Talouspalvelut

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: taluspäällikkö Eeva Miettinen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Toiminnallisena muutoksena toteutettiin 1.3. alkaen maksatusaineistojen välityksen siirto Monetralle. Tämän jälkeen maksuliikenteen kokonaisvaltainen hoito on tapahtunut palvelukeskuksessa. Siirrolla turvataan maksatuksen hoitaminen jokaisena työpäivänä tilanteessa jossa resurssit kunnan omassa talouspalvelussa vähenevät. Kuntaan jää maksuvalmiuteen ja rahoitukseen (luotot) liittyvät tehtävät.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Talousraportoinnin uudistaminen	Käyttöönottovalmius viimeistelty. Kunnan oman raportoinnin osalta hankintapäätös / hankinta tehty.	Automatisoidun talousraportoinnin käyttöönotto 2021 ja kunnan oman raportoinnin kehittäminen.	Automaattisessa talousraportoinnissa on testattu neljännesvuosiraportointi ja palveluluokitukset on kohdistettu kunnan tehtäviin. Kunnan oman raportoinnin osalta hankinta on tehty. Käyttöönotto 2021.
Tietosuojatyö	Ohjeistukset ja toimintamallit valmiit	Eu:n tietosuojasetuksen mukainen toiminta.	Työ on kesken.

Talousarvion toteutuminen

Poikkeama toimintatuotoissa johtuu ennakoitua pienempänä toteutuneista toimintakuluista ja sen myötä pienemmästä kunnan eri yksiköille tapahtuvasta veloituksesta. Talouspalveluiden toimintakulujen muutostalousarviossa huomioitiin Monetrin ostopalvelulisäys, mutta palvelujen käyttö / laskutus jäi ennakoitua pienemmäksi. Myös muut toimintakulut (koulutus, atk-palvelut) jäivät ennakoitua pienemmäksi.

Talouspalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	588 901	0	588 901	573 820	-15 081
TOIMINTAKULUT	-588 899	-30 000	-618 899	-573 820	45 079
TOIMINTAKATE	2	-30 000	-29 998	0	29 998

Työllisyystoiminta ja muut tukipalvelut

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: henkilöstöjohtaja Johanna Antikainen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Koronavirustilanne heikensi työllisyystilannetta ja aiheutti kunnan työmarkkinatuen kasvua. Kuntouttavan työtoiminnan toimintaa on jouduttu supistamaan ja muuttamaan osin etäohjauksen kautta tapahtuvaksi. Nuorisotyöttömyyden kasvu on huolestuttavaa.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Nuorisotyöttömyyden vähentäminen	Eri toimijoiden yhteistyö ja Nuoret Pystyy -hanke	Tavoitteena nuorisotyöttömien osuus alle 10 %	Nuorisotyöttömyys tammikuussa 25 %, nousi koronasta johdun maaliskuussa 32 prosenttiin. Elokuussa laskua 22 %:iin. Syksyllä (19 %) nähtävissä kouluihin hakeutuminen, sekä tehokas aktivointi. Loppuvuotta kohti nuorisotyöttömyys pienoisessa kasvussa (joulukuun 22%).
Työmarkkinatuen kuntaosuuden vähentäminen	Työllisyyden kuntakoikeiluun osallistuminen, työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien ohjaus aktivointitoimiin	Työmarkkinatuen kuntaosuuden vähentäminen 5 %	Tammimaaliskuun aikana kunnan työmarkkinatuen osuus väheni, mutta nousi koronan vaikutuksesta huhtikuun aikana. Tehokas aktivointi vähensi työmarkkinatuen osuutta joka oli nähtävissä loka-marraskuussa. Joulukuussa pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi ja myös työmarkkinatuen osuus nousi huomattavasti.
Kunnantalon asiakaspalvelun ja arkiston uudet tilat ja käytännöt	Kunnantalon asiakaspalvelun ja arkiston uudet tilat	Kuntalaisten asiakaspalvelun taso ei laske	Kunnan keskitetty asiakaspalvelu ja päätearkisto säilyvät toistaiseksi kunnantalolla.

Talousarvion toteutuminen

Menot

- Henkilöstömenoissa säästöä kesätyöllistämisestä sekä avoimesta sijaisuudesta ..... - 70 000 €
- Ostopalveluissa syntyi säästöä..... - 20 000 €
- Kunnan työmarkkinatuen osuus ylittyi ..... + 40 000 €

Työllisyystoiminta ja muut tukipalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	299 059	0	299 059	301 459	2 400
TOIMINTAKULUT	-1 749 773	-90 000	-1 839 773	-1 780 072	59 701
TOIMINTAKATE	-1 450 714	-90 000	-1 540 714	-1 478 614	62 100

Tietotekniikkapalvelut

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: digijohtaja Tiia Häsä

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Tietotekniikkapalveluiden henkilöstö siirtyi ulkoistuksen myötä Kuntien Tiera Oy:n palvelukseen 1.10.2020. Uusi digijohtaja aloitti virassa 1.12.2020. Ulkoistuksen myötä käynnistynyt siirtoprojekti kestää 31.3.2021 asti ja Kuntien Tiera Oy:n toimittamat tavoitetilapalvelut käynnistyvät täydessä laajuudessaan 1.4.2021. Siilinjärven kunnan käynnistämä M365-projekti tähtää modernien digitaalisten työvälineiden käyttöönottoon koko henkilöstölle, projekti kestää kesäkuun loppuun 2021 asti.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Kunnantalolle sijoitettujen ICT-laitteiden siirto väistötiloihin	ICT-laitteet (tietoliikenne ja palvelimet) siirretään pois kunnantalolta.	Tietoliikenneverkon toiminta on siirretty kunnantalolta väistötiloihin.	ICT-laitteiden myyntiä Kuntien Tiera Oy:lle on valmisteltu. Toiminta jatkuu tiloissa toistaiseksi.
Kunta valmistautuu siirtymään Microsoft Office O365-pilvitekнологiaan	Kunta käynnistää O365-projektin. Projektissa aloitetaan valmistautumaan tulevaan O365-käyttöönottoon (migraatioon).	O365-projektisuunnitelma hyväksytään helmikuussa 2020. Politiikka-asiakirjat hyväksytään kesän 2020 aikana. O365-käyttöönotto-suunnitelma on hyväksytty syyskuussa 2020. Tarvittavat O365-henkilöstökoulutukset on suunniteltu ja koulutusten toimeenpanosuunnitelma on hyväksytty. Hankittavat Microsoft-lisenssit on tunnistettu ja määrärahat lisenssien hankinnalle ovat mukana vuoden 2021 talousarviossa.	Kunnanjohtaja asetti M365-käyttöönottoprojektin huhtikuussa 2020. Projekti järjestäytyi huhtikuussa 2020. Projektisuunnitelma hyväksyttiin kesäkuun 2020 aikana projektin ohjausryhmässä. Kuntien Tiera Oy:lle tapahtuvan liikkeenluovutuksen myötä projekti keskeytyi elokuussa 2020. Uudelleen käynnistämisen valmistelua tehtiin syksyn 2020 ajan. Määräraha varattu vuoden 2021 talousarvioon ja M365 lisenssitarpeiden kartoitus käynnissä.

Talousarvion toteutuminen

Menot

- Henkilöstökulut tippuivat Kuntien Tiera Oy:n ulkoistuksen myötä ..... - 170.913 €
- Palveluostot lisääntyivät it-palveluiden ulkoistuksen myötä ..... + 187.819 €

Tietotekniikkapalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 485 688	0	1 485 688	1 496 723	11 035
TOIMINTAKULUT	-1 241 610	0	-1 241 610	-1 270 437	-28 827
TOIMINTAKATE	244 078	0	244 078	226 287	-17 791

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: ruoka- ja puhtauspalvelujohtaja Sirpa Kurki

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Maaliskuun puoliväliin saakka toiminta on toteutunut talousarvion mukaisesti. Koronapandemian aiheuttaman poikkeusolon johdosta koulujen osittainen sulkeutuminen ja varhaiskasvatuksen ateriamäärien tarpeen pienentyminen vaikuttaa talousarvion toteumaan. Koulujen etäopetuksessa oleville oppilaille annettiin kouluruokailun puuttumisen korvauksena lahjakortti kauppaliikkeisiin. Lahjakortin arvo oli elintarvikemäärärahaa suurempi ja lahjakortinarvo laskettiin toukokuun loppuun. Koulut kuitenkin avautuivat 14.5, joten elintarvikemääräraha kului 11 päivän ajalta tuplana. Varhaiskasvatuksen ja iltapäiväkerhojen ateriamyynnin pienentymisestä aiheutuu vähennystä ateriamyynnituloihin. Puhtauspuolella siirryttiin kohteissa tehostettuun siivoukseen. Sote-kohteisiin siirrettiin laitoshuoltajia kouluilta ja päiväkodeista henkilöstön riittävyuden ja puhtaustason varmistamiseksi eri tilanteissa. Koulut ja päiväkodit olivat paria poikkeusta lukuun ottamatta poikkeusoloaikana auki ja niissä toiminta oli hajautettu eri tiloihin. Siilinlahden vanhan koulun ruokasali otettiin uudelleen käyttöön oppilasruokailun järjestämiseksi väljemmin, korona ajan suositusten mukaisesti. Ravitsemistyöntekijöitä siirrettiin Vanhan pappilan palvelukodin keittiölle ja pienten koulujen osalta yhdistettiin keittiön- ja laitoshuollon tehtäviä yhdelle henkilölle. Työntekijöille hankittiin suojavarusteita kaikkiin kohteisiin ja ruokapalvelun tarjoilupaikkoihin hankittiin käsidesiä kaikkien ruokailijoiden käyttöön. Kouluilla tehtiin perussiivouksia niissä tiloissa, mitkä olivat vapaina. Kesäaikana oli eripituisia lomautuksia kymmenellä eri henkilöllä. Koulutukset ja palaverit siirrettiin pääosin etäyhteyksin pidettäviksi. Vesilaitoksen ulkoistuttua kunnasta palvelusta tehtiin uusi siivoussopimus.. Uusi ateriakuljetussopimus tuli voimaan elokuun alusta, sopimuksen myötä hinnat nousivat merkittävästi edelliseen nähden. Edellinen toimija irtisanoi sopimuksen, joten vaihto oli välttämätön. Syksyllä koulujen ja päiväkotien toiminta jatkui normaalisti. Yksityinen päiväkotitoimi aloitti toimintansa ja teki ruokapalvelusopimuksen kunnan ruokapalvelun kanssa.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Mittari	TOTEUTUMINEN
<i>Ruoka- ja puhtauspalvelut</i> Talouden tasapainottaminen	Kustannusten säästöt	Kustannusten säästöt henkilöstökuluissa ja palvelujen ostoissa tinkimättä palvelun kattavuudesta ja laadusta.	Henkilöstökuluissa ei merkittäviä muutoksia kaudella 1–4. Henkilöstökulusäästöt kaudelta 5–8 sijaiskulusäästöt, palkattomat vapaat, lomautukset > toteutuu suunniteltua paremmin.
<i>Ruoka- ja puhtauspalvelut</i> Hävikin hallinta	Tarjoilu- ja lautashävikin määrää seurataan systemaattisesti	Lautashävikin määrä vakiintuu kouluilla ruoasta riippumatta tasolle ≤15 g/hlö. Tarjoiluhävikin määrä pysyy yksikön kokoon nähden kohdullisena ja sen hyödyntämiseen vakiintuu toimintamalli.	Biovaakat lautasjätteen seuraamiseksi on otettu Ahmolla käyttöön. Biojättemäärät ovat pienentyneet. Hävikkiruokanmyynti on laajennettu kaikille kouluille syksyllä 2020. Tarjoiluhävikki saadaan hyötykäyttöön.
<i>Ruokapalvelut</i> Elintarvikekustannus	Ruokalistan ja raaka-ainepohjan tarkistaminen, kustannusten systemaattinen seuranta	Elintarvikekustannukset pysyvät edellisen vuoden tasossa.	Elintarvikekustannukset kasvoivat poikkeusjärjestelyistä johtuen. Kustannus ylittyy arvioista etäkoulujen korona ajan ateriala korvaavien lahjakorttien vuoksi.

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Mittari</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Ruokapalvelut</i> Yhteistyö ja toiminnan kehittäminen eri palvelualueiden kanssa	Ruokakunta-hanke	Toimivat, selkeät erityisruokavalio ilmoituslomakkeet ja käytänteet. Ikääntyneiden kotipalveluasiakkaiden vajaaravitsemuksen ennalta ehkäisy.	Hankkeet viivästyivät korona tilanteen vuoksi.
<i>Ruokapalvelut</i> Kotipalveluateriat	Kotipalvelumoduuli aro-miin	AROMI-, WEB-MYSLI- ja EVÄS -ohjelmat ovat luonteva osa arkea. Ruokapalvelu tilaus – tuotanto ja raportointi palvelee sekä tuotantoa, tilaaja-asiakasta, että ruokapalvelun työnjoh-toa.	Siirtyy Aromi-version vaihdon yhteyteen.
<i>Puhtauspalvelut</i> Laadunseuranta, toiminnan kehittäminen	Systemaattiset laatu-kierrokset, tulosten analysointi ja toimenpi-teet	Laatukierrosten tu-loksia hyödynnetään aktiivisesti kehitys-työssä ja ne vahvis-tavat asiakasyhteis-työtä.	Koronan vuoksi tehty vain yksittäisiä kier-roksia.
<i>Puhtauspalvelut</i> Ympäristövastuu	Ympäristövastuu asioi-den tarkastelu ja toi-menpiteet tarvittavin osin	Ympäristövastuu ymmärretään ja huomioidaan omas-sa työssä.	Siirtyy seuraavalle vuodelle.

Informatiiviset tunnusluvut

Kunnanhallituksen hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
<i>Ruokapalvelut</i>			
Aterioiden lukumäärä	1 542 229	1 505 443	1 412 575
Aterioiden myyntitulot	5 159 086	4 696 255	4 794 560
Aterioiden raaka-ainekustannukset	1 372 094	1 326 955	1 413 880
Suoritekustannus / ateria	3,67	3,70	3,94
<i>Puhtauspalvelut</i>			
Siivottavat neliöt/h (koulut ja muut toimitilat)	272	*273	273
Siivottavat neliöt/h (hoiva- ja hoitotoimitilat)	272	*202	202

*Siivoustyön tuntitehokkuuden tavoite on pysyä samana huolimatta lukuisista väistötiloista

Talousarvion toteutuminen

Tulot

• Sisäiset myyntituotot ..... - 56 677 €

Menot

• Palkat ja palkkiot (palkattomat vapaat, lomautukset) ..... - 129 746 €

• Rakennusten ja huoneistojen vuokrat (Vanhan pappilan keittiö) ..... - 53 941 €

• Elintarvikekustannukset (etäkoululaisten lahjakortit) ..... + 86 925 €

• Palvelujen ostot (ateriakuljetukset ja pesulapalvelut) ..... + 117 179 €

• Henkilösuojarusteet, käsidesit(korona)..... + 35 995 €

Ruoka- ja puhtauspalvelut	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	7 108 488	-70 000	7 038 488	7 153 086	114 598
TOIMINTAKULUT	-7 020 211	1 698	-7 018 513	-7 060 584	-42 071
TOIMINTAKATE	88 277	-68 302	19 975	92 503	72 528

Hankinnat

Sitovuus: kunnanhallitus, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kehitysjohtaja Pekka Kauhanen

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Ei tiedossa olevia toiminnallisia muutoksia. Hankinta-asiamiestoiminta päättynyt suunnitellusti kesäkuussa 2020.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Pienhankintojen osaamisen ja tehokkuuden lisääminen	Pienhankintakoulutukset	Järjestetään käytökoulutus. Esimiesiltapäivän teema-asia.	Webinaarityyppisiä koulutuksia tarjottu henkilöstölle ja osallistuttu.

Talousarvion toteutuminen

Toteutui suunnitellusti.

Hankinnat	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	18 935	0	18 935	8 620	-10 315
TOIMINTAKULUT	-18 935	0	-18 935	-8 620	10 315
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Valtuusto hyväksyi alkuperäisen talousarvion 9.12.2019. Talousarviovuoden aikana siihen hyväksyttiin muutosbudjetti 28.9.2020. Muutoksilla heikennettiin toimintakatetta yht. -0,621 milj. euroa ja vuosikatetta yht. -0,308 milj. eurolla. Toiminnallisten muutosten kokonaisvaikutus jäi pieneksi vaikka muutettavia eriä oli paljon. Tuloksen muodostumiseen vaikutti lopulta eniten tehty alaskirjaus konserniyhtiön osakkeiden arvostukseen. Alla olevat tekstiosuudet vertaavat tilinpäätöksen toteumaa käsiteltyyn muutostalousarviokokonaisuuteen nähden.

Toimintatuotot

Toimintatuotot olivat kokonaisuudessaan n. 35,828 milj. euroa ja ylittyivät tehtyyn talousarvioon nähden noin 1,580 milj. eurolla (4,6 %). Tästä ulkoiset toimintatuotot muodostivat 19,519 milj. euroa ja niihin kohdistui 1,797 milj. ylitys. Loppuosa toimintatuotoista oli sisäistä, 16,309 milj. euroa ja niiden osuus puolestaan alittui -0,217 milj. euroa.

Myyntituotot sisältävät sekä ulkoisia että sisäisesti kunnan eri yksiköille myytyjä tuotteita. Ulkoisten myyntituottojen toteuma ylitti talousarvion 1,212 milj. eurolla. Suurimmasta ylityksestä vastasi teknisten palveluiden laskuttamat työpalveluiden myynnit investointikohteiden yhteydessä tehdyistä vesiverkostotöistä Kuopion Vedelle sekä laskutetut leasingkohteiden projektikustannukset, yht. n. 0,896 milj. euroa (ei budjetoitu). Myyntituotoissa poikkeamia oli myös mm. joukkoliikenteen lipputuloissa jotka toteutuivat n. -0,376 milj. euroa pienempänä vallinneesta koronatilanteesta johtuen. Vastaavasti myyntituloja kertyi arvioitua enemmän mm. sosiaali- ja terveystalouden saamina kotikuntakorvauksina, ruokapalveluiden ateriapalveluina sekä mm. teollisuustonttien avauksista kertyneillä puunmyyntitulona.

Sisäiset myyntituotot alittuivat yht. -0,191 milj. euroa. Niissä merkittävimmät poikkeamat kohdistuivat henkilöstöpalveluihin (yt-neuvotteluissa sovitut säästöerät) ja kuljetuspalveluihin joita koronan vuoksi oli vähemmän.

Maksutuottojen poikkeama kokonaisuudessaan muodostui 0,267 milj. euroa suuremmaksi. Pääsääntöisesti poikkeama aiheutui maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista joita kertyi 0,379 milj. euroa. Vastaavasti mm. kurssimaksuja kansalaisopiston toiminnasta kertyi koronan vuoksi vähemmän. Muut asiakasmaksut toteutuivat pääsääntöisesti budjetoidulla tasolla.

Tuet ja avustukset ylittyivät 0,211 milj. euroa. Tämä johtui lähinnä joukkoliikenteeseen saadulla koronatuella sekä mahdollisesti tulevan sote-uudistuksen valmisteluun liittyvän hankkeen valtionavustuksella sosiaali- ja terveystalouksissa.

Muut toimintatuotot ylittyivät kokonaisuutena yhteensä 0,082 milj. euroa. Ulkoisten tuottojen osuus tästä oli yht. 0,107 milj. euroa ja sisäiset tuotot jäivät erotuksen verran arvioitua alemmaksi. Lisäykset kohdistuivat vuokratuottoihin sekä maa-alueiden myyntiin yht. 0,215 milj. eurolla, sen sijaan tuottoja kertyi arvioitua vähemmän pysäköintivirhemaksuista -0,118 milj. euron edestä. Ko. maksut ovat alentuneet vuoden 2015 yht. 0,273 milj. eurosta tilinpäätösvuodelta kertyneeseen 0,082 milj. euroon.

Toimintakulut

Toimintakuluja kertyi kokonaisuudessaan n. 162,816 milj. euroa, josta ulkoisia toimintakuluja oli yht. 146,506 milj. euroa ja loput sisäisesti toisilta yksiköiltä siirtyviä kuluja yht. 16,309 milj. eurolla. Ulkoiset kulut ylittivät talousarvion 0,271 milj. eurolla ja sisäiset erät vastaavasti jäivät lähes saman verran alemmaksi (-0,217 milj.). Kuluryhmien sisällä poikkeamia oli runsaasti suuntaan ja toiseen.

Henkilöstökulut toteutuivat yht. -1,580 milj. euroa pienempinä. Tästä varsinaisia palkkakuluja jäi käyttämättä -1,242 milj. euron edestä ja saatuja henkilöstökorvauksiakin (sairausvakuutus, tapaturma) saatiin huomattavasti ennakoitua enemmän (0,315 milj.). Henkilösivukulujen kokonaisuus toteutui budjetoidusti palkkaperusteisten kulujen jäädessä alhaisemmaksi ja laskun mukaan maksettavan Kuel-eläkemaksun ollessa hivenen arvioitua suurempi. Palvelualueittain henkilöstökulujen suurin poikkeama toteutui sosiaali- ja terveystalouksissa, jossa ne alittuivat yht. -1,072 milj. eurolla. Sivistyspalveluissa henkilöstökulut jäivät -0,347 milj. euroa pienemmäksi ja Yhteisissä palveluissa -0,414 milj. euroa pienemmäksi. Yhteisten palveluiden osuuteen vaikutti -0,171 milj. euron verran tietotekniikkapalveluiden ulkoistaminen 1.10. alkaen. Henkilöstökulut olivat elinvoima- ja konsernipalveluissa 0,165 milj. euroa ja teknisissä palveluissa 0,087 milj. euroa talousarviota korkeammat. Lomapalkkajaksotuksen määrä kasvoi yht. 0,166 milj. eurolla ja on nyt yht. 7,268 milj. euroa. Jaksotusta pienensi Kuopion Vedelle ja Tiera Oy:lle siirtyneiden henkilöiden osuudet.

Palvelujen ostot kokonaisuutena eivät poikenneet paljon talousarviosta, eroa kertyi vain 0,161 milj. euroa. Tästä ulkopuolelta ostettujen palvelujen osuus oli 0,351 milj. euroa. Asiakaspalveluiden ostojen osalta erikoissairaanhoidon palveluihin käytettiin 1,364 milj. euroa enemmän mitä oli ajateltu ja vastaavasti muiden asiakaspalvelujen ostot supistuivat -0,653 milj. euron edestä. Erikoissairaanhoidon osuus johtui siitä, että kunnanhallitus päätti muutostalousarvioesityksestä poiketen vähentää erikoissairaanhoidosta 2,5 milj. euroa tasatakseen sosiaali- ja terveyspalveluiden esittämää budjettia. Erikoissairaanhoidon osalta toteutuma tämän johdosta ylittyi yht. 2,1 milj. eurolla, kun huomioidaan myös avustuksissa käsiteltävä sairaanhoitopiirin lasku kuntaosuuteen kohdistuvasta alijäämästä. Asiakaspalveluostot supistuivat erityisesti sosiaali- ja perhepalveluissa (yht. -0,8 milj.) ja siellä vähennykset kohdistuivat lastensuojeluun. Kasvua tapahtui terveyspalveluiden ostoissa koronatestauspalvelun oston vuoksi.

Muihin kuin asiakaspalveluostoihin käytettiin -0,360 milj. arvioitua vähemmän rahaa. Erityisesti tämä näkyi niissä palveluissa joihin kevään poikkeusolojen aikainen palvelujen alasajo vaikutti sekä siinä, että muutostalousarvioon jouduttiin arvioimaan syyskaudella Islabin laskuttamien koronatestien ja niihin kuluvien eurojen osuutta hyvin epätietoisessa tilanteessa. Niinpä esim. seuraaviin palveluihin käytettiin ennakoitua vähemmän rahaa: asiantuntijapalvelut (-0,3 milj.), matkustus, koulutus ja kulukorvaukset (-0,5 milj.), kuljetukset ((-0,1 milj.), terveyspalvelut (-0,5 milj.). Vastaavasti merkittävästi enemmän käytettiin rahaa mm. työvoiman vuokraukseen (0,7 milj.) ja rakennusten ja koneiden kunnossapitoon (0,5 milj.).

Palveluiden ostoihin kirjautuvat sisäiset erät vähentyivät -0,191 milj. euroa. Nämä eri yksiköiltä veloitetavat erät olivat kuljetus-, ruoka-, atk-palvelu- ja muita hallinnon palveluita ja niiden poikkeamat kohdistuivat ruoka-, kuljetus- ja henkilöstöpalveluiden menoihin).

Aineiden ja tarvikkeiden ostot toteutuivat 0,443 milj. euroa talousarviota suurempina. Suurimpina poikkeamina olivat hoitotarvikkeet (0,2 milj.), energiakulut (0,2 milj.) ja elintarvikeostoihin (0,1 milj.) käytettyjen määrärahojen ylitykset.

Myönnettyjen avustusten ylitystä yhteensä 0,884 milj. eurolla selittää em. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille alijäämän kattamiseen tarvittu budjetoimaton 0,763 milj. euron kuntaosuus. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen kohdistunut ylitys jäi, tilanne huomioon ottaen, varsin pieneksi ollen yht. 0,042 milj. euroa. Lähes saman verran vähentyivät muille yhteisöille annetut avustukset. Työmarkkinatukena maksettiin yht. 1,232 milj. euroa yli 300 päivää tai enemmän työttömänä olleista henkilöistä. Koronan vaikutukset jäivät vielä varsin maltillisiksi pitkäaikaistyöttömien määrässä. Kotitalouksille annettavat avustukset toteutuivat kokonaisuutena vain 0,112 milj. euroa suurempina. Ylitys kohdistui lasten päivähoitoon myönnettyjen palvelusetelien osuuteen (0,3 milj.) kaikkien muiden avustusten alittuessa (yht. -0,2 milj.).

Muiden toimintakulujen n. 0,148 milj. euron ylitykseen sisältyy osakkuusyhtiön osakkeiden myyntitappio, luottotappioihin kirjattuja saamisista sekä leasingrahoitteisten kohteiden veroja, jotka ovat olleet ennakoimattomia tai muutoin ylittäneet arvioidut kulut.

Toimintatuottojen ylittyessä 1,580 milj. eurolla ja vastaavasti toimintakulujen toteutuessa lähes talousarvion tasolla, toimintakate muodostui 1,559 milj. euroa talousarviota paremmaksi.

Verotulot

Verotuloja vuodelta 2020 kertyi yhteensä n. 91,601 milj. euroa ja verotulot ylittivät yhteensä 2,112 milj. euroa talousarvion. Kunnan tuloveron tuotto oli 84,672 milj. euroa ja se ylittyi verotuloista eniten. Verotulojen toteuman arviointi oli vuoden aikana perin hankalaa. Koronan vaikutukset talouskasvuun arvioitiin vielä keväällä huomattavasti synkemmiksi mitä toteuma esim. kesän ja syksyn perusteella alkoi näyttää. Verottaja päätti mm. verotulojen viivästyisestä johtuvasta määräaikaisesta korvauksesta, jonka summa oli ensin 2,063 milj. euroa, mutta jonka osuus lopulta jäi 0,451 milj. euroon. Verotulojen ennakoitiin alenevan jo pelkästään tämän verovelvollisille myönnettävän lykkäysmenettelyn johdosta merkittävästi enemmän mitä lopulta toteutui. Joulukuussa korjattiin vielä valtion ja kuntien välistä suhdetta korottamalla kuntaryhmän jako-osuutta. Tuloveron tuotto pitää sisällään päätetyn veroprosentin korotuksen 0,75 prosenttiyksiköllä tasan 22,00 prosenttiin. Tuloverotilityksiä alentaa edelleen aleneva asukasmäärä. Tämä näkyy jatkossa mm. siten, että mikäli vuoden 2020 asukasmäärä olisi pysynyt esim. vuoden 2018 tasolla (21674 asukasta), tulisi tuloveroja n. 1,0 milj. euroa enemmän vuodelle 2021.

Yhteisöveron tuottoa kertyi 4,913 milj. euroa. Se toteutui lopulta 0,183 milj. paremmin. Kuntien kuntaryhmäosuutta korotettiin tilapäisesti 10,0 prosenttiyksiköllä vuosille 2020 – 2021 koronasta johtuvien yhteisöverotulomenetysten kompensoimiseksi. Muussa tapauksessa tuotto olisi jäänyt n. 1,0 milj. euroa pienemmäksi. Kiinteistöveron tuottoon tuli -0,226 milj. euron poikkeama, kun verotus siirtyi verovelvolliskoh- taiseen valmistumiseen (nk. joustava valmistuminen) ja tilityksiä siirtyi vuodelle 2021. Kiinteistöveropro- sentit ovat olleet kunnassa samat vuodesta 2014 lähtien.

Kunnan verotulot verolajeittain vuonna 2020

1 000 euroa	TA 2020	TA 2020 muutos	TA 2020 muutettu	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	82 770	3 253	79 517	84 672	2 155
Kiinteistövero	5 400	158	5 242	5 016	-226
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 840	110	4 730	4 913	183
Verotulot yhteensä	93 010	3 521	89 489	91 601	2 112

Kunnan veroprosentit ja verotettava tulo

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tuloveroprosentti	21,25	21,25	21,25	21,25	21,25	22,00
Verotettava tulo, milj. euroa	355,3	357,7	352,5	356,6	367,9*	373,8*
Verotettavan tulon muutos %	0,6	0,7	-1,4	1,2	3,2	1,6
<i>*ennuste</i>						
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Vakituinen asuinrakennus	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
Vapaa-ajan kiinteistöt	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Rakentamaton tontti	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00

Valtionosuudet

Valtionosuuksien yhteismäärä toteutui 43,892 milj. euroon. Valtionosuuksien määrä oli poikkeuksellisen suuri valtion myöntämien koronatukien johdosta. Koronatukien osuus em. summasta on 6,273 milj. euroa. Kokonaismäärää nosti omalta osaltaan myös kustannustenjaon tarkistus ja valtionosuuksien indeksitar- kistus. Peruspalvelujen valtionosuuteen syntynyt poikkeama johtui syksyllä (muutostalousarvion laadin- nan jälkeen) päätetyistä valtion lisätalousarvio 7:ssä myönnettyistä eristä.

Käyttötalouden valtionosuudet vuonna 2020

1 000 euroa	TA 2020	TA 2020 muutos	TA 2020 muutettu	Toteutuma	Poikkeama
Peruspalvelujen valtionosuus	25 326	3 185	28 511	31 342	2 831
Verotuloihin perustuva valtionosuus	5 827	50	5 777	5 777	0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 904	-193	-1 711	-1 719	-7
Veromenetysten kompensatit	8 038	505	8 543	8 492	-51
Valtionosuudet yhteensä	37 287		41 120	43 892	2 772

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottojen ja -kulujen netto toteutui 0,037 milj. euroa parempana kuin talousarvio. Osinkotuotot jäivät alle arvion, mutta korkokuluja toteutui ennakoitua vähemmän. Sisäisenä eränä kirjattava korvaus toimitilojen jäännöspääomasta jäi hivenen arvioitua pienemmäksi.

Vuosikate

Vuosikatetta muodostui lopulta 9,512 milj. euroa, mikä oli 6,481 milj. euroa muutostalousarviota enem- män. Siihen vaikutti 1,559 milj. euroa vahvempi toimintakate ja loppuvuonna ennakoitua suurempana kertynyt veroluonteisen rahoituksen lisäys 4,884 milj. eurolla. Varsinkin tulopohjan ennustaminen oli hyvin poikkeuksellisesti edenneenä vuonna tavallistakin hankalampaa. Vahva vuosikate riitti sekä normaali- poistoihin että käytöstä poistettujen rakennusten lisäpoistoihin sekä osakkeista tehtyyn alaskirjaukseen.

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmanmukaisia poistoja kertyi 6,655 milj. euroa, ja ne muodostuivat lopulta n. 0,567 milj. eurolla ennakoitua suuremmiksi. Ero syntyi nopeasti poistettavista käyttöomaisuuseristä. Arvonalentumisia poistettaviin rakennuksiin kirjattiin yht. 0,389 milj. euroa ja konserniyhtiö Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen osakkeiden arvoa alennettiin 1,994 milj. eurolla.

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2020

Sisältää sisäiset erät

1000 euroa	Alkuperäinen TA 2020	Talousarvio- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 2020	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	14 369	-52	14 317	15 338	1 021
Maksutuotot	6 045	-384	5 661	5 929	267
Tuet ja avustukset	1 311	129	1 440	1 651	211
Muut toimintatuotot	12 882	-53	12 829	12 911	82
	34 607	-359	34 248	35 828	1 580
Valmistus omaan käyttöön	130	0	130	164	34
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-62 775	230	-62 545	-60 964	1 580
Palvelujen ostot	-67 064	1 727	-65 337	-65 498	-161
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 909	-394	-7 304	-7 747	-443
Avustukset	-7 531	-1 845	-9 377	-10 260	-884
Muut toimintakulut	-18 219	20	-18 199	-18 347	-148
	-162 499	-262	-162 761	-162 816	-55
Toimintakate	-127 762	-621	-128 383	-126 824	1 559
S Verotulot	93 010	-3 521	89 489	91 601	2 112
S Valtionosuudet	37 286	3 833	41 120	43 892	2 772
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	766	0	766	775	9
Muut rahoitustuotot	2 680	0	2 680	2 550	-130
Korkokulut	-600	0	-600	-541	59
Muut rahoituskulut	-2 041	0	-2 041	-1 942	99
S	806	0	806	843	37
Vuosikate	3 340	-308	3 032	9 512	6 481
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 088	0	-6 088	-6 655	-567
Arvonalentumiset		-1 994	-1 994	-2 383	-389
	-6 088	-1 994	-8 082	-9 038	-957
Tilikauden tulos	-2 748	-2 302	-5 050	474	5 524
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys(+)				36	36
Tilikauden yli- tai alijäämä	-2 748	-2 302	-5 050	510	5 560

S =Sitova erä

2.4 Investointiosan toteutuminen

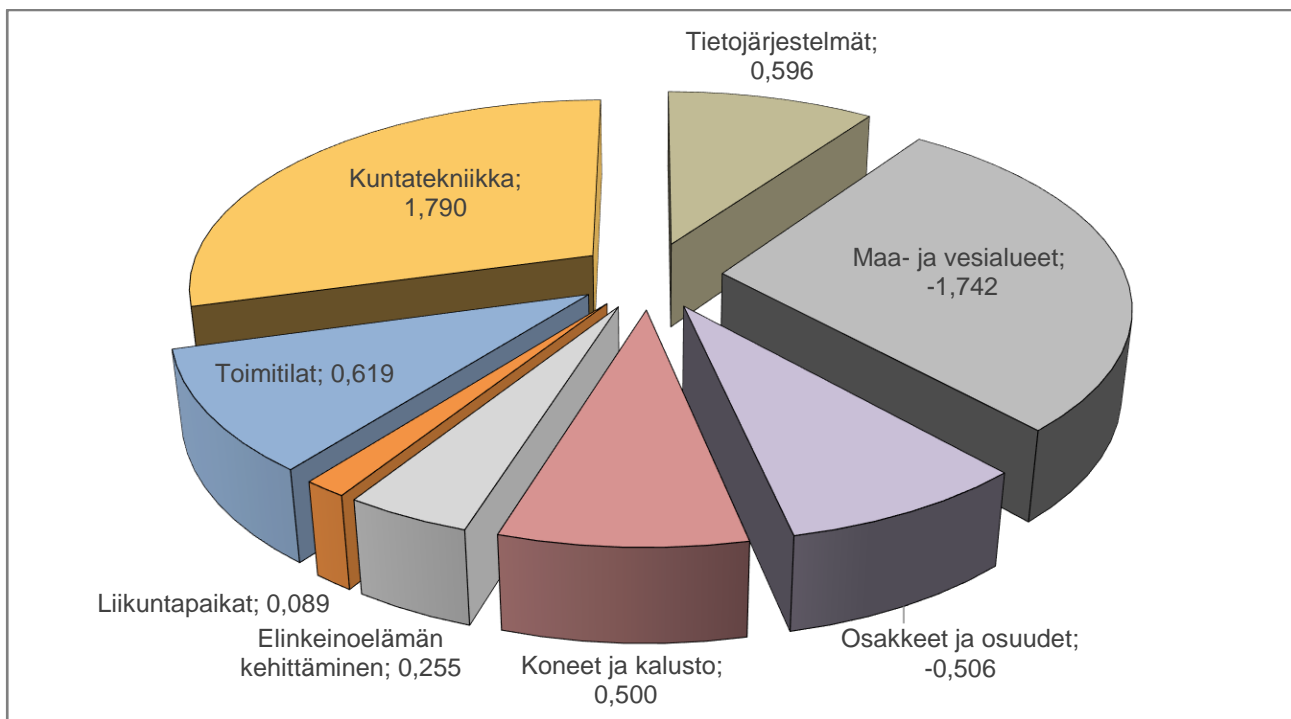
Investointeja toteutettiin yht. 4,173 milj. eurolla (brutto). Investointisumman taso oli pitkästä ajasta taloustilanteeseen suhteutettuna oikean suuntainen. Rahaa näytti jäävän käyttämättä 1,854 milj. euroa jakaantuen teknisen lautakunnan palveluihin 1,335 milj. eurolla, sosiaali- ja terveyslautakunnan palveluihin 0,231 milj. eurolla, kunnanhallituksen alaisiin palveluihin 0,213 milj. eurolla ja sivistyslautakunnan alaisiin 0,074 milj. eurolla. Teknisen lautakunnan summan suuruuteen vaikuttaa budjettiin viedyt vesihuoltoverkostoihin liittyvät työt. Vesihuoltolaitos poistui 1.1.2020 kunnan toiminnasta, mutta verkostoihin liittyviä töitä oli budjetoitu 0,668 milj. euron edestä. Tämä osuus ei kuitenkaan ole enää investointeina käsiteltävää ja tätä vastaavat työt on laskutettu Kuopion Vedeltä. Teknisten palveluiden käyttämättömät osuutta jäi tosiasiallisesti vain 0,667 milj. euroa kohdentuen kuntatekniikan maa- ja vesirakenteisiin.

Suurimmat investoinnit kohdistuivat kuntatekniikan maa- ja vesirakenteisiin (1,790 milj.) joita toteutettiin Pyyllämmän, Taivallahden, Metsäkoulun, Rissalan sekä Keskuskorttelin alueilla. Toimitiloihin käytettiin n. 0,827 milj. euroa. Summaan sisältyi mm. Suininlahden koulun saliremontti, Kasurilan koulun tiivistyskorjauksia sekä uusilla rakennuksilla korvattavien kohteiden suunnittelukustannuksia. Tietojärjestelmä hankintoihin käytettiin poikkeuksellisen paljon rahaa, yht. 0,596 milj. euroa. Näitä hankintoja toteutettiin sekä kunnanhallituksen alaisissa toiminnoissa että sosiaali- ja terveystalouden puolella. Kalustohankintoihin käytetystä n. 0,500 milj. euron summasta valtaosa kohdistui koulujen ja päiväkotien kalustamiseen. Elinkeinoelämää edistäviin tonttien muodostamiseen käytettiin n. 0,255 milj. euroa.

Investointeihin kirjattiin toteutuneita tuottoja yht. 2,571 milj. euron edestä. Summa oli poikkeuksellisen suuri ja pääosa tuotoista tuli Metsähallitukselle myydyistä maa-alueesta jonka tase-arvoa poistui 1,541 milj. euroa. Tämän lisäksi muita maa-alueita myytiin n. 0,269 milj. eurolla. Lisäksi myytäväksi tulivat myös osakkuusyhtiö Siilinkeskuksen osakkeet ja tarpeettomat asunto-osakeomistukset yht. 0,506 milj. eurolla. Myös vahoja toimitiloja myytiin n. 0,208 milj. euron tasearvosta. Talousarvioon oli huomioitu vain osa tuotoista, niinpä niiden määrä näytti ylittyvän 0,362 milj. eurolla. Tosiasiallinen ylitys oli kuitenkin n. 1,030 milj. euroa, koska myös investointiosan tuottoihin oli kirjattu em. 0,668 milj. euroa vesiverkostoon liittyen. Nämä tulot, kuten em. kulutkin, käsitellään käyttötalouden puolella.

Kokonaisuudessaan nettoinvestointien määräksi jäi myyntien jälkeen yht. 1,602 milj. euroa mikä oli ennätysalhainen summa. Nettoinvestointien määräksi asukasta kohden jäi 75 euroa. Vuosikate riitti n. kuusinkertaiseen investointimäärään, millä paikattiin edellisten vuosien rahoitusvajetta.

Nettoinvestoinnit yhteensä 1,602 milj. euroa

Yhteenveto nettoinvestoinneista

1000 euroa	TP 2019	Muutos TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Kunnanhallituksen alaiset				
Tietojärjestelmät	108	375	239	-136
Maa- ja vesialueet	-192	-1 541	-1 742	-201
Koneet ja kalusto, hallinto	172	200	142	-58
Koneet ja kalusto, ruoka- ja puhtauspalvelut	64	44	14	-30
Osakkeet ja osuudet	20	0	-506	-506
Elinkeinoelämän kehittäminen	190	359	255	-104
Sivistyslautakunnan alaiset				
Liikuntapaikat	579	90	89	-1
Koneet ja kalusto, opetuspalvelut	632	265	227	-38
Koneet ja kalusto, varhaiskasvatuspalvelut	147	40	30	-10
Koneet ja kalusto, vapaa-aika	117	110	84	-26
Teknisen lautakunnan alaiset				
Toimitilat	-680	800	619	-181
Kuntatekniikka	2 207	2 485	1 790	-695
Vesihuoltolaitos *	1 175	0	0	0
Sosiaali- ja terveyslautakunnan alaiset				
Tietojärjestelmät	633	483	357	-126
Koneet ja kalusto		108	2	-106
Nettoinvestoinnit yhteensä	5 173	3 818	1 602	-2 216
*TP 2019 esitetty ilman vesilaitoksen lakkauttamisen kirjauksia				
Vuosikate	-2 348	3 032	9 512	
Vuosikate investoinneista	-45 %	79 %	594 %	
Investoinnit euroa per asukas	241	178	75	
Asukasluvut	21 423	21 393	21 250	

Investointiosan tavoitteiden toteutuminen ja talousarvion toteutumisvertailu

Investointiosan toteutumisvertailussa esitetään hankeryhmittäin valtuuston hyväksymät määrärahat ja tuloarviot. Hankkeet ja hankeryhmät on eritelty toimielimittäin valtuuston hyväksymässä muodossa.

Lisäksi toimitilainvestointien uudisrakentamisessa ja saneerauskohteissa yli 1,0 milj. euroa suuremmat hankkeet, maa- ja vesirakenteiden ja vesihuoltoon perustetun taseyksikön yli 0,5 milj. euroa ylittävät hankkeet ja uusien alueiden käyttöönotossa yli 0,5 milj. euroa ylittävät hankkeet on eritelty. Yksittäisissä kone- ja kalustohankinnoissa valtuusto päättää yli 0,2 milj. euron hankkeet.

Investointien hanketavoitteet 2020–2022

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
MAANKÄYTTÖ			
Raakamaan hankinta turvaa asemakaavoituksen palvelukyvyyn	Raakamaan hankinta reservin ylläpitämiseksi tavoitetasolla	Kymmenen vuoden tarvetta vastaava.	Reservi ei tavoitetasolla.
Paikkatietopalvelut turvaa maaomaisuuden hallinnan, karttatuotannon, kaavoituksen, lupaviranomaisten sekä kunnallistekniikan suunnittelun paikkatietotekniikan palvelukyvyyn	Paikkatietojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto suunnitellun vaiheistuksen mukaan	Järjestelmä kilpailutettu ja otettu käyttöön karttatuotannon osalta. Käyttöönotto käynnistetty maaomaisuuden ja kaavoituksen osalta sekä aikataulutettu muilta osin.	Toteutunut. Karttatuotannon osalta uusi järjestelmä otettu käyttöön. Kaavoituksen osalta järjestelmän käyttöönotto käynnistyi vuoden 2020 aikana. Muut ohjelmisto-osat (maaomaisuuden hallinta, sähköinen rakennuspaikkahaku, kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun lupakäsittely ja sähköinen asiointi sekä kuntatekniikan hulevesilaskutus, sähköinen venepaikkavaraus- ja laskutusjärjestelmä) käyttöönotetaan vuosien 2021–2022 aikana.
TIETOTEKNIikka			
Tietotekniikkapalveluiden palvelukyky vastaa kohtuullisella tasolla käyttäjien vaatimuksia	ICT-laitteet siirretään pois kunnantalolta	Tietoliikenneteknologia on siirretty kokonaisuudessaan pois kunnantalolta.	Kunnantalon konesalin fyysinen laitteisto myydään Kuntien Tiera Oy:lle toukokuussa 2021, konesalitila vuokrataan Kuntien Tiera Oy:lle toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella. Atk-luokka on osittain siirretty Innocumin tiloihin helmikuussa 2021.
	Hallintoverkossa Windows7 -käyttöjärjestelmästä luopuminen	Hallintoverkkoon kytketyissä terveydenhuollon (AluePegasos)työasemissa ei enää käytetä ollenkaan Win7-käyttöjärjestelmää vuoden lopussa. Kaikki muutkin hallinnon työasemat päivitetään versioon Win10, jos ehditään.	Win7 -työasemien päivittäminen versioon Win10 on edelleen käynnissä ja saadaan päätökseen vuoden 2021 loppuun mennessä. Win7-työasemia hallintoverkossa on vielä noin 70 kpl.

KUNNANHALLITUKSEN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Kunta valmistautuu siirtymään Microsoft Office O365-pilviteknologiaan</i>	Kunta siirtyy O365-tekniologian käyttöön kevään 2021 aikana	<p>O365-projektisuunnitelma hyväksytään helmikuussa 2020.</p> <p>Politiikka-asiakirjat hyväksytään kesän 2020 aikana.</p> <p>O365-käyttöönotto-suunnitelma on hyväksytty syyskuussa 2020.</p> <p>Henkilöstökoulutukset on suunniteltu ja hyväksytty vuoden loppuun mennessä.</p> <p>Hankittavat Microsoft-lisenssit on tunnistettu ja määrärahat hankinnalle ovat mukana vuoden 2021 talousarviossa.</p>	<p>M365-projekti keskeytyi kesäkuussa 2020 irtisanoutumisen sekä Kuntien Tiera Oy:n kanssa solmitun ulkoistussopimuksen seurauksena.</p> <p>Projekti jatkuu maaliskuussa 2021 ja on uudelleen organisoitu palveluntarjoajakumppanien, Kuntien Tiera sekä Atea, kanssa. Maaliskuun 2021 loppuun mennessä lisenssien hankintamalli on selvillä.</p> <p>Kesäkuun loppuun 2021 mennessä Microsoft lisenssit on hankittu ja käyttäjät siirretty pilvipalveluiden piiriin.</p>
RUOKAPALVELUT			
<i>Ruokapalvelujen tuottamisen turvaaminen toimivalla laitekannalla ja nykyaikaisilla menetelmillä</i>	Laitteiden korvausinvestoinnit arvioitu elinkaarivaiheperusteisesti. Uusitaan maltillisesti keskeisiä tuotannossa välttämättömiä laitteita.	Turvataan ruokapalvelun toteuttaminen suunnitelmallisesti ja laadukkaasti.	Korvausinvestointina Vanhan pappilan palvelukodin keittiölle hankittu vuoden lopulla lämpövaunu.
<i>Ruoka- ja puhtauspalvelujen tuottaminen uudiskohteissa ja väistöiloissa</i>	Investoinnit suunnitelman mukaisesti	Ruoka- ja puhtauspalvelujen toteuttaminen asiakastarpeita vastaavasti suunnitelmallisesti ja laadukkaasti.	Ei investointeja v. 2020 (uudis- tai väistötilat)
ELINKEINOTOIMI			
<i>Elinkeinoelämän kehittäminen</i>	Tarpeen mukaan tehtävät kohteet	<p>Elinkeinoelämän kehittämisen kohtuullinen palvelukyky turvataan.</p> <p>Jatketaan Rissalan ja Radantauksen alueiden esirakentamista.</p>	<p>Lumenkaatopaikka on valmistunut joulukuussa 2020. Puistovarikon ja veneiden talvisäilytyspaikan valmistuminen keväällä 2021 aikataulun mukaisesti.</p> <p>Hankkeet etenevät suunnitellusti. Radantauksella aloitettu uuden alueen suunnittelu.</p>

Talousarvion toteutuminen

Maankäyttö

Paikkatietojärjestelmän uudistamishanke toteutuu suunnitellusti, tosin osa kulueristä siirtynee talousarviovuodelle 2021. Valtiolla Puolustusvoimien tarpeisiin luovutetun alueen raakamaareserviin tekemän loven paikkaaminen on haastavaa talousarviovuonna.

Ruokapalvelut

Hankittu korvausinvestointina Vanhan Pappilan palvelukodin keittiölle lämpövaunut.

Elinkeinoitoimi

Elinkeinoelämän kehittämishankkeet toteutuvat suunnitellusti. Hankemäärärahat tulevat riittämään ja jak-sottuvat vuosille 2020-21.

Kunnanhallitus	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET					
Tietokoneohjelmistot					
Tuotot	0	0	0	33 434	33 434
Kulut	-375 000	0	-375 000	-272 678	102 322
Netto	-375 000	0	-375 000	-239 245	135 755
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET yht.					
Tuotot	0	0	0	33 434	33 434
Kulut	-375 000	0	-375 000	-272 678	102 322
Netto	-375 000	0	-375 000	-239 245	135 755
MAA- JA VESIALUEET yhteensä					
Tuotot	0	1 540 559	1 540 559	1 810 198	269 639
Kulut	0	0	0	-68 538	-68 538
Netto	0	1 540 559	1 540 559	1 741 660	201 101
KONEET JA KALUSTO					
Koneet ja kalusto/Kunnanhallitus					
Tuotot	0	0	0	12 775	12 775
Kulut	-200 000	0	-200 000	-155 184	44 816
Netto	-200 000	0	-200 000	-142 409	57 591
Koneet ja kalusto/Ruoka- ja puhtausp.					
Kulut	-44 000	0	-44 000	-13 660	30 340
Netto	-44 000	0	-44 000	-13 660	30 340
KONEET JA KALUSTO yhteensä					
Tuotot	0	0	0	12 775	12 775
Kulut	-244 000	0	-244 000	-168 844	75 156
Netto	-244 000	0	-244 000	-156 069	87 931
OSAKKEET JA OSUUKSET yhteensä					
Tuotot	0	0	0	505 997	505 997
Kulut	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	505 997	505 997
ELINEINOELÄMÄN KEHITTÄM. yht.					
Kulut	-359 000	0	-359 000	-255 324	103 676
Netto	-359 000	0	-359 000	-255 324	103 676
KUNNANHALLITUS					
Tuotot	0	1 540 559	1 540 559	2 362 404	821 845
Kulut	-978 000	0	-978 000	-765 384	212 616
Netto	-978 000	1 540 559	562 559	1 597 020	1 034 461

Hanketavoitteet 2020–2022

VALTUUSTON SITOAVAT TAVOITTEET			
<i>Suunnittelukauden tavoite 2020–2022</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>Riskiarvio</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Koulujen ja päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöjen uudistaminen</i>	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä.	Taloudellisten resursien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai oppimisympäristöjen toiminnallisuudesta joudutaan tinkimään.	Kalustettu Ahmon neljäs väistötila. Vuorelan uuden koulun kalustaminen on toteutettu osittain joulukuussa 2020. Kalustaminen saatetaan loppuun vuoden 2021 aikana. Pöljän koululla on uusittu vanhat teknisen käsityön koneet. Lisäksi kouluilla on uusittu käyttöikänsä päässä olevia vanhoja älytauluja.
<i>Riittävät liikuntatilat ja lähiliikuntapaikkojen kehittäminen</i>	Liikuntapaikkaverkosto vastaa seuratoiminnan ja omaehtoisen liikunnan tarpeita.	Taloudellisten resursien niukkuus voi viivästyttää hankkeita.	Palloiluhallihankkeen esiselvitystyö tehty, hankkeen valmistelu on käynnissä.
	Virikkeellisemmät koulu- ja asuin ympäristöt. Keskimäärin vähintään yksi hanke/vuosi.		Kuuslahden lähiliikuntapaikan valmiusaste 95 %. Saharan jääkiekkokaukalo hankittu.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
<i>Koulujen ja päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöjen uudistaminen</i>	Vuorelan uuden koulun kalustaminen. Pöljän koulun teknisen työn laitteiden uusiminen. Koulujen ja päiväkotien vanhentuvan kaluston uusiminen.	Opetus- ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä. Uusia kohteita kalustettaessa huomioidaan täysimääräisesti väistötiloihin hankittu käyttökelpoinen kalusto.	Kalustettu Ahmon neljäs väistötila. Vuorelan uuden koulun kalustaminen on toteutettu osittain joulukuussa 2020. Kalustaminen saatetaan loppuun vuoden 2021 aikana. Pöljän koululla on uusittu vanhat teknisen käsityön koneet. Lisäksi kouluilla on uusittu käyttöikänsä päässä olevia vanhoja älytauluja. Hankittu ergonomiakalusteita Päiväkoti Piihilinnaan kahteen ryhmään ja Päiväkoti Pikkusiiliin kolmeen ryhmään.

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET

<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Lähiliikuntapaikkojen toteutus, keskimäärin 1/vuosi	Kuuslahden lähiliikuntapaikan rakentaminen.	Keskimäärin 1 lähiliikuntapaikkahanke/vuosi.	Kuuslahden lähiliikuntapaikan valmiusaste 95 %
Vuorelan uuden lähikirjaston kalustaminen	Vuorelan kirjaston kalustaminen, täydentävät aineistohankinnat ja itsepalvelukirjaston toteutus.	Kuntalaisten tarpeita palveleva laajennetun aukiolon kohtauspaikka.	Kalustaminen toteutettu joulukuussa 2020.
Kuntoratojen valojen uusiminen osana energiansäästohjelmaa	Ei hankkeita vuonna 2020.	Valot uusittu vuoteen 2023 mennessä.	Ei toimenpiteitä.
Asianmukaiset työvälit liikuntapalveluissa	Kunnossapidon pien-tractorin hankinta.	Hankinnat suoritettu.	Hankinta suoritettu.

Talousarvion toteutuminen

Sivistyslautakunnan alaiset investoinnit alittavat talousarvion noin 74 000 eurolla. Alittuminen johtuu siitä, että kalustohankintoja on pystytty toteuttamaan edullisemmin kuin on arvioitu (esim. Vuorelan kirjaston kalustaminen sekä koulujen ja päiväkotien vanhenevan kaluston uusiminen).

Sivistyslautakunta	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
LIIKUNTAPAIKAT yhteensä					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-90 000	0	-90 000	-88 935	1 065
Netto	-90 000	0	-90 000	-88 935	1 065
KONEET JA KALUSTO					
Koneet ja kalusto / Opetuspalvelut					
Kulut	-370 000	105 000	-265 000	-227 442	37 558
Netto	-370 000	105 000	-265 000	-227 442	37 558
Koneet ja kalusto / Varhaiskasvatus					
Kulut	-40 000	0	-40 000	-30 291	9 709
Netto	-40 000	0	-40 000	-30 291	9 709
Koneet ja kalusto / Vapaa-aika					
Kulut	-110 000	0	-110 000	-83 929	26 071
Netto	-110 000	0	-110 000	-83 929	26 071
KONEET JA KALUSTO yhteensä					
Kulut	-520 000	105 000	-415 000	-341 662	73 338
Netto	-520 000	105 000	-415 000	-341 662	73 338
SIVISTYSLAUTAKUNTA					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-585 000	80 000	-505 000	-430 597	74 403
Netto	-585 000	80 000	-505 000	-430 597	74 403

Hanketavoitteet 2020–2022

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
<i>Suunnittelukauden tavoite 2020–2022</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>Riskiartio</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Suurten toimitilahankkeiden toteutus	Kaikki hankkeet saadaan toteutettua	Kunnan talous, resurssit.	Terveyskeskus on rakennusvaiheessa. Muut hankkeet (Palosäma, Siilinkosken pk, Ahmon koulukeskus ja Siilinlahden koulu) ovat valmistelutai selvitysvaiheessa.

TEKNISEN LAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2020–2022</i>	<i>Toimenpiteet 2020</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
TOIMITILAINVESTOINNIT			
Vuorelan koulu	Rakennustyöt käynnissä	Uusi koulu käytössä v. 2021.	Valmistui aikataulun mukaisesti 12/2020.
Uusi Päivärinteen päiväkot	Hankkeen valmistelu, kilpailuasiakirjojen laadinta	Uusi päiväkot käytössä elokuussa v. 2022.	Hankesuunnitelma valmis. Valtuusto on tehnyt päätöksen. Toteutus on siirtynyt kaavavalituksen vuoksi.
Ahmon koulukeskus	Hankkeen valmistelu	Rakennushankkeen suunnittelun aloitus 2021.	Hankesuunnitelma on valmis. Valtuusto on tehnyt päätöksen. Hanketta jatketaan vuoden 2021 puolella.
Siilinlahden koulu	Hankeselvitys käynnissä	Hankkeen laajuus ja kustannukset tiedossa.	Hankeselvitys on valmistunut 6/2020. Hankkeen jatkosta päätetään 2021.
KUNTATEKNIKAN INVESTOINNIT			
Pyöreälahti, 3. vaihe	Infran rakennustyöt	Tontteja on mahdollista luovuttaa kesällä v. 2020.	3. vaihe on valmis.
Taivallahti, 2. vaihe	Infran rakennustyöt	Tontteja on mahdollista luovuttaa kesällä v. 2020.	2. vaihe on valmis.
Infran saneeraustyöt	Simonsalo, Pyylampi, Rissala, Kasurilantie	Saneeraustyöt suoritetaan hyväksytyn työohjelman mukaisesti.	Kaikki kohteet valmistuivat suunnitelman mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

	Menot	Tulot	Netto
Investoinnit	-2 617 505	208 453	-2 409 052

Toimitilojen myyntituloina oli 208 453 € (Haapamäen havaintotilan myynti) ja investointimenot olivat 827 156 €, joten netoksi tuli 618 703 €.

Suurimmat kohteet olivat Suinilahden koulun saliremontti sekä Kasurilan koulun kolmen luokan tiivistyskorjaukset uudella sisäänkäynnillä. Vuorelan koulu toteutettiin leasing-rahoituksella.

Maa- ja vesirakenteiden (kuntatekniikan investoinnit) investointimenot olivat n. 1,79 milj. €. Määrärahaa jäi käyttämättä n. 0,69 milj. €. Osaa suunnitelluista hankkeista ei ehditty tekemään resurssipulasta johtuen. Käytetyistä työmenetelmistä johtuen saatiin myös säästöjä aikaiseksi.

Tekninen lautakunta	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
RAKENNUKSET / TOIMITILAT yhteensä					
Tuotot	0	0	0	208 453	208 453
Kulut	-800 000	0	-800 000	-827 156	-27 156
Netto	-800 000	0	-800 000	-618 703	181 297
MAA- JA VESIRAKENTEET					
Kadut					
Kulut	-1 280 000	0	-1 280 000	-1 013 840	266 160
Netto	-1 280 000	0	-1 280 000	-1 013 840	266 160
Kevyen liikenteen väylät					
Kulut	-300 000	0	-300 000	-186 207	113 793
Netto	-300 000	0	-300 000	-186 207	113 793
Kestopäällystys					
Kulut	-280 000	0	-280 000	-227 942	52 058
Netto	-280 000	0	-280 000	-227 942	52 058
Valaistus					
Kulut	-130 000	0	-130 000	-62 379	67 621
Netto	-130 000	0	-130 000	-62 379	67 621
Katokset ym. rakenteet ja laitteet					
Kulut	-188 000	0	-188 000	-35 021	152 979
Netto	-188 000	0	-188 000	-35 021	152 979
Leikkipaikat					
Kulut	-60 000	0	-60 000	-75 344	-15 344
Netto	-60 000	0	-60 000	-75 344	-15 344
Hulevesiverkosto					
Kulut	-237 000	0	-237 000	-189 616	47 384
Netto	-237 000	0	-237 000	-189 616	47 384
Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Kulut	-10 000	0	-10 000	0	10 000
Netto	-10 000	0	-10 000	0	10 000
MAA- JA VESIRAKENTEET yhteensä					
Kulut	-2 485 000	0	-2 485 000	-1 790 349	694 651
Netto	-2 485 000	0	-2 485 000	-1 790 349	694 651

MAA- JA VESIRAKENTEET

Asuntoalueiden kuntatekniikan investoinnit

Valtuuston sitovuustasot merkitty harmaalla = asuntoalueen 0,5 milj. euroa ylittävät hankkeet

	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
KESKUSKORTTELI					
64106 Kadut	-200 000	0	-200 000	-260 037	-60 037
64406 Valaistus	0	0	0	-2 320	-2 320
65106 Hulevesiverkosto	-5 000	0	-5 000	0	5 000
KESKUSKORTTELI yht.	-205 000	0	-205 000	-262 357	-57 357
METSÄKOULU					
64141 Kadut	-200 000	0	-200 000	-169 801	30 199
64241 Kevyen liikenteen väylät	0	0	0	-26 242	-26 242
64341 Kestopäällystys	0	0	0	-36 790	-36 790
64441 Valaistus	0	0	0	-24 358	-24 358
65141 Hulevesiverkosto	-12 000	0	-12 000	-57 986	-45 986
METSÄKOULU yhteensä	-212 000	0	-212 000	-315 177	-103 177
PANNINNIEMI					
64112 Kadut	0	0	0	-11 538	-11 538
PANNINNIEMI yhteensä	0	0	0	-11 538	-11 538
PYYLAMPI					
64113 Kadut	-250 000	0	-250 000	-166 036	83 964
64313 Kestopäällystys	-40 000	0	-40 000	-33 564	6 436
64413 Valaistus	-20 000	0	-20 000	-10 010	9 990
65113 Hulevesiverkosto	-75 000	0	-75 000	-38 562	36 438
PYYLAMPI yhteensä	-385 000	0	-385 000	-248 172	136 828
TAIVALLAHTI					
64120 Kadut	-270 000	0	-270 000	-135 753	134 247
64230 Kevyen liikenteen väylät	0	0	0	-17 382	-17 382
64340 Kestopäällystys	-100 000	0	-100 000	-44 828	55 172
64420 Valaistus	-30 000	0	-30 000	-12 525	17 475
65120 Hulevesiverkosto	-75 000	0	-75 000	-40 318	34 682
TAIVALLAHTI yhteensä	-475 000	0	-475 000	-250 806	224 194
RISSALA yhteensä					
64242 Kevyenliikenteen väylät	-300 000	0	-300 000	-145 919	154 081
64342 Kestopäällystys	-30 000	0	-30 000	0	30 000
64442 Valaistus	-30 000	0	-30 000	-2 706	27 294
65142 Hulevesiverkosto	-30 000	0	-30 000	-27 010	2 990
RISSALA yhteensä	-390 000	0	-390 000	-175 635	214 365
SIMONSALO					
64118 Kadut	-310 000	0	-310 000	-181 847	128 153
64318 Kestopäällystys	-30 000	0	-30 000	-38 605	-8 605
64418 Valaistus	-20 000	0	-20 000	-10 460	9 540
65113 Hulevesiverkosto	-40 000	0	-40 000	-25 740	14 260
SIMONSALO yhteensä	-400 000	0	-400 000	-256 652	143 348

	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
ILMAN ALUE-KOODIA					
64180 Tieviheralueet	-50 000	0	-50 000	-85 492	-35 492
64390 Pintaukset	-80 000	0	-80 000	-74 154	5 846
64472 Pienet kohteet	-30 000	0	-30 000	0	30 000
64580 Liikennemerkkit ja -järjest.	-40 000	0	-40 000	0	40 000
64581 Sadekatokset	-50 000	0	-50 000	-35 021	14 979
64650 Venepaikat	-48 000	0	-48 000	0	48 000
64660 Siltojen korjaukset	-50 000	0	-50 000	0	50 000
64898 Tuoteturvallisuuksaneer.	-60 000	0	-60 000	-75 344	-15 344
66066 Tutkimukset	-10 000	0	-10 000	0	10 000
ILMAN ALUE-KOODIA yhteensä	-418 000	0	-418 000	-270 012	147 988
KAIKKI YHTEENSÄ	-2 485 000	0	-2 485 000	-1 789 339	694 651

Tekninen lautakunta	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
VESIHUOLTOLAITOS (Kuopion Vesi Oy)					
Vesilaitos					
Tuotot	385 000	0	385 000	0	-385 000
Kulut	-385 000	0	-385 000	0	385 000
Netto	0	0	0	0	0
Viemärlaitos					
Tuotot	283 000	0	283 000	0	-283 000
Kulut	-283 000	0	-283 000	0	283 000
Netto	0	0	0	0	0
VESIHUOLTOLAITOS yhteensä					
Tuotot	668 000	0	668 000	0	-668 000
Kulut	-668 000	0	-668 000	0	668 000
Netto	0	0	0	0	0
TEKNINEN LAUTAKUNTA yht.					
Tuotot	668 000	0	668 000	208 453	-459 547
Kulut	-3 953 000	0	-3 953 000	-2 617 505	1 335 495
Netto	-3 285 000	0	-3 285 000	-2 409 052	875 948

Hanketavoitteet 2020–2022

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Suun terveydenhuollon hoitoyksikkö on turvallinen ja ajanmukainen	Uusitaan hammashoitoyksikkö.	Hoitoyksikön hankinta keväällä 2020.	Hankintaa ei tehty.
Harjamäen toimintakeskuksen kalusteet	Peruskorjatun toimintakeskuksen uudiskalustus.	Kalusteiden hankinta keväällä 2020.	Peruskorjauksen vaiheittaisen valmistumisen vuoksi hankinnat jakautuvat vuosille 2019 ja 2020.
Evondos lääkeannostelu-robotit	Otetaan käyttöön lääkeannostelurobotteja.	10 lääkeannostelu-robotin käyttöönotto kotihoidossa vuonna 2020.	1.3.2020 alkaen on ollut osana normaalia toimintaa.
Sosiaalipalveluiden asiakastietojärjestelmän vaihtaminen uuteen järjestelmään	Uuden järjestelmän vaihto ja käyttöönotto, samalla Kanta-palvelun käyttöönotto.	Valmistelu vuoden 2020 aikana, tuotantokäyttö vuoden 2021 alusta alkaen.	Tuotantokäytöt Life-Care tietojärjestelmän ja Kanta-palvelun osalta aloitettiin 1.1.2021 alkaen.
Una-hanke	Asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistamisyhteistyö (PSSHP vetoinen hanke); UNA Lomakkeen käyttöönotto.	Keskitetty palvelu lausuntojen ja todistusten tuottamiseen ja tallentamiseen Kansalliseen potilastiedon arkistoon on otettu käyttöön 2020.	Tuotantokäyttö aloitettiin 10.12.2020.

Talousarvion toteutuminen

Investoinnit toteutuvat suun terveydenhuollon hoitoyksikköä lukuun ottamatta suunnitellusti.

	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Sosiaali- ja terveyslautakunta					
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET					
Tietokoneohjelmistot					
Kulut	-200 500	-282 065	-482 565	-356 920	125 645
Netto	-200 500	-282 065	-482 565	-356 920	125 645
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET yht.					
Kulut	-200 500	-282 065	-482 565	-356 920	125 645
Netto	-200 500	-282 065	-482 565	-356 920	125 645
KONEET JA KALUSTO					
Kulut	-108 200	0	-108 200	-2 299	105 901
Netto	-108 200	0	-108 200	-2 299	105 901
SOSIAALI- ja TERVEYSLAUTAKUNTA					
Kulut	-308 700	-282 065	-590 765	-359 218	231 547
Netto	-308 700	-282 065	-590 765	-359 218	231 547

K O K O K U N T A yhteensä					
Tuotot	668 000	1 540 559	2 208 559	2 570 857	362 298
Kulut	-5 824 700	-202 065	-6 026 765	-4 172 704	1 854 061
Netto	-5 156 700	1 338 494	-3 818 206	-1 601 847	2 216 359

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

Alkuperäistä vuosikatetta heikennettiin muutostalousarviossa yhteensä vain -0,308 milj. eurolla. Vuosikatetta toteutui lopulta 6,480 milj. euroa enemmän verorahoitteisten tulojen toteuduttua loppuvuodesta ennakoitua paremmin. Tämä oli rahoituksen näkökulmasta hyvä tilanne; toiminnan rahoittaminen omasta toiminnasta saatavilla tuloilla toteutui ja rahoitusta riitti myös investointimenoihin.

Investointien toteutumista kuvataan edellisessä kappaleessa. Erot investointien toteutumisosan ja rahoitusosan nettosummissa selittyvät sillä, että rahoituslaskelmassa esitetään myös tuloslaskelmaan kirjatut käyttöomaisuuden myyntivoitot. Tulorahoitusta on kuvattu aiemmin kappaleissa Tilikauden tuloksen muodostuminen ja Toiminnan rahoitus.

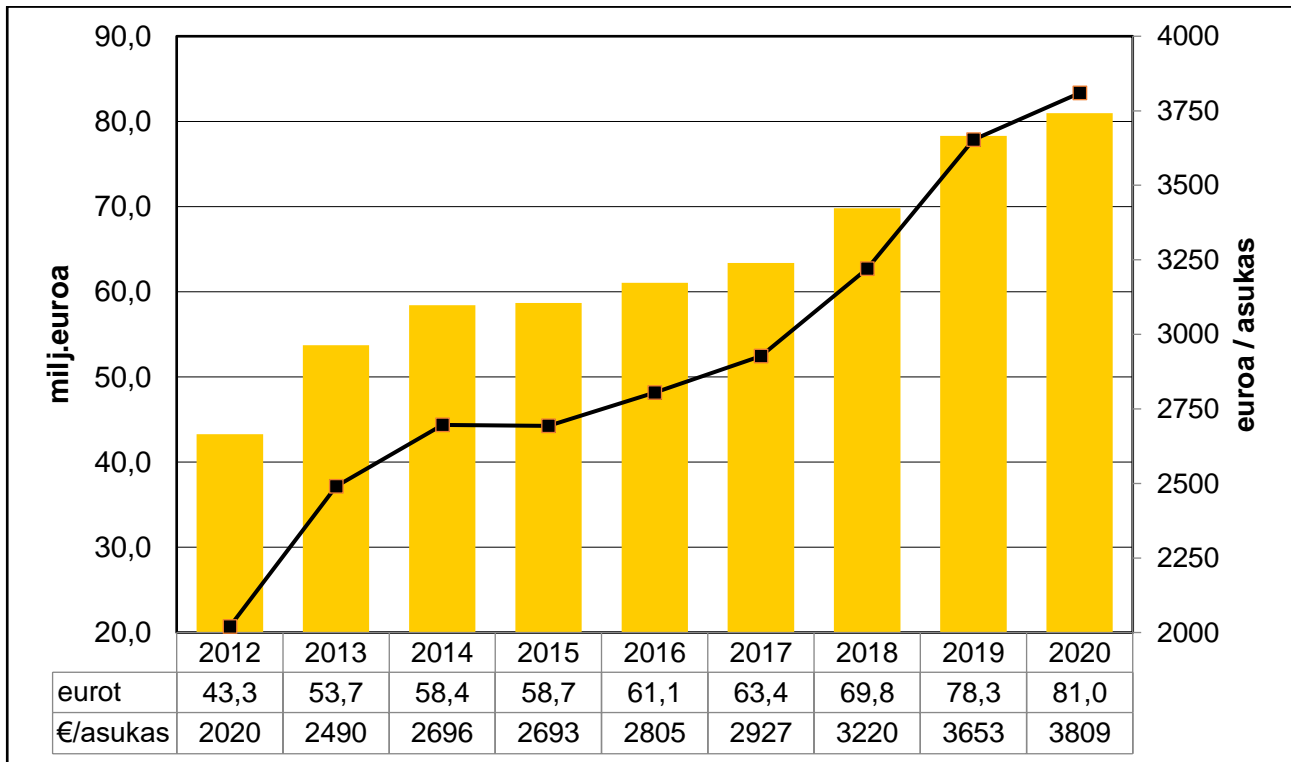
Antolainasaamiset vähentyivät pääomalainoissa 0,093 milj. eurolla ja muissa annetuissa lainoissa 0,119 milj. eurolla.

Pitkäaikaista lainaa nostettiin 15,000 milj. euroa ja lainoja lyhennettiin 12,332 milj. euroa. Valtuuston myöntämä lainanottovaltuus käytettiin täysimääräisesti vaikka lainaa nostettaessa olikin merkkejä siitä, että osan valtuudesta voisi jättää käyttämättä. Rahoituksen kustannuksen jäädessä erittäin alhaiseksi ja tilanteen epävarmasta luonteesta johtuen valtuus lopulta käytettiin. Kuntien ennakkotietojen perusteella lisävelanottoa otettiin osittain varmuuden vuoksi eli samaiseen ratkaisuun oli päädytty laajemminkin kuntakentällä.

Muita maksuvalmiuteen vaikuttavia eriä ei talousarviossa arvioida. Niiden toteutuminen on esitetty kuten varsinaisessa rahoituslaskelmassa ja muutokset näissä olivat vähäisiä. Poikkeuksellisen vuoden tapahtumat vaikuttivat lopulta myös poikkeuksellisen suuriin rahavaroihin vuoden lopussa.

Kohdan 2.6. taulukossa esitetään yhteenvetotaulukko johon on koottu käyttötalousosan, investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan valtuuston sitoviksi hyväksymien erien talousarviomuutokset, toteutumat sekä poikkeamat. Taulukko etenee käyttötalouden osalta toimielimittäin ja tulosalueittain ja investointiosan osalta toimielimittäin ja hankeryhmittäin. Tulojen ja menojen loppusummiin vaikuttavia tekijöitä on käsitelty tarkemmin kohdassa Kunnan kokonaismenot ja -tulot.

Lainakanta ja -määrä 2012–2020 euroa / asukas

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu 2020

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio yhteensä	Toteutuma 2020	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	3 340	-308	3 032	9 512	6 480
Tulorahoituksen korjauserät				-869	-869
	3 340	-308	3 032	8 643	5 611
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-5 825	-202	-6 027	-4 173	1 854
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	668	1 541	2 209	3 564	1 355
	-5 157	1 339	-3 818	-609	3 209
Toiminta ja investoinnit, netto	-1 817	1 031	-786	8 034	8 820
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
S Antolainasaamisten vähennykset	15		15	212	197
	15		15	212	197
Lainakannan muutokset					
S Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000		15 000	15 000	
S Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 132	-200	-12 332	-12 332	
	2 868	-200	2 668	2 668	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant. varat ja po:n muutos				78	
Vaihto-omaisuuden muutos				8	8
Saamisten muutos				-310	-310
Korottomien velkojen muutos				-63	-63
				-286	-286
Rahoituksen rahavirta	2 883	-200	2 683	2 594	-89
Rahavarojen muutos	1 066	831	1 897	10 628	8 731
S = sitova erä					

2.6 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

		MÄÄRÄRAHAT (ulkoiset ja sisäiset)					TULOARVIOT (ulkoiset ja sisäiset)				
		Alkuperäinen TA 2020	TA- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama	Alkuperäinen TA 2020	TA- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
B = Sitovuus bruttomäärärahat/-tuloarviot											
N = Sitovuus nettomäärärahat/-tuloarviot											
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Keskusvaalilautakunta											
Vaalit	B	0			0		0			0	
Kunnanhallitus											
Joukkoliikenne	B	2 552 550		2 552 550	2 480 583	-71 967	1 659 503		1 659 503	1 342 084	-317 419
Elinvoima- ja konsernipalvelut	B	4 850 811		4 850 811	4 941 699	90 888	3 140 726		3 140 726	3 741 729	601 003
Hallinto- ja kehittäminen		1 602 227		1 602 227	1 763 387	161 160	169 761		169 761	111 241	-58 520
Elinkeinot		975 980		975 980	927 991	-47 989	537 580		537 580	587 599	50 019
Maankäyttö		664 549		664 549	675 563	11 014	2 265 865		2 265 865	2 785 868	520 003
Kaavoitus		437 550		437 550	410 989	-26 561	30 200		30 200	11 784	-18 416
Sisäinen tarkastus		138 505		138 505	155 657	17 152	23 500		23 500	139 344	115 844
Konserniyhtiöt		1 032 000		1 032 000	1 008 112	-23 888	113 820		113 820	105 893	-7 927
Pelastustoimi	B	1 691 395		1 691 395	1 683 976	-7 419					
Yhteiset palvelut	B	12 283 728	118 302	12 402 030	12 198 884	-203 146	11 164 614	-70 000	11 094 614	11 039 060	-55 554
Yhteisten palvelujen hallinto		96 281		96 281	87 007	-9 274	96 281		96 281	87 007	-9 274
Henkilöstöpalvelut		1 568 019		1 568 019	1 418 343	-149 676	1 567 262		1 567 262	1 418 345	-148 917
Taluspalvelut		588 899	30 000	618 899	573 820	-45 079	588 901		588 901	573 820	-15 081
Työllisyys- ja muut tukipalv.		1 749 773	90 000	1 839 773	1 780 072	-59 701	299 059		299 059	301 459	2 400
Tietotekniikkapalvelut		1 241 610		1 241 610	1 270 437	28 827	1 485 688		1 485 688	1 496 723	11 035
Ruoka- ja puhtauspalvelut		7 020 211	-1 698	7 018 513	7 060 585	42 072	7 108 488	-70 000	7 038 488	7 153 086	114 598
Hankinnat		18 935		18 935	8 620	-10 315	18 935		18 935	8 620	-10 315
Kunnanhallitus yhteensä		21 378 484	118 302	21 496 786	21 305 142	-191 644	15 964 843	-70 000	15 894 843	16 122 873	228 030
Tarkastuslautakunta											
Tilintarkastus	B	70 122		70 122	63 839	-6 283					
Ympäristöterveyslautakunta											
Ympäristöterveyspalvelut	N	1 981 215		1 981 215	2 146 230	165 015	1 437 704		1 437 704	1 600 949	163 245
Maaseutulautakunta											
Maaseutuhallinto	N	794 477		794 477	737 844	-56 633	695 989		695 989	643 909	-52 080

		MÄÄRÄRAHAT (ulkoiset ja sisäiset)					TULOARVIOT (ulkoiset ja sisäiset)				
B = Sitovuus bruttomäärärahat/-tuloarviot		Alkuperäinen TA 2020	TA-muutokset	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama	Alkuperäinen TA 2020	TA-muutokset	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
N = Sitovuus nettomäärärahat/-tuloarviot											
Sivistyslautakunta											
Sivistyspalvelut	B	50 550 597	189 550	50 740 147	50 206 667	-533 480	2 922 215		2 922 215	2 959 056	36 841
Opetuspalvelut		28 393 867	178 431	28 572 298	28 430 167	-142 131	1 059 747	206 500	1 266 247	1 315 754	49 507
Varhaiskasvatuspalvelut		17 654 898	11 119	17 666 017	17 419 589	-246 428	1 493 176	-206 500	1 286 676	1 274 475	-12 201
Kansalaisopisto		1 015 258		1 015 258	1 018 117	2 859	203 900		203 900	190 549	-13 351
Kirjastopalvelut		1 148 287		1 148 287	1 123 145	-25 142	40 510		40 510	22 588	-17 922
Liikuntapalvelut		1 371 040		1 371 040	1 318 358	-52 682	50 682		50 682	64 558	13 876
Nuoriso- ja kulttuuripalvelut		967 247		967 247	897 291	-69 956	74 200		74 200	91 132	16 932
Sosiaali- ja terveyslautakunta											
Sosiaali- ja terveyspalvelut	B	79 938 619	-46 121	79 892 498	79 952 992	60 494	5 961 828	-289 000	5 672 828	5 963 460	290 632
Sosiaali- ja terv.palvel. hallinto		2 373 659		2 373 659	2 340 949	-32 710	887 628	-84 000	803 628	160 202	-643 426
Sosiaali- ja perhepalvelut		16 757 465	150 000	16 907 465	15 747 571	-1 159 894				780 760	780 760
Maahanmuutto		107 392		107 392	46 106	-61 286	90 000		90 000	29 320	-60 680
Hoiva- ja vanhuspalvelut		17 017 101	618 000	17 635 101	17 435 961	-199 140	2 586 850		2 586 850	2 711 545	124 695
Terveyspalvelut		13 136 478	975 600	14 112 078	13 490 865	-621 213	2 397 350	-205 000	2 192 350	2 281 633	89 283
Erikoissairaanhoido		30 546 524	-1 789 721	28 756 803	30 891 540	2 134 737					
Tekninen lautakunta											
Tekniset palvelut	B	3 034 440		3 034 440	3 582 073	547 633	787 220		787 220	1 501 941	714 721
Tekninen hallinto ja varikkopalv.		716 296		716 296	766 019	49 723	473 620		473 620	364 785	-108 835
Kuntatekniikka		2 318 144		2 318 144	2 816 054	497 910	313 600		313 600	1 137 156	823 556
Toimitilapalvelut	Tulos	3 991 167		3 991 167	4 120 289	129 122	6 671 597		6 671 597	6 871 026	199 429
Tekninen lautakunta yhteensä		7 025 607		7 025 607	7 702 362	676 755	7 458 817		7 458 817	8 372 967	914 150
Teknisen lautakunnan jaosto											
Yksityistieasiat	B	123 364		123 364	119 296	-4 068					
Viranomaislautakunta											
Rakennusvalvonta ja ympär.suoj.	B	636 786		636 786	581 508	-55 278	295 500		295 500	328 580	33 080
Rakennusvalvonta		339 184		339 184	317 073	-22 111	244 500		244 500	262 711	18 211
Ympäristönsuojelu		297 602		297 602	264 435	-33 167	51 000		51 000	65 869	14 869
KÄYTTÖTALOUS yhteensä		162 499 271	261 731	162 761 002	162 815 880	54 878	34 736 896	-359 000	34 377 896	35 991 794	1 613 898

		MÄÄRÄRAHAT (ulkoiset ja sisäiset)					TULOARVIOT (ulkoiset ja sisäiset)				
		Alkuperäinen TA 2020	TA- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama	Alkuperäinen TA 2020	TA- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
B = Sitovuus bruttomäärärahat/-tuloarviot											
N = Sitovuus nettomäärärahat/-tuloarviot											
INVESTOINTIOSA											
Kunnanhallitus											
Aineettomat hyödykkeet	B	375 000		375 000	272 678	-102 322			33 434	33 434	
Maa- ja vesialueet	B				68 538	68 538	1 540 559	1 540 559	1 810 198	269 639	
Koneet ja kalusteet	B	244 000		244 000	168 844	-75 156			12 775	12 775	
Osakkeet ja osuudet	B								505 997	505 997	
Elinkeinoelämän kehittäminen	B	359 000		359 000	255 324	-103 676					
Yhteensä		978 000		978 000	765 384	-212 616		1 540 559	1 540 559	2 362 404	821 845
Sivistyslautakunta											
Liikuntapaikat	B	65 000	25 000	90 000	88 935	-1 065					
Koneet ja kalusteet	B	520 000	-105 000	415 000	341 662	-73 338					
Yhteensä		585 000	-80 000	505 000	430 597	-74 403					
Tekninen lautakunta											
Rakennukset ja toimitilat	B	800 000		800 000	827 156	27 156			208 453	208 453	
Maa- ja vesialueet	B	2 485 000		2 485 000	1 790 349	-694 651					
Vesihuoltolaitos	B	668 000		668 000		-668 000	668 000	668 000		-668 000	
Yhteensä		3 953 000		3 953 000	2 617 505	-1 335 495	668 000	668 000	208 453	-459 547	
Sosiaali- ja terveyslautakunta											
Aineettomat hyödykkeet		200 500	282 065	482 565	356 920	-125 645					
Koneet ja kalusto		108 200		108 200	2 298	-105 902					
Yhteensä		308 700	282 065	590 765	359 218	-231 547					
INVESTOINTIOSA yhteensä		5 824 700	202 065	6 026 765	4 172 704	-1 854 061	668 000	1 540 559	2 208 559	2 570 857	362 298

		MÄÄRÄRAHAT (ulkoiset ja sisäiset)					TULOARVIOT (ulkoiset ja sisäiset)				
		Alkuperäinen TA 2020	TA- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama	Alkuperäinen TA 2020	TA- muutokset	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
B = Sitovuus bruttomäärärahat/-tuloarviot											
N = Sitovuus nettomäärärahat/-tuloarviot											
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						93 010 000	-3 521 000	89 489 000	91 601 245	2 112 245
Valtionosuudet	B						37 286 941	3 832 897	41 119 838	43 892 298	2 772 460
Rahoitustulot ja -menot	N	2 640 600		2 640 600	2 482 447	-158 153	3 446 400		3 446 400	3 325 356	-121 044
Korkotuotot							766 400		766 400	775 278	8 878
Muut rahoitustuotot							2 680 000		2 680 000	2 550 078	-129 922
Korkokulut		600 000		600 000	540 695	-59 305					
Muut rahoituskulut	B	2 040 600		2 040 600	1 941 752	-98 848					
Tulorahoituksen korjauserät										123 647	
RAHOITUSOSA											
Pitkäaik. saamisten muutokset											
Antolainasaamisten vähennys	B						15 000		15 000	212 325	197 325
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	12 132 000	200 000	12 332 000	12 331 800	-200					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						15 000 000		15 000 000	15 000 000	
Muut maksuvalmiuden muutokset					286 378	286 378					
Kassavarojen muutos					10 628 313	10 628 313	-1 066 666	-829 660	-1 896 326		1 896 326
MENOT ja TULOT yhteensä		183 096 571	663 796	183 760 367	192 717 522	8 957 155	183 096 571	663 796	183 760 367	192 717 522	8 957 155

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Siilinjärven kunnan tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma 2020 ja 2019

Euroa	2020	2019	Muutos
Toimintatuotot			
Myyntituotot	7 695 439,48	10 389 810,67	-2 694 371,19
Maksutuotot	5 928 569,83	6 158 435,20	-229 865,37
Tuet ja avustukset	1 651 023,66	1 340 693,55	310 330,11
Muut toimintatuotot	4 243 623,15	4 653 891,53	-410 268,38
Toimintatuotot yhteensä	19 518 656,12	22 542 830,95	-3 024 174,83
Valmistus omaan käyttöön	163 716,88	140 580,72	23 136,16
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-60 964 414,25	-61 343 545,20	379 130,95
Palkat ja palkkiot	-49 158 337,47	-49 928 825,47	770 488,00
Henkilösivukulut	-11 806 076,78	-11 414 719,73	-391 357,05
Eläkekulut	-9 945 204,81	-10 038 274,74	93 069,93
Muut henkilösivukulut	-1 860 871,97	-1 376 444,99	-484 426,98
Palvelujen ostot	-57 855 184,04	-57 282 301,28	-572 882,76
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 746 889,44	-7 675 638,64	-71 250,80
Avustukset	-10 260 381,37	-8 385 898,39	-1 874 482,98
Muut toimintakulut	-9 679 589,33	-9 017 232,32	-662 357,01
Toimintakulut yhteensä	-146 506 458,43	-143 704 615,83	-2 801 842,60
Toimintakate	-126 824 085,43	-121 021 204,16	-5 802 881,27
Verotulot	91 601 244,83	85 235 804,07	6 365 440,76
Valtionosuudet	43 892 298,00	33 294 805,00	10 597 493,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	775 278,46	24 299,98	750 978,48
Muut rahoitustuotot	610 504,81	724 697,19	-114 192,38
Korkokulut	-540 695,27	-600 121,97	59 426,70
Muut rahoituskulut	-2 179,28	-6 521,72	4 342,44
Vuosikate	9 512 366,12	-2 348 241,61	11 860 607,73
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 655 136,62	-7 081 983,90	426 847,28
Arvonalentumiset	-2 383 311,53	-337 575,18	-2 045 736,35
Satunnaiset tuotot	0,00	12 995 624,23	-12 995 624,23
Tilikauden tulos	473 917,97	3 227 823,54	-2 753 905,57
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)	0,00	0,00	0,00
Varausten lisäys (-) tai väh.(+)	0,00	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai väh.(+)	35 597,35	26 625,01	8 972,34
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	509 515,32	3 254 448,55	-2 744 933,23
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,3 %	15,7 %	
Vuosikate/Poistot, %	105,2 %	-31,6 %	
Vuosikate, euroa/asukas	448	-110	
Asukasmäärä	21 250	21 430	

Rahoituslaskelma 2020 ja 2019

Euroa	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 512 366,12	-2 348 241,61
Satunnaiset erät		12 995 624,23
Tulorahoituksen korjauserät	-869 146,00	-769 349,84
	8 643 220,12	9 878 032,78
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 172 703,86	-14 424 442,45
Rahoitusosuudet investointimenoihin		113 187,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 563 650,99	23 745 422,12
	-609 052,87	9 434 166,67
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 034 167,25	19 312 199,45
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		-22 516 381,77
Antolainasaamisten vähennys	212 324,75	106 151,37
	212 324,75	-22 410 230,40
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000,00	19 800 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 331 800,98	-11 312 600,98
	2 668 199,02	8 487 399,02
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	78 183,55	8 192,91
Vaihto-omaisuuden muutos	8 216,27	-5 949,63
Saamisten muutos	-309 696,14	61 168,13
Korottomien velkojen muutos	-63 081,96	-4 166 868,22
	-286 378,28	-4 103 456,81
Rahoituksen rahavirta	2 594 145,49	-18 026 288,19
Rahavarojen muutos	10 628 312,74	1 285 911,26
Rahavarat 31.12.	16 638 124,18	6 009 811,44
Rahavarat 1.1.	6 009 811,44	4 723 900,18
	10 628 312,74	1 285 911,26
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v, 1000 €	13 184	3 793
Investointien tulorahoitus, %	228,0 %	-16,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	-0,2
Kassan riittävyys, pv	37	11
Asukasmäärä	21 250	21 430

Siilinjärven kunnan tase 31.12.2020

Euroa	2020	2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	391 143,58	710 022,76
Muut pitkävaikutteiset menot	1 003 377,86	1 285 046,39
	1 394 521,44	1 995 069,15
II Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	22 962 762,53	24 704 422,37
Rakennukset	42 123 162,58	44 585 913,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	22 397 596,20	22 620 000,94
Koneet ja kalusto	1 522 884,72	2 224 100,74
Muut aineelliset hyödykkeet	9 250,33	9 250,33
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 583 616,97	791 569,38
	90 599 273,33	94 935 256,84
III Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	25 215 994,27	27 716 064,33
Muut lainasaamiset	27 177 823,55	27 382 714,67
Muut saamiset	344 294,64	351 728,27
	52 738 112,46	55 450 507,27
Pysyvät vastaavat yhteensä	144 731 907,23	152 380 833,26
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	60 000,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
Muut vaihto-omaisuus	92 761,19	100 977,46
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	75 701,84	78 385,32
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	3 178 673,01	3 176 656,78
Muut saamiset	1 234 339,17	1 379 672,66
Siirtosaamiset	1 201 048,88	745 352,00
	5 614 061,06	5 301 681,44
III Rahat ja pankkisaamiset	16 638 124,18	6 009 811,44
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	22 420 648,27	11 490 855,66
VASTAAVAA	167 212 555,50	163 871 688,92

Euroa	2020	2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	62 574 872,04	62 574 872,04
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	244 703,64	280 300,99
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 975 383,36	1 720 934,81
Tilikauden yli-/alijäämä	509 515,32	3 254 448,55
	68 304 474,36	67 830 556,39
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	763 000,00	639 352,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	98 120,60	34 401,56
Lahjoitusrahastojen pääomat	212 940,84	36 022,45
Muut toimeksiantojen pääomat	3 905,52	106 359,40
	314 966,96	176 783,41
VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	67 118 467,33	65 950 286,31
II Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 831 818,98	12 331 800,98
Saadut ennakot	16 297,09	16 297,09
Ostovelat	5 710 627,46	6 539 260,07
Muut velat	2 908 091,29	1 609 559,93
Siirtovelat	8 244 812,03	8 777 792,74
	30 711 646,85	29 274 710,81
Vieras pääoma yhteensä	97 830 114,18	95 224 997,12
VASTATTAVAA	167 212 555,50	163 871 688,92
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	40,9	41,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	63,1	67,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	5 485	4 975
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	258	232
Lainakanta 31.12., 1000 €	80 950	78 282
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 809	3 653
Lainat ja vastuut, 31.12., 1000 €	132 069	136 528
Lainat ja vastuut, €/asukas	6 215	6 371
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	27 178	27 383
Kunnan asukasmäärä 31.12.	21 250	21 430

3.2 Siilinjärven kunnan konsernien tilinpäätöslaskelmat

Konsernituloslaskelma

Euroa	2020	2019
Toimintatuotot	68 216 915	69 500 064
Toimintakulut	-189 453 533	-185 686 778
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	173 587	144 704
Toimintakate	-121 063 031	-116 042 009
Verotulot	91 601 245	85 235 804
Valtionosuudet	45 201 416	34 569 398
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	822 600	76 708
Muut rahoitustuotot	938 414	1 103 371
Korkokulut	-1 225 929	-1 440 815
Muut rahoituskulut	-8 370	-16 174
	526 714	-276 910
Vuosikate	16 266 344	3 486 283
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-12 026 593	-11 868 061
Arvonalentumiset	-389 239	-337 575
Satunnaiset erät	28 576	12 995 839
Tilikauden tulos	3 879 089	4 276 487
Tilinpäätössiirrot	44 200	40 224
Tilikauden verot	-114 777	-102 596
Laskennalliset verot	3 275	-45 306
Vähemmistöosuudet	-27 779	-56 560
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 784 008	4 112 248

Konsernirahoituslaskelma

Euroa	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	16 266 344	3 486 283
Satunnaiset erät	28 576	12 995 839
Tilikauden verot	-114 777	-102 596
Tulorahoituksen korjaukset	-994 729	-1 635 688
	<u>15 185 414</u>	<u>14 743 839</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 345 520	-24 563 283
Rahoitusosuudet investointimenoihin	30 514	147 821
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 716 083	23 894 899
	<u>-6 598 923</u>	<u>-520 563</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 586 491	14 223 275
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4 922	-22 550 866
Antolainasaamisten vähennykset	119 227	106 151
	<u>114 304</u>	<u>-22 444 714</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 625 767	30 153 297
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 270 360	-14 781 101
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-325 582	28 280
	<u>3 029 825</u>	<u>15 400 476</u>
Oman pääoman muutokset	2 987	-46 589
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	61 048	40 762
Vaihto-omaisuuden muutos	-30 160	-34 882
Saamisten muutos	-611 022	-926 852
Korottomien velkojen muutos	-375 487	-3 775 430
	<u>-955 621</u>	<u>-4 696 403</u>
Rahoituksen rahavirta	2 191 495	-11 787 231
Rahavarojen muutos	10 777 986	2 436 045
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	25 672 585	14 894 599
Rahavarat 1.1.	14 894 599	12 458 554
	<u>10 777 986</u>	<u>2 436 045</u>

Konsernitase 31.12.2020

V A S T A A V A A, euroa	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 255 664	1 652 910
Muut pitkävaikutteiset menot	1 062 164	1 341 887
Ennakkomaksut	996 936	822 730
	3 314 765	3 817 526
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	25 258 987	27 000 667
Rakennukset	117 554 543	114 469 456
Kiinteät rakenteet ja laitteet	23 179 285	23 521 277
Koneet ja kalusto	5 638 946	6 015 948
Muut aineelliset hyödykkeet	322 412	355 687
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	5 355 826	10 238 631
	177 309 999	181 601 667
Sijoitukset		
Osakkuusyhtiö osakkeet ja osuudet	1 327 088	1 660 657
Muut osakkeet ja osuudet	7 978 773	7 768 925
Joukkovelkakirjalainasaamiset	6 647	11 079
Muut lainasaamiset	22 345 322	22 457 116
Muut saamiset	658 996	661 507
	32 316 826	32 559 283
Pysyvät vastaavat yhteensä	212 941 590	217 978 476
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	627 691	268 035
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	255 282	208 055
Muut toimeksiantojen varat	68 309	52 400
	951 281	528 490
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	473 602	439 266
Keskeneräiset tuotteet	4 431	8 607
Muut vaihto-omaisuus	429 416	429 416
	907 449	877 289
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset		
Muut saamiset	75 702	78 385
Siirtosaamiset	57	57
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 745 351	4 932 794
Lainasaamiset	4 818	
Laskennalliset verosaamiset	0	87
Muut saamiset	1 665 876	1 917 152
Siirtosaamiset	1 941 434	1 893 715
	9 433 237	8 822 190
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	49 712	2 942
Rahat ja pankkisaamiset	25 622 873	14 891 656
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	36 013 270	24 594 077
VASTAAVAA YHTEENSÄ	249 906 142	243 101 043

VASTATTAVAA, euroa	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	62 574 872	62 574 872
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	1 925	1 925
Muut omat rahastot	2 046 959	2 102 890
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-472 989	-4 264 233
Tilikauden yli-/alijäämä	3 784 008	4 112 248
	67 934 775	64 527 701
VÄHEMMISTÖOSUUDET	545 506	527 354
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 944 428	1 753 782
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	733 700	308 821
Lahjoitusrahastojen pääomat	411 250	247 051
Muut toimeksiantojen pääomat	72 734	178 900
	1 217 684	734 772
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	125 253 171	122 597 775
Lainat julkisyhteisöiltä	8 230 172	9 447 330
Siirtovelat	71 118	0
	133 554 461	132 045 105
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 329 564	15 713 786
Lainat julkisyhteisöiltä	1 141 346	1 047 418
Saadut ennakot	736 267	679 233
Ostovelat	8 744 803	9 678 874
Liittymismaksut ja muut velat	3 517 130	2 159 241
Siirtovelat	12 711 169	13 634 032
Laskennalliset verovelat	529 007	599 745
	44 709 287	43 512 329
Vieras pääoma yhteensä	178 263 749	175 557 433
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	249 906 142	243 101 043

---

4 LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätös 2020 on laadittu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston antamien ohjeiden ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta” (13.10.2020) ja ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista” (13.10.2020) mukaisesti.

- 1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston 17.12.2012 hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on poistoaikoja tarkistettu 1.1.2013 jälkeen valmistuvien investointien osalta. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmanpoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Kiinteistö Oy Vapaa-aikakeskuksen osakkeiden hankintameno on tehty 1,994 milj. euron alaskirjaus. Alaskirjaus perustuu Kiinteistö Oy:n oman pääoman määrään ja neuvotteluihin joita käytiin vuoden 2020 aikana Uimala alakonsernin omistusjärjestelyistä (ks. Tilinpäätösasiakirjan kpl 1.2.4 Konserniyhtiöt)

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostuksessa on käytetty varastokirjanpidossa painotetun keskihankintahinnan menetelmää.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissovimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihto- ja korkoputkisopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset päättyvät vuosina 2021 – 2023.

- 2) Esittämistapamuutokset
Ei muutoksia
- 3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin
Ei oikaisuja

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että kunta lakkautti oman vesilaitostoimintansa 31.12.2019 ja toiminta siirtyi Kuopion Vesi Oy:lle. Vesilaitoksen luvut sisältyvät vertailutietoihin. Edellisessä tilinpäätöksessä kunnan vuosikate oli -2 348 241,61 euroa, josta vesilaitoksen osuus oli 1 451 552,26 euroa.

- 5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut ja virheiden korjaukset
Ei olennaisia tapahtumia

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta kiinteistötytäryhteisöä Asematie 11, koska yhdistämättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä. Laskennallinen verovelka on esitetty kokonaan lyhytaikaisissa veloissa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Konsernirakenteen muutokset

Kunta myi tilikauden aikana Kiinteistö Oy Siilinkeskuksen osakkeet. Tämän kaupan jälkeen konserniin ei kuulu enää osakkuusyhtiöitä.

4.1.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Elinvoima- ja konsernipalvelut	7 279 287	5 475 602	7 027 811	5 137 039
Yhteiset palvelut	1 584 927	3 182 410	1 584 927	3 209 410
Sivistyspalvelut	3 371 651	3 952 235	2 923 647	3 225 515
Tekniset palvelut	8 251 168	10 625 456	2 242 025	4 709 548
Sosiaali- ja terveystuotot	47 729 882	46 264 360	5 903 963	6 401 899
Kunnan toimintatuotot yhteensä	68 216 915	69 500 064	19 682 373	22 683 412

Vuoden 2020 alusta on toteutettu organisaatiomuutos jonka seurauksena Elinvoima- ja konsernipalveluiden sekä Yhteiset palvelut –palvelualueen kokoonpano on muuttunut (palvelualueiden välisiä siirtoja). Vuoden 2019 lukuja ei ole muutettu vertailukelpoisiksi.

7) Verotulojen erittely

	2020	2019
Kunnan tulovero	81 672 163	76 285 375
Osuus yhteisöveron tuotoista	4 913 399	3 767 016
Kiinteistövero	5 015 683	5 183 413
Verotulot yhteensä	91 601 245	85 235 804

8) Valtionosuuksien erittely

	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	37 118 761	28 091 039
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	5 776 827	4 542 840
<i>Siitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-1 718 722	-1 869 613
Verotulomenetyksen korvaus	8 492 259	7 073 379
Valtionosuudet yhteensä	43 892 298	33 294 805

9) Palvelujen ostojen erittely

	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	40 808 898	40 057 875
Muiden palvelujen ostot	17 046 286	17 224 426
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	57 855 184	57 282 301

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet

Siilinjärven kunta tukee valtuustoryhmiä vain luovuttamalla vastikkeetta kunnantalon kokoustiloja ja niiden laitteistoa ryhmien omien kokousten pitämiseen.

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt poistosuunnitelman 17.12.2012 § 40. Uusittu poistosuunnitelma on otettu käyttöön vuoden 2013 alusta alkaen niin, että poistoaikojen muutokset koskevat vuoden 2013 alusta alkaen ja sen jälkeen valmistuvia investointeja. Vanhat investoinnit poistetaan vanhoilla poistoperusteilla loppuun.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset		Tasapoisto
*puiset	10 – 20 vuotta	Tasapoisto
*kiviset	15 – 25 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	Tasapoisto

Poistoajat vanhoista investoinneista:

Aineettomat hyödykkeet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	20–40 vuotta	Tasapoisto
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta	Tasapoisto
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	Tasapoisto

Pienet, pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, kirjataan kunnassa vuosikuluiksi.

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.			511 352	0
Lisäykset tilikaudella			763 000	511 352
Vähennykset tilikaudella			-511 352	0
<i>Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.</i>			763 000	511 352
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	1 625 782	1 803 935		
Lisäykset tilikaudella	318 646	0		
Vähennykset tilikaudella	0	-178 154		
<i>Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)</i>	1 944 428	1 625 782		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	128 000	17 835	128 000	0
Lisäykset tilikaudella	0	128 000	0	128 000
Vähennykset tilikaudella	-128 000	-17 835	-128 000	0
<i>Muut pakolliset varaukset 31.1.</i>	0	128 000	0	128 000

13) Toimintatuottoihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja muihin toiminta-kuluihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 078 193	1 419 424	1 059 701	1 407 270
Rakennusten luovutusvoitot	10 376	1 432	10 365	1 432
Koneiden ja kaluston luovutusvoitot	1 088	882	0	0
Osakkeiden luovutusvoitot	5 727	450	4 215	0
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	1 095 385	1 422 188	1 074 281	1 408 702
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	158	0		
Osakkeiden luovutustappiot	191 243	2 258	81 487	0
Muut luovutustappiot	88	0		
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	191 490	2 258	81 487	0

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Satunnaiset tuotot				
Liiketoimintakauppa Siilinjärven vesihuoltolaitos	0	12 995 624		12 995 624
Maa- ja metsäalueiden luovutusvoitot	0	215		
Muut satunnaiset tuotot	28 576			
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	28 576	12 995 839	0	12 995 624
Satunnaiset kulut				
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	0	0	0	0

15) Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

	2020	2019
Osinkotuotot muista yhteisöistä	577 110	712 153
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	2 439	2 439
<i>Yhteensä</i>	579 549	714 592

16) Erittely poistoeron muutoksista
Ei ilmoitettavaa

4.1.4 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset, jos tällaisia menoja on aktivoitu
Ei ilmoitettavaa

18) Arvonkorotukset
Ei ilmoitettavaa

19) Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	tp 2020
				Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	710 023	1 285 046	0	1 995 069
Lisäykset tilikauden aikana	38 368	298 969		337 337
Rahoitusosuudet tilikaudella		0		0
Vähennykset tilikaudella aikana				0
Siirrot erien välillä				0
Tilikauden poisto	-357 247	-580 638		-937 885
Arvonlennukset				
Poistamaton hankintameno 31.12.	391 144	1 003 378	0	1 394 521
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	391 144	1 003 378	0	1 394 521
Olennaiset lisäpoistot				

Aineelliset hyödykkeet	Maa ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk.er.h	tp 2020
							Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	24 704 422	44 585 913	22 620 001	2 224 101	9 250	791 569	94 935 257
Lisäykset tilikauden aikana	68 538	503 461	1 879 284	474 436		1 058 459	3 984 178
Rahoitusosuudet tilikaudella							0
Vähennykset tilikaudella aikana	-1 810 198	-357 265		-46 209			-2 213 671
Siirrot erien välillä			266 411			-266 411	0
Tilikauden poisto		-2 219 708	-2 368 100	-1 129 444			-5 717 251
Arvonlennukset		-389 239					-389 239
Poistamaton hankintameno 31.12.	22 962 763	42 123 163	22 397 596	1 522 885	9 250	1 583 617	90 599 273
Arvonkorotukset							0
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 962 763	42 123 163	22 397 596	1 522 885	9 250	1 583 617	90 599 273
Olennaiset lisäpoistot käsitelty arvonlennuksina							

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 124 666	1 082 576	14 040	14 040
Muut maa- ja vesialueet	24 134 322	25 918 091	22 948 723	24 690 383
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	25 258 987	27 000 667	22 962 763	24 704 422

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta yhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	tp 2020
					Yhteensä
Hankintameno 1.1.	11 089 143	7 343 072	8 617 881	665 969	27 716 064
Lisäykset					0
Rahoitusosuudet					0
Vähennykset		-497 697		-8 300	-505 997
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	11 089 143	6 845 375	8 617 881	657 669	27 210 067
Arvonlennukset	-1 994 073				-1 994 073
Arvonkorotukset					0
Kirjapitoarvo 31.12.	9 095 070	6 845 375	8 617 881	657 669	25 215 994

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset	Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserniyhteisöiltä	Muut laina-saamiset muilta yht.	Saamiset muilta yhteisöiltä	tp 2020
					Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0	4 925 599	22 457 116	351 728	27 734 443
Lisäykset					0
Rahoitusosuudet					0
Vähennykset		-93 098	-111 793	-7 434	-212 325
Siirrot erien välillä					0
Hankintameno 31.12.	0	4 832 501	22 345 322	344 295	27 522 118
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					0
Kirjapitoarvo 31.12.	0	4 832 501	22 345 322	344 295	27 522 118

Olellaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tase- arvo 1.1.	Lisäykset / vähennykset tilikaudella	Tase- arvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspää- omasta	Ero
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin Ky	8 301 109	0	8 301 109	7 793 827	507 282
Pohjois-Savon ammatill. koulutuksen Ky	251 177	0	251 177	243 872	7 305

Omistukset muissa yhteisöissä

20-22) Tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt.

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt							tp 2020
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)			
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilik. voitosta/ tappiosta	
Tytäryhteisöt							
Siilinjärven Pysäköinti Oy	0713306-8	100,00	100,00	-432	1 563	-30	
Siilinjärven Uimala Oy alakons. Siilinjärven Uimala Oy	0847807-6	100,00	100,00	-127	4 342	-157	
Siilinjärven Vapaa-aikakeskus	0863511-5	41,00	100,00				
Siilinjärven Kotipolku Oy alakons. Siilinjärven Kotipolku Oy	0451313-7	96,36	96,36	3 990	34 028	0	
Siilinjärven Asumisoikeus Oy (Kotipolku omistaa 100%)	1079228-3		96,36				
Kiinteistö Oy Proseta	2177508-3	100,00	100,00	77	0	0	
Kiinteistö Oy Isoharja	1648644-7	100,00	100,00	5014	6828	401	
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt							
Kiinteistö Oy Asematie 11	0875688-1	100,00	100,00	0	0	0	
Kuntayhtymät							
Pohjois-Savon sairaanh. piirin Ky	0171495-3	7,63	7,63	7 996	35 208	-298	
Liikelaitoskuntayhtymä ISLAB	2126106-6	5,10	5,10				
Sakupe Oy	0171338-7	3,82	3,82				
Vaalijalan Ky	0207327-0	0,87	0,87	169	253	67	
Itä-Suomen päihdehuollon Ky	0207252-6	3,96	3,96	54	2	-6	
Savon koulutus kuntayhtymä	1852679-0	2,22	2,22	1 398	1 089	-5	
Pohjois-Savon liitto	0827616-7	7,69	7,69	82	39	14	
Yhteensä				18 221	83 352	-14	

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöiltä

Saamisten erittely	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		37 309		233 686
Muut saamiset		0	0	0
Siirtosaamiset		0		0
<i>Yhteensä</i>	0	37 309	0	233 686
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		150		1 044
Muut saamiset		0		0
Siirtosaamiset		0		0
<i>Yhteensä</i>	0	150	0	1 044
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyhteisöiltä				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
<i>Saamiset yhteensä</i>	0	37 459	0	234 730

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	0	0		
Siirtyvät korot muilta	0	318		318
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	361 974	458 658	290 067	375 578
EU-tuet ja avust, v-osuus hankkeet	140 504	103 329		
V-osuus sos.-ja terv. hankkeet	129 995	0	129 995	
Kotipolun vuokrat	50 496	54 866	50 496	54 866
Ely-keskus, kehittämishanketuki	9 723	7 895	9 723	7 895
Kuopio/Kuel, varhe-maksut sote	0	0		
Kuopio/Joukkoliikenne ja koulum.tuki	374 070	157 694	374 070	157 694
Ympäristöterv.h kuntaosuudet	132 343	2 884	132 343	2 884
P-S Pelastuslaitos, Kela-ensihoito	58 870	51 420	5 355	
Maankäyttösojimus	96 783	96 783		
Järviseudun työterveys Oy hyv.lasku	0	16 712		16 712
Attendo, Värikin vuokrat	0	0		
Puumyyntitulot	0	58 483		58 280
Smartum/Palvelusetelit	189 821	64 063	189 821	64 063
Alv-saaminen	16 958	13 759		
Muut tulojäämät	379 897	806 852	19 179	7 063
<i>Tulojäämät yhteensä</i>				
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	1 941 434	1 893 716	1 201 049	745 352

4.1.5 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	62 574 872	62 574 872	62 574 872	62 574 872
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	62 574 872	62 574 872	62 574 872	62 574 872
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 1.1.	1 925	3 210		
Lisäykset				
Vähennykset		1 285		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 31.12.	1 925	1 925		
Muut omat rahastot				
Muut omat rahastot 1.1.	1 822 589	1 884 163		
Siirrot rahastoon	3 081	143 046		
Siirrot rahastosta	-23 415	-204 621		
Edellisen tilik.oikaisu (elim.muutos)				
Muut omat rahastot 31.12.	1 802 255	1 822 589		
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	280 301	306 926	280 301	306 926
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	-35 597	-26 625	-35 597	-26 625
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	244 704	280 301	244 704	280 301
Muut omat rahastot yht. 31.12	2 046 959	2 102 890	244 704	280 301
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-4 264 233	2 136 032	1 720 935	6 185 913
Edellisen tilik.oikaisu	-321 004	22 232		
Siirto edelliseltä tilikaudelta	4 112 248	-6 422 497	3 254 449	-4 464 978
Edellisten tilik. Yli/alijäämä 31.12.	-472 989	-4 264 233	4 975 383	1 720 935
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	3 784 008	4 112 248	509 515	3 254 449
Oma pääoma yhteensä	67 934 775	64 527 701	68 304 474	67 830 556

26) Erittely poistoerosta
Ei ilmoitettavaa

27) Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
Velat ja velkojen osat, jotka eräänntyvät 1.1.2026 tai sen jälkeen.		
	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	24 291 214	23 868 638
Pitkäaikaiset velat yhteensä	24 291 214	23 868 638

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista
Ei ilmoitettavaa

29) Pakollisiin varauksiin merkityt erät

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	1 944 428	1 625 782		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä			763 000	511 352
Muut pakolliset varaukset	0	0		128 000
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 944 428	1 625 782	763 000	639 352

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

	2020		2019	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		33 841		23 505
Siirtovelat		50 000		50 000
Yhteensä	0	83 841	0	73 505
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		54 717		3 366
Yhteensä	0	54 717	0	3 366
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyh.				
Yhteensä	0	0	0	0
Vieras pääoma yhteensä	0	138 558	0	76 871

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti

	2020	2019
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	1 000 000	1 000 000
-siitä käyttämättä oleva määrä	1 000 000	1 000 000

32) Muut velat – erän jakautuminen liittymismaksuihin ja muihin velkoihin
Ei ilmoitettavaa.

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot/hankerahat	608 273	638 432	595 027	241 078
Menojäämät				
Lomapalkkavelka	10 606 498	10 507 883	7 433 689	7 267 926
Palkkojen jaksotukset	829 293	439 840	624	25 994
Korkojaksotukset	65 893	153 896	56 962	65 317
KuEI/eläkemenoperust.tasaus	25 936	9 717	25 936	9 717
Ympäristöterv.h maksuos.palautus	0	46 043		46 043
Maaseutuhallinnon maksuos.palautus	55 955	25 815	55 955	25 815
KEVA	18 182	17 235		
Verohallinto	8 017	0		
Laskutusten palautukset jäsenkunnille	19 679	30 458		
Kuopion Vesi, käyttöpääoma	0	960 000		960 000
Kuopion kaupunki, Alavan koulu	26 000	63 000	26 000	63 000
Kiinteistö Oy Proseta	0	0	50 000	50 000
Maankäyttösopimus	226 367	226 367		
Muut siirtovelat	221 075	515 346	619	22 903
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	12 711 169	13 634 032	8 244 812	8 777 793
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	12 711 169	13 634 032	8 244 812	8 777 793

4.1.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	54 018 793	54 018 793		

35-37) Kunnan antamat muut vakuudet lajeittain eriteltynä

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	181 949	181 949		
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit	576	576		
<i>Vakuudet yhteensä</i>	182 525	182 525	0	0

38) Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma (veroton)

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä	53 987 835	61 017 420	51 118 510	58 245 525
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	7 495 628	8 201 199	6 971 943	7 676 370
- siitä PPP-hankkeet (public-private-partnership)	0	0	0	0
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0	0	0	0
Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita				

39) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			26 755 678	25 766 590
Jäljellä oleva pääoma			21 197 901	21 063 586
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	806 247	790 818	806 247	790 818
Jäljellä oleva pääoma	466 900	480 129	466 900	480 129

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

	2020	2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	142 904 664	130 483 865
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	89 043	85 850

41) Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunnalle aiheutuvat velvoitteet			0	0
-Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Sitoumukset avustukseen	119 597	185 623	0	77 726
-Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0	77 726	0	77 726
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut	0	0	0	0
-Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	974			
Elinkaarimallilla toteutettu terveyskeskuksen palvelusopimus. Alkaa urakan valmistuttua n. 9/2022, kesto 20 v.	19 485 800		19 485 800	
-Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	0		0	
Myöhemmin voimaan tulevat vuokrasopimukset	21 523 570		21 523 570	
-Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	577 084		577 084	
Hankkeiden omarahoitusosuudet (Sakky)	22 677	34 378		
Potilasvakuutusvastuu (P-S shp)	0	1 155		
Sopimusvastuut yhteensä	21 666 819	221 156	41 009 370	77 726
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0	0		0
Kiinteistöinvestointien arvonalisäveron tarkistusvastuu*)	2 325 615	3 808 746		
Käynnissä olevat oikeudenkäynnit (P-S shp)	183 170	183 170		
Perustamishankkeiden valtionosuuksien palautusvastuu**)				

*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonalisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

***) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2020-2025.

Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Voimassa olevat koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimukset on tehty yksittäisten lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksilla on vaihdettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimukset ovat voimassa vuosina 2020-2023 (kunta), 2020 - 2053 (konserni)				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 689 200	16 680 120	4 750 000	5 750 000
Käypä arvo (rahallaitoksen ilmoitus)	-582 044	-828 960	-89 350	-167 760
Tulevaisuudessa voimaan tulevat			-	-
Valuuttatermiinit (P-S shp)	11 448	11 448		
Korkotermiinit				

4.1.7 Ympäristövastuut

Ehdollinen ympäristövelka / pilaantuneet tai pilaantuneeksi epäillyt maa-alueet

Ympäristövastuu on aikaisemmasta toiminnasta johtuva, ympäristöön liittyvä olemassa oleva velvoite, jonka täyttäminen todennäköisesti johtaa taloudellista hyötyä ilmentävien voimavarojen siirtymiseen pois kunnan toiminnan piiristä. Erityinen ympäristövastuu on ehdollinen ympäristövelka. Ehdollinen ympäristövelka on mahdollinen velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena ja jonka olemassaolo varmistuu vasta, kun yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole kokonaan kunnan määräysvallassa, toteutuu tai jää toteutumatta. Ehdollisena ympäristövelkana käsitellään myös olemassa oleva velvoite, joka on syntynyt aikaisempien tapahtumien seurauksena, mutta jota ei merkitä taseeseen, koska ei ole todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen aiheuttaa menoja, tai velvoitteen suuruus ei ole määriteltävissä riittävän luotettavasti.

Ehdollisena ympäristövelkana tarkastellaan maaperän pilaantumista. Pilaantuneena pidetään aluetta, jolla on ihmisen toiminnan seurauksena haitallisia aineita siinä määrin, että niistä aiheutuu haittaa tai merkittävä riski ympäristölle tai terveydelle, viihtyisyyden vähentymistä tai muuta niihin verrattavissa olevaa haittaa. Haitallisia aineita voi joutua maaperään erilaisten onnettomuuksien, vahinkojen tai pitkän ajan kuluessa tapahtuneiden vähittäisten päästöjen seurauksena. Myös jätteiden maahan hautaaminen ja vanhat, käytöstä poistetut kaatopaikat aiheuttavat riskin haitallisten aineiden kulkeutumiselle maaperässä ja edelleen pohjaveteen tai vesistöön. Valtakunnalliseen maaperän tilan tietojärjestelmään (MATTI) on koottu mahdollisesti pilaantuneista, pilaantuneiksi todetuista, puhdistetuista ja puhtaaksi todetuista alueista.

Vuoden 2020 lopussa MATTI-tietojärjestelmässä oli Siilinjärveltä 13 kohdetta, joista noin 25 % on kunnan omistamilla kiinteistöillä. Pohjois-Savon ELY-keskus antoi vuonna 2020 lausunnon kunnan omistamilla kiinteistöillä Husonlammen itärannalla tehtyyn vanhaan jätetäyttöön liittyään maaperän pilaantuneisuuden perustutkimukseen. Lausunnon mukaan ympäristö- ja terveystarvit ovat kohteen nykyisellä maankäytöllä vähäiset, joten alueella ei ole nykyisessä maankäytössä kunnostustarvetta. Asemakaavoitettavalla Haapamäen alueella on vanha Metsäkoulun kaatopaikka, jonka mahdollinen selvitys-/kunnostustarve selvitetään kaavoituksen yhteydessä.

Pohjavesialueilla sijaitsevien MATTI-kohteiden osalta tarkkaillaan mm. Koivusaaren entisen kaatopaikan vaikutuksia osana Harjamäki-Käämelähti -pohjavesialueen yhteistarkkailua.

Vuonna 2020 tapahtui kunnan omistamilla kiinteistöillä neljä pientä öljyvahinkoa, jotka saneerattiin välittömästi vahingon jälkeen. Lisäksi kunnan öljyntorjuntaviranomainen järjesti yhden pohjavesialueella sijaitsevalla yleisellä tiealueella tapahtuneen suurehkon öljyvahingon saneerauksen.

4.1.8 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

	2020	2019
Elinvoima- ja konsernipalvelut	70	66
Sivistyspalvelut	680	693
Sosiaali- ja terveyspalvelut	514	490
Tekniset palvelut	58	63
Yhteiset palvelut	142	148
Yhteensä	1 464	1 460

43) Tilikauden henkilöstökulut

	2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	60 964 414	61 343 545
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	198 526	384 002
Henkilöstökulut yhteensä	61 162 941	61 727 547

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2020	2019
Suomen Keskusta	10 073	11 171
Kansallinen Kokoomus	4 083	5 185
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	3 074	3 544
Vasemmistoliitto	2 148	2 129
Perussuomalaiset	1 078	1 252
Vihreä liitto	3 202	4 119
Suomen Kristillisdemokraatit	417	575
Sininen tulevaisuus r.p.	374	373
Yhteensä	24 449	28 347

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2020	2019
Tilintarkastusyhteisö KPMG Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	26 796	27 322
Tilintarkastajan lausunnot	1 650	0
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	0	0
Muut palkkiot	1 710	0
Palkkiot yhteensä	30 156	27 322

46) Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Toimintakertomuksen kohdassa ”1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous” on esitetty konserniyhtiöille annettujen lainojen kokonaismäärät. Myönnettyt lainat ovat ns. pääomalainoja joille ei peritä korkoa (pl. Kotipolku Oy) eikä niille ole saatu vakuutta. Lainat on myönnetty ennen kuntalain 2015 voimaantuloa. Kunnan taseessa ne on esitetty Sijoitukset –kohdan Muissa lainasaamisissa. Yhtiöille toiminta-avustuksena tai vuokratavastikkeina vuosittain maksetut nettosummat löytyvät myös toimintakertomuksen em. kohdasta.

Kunnanjohtajan kanssa on 16.2.2015 solmittu johtajasopimus, jossa on sovittu 15 kuukauden palkkaa vastaava erokorvaus edellyttäen, että hän itse irtisanoutuu tehtävästään.

Muilta osin kunnan johtoryhmä on käsitellyt liitetiedon asiakokonaisuutta 22.2.2021 kokouksessaan. Ilmoituksia kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista ei ollut.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 Toimitilojen ylläpito, laskennallisesti eriytetty taseyksikkö

Toimitilojen ylläpito

Sitovuus: valtuusto, tilikauden tulos

Vastuuhenkilö: toimitilapäällikkö Jukka Kellokumpu

Toiminta-ajatus

Toimitilojen ylläpidon sitovuustaso on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö, joka tuottaa kiinteistöjen ylläpitotehtävät sekä toteuttaa kunnan toimitilojen peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet.

Tulosalue sisältää valtuustoon sitovana seuraavan tulosalueen.

Tulosalue	Toimintamenot	Toimintatulot	Toimintakate
Toimitilojen ylläpito	4 120 288	6 871 026	2 750 738

Toiminnalliset muutokset ja riskien toteutuminen

Riskinä nähdään henkilöresurssien riittävyys tulevissa suurissa investointihankkeissa. Jos kunta käynnistää useita hankkeita yhtä aikaa, niin lisäresursointi on välttämätöntä. Lisäresursointitoimenpiteitä käynnistettiin loppuvuodesta 2020.

Tavoitteet 2020–2022 ja toimenpiteet 2020

VALTUUSTON SITOVA TAVOITTEET			
Suunnittelukauden tavoite 2020–2022	Tavoitetaso	Riski-arvio	TOTEUTUMINEN
Kasvu: Toimitilatarpeeseen vastaaminen	Optimoitu toimitilaverkko	Toimitilatarpeen nopeat muutokset. Toimitilaverkon ylitäi aliresursointi.	Käyttäjät määrittelevät tilatarpeen ta-pauskohtaisesti.
Hyvinvointi: Sisäilmaongelmien ratkaisu		Kunnan voimavarojen rajallisuus toteuttaa tarvittavat hankkeet. Uusien sisäilmaongelmien syntyminen.	Tulevia hankkeita (Paloasema, Ahmo, Siilinlahti, Siilinkosken pk) valmisteluaan yhteistyössä käyttäjien ja kunnan johdon kanssa.
Talous: Suurten toimitilahankkeiden toteutus	Hankkeiden toteutus.	Taloudellisten resurssien niukkuus vaikuttaa hankkeiden toteutukseen	Terveyskeskus on kilpailutettu ja hankintapäätös tehty. Rakentaminen on käynnissä.

TEKNISEN LAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2020–2022	Toimenpiteet 2020	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Sähköisten huoltokirjojen käyttöönotto kaikissa kouluissa ja päiväkodeissa	Aloitetaan uusissa kohteissa.	Kaikissa kohteissa on sähköinen huoltokirja	Otetaan käyttöön valmistuneissa kohteissa.

Informatiiviset tunnusluvut

Lautakunnan hyväksymät tavoitteet	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kiinteistöt m ³ omassa käytössä	311 904	317 184	330 803
Kiinteistöt m ³ vuokratut	10 420	10 420	10 420

Talousarvion toteutuminen

Liikevaihto ei kattanut toimintakuluja eikä poistoja, joten tilikauden tuloksi tuli n. 2,29 milj. € (alijäämä).
Suurimmat poikkeamat talousarviosta:

Tulot (toimintatuotot)

- Työpalvelu / tarvike myynti (Vuorelan koulun hankekulujen myyntiä Kunta-rahoitukselle) ..... + 170 000 €

Menot

- Henkilöstökulut (säästö)..... - 135 000 €
- Palvelujen ostot, rakennusten ja alueiden rakenteiden kunnossapito ..... + 101 000 €
- Aineet ja tarvikkeet, lämmitys ja sähkö ..... + 145 000 €

TOIMITILOJEN YLLÄPITO	Alkuperäinen TA 2020	Muutos TA 2020	Muutettu TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Liikevaihto	6 671 597	0	6 671 597	6 858 924	187 327
Toimintatuotot (ulk.)	321 295		321 295	514 684	193 389
Toimintatuotot (sis.)	6 350 302		6 350 302	6 344 240	-6 062
Liiketoiminnan muut tuotot	0		0	12 102	12 102
Materiaalit ja palvelut	-2 420 165	0	-2 420 165	-2 661 470	-241 305
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	-1 528 550		-1 528 550	-1 663 834	-135 284
Varastojen lis.(+) tai väh.(-)	0		0	740	740
Palvelujen ostot					
ulkoiset	-741 789		-741 789	-855 029	-113 240
sisäiset	-149 826		-149 826	-143 347	6 479
Henkilöstökulut	-791 606	0	-791 606	-656 630	134 976
Palkat ja palkkiot	-651 905		-651 905	-559 846	92 059
Henkilöstökorvaukset	0		0	33 431	33 431
Henkilösivukulut	-139 701		-139 701	-130 215	9 486
Poistot ja arvonalentumiset	-2 581 871	0	-2 581 871	-3 097 764	-515 893
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 581 871		-2 581 871	-2 708 525	-126 654
Arvonalentumiset			0	-389 239	-389 239
Liiketoiminnan muut kulut	-779 396	0	-779 396	-802 188	-22 792
Vuokrat, ulkoiset	-413 070		-413 070	-469 094	-56 024
Vuokrat, sisäiset	-366 326		-366 326	-332 843	33 483
Muut kulut	0		0	-251	-251
Liikelylijäämä (-alijäämä)	98 559	0	98 559	-347 026	-445 585
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 040 000	0	-2 040 000	-1 939 573	100 427
Korvaus jäännöspääomasta	-2 040 000		-2 040 000	-1 939 573	100 427
Tilikauden alijäämä	-1 941 441	0	-1 941 441	-2 286 599	-345 158

Toimitilojen ylläpito / Tuloslaskelma 1.1. – 31.12.2020

Laskennallisesti eriytetty

Euroa	2020	2019	muutos
LIKEVAIHTO	6 858 923,53	7 220 977,88	-362 054,35
Vuokratuotot, ulkoiset	303 222,20	319 763,43	-16 541,23
Vuokratuotot, sisäiset	3 058 988,27	3 145 913,33	-86 925,06
Vuokratuotot, sisäiset pääomatulot	3 285 251,80	3 705 054,16	-419 802,36
Muut myyntituotot	211 461,26	50 246,96	161 214,30
Liiketoiminnan muut tuotot	12 102,07	1 431,59	10 670,48
Materiaalit ja palvelut	-2 661 470,29	-2 773 562,84	112 092,55
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	-1 663 834,00	-1 733 854,32	70 020,32
Ostot, sisäiset		-3 445,56	3 445,56
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	740,31	9,81	730,50
Palvelujen ostot			
ulkoiset	-855 029,23	-876 709,80	21 680,57
sisäiset	-143 347,37	-159 562,97	16 215,60
Henkilöstökulut	-656 629,65	-705 764,36	49 134,71
Palkat ja palkkiot	-559 846,20	-590 538,10	30 691,90
Henkilöstökorvaukset	33 431,09	15 785,64	17 645,45
Henkilösivukulut	-130 214,54	-131 011,90	797,36
Eläkekulut	-113 744,61	-116 190,20	
Muut henkilösivukulut	-16 469,93	-14 821,70	
Poistot ja arvonalentumiset	-3 097 763,58	-2 967 492,22	-130 271,36
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 708 524,93	-2 629 917,04	-78 607,89
Arvonalentumiset	-389 238,65	-337 575,18	-51 663,47
Liiketoiminnan muut kulut	-802 187,95	-1 008 647,40	206 459,45
Vuokrat, ulkoiset	-469 093,57	-502 652,83	33 559,26
Vuokrat, sisäiset	-332 843,28	-389 949,12	57 105,84
Muut kulut	-251,10	-116 045,45	115 794,35
LIKEALIJÄÄMÄ	-347 025,87	-233 057,35	-113 968,52
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 939 572,70	-2 112 456,16	172 883,46
Korvaus jäännöspääomasta	-1 939 572,70	-2 112 444,00	172 871,30
Alijäämä ennen satunnaisia eriä	-2 286 598,57	-2 345 513,51	58 914,94
ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-2 286 598,57	-2 345 513,51	58 914,94
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-2 286 598,57	-2 345 513,51	58 914,94

Toimitilojen ylläpito / Rahoituslaskelma v. 2020

Laskennallisesti eriytetty

Euroa	2020	2019
TULORAAHOITUS		
Liikelylijäämä	-347 025,87	-233 057,35
Poistot ja arvonalentumiset	3 097 763,58	2 967 492,22
Rahoitustuotot- ja kulut	0,00	-12,16
Korvaus jäännöspääomasta	-1 939 572,70	-2 112 444,00
Muut tulorahoituksen korjaukset	-10 365,07	-1 431,59
Sisäiset tuotot	-6 344 240,07	-6 850 967,49
Sisäiset kulut	2 415 763,35	2 665 401,65
	-3 127 676,78	-3 565 018,72
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit, netto	-975 967,67	-1 524 150,93
Käyttöomaisuuden myyntitulot	367 630,05	2 454 210,78
Sisäiset katteet	0,00	0,00
	-608 337,62	930 059,85
RAHOITUSTOIMINTA		
Lainakannan muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden lis-/väh+	-740,31	-9,81
Saamisten lis-/väh+	-41 459,21	16 108,31
Ostovelkojen lis+/vähennys-	-7 924,99	-57 683,67
Muiden velkojen lis+/vähennys-	-25 059,03	10 395,48
	-75 183,54	-31 189,69
VAIKUTUS KUNNAN KASSAVAROIHIIN	-3 811 197,94	-2 666 148,56

Toimitilojen ylläpito / Taselaskelma

Laskennallisesti eriytetty

VASTAAVAA, euroa	31.12.2020	31.12.2019	<i>muutos</i>
PYSYVÄT VASTAAVAT	43 795 031,32	46 274 092,21	-2 479 060,89
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	953 377,80	1 130 204,76	-176 826,96
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	10 189,76	10 189,76	0,00
Rakennukset	42 086 017,62	44 540 807,43	-2 454 789,81
Kiinteät rakenteet ja laitteet	144 754,49	165 735,77	-20 981,28
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	600 691,65	427 154,49	173 537,16
VAIHTUVAT VASTAAVAT	340 306,44	298 106,92	42 199,52
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	1 600,42	860,11	740,31
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	279 938,09	287 371,72	-7 433,63
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	58 767,93	9 875,09	48 892,84
	44 135 337,76	46 572 199,13	-2 436 861,37
VASTATTAVAA, euroa	31.12.2020	31.12.2019	<i>muutos</i>
OMA PÄÄOMA			
Jäännöspääoma	46 026 525,31	48 489 317,60	-2 462 792,29
Tilikauden yli/alijäämä	-2 286 598,57	-2 345 513,51	58 914,94
VIERAS PÄÄOMA	395 411,02	428 395,04	-32 984,02
Pitkäaikainen			
Lyhytaikainen			
Ostovelat	285 778,93	293 703,92	-7 924,99
Siirtovelat	109 632,09	134 691,12	-25 059,03
	44 135 337,76	46 572 199,13	-2 436 861,37

5.2 Muut eriytetyt laskelmat

Vuodesta 2020 alkaen kunnan tulee esittää kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma kunnan ta-
loudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla.

Ruokapalveluiden tuloslaskelma v. 2020

Euroa	2020
LIKEVAIHTO	111 594,00
Myyntituotot	111 594,00
Materiaalit ja palvelut	-51 467,71
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	-36 248,78
Palvelujen ostot	
ulkoiset	-11 344,79
sisäiset	-3 874,14
Henkilöstökulut	-48 625,96
Palkat ja palkkiot	-40 743,77
Henkilöstökorvaukset	608,51
Henkilösivukulut	-8 490,70
Eläkekulut	-6 994,65
Muut henkilösivukulut	-1 496,06
Poistot ja arvonalentumiset	-1 662,72
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 662,72
Liiketoiminnan muut kulut	-10 318,10
Vuokrat, ulkoiset	-5 748,72
Vuokrat, sisäiset	-4 434,14
Muut kulut	-135,24
LIKEALIJÄÄMÄ	-480,50
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-480,50

Lain edellyttämä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Siilinjärven kunnan ruokapalvelut tuottaa ateriapalveluita pääsääntöisesti kunnan omaan, lakisääteiseen palvelutoimintaan (koulut, hoitolaitokset). Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva myynti on vähäistä. Ruokapalveluiden ateriat tuotetaan neljässä eri keskuskeittiössä, joista ne toimitetaan palvelukeittiöille eri asiakkuuksien mukaisiin toimituspisteisiin. Myyntiin valmistettavat ateriat valmistuvat samassa tuotantoprosessissa kuin muutkin ateriat ja ovat useimmiten myös samoja aterioita. Toiminnalle on kohdistettu kaikki toimintaan liittyvät kustannukset. Koska kilpailutilanteessa tapahtuvan myynnin kustannuksia ei voi erottaa valmistusprosessista, on näiden tuotteiden tuloslaskelma muodostettu suoritekohtaisella keskiarvolla. Myyntituottojen määrä on asiakaslaskutuksen mukainen. Ateriahinnat on laskettu niin, että kustannukset katetaan aterioittain (normaalitilanteessa).

Kuntatekniikan tuloslaskelma v. 2020

Euroa	2020
LIKEVAIHTO	585 223,19
Myyntituotot	585 223,19
Materiaalit ja palvelut	-404 069,10
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	-128 341,95
Palvelujen ostot	
ulkoiset	-275 727,15
Henkilöstökulut	-112 590,60
Palkat ja palkkiot	-99 265,47
Henkilöstökorvaukset	
Henkilösivukulut	-13 325,13
Eläkekulut	-10 946,46
Muut henkilösivukulut	-2 378,67
Liiketoiminnan muut kulut	-5 975,46
Vuokrat, ulkoiset	-5 975,46
LIKEYLIJÄÄMÄ	62 588,03
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	62 588,03

Lain edellyttämä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Kuntatekniikan myynti, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla, sisältää Kuopion Vesi Oy:lle myydyin työpalvelun investointihankkeiden yhteydessä toteutetuista vesihuoltoverkoston töistä. Siilinjärven kunta on kirjannut erillisille hankkeille tehdyt työsuoritukset sekä niihin hankitut materiaalit ja palvelut. Laskutukseen on lisätty 12 %:n yleiskulu.

Toimitilojen vuokraustoiminta tuloslaskelma v. 2020

Euroa	2020
LIKEVAIHTO	1 447 587,00
Myyntituotot	34,00
Vuokratuotot, ulkoiset	303 224,00
Vuokratuotot, sisäiset	1 144 329,00
Liiketoiminnan muut tuotot	1 637,00
Materiaalit ja palvelut	-527 520,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	-383 851,00
Palvelujen ostot	
ulkoiset	-141 329,00
sisäiset	-2 340,00
Henkilöstökulut	-81 332,00
Palkat ja palkkiot	-69 429,00
Henkilöstökorvaukset	
Henkilösivukulut	-11 903,00
Eläkekulut	-9 615,00
Muut henkilösivukulut	-2 288,00
Poistot ja arvonalentumiset	-330 929,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-330 929,00
Liiketoiminnan muut kulut	-474 443,00
Vuokrat, ulkoiset	-195 666,00
Vuokrat, sisäiset	-277 277,00
Muut kulut	-1 500,00
LIKEYLIJÄÄMÄ	35 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	35 000,00

Lain edellyttämä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

Siilinjärven kunnan toimitiloista on laadittu laskennallisen taseyksikön laskelma. Laskennallinen taseyksikkö sisältää myös toimitilojen vuokrauspalvelun jossa on mukana ulkopuolisille toimijoille vuokrattuja tiloja. Ulkopuolisille vuokratut tilat sijaitsevat yleensä kunnan lakisääteisiä palveluita tuottavien toimitilojen yhteydessä. Tuloslaskelma on muodostettu niistä tiloista, joissa on myös ulkopuolisille vuokrattuja tiloja. Laskelmasta ei ole poistettu sitä osuutta, joka tilakokonaisuudesta on pelkästään sisäistä. Ulkoiset myyntituotot muodostuvat laskutetuista vuokrista. Vuokra on määräytynyt pääoma- ja ylläpitovuokran mukaan. Pääomavuokra on määritelty yleensä sisäisenvuokra mukaan ja ylläpitovuokra toteutuneiden kulujen mukaan, vuokran tarkistukset on sidottu yleensä tilastokeskuksen ylläpitämään Kiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksiin, joko rakennustyypeittäin tai vuosineljännesten tarkastusindeksilukuun.

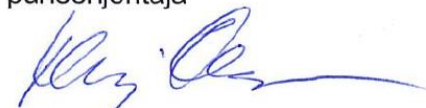
6 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Siilinjärvellä 29 päivänä maaliskuuta 2021

SIILINJÄRVEN KUNNANHALLITUS

Nykänen Erkkö
puheenjohtaja

Merja Oksman
I varapuheenjohtaja

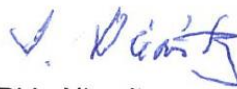
Risto Daavitsainen
II varapuheenjohtaja

Heikki Jääskeläinen
jäsen

Seppo Kiiski
jäsen

Pirjo Niemitz
jäsen

Marjaana Pitkänen
jäsen

Jukka Rekola
jäsen

Liisa Väätäinen
jäsen

Vesa Lötjönen
kunnanjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus

Siilinjärvellä 21/4 2021

KPMG Oy

Katri Hokkanen
JHT, KHT

7 LUETTELOT JA SELVITYKSET

7.1 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja niiden säilytyksestä

SIILINJÄRVEN KUNTA

ARKISTOINTISUUNNITELMA

Toimielin/virasto 1i laitos

Kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus arkisto Tehtävänmukainen arkistointijärjestys

HALLINTOPALVELUT / Kirjanpito

Arkisto-tunnus	Asiakirjan nimi	Arkistointijärjestys	Säilytyspaikka Sähköinen arkisto / käsiarkisto / päätearkisto	Säilytys-aika	Suojelu-luokka
-	Kirjanpidon päiväkirjat	Aikajärjestys	Sähköinen arkisto / Monetra Oy	10 v.	III
Gba	Pääkirja	Aikajärjestys	Sähköinen arkisto / Monetra Oy	10 v.	III
Gbe	Taloustilasto (talousarviotileiltä)	Aikajärjestys	Käsiarkisto / Monetra Oy	5 v.	
-	Tilitositteet / palkkaluettelo	Aikajärjestys	Sähköinen arkisto / atk-tulosteet / Monetra Oy	10 v.	III
-	Ostoreskontralista	Aikajärjestys	Sähköinen arkisto / atk-tulosteet / Monetra Oy	10 v.	III
	Myyntireskontralistat	Aikajärjestys	Sähköinen arkisto / atk-tulosteet / Monetra Oy	10 v.	III
-	Tase-erittelyt	Tilijärjestys	Käsiarkisto / Monetra Oy	10 v.	III
-	Käyttöomaisuus-luettelo	Omaisuu-lajiryhmittäin	Sähköinen arkisto / Monetra Oy	10 v.	-
-	Kirjanpidon menetelmäkuvaukset	Aikajärjestys menetelmit-täin		10 v. sen tilivuoden päättymisestä, mitä menetelmä-kuvaus koskee	III
Gbf	Alkuperäinen tilinpäätös - talousarvion toteutumisvertailuraportti - tase - tase-erittely	Aikajärjestys	Päätearkisto	Pysyvästi	I
	Tilikartta	Aikajärjestys	Päätearkisto	Pysyvästi	I
	Talousarvio	Aikajärjestys	Päätearkisto	Pysyvästi	I

Tositelaji	Nimi	Tositenumerosarja
	1 Pankkitositteet	20200001-
	3 Palkkatositteet	1-
	4 Palvelukassa	1-
	10 Muistiotositteet	1-
	11 Poistot kirjanpitoon	1-
	12 Excel/kausimuistiot	1-
	20 Ostoreskontramaksut	1-
	21 Ostoreskontralaskut	20000001-
	22 YPH-laskut	1-
	30 Myyntireskontrasuoritukset	1-
	32 Myyntilaskut yleislaskutus	10000-
	Web Heti-laskut	600000-
	33 Myyntilaskut päivähoito Effic	300000-
	34 Myyntilaskut kansal.op.Hellewi	400000-
	35 Pegasos kotipalvelut	54000001-
	36 Myyntilaskut tontinvuokrat	704769-
	37 Myyntilaskut venepaikat	20900001-
	38 Myyntilaskut hulevesi	38000001-
	39 Myyntilaskut rakennusvalvonta	20200001-
	40 Sopimuslaskutus	10000-
	41 Pegasos asumispalv.intervalli	41000543-
	42 Pegasos lapsiperhepalvelut	42000022-
	45 Pegasos avosairaanhoido	45001640-
	47 Pegasos kuntalaskutus	57000001-
	48 WinHit-laskutus	48000001-
	49 Tribie katutyölupamaksut	49000001-
	50 Korkolaskut	500001-
	60 Yksilö- ja perhehuolto	1-
	61 Konekeskus	1-
	62 Maisa varasto	1-
	63 Sisäiset vuokrat KOKI	1-
	64 Aromi	1-
	70 Mr/Lindorff suoritukset	1-
	71 Mr/Luottotappiot	1-
	72 Mr/Hyvityslaskun kohdistus (muut)	1-
	73 Mr/Ulosotot	1-
	92 Laskennalliset SL	1003510-
	93 Automaattikirjaukset SL	ei käytetty
	94 Vyörytykset SL	ei käytetty
	96 Kirjanpidon tulos	1-
	98 Sisäisen laskennan tulos	1-
Tilinavaus	KPAVSA, SLAVSA	

Kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Palkkatulosteet	atk-tulosteena
Myyntilaskut	atk-tulosteena/sähköinen arkisto
Ostolaskut	sähköinen arkisto
Käyttöomaisuus	atk-tulosteena
Tilikartta	atk-tulosteena/sähköinen arkisto
Tasekirja	Sidottuna
Tilinpäätös	"
Tase-erittelyt	Kansiossa